virtual-project.eu

LORENZO MARONE

TOTUL VA FI PERFECT

LORENZO MARONE

TOTUL VA FI PERFECT

Original: *Tutto sarà perfetto* (2022)

Traducere din limba italiană de:
GABRIELA LUNGU

virtual-project.eu

HUMANITAS fiction

2023

Ah, nu mi-aș dori să fiu un pescăruș, nici un delfin, m-aș bucura să fiu o scorpie de mare, care e cel mai urât pește de pe lume, numai ca să fiu acolo, să mă joc în apa aceea.

ELSA MORANTE

Frumusețea este ceea ce vedem în timp ce trece. Este efemera configurare a lucrurilor în clipa în care le vezi în același timp frumusețea și moartea.

MURIEL BARBERY

1. Nu-l lăsa NICIODATĂ singur!!!

2. Ajută-l să se îmbrace.

3. Respectă orarul medicamentelor.

4. Nu lăsa lucruri prin casă, se poate împiedica.

5. Atenție la ce mănâncă: fără prăjeli sau dulciuri.

6. Nu te încuia în baie.

7. Nu lăsa deschisă ușa de la dormitorul meu.

8. Nu stinge noaptea lumina din coridor.

9. Nu-l lăsa să facă prostii (*te cunosc*).

10. Nu-l muta pe Augusto de pe canapea.

1.

Recomandarea numărul 10

— Alo?

— Marina…

— Andrea, tata se simte bine?

— Evident, ce ar fi trebuit să se întâmple? De-abia ați plecat.

— Dar se simte bine?

— Da, se simte bine, s-a lăsat convins să se culce. Nu doarme, dar pare liniștit.

— OK.

— Ascultă…

— Să știi că mă bucur că stați puțin împreună.

Eu, drept să spun, nu prea.

— O să fie bine pentru amândoi. De când nu s-a mai întâmplat asta?

În fundal se aude vocea GPS-ului care avertizează că la două sute de metri se află un radar.

— Am venit acum două săptămâni, nu-ți amintești?

— Ba da, dar eu zic să stați de-adevăratelea, să vorbiți, să vă petreceți timpul împreună…

— Nu mi se pare că el a avut vreodată timp de petrecut cu mine, cu noi.

— Hai, nu începe cu aceeași poveste a fiului chinuit! Ai patruzeci de ani, și trecutul e trecut, încearcă să mergi mai departe și să te bucuri de aceste două zile, nu știu dacă o să mai ai ocazia.

Conversația devine dificilă. Pufnesc și deschid frigiderul.

— N-aveți bere?

— Bere? întreabă ea. Nu, știi că Fiorenzo nu bea. Găsești însă suc de afine.

— Cum să nu! Înseamnă că o să mă duc până la supermarket.

— Ce? ridică vocea. Cum să te duci? Ai citit primul punct de pe biletul pe care ți l-am lăsat?

Scot bucata de hârtie din buzunar.

— E scris să nu-l las niciodată singur, cu trei semne de exclamare.

— Exact. Trebuie să stai în casă. Pune nenorocitul ăla de bilet la vedere, ca să nu greșești!

— Vrei să zici că nu pot ieși până duminică seara? întreb nervos, în timp ce încerc să lipesc foaia de hârtie cu un magnet pe frigiderul roșu, o imitație de sfârșit al anilor ’50, la mare modă acum.

Marina oftează.

— Andrea, îți cer s-o faci pentru mine și pentru Fiorenzo. Și pentru nepoatele tale. Dacă nu te interesează taică-tău, fă-o pentru noi.

— Bine, dar… spun înainte ca oribilul magnet din ceramică pe care l-am desprins de pe hotă, un cap de femeie cu trei picioare îndoite și cuvântul TRINACRIA scris pe el cu litere mari (unul din suvenirurile acelea, toate identice, care se găsesc la fiecare colț de stradă în librăriile siciliene), să cadă jos cu zgomot, reușind s-o sperie atât pe soră-mea, care tace brusc, cât și câinele, care începe să latre cu sârg din salon.

— Ce s-a întâmplat?

S-a întâmplat că ușa frigiderului tău la mare modă e din plastic.

— Nimic…

— Am auzit un zgomot.

— Ce zgomot?

— Nu știu. Am crezut că a căzut ceva, insistă, dar eu nu mă las și continui să neg cu încăpățânare; nu pot, evident, să mărturisesc că am spart deja unul din numeroasele ei obiecte inutile.

— În orice caz, reia, în timp ce eu mă străduiesc să fac să dispară pentru totdeauna din bucătărie oribilul obiect, există de toate în casă, am făcut ieri cumpărături. N-ai nevoie de nimic. (Apoi îndepărtează telefonul și o aud comentând cu soțul

ei.) Zice Fiorenzo că telecomanda de la Sky e pusă pe brațul canapelei, în seara asta poți să vezi un film bun.

— Da, bine, o să văd un film bun.

— N-o zice însă cu vocea aia.

— Ce voce? E totul OK.

— Sigur?

— Sigur, hai, fiți liniștiți. Ne auzim mâine.

— Mâine? Nu, te sun mai târziu, pentru cină.

— Nu-ți face probleme, am văzut deja niște crenvurști numai buni de făcut la grătar.

— Va trebui să faci și pentru tata.

Nu scot o vorbă.

— Andrea, mă asculți?

— Cum să nu.

— Ai înțeles ce am spus?

— Că mă suni mai târziu, pentru cină.

— Așa, bravo. A, încă ceva: în curând vine Gina, infirmiera, pentru injecție. I-am spus că o să te găsească în casă.

— OK.

Simt deja că mă înăbuș.

— Atunci, pe mai târziu.

— Ciao.

Pun jos receptorul și merg să mă uit din nou în frigider, cine știe, poate am un noroc incredibil și găsesc, în spatele recipientului pentru brânzeturi, o bere rece. Am capul vârât încă pe jumătate în frigiderul roșu superșic, când am o revelație, și mai teribilă decât faptul că nu există bere care să mă susțină.

— Țigările… șoptesc cu o voce guturală, ducându-mi mâna la buzunarul cămășii.

Stăpânit de un impuls pe care n-aș ști cum și căruia, în orice caz, n-aș îndrăzni să-i rezist, încep să deschid ușile și sertarele dulapului din bucătărie, apoi trec în salon, inspectez comoda, biblioteca, măsuța pentru televizor, alung teckelul de pe canapea și ridic pernele, în sfârșit mă reped ca un nebun în dormitoare, în căutarea unui pachet

lăsat nu se știe de cine, deoarece în familie nu fumează nimeni.

Câinele se ține după mine mârâind și lătrând.

Dormitorul surorii mele și al soțului ei e perfect, ordonat și parfumat, de parc-ar trebui să fie imortalizat pentru o revistă de design interior. Prea parfumat pentru gustul meu. Am aruncat o privire în jur și am văzut una din chestiile alea infernale care pulverizează din când în când o aromă dulceagă; dacă ar fi numai parfumul, aș mai trece cu vederea, problema e când blestematele astea încep să fâsâie în plină noapte, că aproape te paște un infarct. Așa că hotărăsc să-l scot din priză cu un gest prea brusc după părerea lui Augusto, care face un salt și mă mușcă de deget.

Augusto, dacă nu s-a înțeles încă, e un teckel de cinci ani, răsfățat și despotic, regele absolut al familiei, pe care o comandă cum vrea el, și care se învârte prin camere cu un aer de superioritate, aruncând priviri disprețuitoare nefericiților care au ghinionul să treacă pe lângă el. Numele pe care-l poartă oglindește întreaga sa autoritate și uneori, ca să nu am parte de pedepse grele, îl salut cu „Ave, Imperator Augustus”, ridicând mâna. De fapt, e mai mult decât rău, e de-a dreptul nebun, are niște rotițe stricate, iată de ce, cu ceva vreme în urmă mi-a venit spontan să-i spun Câine Zălud Tannen, porecla dată străbunicului lui Biff Tannen în trilogia *Înapoi în viitor*. În cele din urmă, pentru mine, Augusto a devenit pur și simplu Tannen.

— La dracu’, Tannen! strig și, încercând să mă eliberez din mușcătura lui, lovesc dozatorul lui Fiorenzo, care ajunge direct în oglinda de pe perete. Zgomotul făcut de lovitură îl sperie pe dușmanul meu, care îmi dă drumul și, chelălăind, fuge cu coada între picioare în salon.

— Ce se-ntâmplă?

La naiba, în toată nebunia asta numai tata mai lipsea.

Calc înjurând peste cioburile oglinzii și mă îndrept spre baie ca să-mi pun mâna sub apa de la robinet.

— Andrea, ce-ai făcut?

Tata, în halat de casă, cu mâinile la spate și privirea mustrătoare, s-a proțăpit în prag.

— Nimic, tati, nimic. Du-te în pat, am avut probleme cu fiara.

El intră cu un calm angelic, deschide dulăpiorul, scoate apa oxigenată și vata, apoi îmi prinde degetul și începe să-mi dezinfecteze rana. Îl las, și mă uit cu atenție la el, de o viață nu l-am mai privit de atât de aproape. În general, îmi plac chipurile bătrânilor, au viața pe care au trăit-o lipită de piele și ochii plini de povești; în detalii însă, lucrurile încep să se complice, în pielea spuzită de pete, riduri și puncte negre și în firele de păr care le ies ca niște tufișuri din nas și din urechi. Îmi întorc privirea.

— Sper să nu mă îmbolnăvesc de turbare?

— Nici vorbă, spune, fără să-și ridice ochii de pe degetul meu. Marina îi face toate vaccinurile, sărăcuțul de el își petrece viața la veterinar.

— Cum să nu, sărăcuțul…

După ce mi-a înfășurat degetul cu doi plasturi, tata zice:

— Gata, dar să fii atent data viitoare. Noroc că soră-ta e o femeie grijulie…

Mi se pare că îi scapă un zâmbet.

— Chiar așa, ce noroc…

Apoi își pune din nou mâinile la spate și pleacă târșâindu-și picioarele pe gresie.

— Tati?

— Ce-i?

— Nu cumva ai o țigară în plus?

— Hm.

Stă pe loc, uitându-se la mine, cu spatele cocoșat cum nu i l-am văzut niciodată, sfidându-mi privirea, de parcă ar vrea să mă oblige să-mi dau la iveală istețul plan.

— Știi bine că nu-mi e îngăduit să fumez… spune în cele din urmă.

— Ei, puteai foarte bine să fi cumpărat ceva pe șest, scăpând de controlul sufocant al Marinei… spun chicotind.

Credeam că o să se supere, dar se gândește o clipă și apoi mă invită să-l urmez în camera lui cenușie mirosind a dezinfectant și a medicamente. Trage sertarul de la noptieră, vâră mâna sub niște cutii de medicamente și scoate o țigară de foi, de fapt un trabuc Toscano. Apoi mi-l întinde satisfăcut.

— Asta de unde vine?

— Am corupt-o pe Gina, răspunde zâmbind. Da’ să nu cumva să-i spui soră-tii!

— Nici nu mă gândesc.

Deschid brațele într-un gest de capitulare.

— Nu i-am făcut niciodată nicio confesiune, ar fi culmea să încep după patruzeci de ani. Problema e că nu-mi plac trabucurile, mă doare stomacul de ele.

— Continui să te porți ca o fetiță… comentează el și își pune trabucul în gură.

Apoi ia bricheta, se așază pe marginea patului și aprinde trabucul pufăind de două ori. Un nor de fum dens și gălbui îi acoperă fața.

N-ar trebui să mă las făcut fetiță, dar el e pe moarte, ce sens ar avea? E răspunsul pe care mi-l dau în ultimul an, replica la voința mea de a-l contrazice la orice frază, cum am făcut întotdeauna. E pe jumătate mort, îmi spun, ce sens ar avea?

— Mă duc să-mi cumpăr țigări, mă doare stomacul de la trabuc, repet ieșind din cameră contrariat.

Bătrânul ăsta e singura ființă de pe suprafața pământului în stare să-mi schimbe dispoziția spunând o singură propoziție.

— Andrea?

Mă întorc.

— Ce-i?

— Dacă tot ieși, ia-mi o cutie de Garibaldi.

— Ascultă, nu-i cazul să profiți. Una e să nu-i spun Marinei de marfa luată pe sub mână, alta e să devin complice sută la sută, răspund hotărât.

El însă nu se lasă.

— Știi cât îmi mai rămâne de trăit?

Închid ochii.

— Hai, n-o face pe victima.

— Dacă peste câteva luni o să fiu într-un sicriu, spune-mi tu cum poate schimba situația un trabuc?

— Marina nu vrea.

— Scrie în tâmpitele alea de indicații pe care ți le-a lăsat?

Mă sprijin de tocul ușii, zâmbind.

— Le știi și tu?

— Evident. E obsedată de reguli, de liste.

Trage ușor fumul în piept.

— Împuți toată casa.

— Lasă-mă în pace…

Îl privesc fix. Se întoarce la povestea regulilor.

— Mă sprijin pe puțina rațiune care mi-a mai rămas și îți spun că în lista aceea nu există fumatul!

Are privirea ageră, buzele arse întredeschise într-o grimasă de dezgust, o barbă albă și rară care amintește de vata pe băț.

— Și ce-i cu asta? Nu există pentru că Marinei nici măcar nu-i trece prin cap așa ceva, răspund.

Pare să se dezumfle brusc la rezistența mea.

— Consideră că n-am spus nimic, discuția asta m-a obosit deja. Faceți cum credeți, oricum ați hotărât să mă faceți să mor ca un prizonier.

Și mă trimite la dracu', făcând un gest cu mâna.

Oftez și mă abțin să răspund, și pentru că, sincer să fiu, nu mi se pare că greșește întru totul. Poate aș putea să vorbesc într-adevăr cu Marina? Tata are două metastaze în corp și doar câteva luni de viață, ce rău ireparabil i-ar putea face un trabuc? Mă duc în bucătărie și iau telefonul. Celularul a sunat deja

de două ori, când privirea îmi cade pe foaia de hârtie mototolită uitată pe masă: e adevărat, nu face nicio aluzie la fumat. Dar, în recomandarea numărul zece, se spune: *Nu-l muta pe Augusto de pe canapea când doarme.*

Se înfurie și te poate mușca, aș adăuga.

Două zile pot fi un timp infinit.

2.

Un pas înapoi

Pe la mijlocul săptămânii mă sunase adorata mea surioară implorându-mă să trec pe la ea, pentru că trebuia să-mi ceară o favoare enormă.

Pe scurt, la insistențele repetate ale tatei, Marina hotărâse să meargă împreună cu toată familia la Sondrio să-și viziteze socrul, care în urmă cu vreo două luni făcuse un atac cerebral și nu se simțea prea grozav. Toată familia, mai puțin teckelul Augusto, căruia nici nu-i trece prin cap să-și abandoneze canapeaua comodă. Așa că, pentru a-i face favoarea asta, a trebuit să renunț la o sumă frumușică ca să fotografiez o paradă a modei la Positano (unde, printre altele, mă aștepta o oarecare Veronica).

Imediat cum sosisem, Marina m-a luat de mână și, privindu-mă drept în ochi cu un aer jalnic, a șoptit:

— Ai tu grijă de tata?

Bolborosisem ceva cât se poate de prostesc, pentru că, pare ciudat, dar la peste patruzeci de ani, încă n-am înțeles cum funcționează chestia asta cu a avea grijă de alții. Legăturile mele durează cât viața unui fluture, pentru că, din ziua îndepărtată în care mama n-a mai fost, am încetat să mai cresc. Ea obișnuia să ne lipească pe mine și pe Marina de peretele camerei noastre și să însemneze cu un creion înălțimea și data: ultimul meu semn pe perete e din aprilie 1987 și, dacă-mi amintesc bine, înălțimea nu depășea un metru patruzeci. De atunci au trecut mai bine de treizeci de ani și s-au adăugat patruzeci și cinci de centimetri, un timp și un spațiu care m-au făcut să cred că nu merită să-ți umpli capul cu prea multe reguli, pentru că nimic nu poate fi proiectat și gestionat până la capăt, și că e mai bine să nu-ți pui prea multe întrebări, dacă vrei să ajungi până seara. Exact contrariul

surorii mele, care și-a burdușit spațiul cu reguli de respectat, ca să ajungă astfel la o iluzorie perfecțiune.

Așa că, azi după-amiază, în timp ce soțul târa bagajele pe casa scărilor, și nepoatele mele Barbara și Alessandra se uitau la mine de parc-aș fi fost un extraterestru de abia aterizat în livingul lor, ea a profitat ca să-mi întindă o foaie de hârtie împăturită conținând zece recomandări care nu trebuiau violate pentru nimic în lume.

Am așteptat să închidă ușa apartamentului în spatele ei ca să răsuflu ușurat, apoi am vârât hârtia în buzunar (gata să uit de ea) și m-am prezentat în camera bătrânului, forțându-mă să zâmbesc frumos. El stătea în picioare în fața ferestrei, întors cu spatele, ținând la ureche un mic radio. A continuat să se uite afară și a spus cu o voce joasă:

— Poți să te retragi. Te-au informat greșit, n-am crăpat încă.

3.

Estuarul unui mare fluviu

Marina mi-a atras atenția că datoria noastră este să-l protejăm și să-i prelungim viața cât mai mult posibil, căci știm cum e, dacă-i dai un deget, îți ia toată mâna, așa că nici vorbă să-l las să fumeze. Voiam să-i răspund cu o veche replică a lui Massimo Troisi, că, dacă vrem să-i prelungim viața, trebuie să-l lăsăm să trăiască, dar, pentru că soră-mea n-are deloc umor, am renunțat. Așa că ea a început pentru a nu știu câta oară să-mi vorbească despre Gina cea grozavă, o româncă, ce va veni în curând să înțepe fesele lui Libero Scotto (tatăl meu), lucru pe care-l face în fiecare seară, la ora șapte. Problema e că femeia asta întârzie, și în curând tutungeria din apropierea casei se închide. Așa că am hotărât: cobor. Nu sunt decât câțiva metri, trebuie doar să dau colțul și mă aflu în via Caldieri, o arteră care leagă șoseaua de centură de cartierul Vomero. Ce s-ar putea întâmpla în cinci minute? Trebuie să risc, altfel o să-mi petrec seara fără țigări. Îmi iau haina și mă apropii de camera tatei, a ațipit stând pe pat, cu capul sprijinit de tăblie și gura căscată din care iese un hârâit sinistru. Îmi dau seama că-l privesc prea mult, speriat de poziția nefirească ce-i deformează chipul. Nu moartea în sine mă terorizează, ci rămășița de viață pe care suntem obligați s-o ducem cu noi înainte de final, restul inutil pe care nu mai știm cum să-l umplem. Îmi întorc privirea și mă îndrept cu pași ușori spre ieșire, deschid ușa și mă strecor afară, dându-mi seama doar în ultimul moment că nebunul de câine și-a ridicat capul de pe canapea, ca să-mi studieze mișcările.

Pe casa scărilor văd o femeie în vârstă, destul de corpolentă, care așteaptă liftul și care nici măcar

nu se întoarce să mă salute. Are gâtul înfundat între umeri și picioarele ca niște pulpe de porc. Mă reped pe scări în jos și când ajung în holul de la intrare îmi dau seama că zăpușeala care sufoca orașul s-a topit în mici picături de apă care răcoresc tăcute asfaltul. N-am umbrelă, așa că încerc să merg pe lângă ziduri. E ora șapte și jumătate dintr-o seară de iulie, și strada mi se pare nefiresc de goală. Un bărbat de vârstă mijlocie, cu un ziar deschis deasupra capului și o legătură de chei în mână, se grăbește speriat de tunet către ușa de la intrarea într-un bloc. O pisică se strecoară grăbită sub o mașină.

Trec de colțul străzii și regăsesc obișnuitul bulevard în care dă ieșirea de pe șoseaua de centură chiar lângă locuința noastră (sau ar trebui să spun locuința surorii mele), astfel că locul seamănă cu estuarul unui mare fluviu care se varsă obosit în mare, ducând cu el tot ce găsește în lunga lui călătorie. În seara asta nu sunt multe lucruri, doar un autobuz gol care trece rapid făcând să tremure pavajul, trei mașini care încetinesc ușor înainte să fie înghițite de oraș și un băiat călare pe scuter, care se urcă pe trotuar în căutarea unui adăpost. Crucea verde de la o farmacie pâlpâie reflectând lumina într-o baltă aflată la câțiva metri, în timp ce eu încremenesc în fața tutungeriei închise. Și-acum ce fac?

Înjur și vreau să mă întorc, seara se pregătește să se transforme într-o tragedie. Apoi îmi amintesc că în buzunarul interior al hainei păstrez încă o linie de fumat, ce-mi fusese dăruită cu câteva seri înainte de ultima mea cucerire, o thailandeză de doi metri, cu un tată neamț, pe care am cunoscut-o la Milano, la o petrecere. În dimineața de după noaptea noastră de dragoste i-am spus râzând că seamănă cu Olive Oyl, logodnica lui Popeye Marinarul. Mă credeam simpatic, dar probabil s-a supărat, pentru că nu mi-a mai răspuns la telefon.

Trag cu ochiul la ceas, n-au trecut decât patru minute. Bine, nimeni n-o să știe vreodată că am ieșit. Ploaia se întețește, iar telefonul din buzunarul jeanșilor începe să sune. Din trei pași ajung în fața blocului, și, în timp ce caut telefonul, calc într-o baltă. Reușesc cu greutate să scot celularul și mă uit pe ecran: Marina. Fir-ar să fie! Deschid în mare grabă ușa de la intrare și urc cele patru etaje sărind câte două trepte deodată, pentru că aș pierde prea mult timp să aștept ascensorul. Oare de ce mă sună soră-mea pe celular? Probabil a făcut-o deja pe telefonul fix. Ce ghinion! Câte posibilități existau să se hotărască să mă sune exact în cele cinci minute? Ajung în fața ușii cu limba de un cot.

Văd o femeie îndesată, cu pielea albă ca a cadavrelor și părul de o culoare incertă, un gălbui stins care duce cu gândul la bilă. Draga de Gina. Și eu care-mi imaginasem o neașteptată schimbare de situație a sfârșitului de săptămână, petrecut în compania unei prăjini de femeie cu părul negru și pielea de culoarea abanosului, o gitană veselă și zâmbitoare, aterizată în casa Scotto ca să-mi aline neliniștile și să mă facă să uit de Positano și de frumoasa Veronica. Gina e cam de aceeași vârstă cu mine, dar arată ca de șaizeci de ani, are privirea întunecată, ochii mici, mâinile încrucișate pe pieptul robust și buzele de parc-ar fi lipite cu adeziv Vinavil. Stă în fața ușii noastre și se uită la mine cu o expresie îngrijorată.

— Bună seara, dumneavoastră sunteți probabil Gina, șoptesc încercând să-mi trag sufletul și întinzându-i mâna.

Nu-mi răspunde la gest și răspunde grăbită:

— Bună seara.

Îmi vine s-o trimit la dracu', de abia am cunoscut-o și deja mă enervează, numai că aud telefonul fix sunând, deschid ușa și mă reped să răspund. Când ajung lângă telefon e prea târziu, îl aud pe tata spunând:

— Iubito, mă obligi să repet, nu știu unde e golanul de frate-tău, m-ai trezit și am alergat să-ți răspund…

Îi smulg receptorul din mână și el se retrage speriat. De parcă n-ar ajunge toate astea, Augusto începe să latre furibund.

— Marina, spun cu vocea gâfâind de efortul făcut, în timp ce-mi apăs cu degetul arătător cealaltă ureche, ca să nu aud lătratul bezmeticului de câine.

— Hei, ce se întâmplă? Unde erai? M-a sunat Gina să-mi spună că nu-i deschide nimeni.

— În baie, unde vrei să fiu? Totul e OK.

— Dar ce se-ntâmplă?

— Nimic, îți repet. Eram în baie și n-am auzit telefonul.

Gina mă măsoară din cap până-n picioare cu o expresie ciudată pe care nu reușesc s-o descifrez, poate scârbă – cu nasul încrețit și ochișorii de cârtiță închiși pe jumătate – de parcă s-ar afla în fața unui bătrân șobolan de canal. În tăcerea care urmează (în care soră-mea se gândește cu siguranță ce să facă, iar romînca se pregătește să-mi supravegheze următoarele mișcări), îl văd pe tata zâmbind amuzat.

— Punctul 6, Andrea, spune apoi Marina.

— Cee?

— Punctul 6, repetă șoptind. Ce spune punctul 6?

— Ce spune… Punctul 6 spune… nu-mi aduc aminte, Marina. Câinele tău a înnebunit.

— Punctul 6 spune că nu trebuie să te închizi în baie! Lasă ușa deschisă, altfel nu-l auzi nici măcar dacă te strigă!

— Ușa deschisă?

— Da, sau cel puțin întredeschisă. N-ar trebui să se scoale din pat fără să fii aproape, suferă de amețeli.

Ceea ce spune e atât de lipsit de sens, că amuțesc, fără să știu ce să-i răspund. Nici nu-mi

trece prin cap să-mi fac nevoile cu ușa deschisă, sunt un tip rezervat, nici măcar la cinci ani nu eram în stare. Odată, când eram mic, s-a prezentat chiar tata să mă șteargă la fund, iar momentul acela e încă întipărit în creierul meu, care chiar nu reușește să alunge anumite amintiri și le păstrează împachetate în vreo nișă stupidă, așa cum fac bunicii cu obiectele care nu se știe când ar putea deveni folositoare. Spune-mi tu, surioară, dacă va putea fi vreodată ceva folositor în nenorocita asta de amintire! E folositor să revezi expresia scârbită de pe chipul tatălui tău în timp ce te spală, ca și cum i s-ar fi întâmplat cea mai incredibilă dintre porcării? E folositor să păstrezi memorabila sa frază: „Andrea, data viitoare, dacă reușești, încearcă să te ții până vine mama”?

•

— Mami, trebuie să fac pipi.

— Iar? Dar ai făcut acum cinci minute.

— Mă trece.

— Hai, fă repede, să nu-l trezești pe tata.

— Pot să vin să dorm cu voi?

— Nu, Andrea, acum ai camera ta.

— Mi-e frică noaptea.

— De ce ți-e frică?

— De întuneric.

— Dar, iubitule, întunericul nu există cu adevărat, soarele nu a dispărut.

— Dar unde stă?

— Stă tot acolo, noi ne-am sucit.

— Hmm… bine, dar pot totuși să dorm cu voi?

— Știi că tati nu vrea. A cumpărat pentru voi o cameră frumoasă…

— Numai în seara asta!

— Iubitule, hai, culcă-te, îți las ușa întredeschisă. Noi suntem dincolo. Nu există nimic de care să-ți fie frică. Uite, ai aici jucăria ta de pluș. *Bonne nuit!*

— Mami.

— Ce mai e?

— Dormi?

— Nu.

— Să n-adormi.

— *D’accord.*

— *Maman.*

— Andrea, termină!

— Tati doarme?

— Da, dar dacă nu termini, se trezește și se enervează.

— Da’ tu să nu dormi, ai înțeles?

— OK.

— Mami, nu dormi, nu-i așa?

— Mami? Ma…?

4.

Dumneavoastră, fiu rău

Ne uităm preț de cinci minute la frumoasa cuvertură de pat albastră a soră-mii impregnată cu urină, apoi Gina se întoarce spre mine și, cu o expresie antipatică, spune:

— Niciodată camera de la doamna nu lăsați deschisă pentru câine. Regula numărul…

— Da, sigur, am înțeles, șoptesc ducându-mi mâna la frunte.

Încăperea care până cu o jumătate de oră în urmă era un minunat dormitor mobilat pompos, mirosind a vanilie și a portocală, și în care toate lucrurile păreau la locul potrivit, se transformase într-un infern: pe jos cioburile de la oglinda spartă, și în mijlocul patului pișatul teckelului. Noroc că Gina înțelege că eu nu-s în stare să fac ceva și se pune pe treabă, deschide larg geamul, adună cioburile cu mătura și fărașul, ia cuvertura și cearșafurile de pe pat și spune:

— Punem afară, după aia eu spăl.

Fără să am bicepșii ei, reușesc totuși să nu mă fac de râs și în câteva mișcări salteaua e sprijinită de zid, pe balcon.

— Acum împroșc detergent și-apoi clătesc, dar mai târziu trebuie dusă înăuntru. Nu uitați, mai ales dacă începe din nou ploaia.

— Am coborât pentru cinci minute, numai cinci minute, spun deschizând mâna în evantai.

— Nu trebuie să coborâți, mai bine așteptați pe mine.

Pufnesc din nou și dau să intru în casă, dar Gina n-a terminat.

— E prima dată, nu-i așa?

— În ce sens?

— Rămâneți singur cu el. Nu v-am văzut niciodată. Dumneavoastră nu vine aici.

— Eu „vine”, dar dumneavoastră nu sunteți aici, îi răspund acru, întinzând spre ea degetul învelit în plasture.

— Hmmm, după mine, dumneavoastră, fiu rău. Nu aveți soție?

Ia te uită ce-și permite să spună hobbitul ăsta, căruia i-ar sta bine într-un roman de Tolkien! Închid ochii pe jumătate, ca să-mi regăsesc calmul și răspund:

— Gina, dumneavoastră sunteți infirmieră, nu-i așa?

— Da, sigur, infirmieră.

— Bine, bravo. Atunci vedeți-vă de treaba dumneavoastră.

•

Intru din nou în casă și mă opresc îndelung pe pragul camerei tatei, bucurându-mă că doarme ca un îngeraș, cu așternutul tras până la subsuori și respirația regulată. Însă romînca antipatică, apărută din nou lângă mine, îmi strică bucuria acestei viziuni:

— E efectul medicamentului. I se face imediat somn, spune în timp ce împăturește o față de pernă pe piept, ajutându-se cu bărbia păroasă.

Mă întorc spre ea și îmi vine s-o rog să rămână: o fi ea enervantă, dar a fost suficient să intre în casă, că totul s-a aranjat. Dar îmi sună din nou telefonul, așa că ies pe coridor să o ascult pe Lavinia, care începe în maniera ei, cu vocea plină de entuziasm și o euforie aproape întotdeauna nejustificată.

— Andrea!

— Ciao, Lavinia.

— Cum te simți?

— Ar putea fi mai bine.

Ea, ca și cum n-aș fi spus nimic, continuă:

— Unde ești? Am o veste minunată pentru tine.

Mă apropii de fereastra bucătăriei și aștept, a trecut multă vreme de când cea pe care pot s-o consider deja o prietenă nu mă mai suna să-mi dea o asemenea veste.

— Am primit o ofertă interesantă și m-am gândit imediat la tine, șoptește, și apoi tace pentru mai mult suspans.

Lavinia e un soi de hipiotă, trecută de șaptezeci de ani, uscățivă și cu părul vopsit negru. Poartă tot timpul un fular închis la culoare, vorbește cu dinții strânși și fumează țigări de foi. Din fericire, n-are copii sau nepoți, pentru că, dacă un copil ar întâlni-o noaptea prin casă, ar face pe el de frică. Seamănă oarecum cu Amelia, vrăjitoarea din filmele Disney, care mai nou locuiește pe pantele Vezuviului. Cu toate astea, țin la ea, este directorul artistic al unei importante agenții publicitare, prima care a avut curajul să-mi încredințeze un job, la începutul carierei mele, permițându-mi să fotografiez platoul de filmare al unui cunoscut parfum, cu două fotomodele, un bărbat și o femeie, care stăteau întinși pe o plajă.

— Despre ce e vorba? întreb.

— Un job important, e vorba de sute de fotografii. Firma trebuie să-și actualizeze site-ul de pe internet și să-și catalogheze noile produse.

— Bine, zic, chiar dacă încep să am îndoieli. O marcă importantă?

E nesigură, aud că trage un fum înainte de a răspunde.

— Da, marcă importantă, dar nu e vorba de modă… ci de obiecte de fierărie.

— Fierărie?

— Îhî.

— Adică, ar trebui să fotografiez buloane…

— Și cuie, drujbe, de toate. Dar e o treabă ușoară și rapidă. Și bine plătită!

— Drujbe? șoptesc dezamăgit.

— Da, e vorba de un site foarte vizitat, fotografiile tale o să fie văzute de mii de clienți.

— Desigur, lucruri folositoare, nimic de zis, dar eu sunt obișnuit cu altceva. Bine, o să mă gândesc, spun ca să termin conversația.

Lavinia își ia un ton grav:

— Andrea, te invit să te gândești bine: de mai multă vreme nu mai ai de a face cu firme importante, trebuie să te apuci din nou, chiar dacă o faci cu altceva decât cu ce ești obișnuit. Eu îți fac o propunere deosebit de interesantă, și tu ești nehotărât.

— Nici vorbă, numai că acum sunt ocupat. Ne auzim săptămâna viitoare.

O aud trăgând din nou un fum și mi-o imaginez stând la biroul ei de sticlă, cu o expresie plictisită, învăluită într-un nor gălbui, ținând receptorul cu umărul, îmbrăcată cu obișnuiții ei jeanși evazați și cu o bluză închisă la culoare.

— Prea târziu, vreau un răspuns până luni.

— Luni?

— Să știi că afară mă așteaptă un șir de fotografi entuziaști care m-ar costa mai puțin.

Oftez pentru a zecea oară în ultima oră și mă forțez să dau un răspuns de bun simț:

— Ascultă, Lavinia, știi că întotdeauna am făcut orice, fără să fiu prea mofturos, numai că acum încep să am o senzație ciudată. Poate e vârsta, nu știu, ceva ce are de a face cu mine, i-aș zice poate amor propriu.

Ea îmi dă replica cu hotărâre:

— Iubitule, amorul propriu e o cretineală inventată de literați, ca să te facă să pierzi o ocazie bună.

— Bine, îți promit că o să mă gândesc, răspund ca să scap de ea.

— Dar s-o faci repede.

— OK.

— Andrea…

— Da.

— Nu vrei să afli cât plătesc?

— Nu. Îți doresc mult bine, Lavinia, te sun eu, spun și închid.

Amorul propriu e o cretineală inventată de literați, ca să te facă să pierzi o ocazie bună.

O fi adevărat, dar mie mi se pare că la un moment dat tocmai amorul propriu te face să rămâi în picioare.

— De ce vrei să fumezi? Fumatul face rău.

Strâng ochii ca să mă feresc de vocea stridentă și deranjantă a Ginei, care, nu știu de ce, îmi amintește de Smee, șeful de echipaj al căpitanului Hook. În timp ce clătește o farfurie sub jetul de apă, mă privește pe furiș și zice:

— Pot să fiu sinceră?

Dau din cap, chiar dacă știu că nu trebuie să mă aștept la nimic bun de la conversația asta.

— Tu ești foarte frumos, dar… și îmi aruncă o privire nehotărâtă, care mă face imediat să-mi pierd răbdarea.

De altfel, nu știu ce a apucat-o tam-nesam să înceapă să mă tutuiască.

— Nu ești în formă. Ești neîngrijit, insistă.

Ia te uită, o individă cunoscută nici măcar de o oră se simte îndreptățită să-mi dea sfaturi în legătură cu aspectul meu.

— Tata tău era bărbat frumos. El nu-i ca tine, cu barbă, el îi cu fața curată. Niciodată nu-i cu tricou. De ce tu nu folosești cămașă?

Îmi duc mâna la barba blondă și lungă, gândindu-mă dacă e cazul să răspund sau nu, dar Gina nu se uită la mine, pentru că e ocupată să gătească niște orez pentru tata (s-a oferit după ce m-a văzut cu crenvurștii în mână). Așa că deschid frigiderul, scot sucul de afine, iau un pahar de pe etajeră și mă așez la masă. Augusto intră pe furiș în bucătărie și se ghemuiește la picioarele mele.

— Am deja barbă de douăzeci de ani. Tu nici nu erai în Italia pe-atunci… zic după ce dau pe gât prima înghițitură.

— Eu îs în Italia de douăzeci și doi de ani, răspunde fără să se întoarcă.

Atunci nu prea ai talent la limbi străine, aș vrea să-i spun, dar o întreb:

— Vii de multă vreme aici?

— Un pic mai mult de un an, și nu te văd niciodată…

Și mă privește din nou cu expresia aceea gravă.

— Iarăși cu povestea asta? (De data asta chiar că mă enervez.) Ți-am zis că vin numai la sfârșit de săptămână.

— Taică-tău, om bun. Soră-ta, femeie bună.

Și eu?

— Ascultă Gina…

— Ai copii?

— Nici vorbă, nu-s căsătorit.

Ea începe să curețe un măr. Tannen înțelege că n-o să primească nimic de la mine și începe să se gudure drăgăstos pe lângă insuportabila mea interlocutoare, care pare să nici nu-și dea seama.

— Tu ești căsătorită?

— Eu? Despărțită, răspunde întorcându-se cu spatele. Cu doi copii la București. Scuză întrebare: da' tu nu ești prea bătrân, ca să faci pe tânăru'?

Observ un mic zâmbet pe fața ei bucălată. Aș vrea să-i răspund că e fraza pe care mi-o repetă tata de o viață (poate a auzit-o de la el), aș vrea s-o trimit la dracu', dar o aud spunând în timp ce scurge orezul de apă:

— Tre' să mănânce devreme, altfel nu digeră, și la noapte începe să umble prin casă.

— Nu doarme?

— Nu, suferă de insomnie. Înainte să se culce, bea întotdeauna mușețel. Nu uita: niciodată la culcare fără mușețel.

Mă uit pe foaia lăsată de Marina și comentez:

— Aici nu e nicio regulă despre ceaiul de mușețel.

Îmi aruncă obișnuita ei privire dură pe care am început deja s-o urăsc și răspunde în timp ce

învârte energic în orez:

— Regulă nu scrisă, regulă învățată cu practica. Tu nu vrei să faci practică, nu-i așa?

Și iese înțepată din bucătărie, lăsându-mă cu Câinele Zălud, care mă privește drept în ochi, fără să-și miște niciun mușchi al botului.

5.

Poți să ții un secret?

Pe la miezul nopții mă trezesc brusc, de parcă aș fi avut un coșmar, pe care nu mi-l amintesc însă. Din coridor se aude un șuierat ciudat, întind gâtul și stau să ascult: cineva respiră greu.

Tata!

Sar din pat și mă reped spre camera lui, aprind brusc lumina, și el deschide ochii.

— Andrea, ce se întâmplă? întreabă cu o voce nesigură, ridicându-se în coate.

Ar trebui să inventez o scuză plauzibilă pentru că l-am trezit în toiul nopții din cauza unui atac de panică à la Marina, atâta doar că aud în continuare respirația șuierătoare provenind din living. Cine să fie? Străbat coridorul cu picioarele goale pe gresia călduță și înșfac în grabă o umbrelă agățată de cuier. Mai fac câțiva pași și înțeleg că nu e niciun hoț ascuns în spatele perdelei, e doar Augusto care, lungit pe canapea, sforăie ca un porc.

— Naiba să te ia… șoptesc și pun la loc umbrela. Ar trebui să-ți controlezi polipii… mai zic, gata să mă întorc în pat.

Numai că vorbele mele îl trezesc pe sângerosul tiran, care se ridică căscând zgomotos și lingându-și mustățile, apoi își pune laba pe brațul canapelei și nonșalant îi dă drumul. Doar când văd pata întinzându-se înțeleg teribilul adevăr.

— Nu pe canapeaua de brocart, nuu! urlu și smulg perna de sub el, casa asta pare o budă publică de pe autostradă.

Augusto mă privește sfidător.

Din fericire, câinele, care nu pare să aibă chef de ceartă, cască din nou și dispare pe coridor.

— Uite ce porcărie…

Scot husa de pe perna canapelei și mă duc în balcon, unde salteaua pe care ar fi trebuit să o aduc

înăuntru acum vreo trei ore e udă leoarcă, după o altă ploaie torențială.

Pun husa pe balustradă ca să încerc să mișc colosul din colțul în care se află, numai că nu pot să o duc singur, așa că, după câteva încercări, renunț și închid ușa. Sunt deja pe coridor, când îmi aduc aminte că am uitat ceva și fug înapoi: prețioasa husă de brocart se află deja pe acoperișul unei mașini, vreo zece metri mai jos. Și-acum? Ar fi trebuit să insist ca Gina să rămână, să-i fi oferit ceva, un cec în alb, să mă fi prosternat eventual la picioarele ei.

Îmi iau pe mine în grabă jeanșii și puloverul și mă îndrept spre ușă.

— Unde te duci?

Tata stă cu spatele la fereastra salonului, o figură întunecată și subțire care mă privește cu un aer îngrijorat, îmbrăcat cu obișnuitu-i halat de casă, devenit prea mare.

— Nu trebuie să te scoli singur, poți cădea, spun istovit.

— De ce să cad? Am cancer, nu-s șchiop.

— Fiică-ta zice că amețești.

— Soră-tii îi place să se joace de-a infirmiera.

— Întoarce-te în pat, trebuie să cobor să recuperez ceva, îi spun în timp ce am ajuns deja la ușă.

— Nu reușesc să dorm noaptea, zice și se apropie.

— Fii atent unde calci! Ai băut ceaiul de mușețel?

— N-avea zahăr.

— A, da? Și nu puteai să-mi spui?

— De fapt, nu voiam să dorm, dar am ațipit oricum. Noroc că m-ai trezit, trebuie să-ți vorbesc.

— O să vorbim mai târziu. Acum trebuie să cobor, altfel o să mă certe fiică-ta. Poți să mă aștepți fără să faci vreo boacănă?

— Andrea, cu cine crezi că ai de a face, cu un copil? se înnegurează. Vin cu tine.

— Cu mine? Nu… refuz eu din instinct.

— Nu era o întrebare, precizează hotărât.

Încerc să-mi aduc aminte faimoasele recomandări ale surorii mele, dar nu mi se pare că spunea să nu-i dau voie să coboare. Ar trebui să fotocopiez blestemata aia de pagină și să tapetez toată casa, ca să am întotdeauna răspunsul pregătit pentru a face față nenumăratelor cereri paterne.

— În stupidele reguli ale Marinei nu e scris că nu pot ieși, se grăbește să-mi aducă la cunoștință, de parcă mi-ar fi citit gândul.

— Ar trebui să merg să mă uit…

— Te ajut să nu mai pierzi timpul: nu e scris.

Își ține din nou mâinile încrucișate la spate, iar pupilele lui, acum, când e la un pas de mine, par niște bile lipsite de viață, fără nicio strălucire. Și atunci îmi apare în fața ochilor o scenă din adolescență, când venea în întâmpinarea mea cu aceeași atitudine ca acum, cu aceeași privire, în nopțile de vară în care mă întorceam întotdeauna prea târziu după părerea lui. Pe vremea aceea statura lui era impunătoare, cu pieptul scos în afară și brațele semănând cu ale unui buldozer. Azi, din bărbatul de care mă temeam n-a mai rămas aproape nimic, spatele e cocoșat, iar brațele subțiri și fleșcăite par să nu mai aibă un loc în spațiu. Doar privirea, spuneam, e ca înainte, și aproape simt că-mi tremură picioarele, amintirea spaimei că trebuia să-l înfrunt, frica pe care încercam s-o stăpânesc cu furia, atacându-l ca să nu mă arăt neajutorat. Uram privirea lui cercetătoare, care, mă gândesc acum, era poate mai mult un amestec de reproș și admirație pentru fiul acela care nu voia și nu știa să se supună nici unei reguli. Mă admirai, tati? În ciuda indolenței tale față de noi, a severității, a faptului că te aflai mereu altundeva, erai mândru de mine, nu-i așa? Îmi dau seama acum pentru prima dată, când te uiți la mine cu aceeași privire de atunci.

— Trebuie să cobor o clipă.

— Și nu vrei să vin cu tine. De ce?

— Pentru că ești bătrân, asta ar mai lipsi: să-ți rupi un femur. Hai, întoarce-te în pat. De ce ai coborât? Chiar nu înțeleg…

Se gândește o clipă, apoi răspunde cu o expresie serioasă:

— Ești în stare să ții un secret?

S-ar părea că discuțiile noastre urmează mereu același drum, de parcă ne-am folosi de niște modele prefabricate. Mi se pare că i-am mai auzit deja întrebarea asta. Da, în ziua în care m-am întors mai repede de la o petrecere și l-am găsit plângând, în dormitor, cu coatele sprijinite pe genunchi și acoperindu-și fața cu mâinile. Am stat în prag să-l privesc până când și-a ridicat privirea, apoi am fugit în salon. A venit după mine, la scurt timp, impasibil, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic, și a spus:

— Sora ta e slabă de înger, nu-i spune nimic. Poți să ții un secret?

•

— Andrea, Andrea, trezește-te!

— Hmm…

— Trezește-te, e important.

— Ce-i?

— Poți să ții un secret?

Lumina era deja stinsă de multă vreme, când Marina se apropiase de patul meu. M-am ridicat să-i privesc chipul luminat de luna care se strecura printre lamelele jaluzelei și am găsit-o urâțică. Avea părul atât de blond, încât părea albinoasă, ochelarii cu lentile groase și buzele subțiri, aproape inexistente, nici nu se mișcau când vorbea, fără să reușească totuși să ascundă aparatul dentar. Era numai cu trei ani mai mică decât mine, dar era încă o fetiță.

— Ce secret?

— Jură.

— Hai, spune-mi.

— Nu, mai întâi jură că nu spui nimănui.

— Jur, am spus punându-mi mâna pe inimă.

Ea a oftat, și-a trecut limba peste dinții de sus, acoperiți cu metal și a spus:

— L-am văzut pe mama și pe tata că o făceau.

— Ce?

— Uf, Andrea! Îmi venea să fac pipi, m-am dus la baie și în coridor am auzit… un soi de vaiet. Atunci m-am apropiat de camera lor…

Cuvintele au rămas suspendate în aer.

— Și? am întrebat, deja treaz de-a binelea.

— El scotea niște sunete ciudate și se mișca deasupra ei și după aia…

— După aia?

— Ea nu zicea nimic, stătea nemișcată și tăcută, apoi tata s-a întors și m-a văzut, atunci am fugit și nici n-am mai făcut pipi.

M-am uitat la ea fără să știu ce să spun.

— Nu zici nimic?

— Du-te în patul tău.

Și-a întors privirea către ușa întredeschisă și s-a îndepărtat nehotărâtă.

— Andrea? a șoptit după puțin timp.

— Ce-i?

— Nu reușesc să dorm…

— Numără oile…

Tăcere.

— Pot veni în patul tău?

Am oftat și am deschis ochii. Luminița verde din colț se reflecta pe tavan și scotea în evidența conturul surorii mele așezate pe pat, de afară venea ca întotdeauna zgomotul mării care-și făcea auzită melancolia hibernală.

— Bine, hai, vino.

— Mulțumesc.

Și a sărit imediat lângă mine, cu fața lipită de pieptul meu și picioarele sprijinite pe ale mele.

După două minute dormea deja. Eu, în schimb, am rămas să mă uit la tavanul verzui și să mă gândesc la faptul că ar fi trebuit ca el să fie lângă ea, să-i răspundă la întrebări și s-o liniștească. Pentru că eu n-aveam decât doisprezece ani, prea puțini ca s-o fac pe tatăl. Am încercat să adorm din nou și să nu-mi bat capul cu povestea Marinei, i-am dat la o parte părul care îmi gâdila nasul și mi-am sincronizat respirația cu a ei.

Așa cum fac tații.

6.

Când se ciocnesc asteroizii

— Sigur că pot să țin un secret. Ce crezi, că mai am încă zece ani?

Este el, chiar el, bărbatul de care m-am temut cel mai mult în viață, același care mă ducea în spate prin casă râzând și spunea să deschid larg brațele ca să fac ca avionul, în timp ce el imita huruitul unui motor, același care mă obliga să merg pe întuneric să-i aduc țigările de foi din cealaltă încăpere, pentru că trebuia să mă călesc, zicea, exact el, care, atunci când a observat că mi-am făcut găuri în urechi, a azvârlit farfuria cu paste de perete și n-a încetat să urle nici măcar în fața lacrimilor fiicei sale.

În loc să-mi răspundă, își ia șapca agățată de cuier, apoi bastonul de lemn și fildeș din suportul pentru umbrele și spune:

— Camera asta pute. Teckelul s-a pișat din nou?

Altă dată n-ar fi folosit pentru nimic în lume un asemenea termen, nu ne permitea să spunem în casă cuvinte urâte. Așa că îmi scapă un zâmbet și îi răspund că da, câinele nazist, după ce a marcat patul Marinei, s-a gândit să ude și canapeaua. Dar tata pare deja preocupat de altceva, ca un copil care nu reușește să fie atent mai mult de treizeci de secunde, și o pornește spre casa scărilor.

— De ce nu mă aștepți aici? încerc pentru ultima oară.

— Intră în lift, răspunde în felul lui, întinzând bastonul spre mine, de parcă l-ar avea în față pe unul dintre elevii lui.

— Așteaptă, cel puțin ia-ți balonzaidul.

— Pe căldura asta? spune intrând înaintea mea în lift.

— Dă-mi mâna, îi spun când ajungem în stradă.

Tata chicotește batjocoritor și răspunde:

— Mi se pare c-o aud pe maică-ta vorbind cu Marina.

— Las-o în pace pe mama, îi spun cu duritate.

Se uită la mine pierdut, apoi îmi dă mâna liberă și se lasă condus fără să mai adauge nimic. Găsim husa de la pernă într-o baltă de noroi și gudron.

— Săraca Marina, o să facă infarct, comentează amuzat.

E ca și cum bătrânețea sau boala, nu știu, l-ar fi dezbrăcat de toată paranoia și constrângerile pe care le-a avut decenii la rând. Acum ar putea să pară chiar simpatic uneori, și n-aș ști să spun dacă asta îmi face plăcere sau mă deranjează. N-am fost un fiu iubitor, nici el n-a fost un tată iubitor, și înainte să se îmbolnăvească evitam să-l vizitez, mă rog, în afară de obișnuitele zile de sărbătoare (iar atunci făceam tot posibilul să scap cât mai repede). N-am știut niciodată ce să-i spun când mă aflam în fața lui, n-am înțeles ce relație trebuie să am cu un bătrân care n-a vrut niciodată să-mi accepte alegerile, cu care n-am împărțit nimic și care n-a știut niciodată să-mi adreseze un cuvânt de alinare. Până când, într-o seară, Marina m-a sunat și mi-a spus: „Tata s-a îmbolnăvit, n-o mai duce mult. Ai putea să vii să-l vezi mai des”.

Au trecut doi ani de la telefonul acela, iar el e încă aici, așteptând, ca și noi. Și totuși îmi dau seama că boala l-a schimbat, aș zice în bine, transformând bărbatul care făcuse din control și rigoare morală scopul său principal într-un bătrân în sfârșit capabil să facă și să spună ce-i trece prin cap. El, care n-a dat niciodată importanța cuvenită numelui Libero, pe care l-a purtat toată viața fără niciun merit, tocmai el, care își bate încă joc de nevoia de control a fiicei sale, pare că în sfârșit și-a cucerit libertatea.

— Tată, nu începe, te rog!

— Ei, cui îi pasă! Hai, mai bine, să-ți arăt un loc, și de data asta mă conduce el pe mine.

— Ce loc? Plouă, ești în papuci de casă… și ești bătrân și bolnav!

— Asta vă place să credeți ție și surorii tale! Hai, vino, că dacă ar fi așa, ar trebui să fiu mort de mult.

Mă las dus pe străzile pustii cu clădiri anonime de opt etaje pe o parte și pe cealaltă, în timp ce o ploicică de vară ne însoțește, iar vântul pare să se distreze desenând improbabile traiectorii cu zmeie improvizate din pungi de plastic, hârtii și frunze. Tata merge mai repede decât credeam și în curând, după ce dăm colțul, ne aflăm în fața intrării pe șoseaua de centură, într-o deschizătură în care se află breteaua, un simplu sens giratoriu înconjurat de edificii care dau spre golul umplut de enorme limbi de asfalt ce șerpuiesc în întuneric spre punctele cele mai îndepărtate ale orașului.

Libero Scotto se îndreaptă spre o bancă aflată puțin mai încolo. Cu toate că pare a ști ce face, nu reușesc să nu-l întreb:

— Vrei să te oprești aici? Îți dai seama că e unu noaptea și că plouă?

— De când ai devenit așa de cicălitor, Andrea? Te-am considerat întotdeauna cam zălud, asta da, dar cel puțin erai un om liber.

Omulețul ăsta pe care altă dată îl vedeam uriaș, în uniforma lui țeapănă, plină de decorații și cu șapca cu cozoroc, a hotărât pe neașteptate să-mi distrugă puținele certitudini pe care credeam că le am.

— Dacă află Marina, mă ucide, spun în cele din urmă.

— Așa e, dar ea e departe. Hai, stai jos.

Și începe să șteargă banca cu ceea ce mai rămâne din prețioasa husă.

— N-am de gând să stau în ploaie.

— Nu mai plouă, zice, cel mult picură. Apoi se așază, își pune alături bastonul și-și vâră mâinile în buzunar. Cinci minute, și ne întoarcem acasă, adaugă cu o voce aproape rugătoare.

Poate pentru că îmi vine în minte ce mi-a spus soră-mea, care m-a făcut azi să mă simt vinovat, sau poate pentru că noul Libero Scotto mă umple de curiozitate, mă așez lângă el și mă uit în jur. Cerul plumburiu e striat de luminile roșiatice ale orașului, și în fața noastră se întind arterele șoselei de centură. Marele Canion, așa îl numeam Marina și cu mine, pentru că senzația pe care ți-o dă e identică: cu străzi care se întrerup brusc ca să facă loc hăului. Păcat că jos nu se întinde fluviul Colorado, ci doar un asfalt ud, care reflectă galbenul stins al lampioanelor.

— Aproape a încetat să plouă, spun ca să sparg tăcerea stânjenitoare, și-mi pun jointul în buzunar. Oricum tata nu știe ce-i iarba.

— Dă-mi și mie una, zice brusc.

— Ce?

— Dă-mi o țigară.

— Da de când fumezi țigări?

— De când fiul meu n-a vrut să-mi cumpere un trabuc.

— Era închis. Puteai să-i ceri iubitei tale Gina…

Nu răspunde și stă cu mâna întinsă:

— Ești sigur? Nu-ți face rău? întreb clătinând din cap în încercarea de a-i abate atenția de la ideea nebună de a fi obligat să-i dau un joint.

— Da' ție îți face bine? În realitate, în ciuda interdicției nescrise a surorii tale, niciun medic nu mi-a spus contrariul…

— Marina are niște probleme cu controlul, cine știe cu cine o fi semănând…

Izbucnește într-un râs proaspăt.

— Da, chiar așa, isteață descoperire.

Aprind jointul și trag un fum.

— De ce nu? zic și i-l întind.

Am citit undeva că durerile pot fi atenuate cu canabis, inclusiv cele provocate de boli grave ca a lui. Așa că, de ce nu?

— Parcă am fi niște copii care-și dau unul altuia țigara în closetul școlii. Aprinde-ți alta, hai!

— Nu mai am, tutungeria era închisă, ți-am spus deja.

Tata trage adânc în piept, și buzele îi dispar supte de proteza pe care nu și-o scoate niciodată și de firele de păr din barbă, iar mie îmi vin în minte dimineţile adolescentei mele marcate de vocea care citea ştirile de la ora cinci provenind de la micul radio pe care-l asculta în baie în timp ce se bărbierea. Atunci când era acasă, bineînțeles. Nu am nicio imagine despre el tânăr nebărbierit.

— Cândva îmi plăcea zona asta, o găseam comodă, clădiri moderne, etajul înalt, luminos, șoseaua de centură lângă casă, mi se părea un loc bun unde să trăiești.

Mai trage un fum.

Între timp ploaia s-a oprit aproape de tot, și dacă n-ar fi balta aflată la un metru de noi, în care cade din când în când câte o picătură, nici nu mi-aș da seama de prezența ei.

— Acum însă, privesc totul cu alți ochi, continuă înainte de a se întoarce și a întreba: Ție îți place strada asta, îți place cartierul?

Întrebarea mă ia pe neașteptate.

— Păi adevărul e că există mai bune… dar și mai rele, zic luându-i țigara din mână.

— Da, sigur, există mai rele, dar la vârsta mea ai tendința de a ține cont întotdeauna de lucrurile pe care nu le ai, căci cele pe care le-ai avut își pierd încetul cu încetul valoarea. De fapt, mi-ar plăcea să-mi schimb locuința.

— Să-ți schimbi locuința? Dau fumul afară într-un norișor alb pe care vântul îl ia imediat cu el.

— Da, știu, n-are rost să schimbi atunci când trebuie să mori. Dar, dacă n-ar fi așa, mi-ar plăcea.

Eu nu sunt în stare să vorbesc despre moarte. Atunci când sunt obligat s-o fac, încerc să mă învârt în jur sau spun ceva la limita gafei. Să nu iau lucrurile în serios e singurul meu scut, acea fortăreață pe care ți-o construiești atunci când ești copil cu pernele de pe canapea.

— Păi, când o să fii mort, o să poți alege în liniște casa prin care să bântui, zic râzând.

Tata se uită la mine pierdut, și pentru o clipă mă gândesc că se pregătește să-mi dea o palmă (ceea ce, spre cinstea lui, n-a făcut niciodată), dar în cele din urmă îmi răspunde cu un zâmbet:

— Țigara asta are un gust ciudat…

— Tutun mentolat, răspund în grabă.

— A, da, și mi-o dă înapoi.

Stăm o vreme fără să scoatem o vorbă, bucurându-ne de liniștea pe care ne-o dăruiește cartierul înainte să apară o altă mașină (ce mult zgomot fac!), apoi arunc ce mai rămâne din joint în balta din fața noastră și mă uit cum se scufundă.

— Mergem acasă? întreb în cele din urmă.

Tata se face că nu aude și-și continuă ideea:

— Mi-ar plăcea să trăiesc în centru la Napoli, într-o casă de epocă, cu tavanul înalt și pereții din tuf. Acolo sunt niște apartamente minunate, aristocratice. Ce părere ai?

— Despre ce?

— Să ne mutăm.

— Tati, ascultă…

— Glumeam.

Zâmbește. Nu l-am văzut niciodată zâmbind atâta. Poate din cauza jointului.

— Acolo, în centru, locuia ultima ta iubită, dacă-mi amintesc bine. Cum o cheamă?

— Tati, ce naiba, n-a trecut niciun an de când m-am despărțit de Sara și nu-ți mai amintești numele ei…

Ridică privirea spre cer și se scarpină în barbă.

— Păi e multă vreme de când nu mai știu nimic despre viața ta.

— Nu începe din nou.

— Nu, nici vorbă, și face un mic gest cu mâna, nu te-am adus aici ca să vorbim despre asta. Chiar dacă, atunci când s-a întâmplat, aș fi vrut să-ți spun că faci o mare prostie părăsind-o pe fata aia…

— Cine-ți spune că eu am părăsit-o?

Înainte de a răspunde, se uită la o mașină ce iese de pe șoseaua de centură și se pierde pe anonimele străzi întunecate care ne înconjoară.

— Dacă nu cumva ea n-a descoperit una din numeroasele tale aventuri milaneze, s-a întâmplat așa: ți-o fi cerut să te legi mai mult, să locuiți împreună, să aveți poate un copil… aproape toate femeile ajunse la o anumită vârstă vor un copil, și te-a găsit nepregătit, ai ezitat. Așa că Sara ta probabil ți-a spus că n-are timp de pierdut cu tipi ca tine, care nu știu ce vor.

Întind gâtul și-l privesc așa cum, atunci când eram mic, îl priveam vrăjit pe magul Silvan.

— Am ghicit, nu-i așa? Chicotește: În orice caz, așa cum spuneam, ai greșit. În primul rând că n-ai rămas cu Sara, dar nu vreau să mă bag în viața ta. În al doilea rând că nu te-ai întors la Napoli, în centrul vechi. Mare prostie. În centrul vechi se află adevăratul Napoli, orașul nobil cu o istorie și o cultură milenară pe care unii ar vrea să ne facă să le uităm.

Mă ridic brusc.

— Bine, dar acum să ne întoarcem, că, dacă răcești, mă omoară fiică-ta.

Tata își trage nasul și se scarpină din nou în barbă, de parcă ar sta așezat pe fotoliul din salon.

— Calmează-te, bate un vânt cald. Apoi își pune cu greu picior peste picior și continuă. De fapt, o iau mai de departe, dar te-am adus aici pentru un alt motiv…

Se uită la mine. La ce să mă mai aștept de la noaptea asta?

— Mi-ar plăcea să mă întorc la Procida, unde m-am născut, unde ne-am născut, spune în cele din urmă dintr-o răsuflare.

Mă așez din nou pe bancă.

— Am un plan, continuă.

— Un plan? Ce fel de plan?

— E un an de când Marina nu mă eliberează de prezența ei, îmi lipsește aerul. Nu pot să nu profit de împrejurarea asta.

— Știu că ai insistat mult să plece.

— Da, eu i-am spus să te cheme. Pentru că am un plan, cum ți-am spus. Dar mai întâi trebuia să scap de sora ta și de ai ei. Ce ocazie mai bună decât să meargă să-și viziteze socrul bolnav?

O pisică sare pe acoperișul unei mașini și se încolăcește acolo. Am tot auzit că pisicile sunt niște animale inteligente, dar mi se pare o adevărată tâmpenie să te întinzi pe un acoperiș ud în loc să te adăpostești sub o mașină sau sub o poartă.

— Îmi spui că tu ai pus totul la cale?

— Îți spun că trebuie să profit de astea două zile.

— Nu știu ce ai de gând, dar…

— Andrea, fii sincer, de câte ori în viață ți-am cerut ceva?

— În ce sens?

De data asta el e cel care oftează.

— Iarăși întrebarea asta? Ai făcut o fixație!

De când mi-au apărut primele coșuri pe față, am început să răspund la întrebări cu aceste trei cuvinte; un mod de a câștiga timp sau chiar de a nu răspunde. Ceilalți își pierd imediat răbdarea. În seara în care Sara mi-a propus să cumpărăm o casă împreună (da, tata a ghicit), i-am răspuns exact așa: „În ce sens?” și ea a fugit și s-a închis în baie. „Am pus doar o întrebare”, am încercat să mă justific în fața ușii, dar nu mi-a deschis și nici n-a mai vorbit cu mine două zile la rând.

— Trebuie să mă duci la Procida. Am ceva foarte important de făcut, continuă tata.

La lumina felinarelor pare să aibă un chip mai uman, plin de riduri și de slăbiciuni pe care nu mai reușește să le ascundă ca altă dată. Până și ochii, în general negri și inexpresivi ca aceia ai rechinilor, acum apar decolorați și sunt împânziți de o serie

de vinișoare stacojii. Irișii au o strălucire neobișnuită pe care n-am văzut-o niciodată.

— Ceva important?

Închide pleoapele pe jumătate și dă din cap.

— Ce anume?

— O să afli când o să fim acolo.

Mă bate gândul că aiurează, așa că-l privesc cu atenție.

— Ai ochii umezi.

— Nu-ți face griji, nu sunt emoționat că stau de vorbă cu tine.

Atunci e jointul.

— Cum te simți? întreb un pic îngrijorat.

— Nu m-am simțit niciodată mai bine.

— Tati, ascultă: știi că nu sunt ca Marina, dar, drept să spun, ideea ta mi se pare o tâmpenie. Și, de fapt, care-i chestia aia așa de importantă? De ce nu poți să-mi spui despre ce-i vorba?

— E o poveste lungă.

Se uită la mine serios, și din nou mi se pare că revăd tatăl autoritar care reușea să-mi taie piuitul cu o privire.

Și atunci spun:

— Nu te uita așa la mine.

— Știi de când n-am mai fost la Procida?

Clatin din cap.

— De mai bine de un an.

— Nu-i așa mult.

— Sigur, poate pentru tine. Tu de când n-ai mai fost?

— Păi nu-mi aduc aminte.

— Îți spun eu: de treizeci de ani.

Mă uit la crucea luminoasă a farmaciei care se umple și se golește de verde, în timp ce mă gândesc la cuvintele tatei. *Treizeci de ani.*

— Și ce-i cu asta? întreb.

— Nimic. Tu n-ai decât să faci ce crezi, dar eu mă duc acolo.

Îmi vâr mâinile sub coapse și-mi dau seama că jeanșii sunt uzi.

— Hai să mergem să ne culcăm și mâine dimineață, când o să fii lucid, ideea asta o să ți se pară și ție o prostie.

— Sunt cât se poate de lucid și îți repet: vreau să merg la Procida. Vreau să-i fac o vizită mamei tale.

Privirea îmi cade pe firele din barba lui nu prea îngrijită.

— Nu te-ai gândit la ea o viață întreagă și vrei să mergi acum când… și mă opresc.

— Da, acum, când sunt pe moarte. De ce crezi că e atât de absurd?

Apoi se preface că tușește și-și duce mâna la gură, dar îmi dau oricum seama că are ochii umezi, lucirea aceea ciudată s-a înecat acum în plânsul înăbușit al unui bărbat obligat să-și dezvăluie dintr-odată fragilitatea în fața fiului său.

— Vreau să o salut pentru ultima oară, șoptește.

Oftez:

— Atunci n-o face pe melodramaticul.

— Mă tem că n-o să mai reușesc să mă întorc în casa noastră.

Pentru că nu știu cum să pun capăt acestui dialog stânjenitor, mă ridic, îi dau o palmă peste umărul osos și spun:

— Acum hai să ne întoarcem în casa de aici.

Nu se mișcă, așa că sunt obligat să-l prind de braț ca să-l invit să mă urmeze. În ciuda rezistenței inițiale, se lasă în cele din urmă condus. Așezați pe treptele de la intrarea în bloc, doi băieți vorbesc între ei, iar, de pe streașină care înconjoară zidul, un porumbel scoate niște sunete ciudate. Deschid ușa și îi fac tatei semn să intre, dar rămâne în prag.

— Ce faci?

— Nu vin.

— Hai, tati, te rog, mi-e somn.

— N-ai curajul să te întorci acolo, nu-i așa?

— Ei, ce zici…

— Atunci dă-mi o explicație.

Și eu care credeam că am de a face cu un bătrân muribund.

— Dar ce o să-i spunem Marinei? Știi că nu ne-ar permite niciodată așa ceva. Telefonează din oră în oră să ne controleze, ne-ar omorî dacă ar afla. În realitate, pentru tine n-ar fi cine știe ce, dar pentru mine…

— Scoatem telefonul din priză și-i spunem că s-a întrerupt legătura din cauza furtunii, și să ne sune pe celular.

— Cum să nu, ți se pare că fiică-ta-i tâmpită? Ne-ar crede?

— Oamenii cred ce vor să creadă.

— Bine, vorbim în casă, acum intră.

Mă dau la o parte ca să-i fac loc să intre.

— Promite.

— Ce să promit, hai intră!

Își lasă o clipă capul în jos și, când și-l ridică uitându-se la mine, ochii îi sunt din nou decolorați.

— Și cu câinele ce facem?

— Îl luăm cu noi.

— Cu noi? Tiranul asasin? Ești nebun!

— Lui îi place Procida. Și nu e așa rău cum pare.

— Sigur, cum să nu…

— Te rog, zice.

Am peste patruzeci de ani și în toți anii ăștia nu cred că am simțit vreodată plăcerea de a fi implorat de tata, așa că pe undeva faptul că se supune voinței mele, că aproape se umilește cerând, asemenea unui copil neputincios, îmi provoacă o mâncărime plăcută la baza gâtului. Și tocmai mâncărimea aia mă face să răspund:

— Acum nu te apuca să reciți rolul tatălui singur și abandonat, cu mine nu ține. Aproape că-i mai bună versiunea ta originală, aia înțepată, care nu vorbea niciodată.

Libero se face mic, își trage capul între umeri și intră. Din când în când mi se pare că am de a face cu un copil, copilul meu, chiar dacă în realitate eu

nu am unul, pentru că și atunci când a fost momentul, în loc să răspund da, am spus „în ce sens?”

O fi probabil vârsta, nu știu, dar ceva mă face uneori să simt că pot fi tată, că sunt pregătit, chiar dacă după aceea uit și merg înainte, ca un beculeț aflat la bordul mașinii, care uneori se aprinde și pe care-l ignorăm, pentru că ne-ar obliga să deschidem manualul ca să înțelegem ceva. Nu știu, poate o fi jointul abia fumat sau noaptea asta de iulie care seamănă cu iarna și mă face să mă gândesc la anii copilăriei trecuți mult prea repede, poate pentru că uneori, în somn, am în fața ochilor casa din Procida și aproape mi se pare că aud râsetul mamei în grădină… dar, în cele din urmă, spun da. Drept să spun, n-o fac chiar din toată inima, aproape că-mi înghit da-ul, iar tata mă privește nesigur.

— Da, OK, să facem tâmpenia asta, mă văd nevoit să repet, oricum nu va fi nici prima, nici ultima. Poate că așa cele două zile o să treacă mai repede, conchid.

Tata zâmbește cu gura până la urechi și mă îmbrățișează. Da, mă îmbrățișează, cum a făcut o singură dată în inutila sa viață, iar eu rămân nemișcat, cu totul nepregătit pentru așa ceva.

— Ea două oară când mă îmbrățișezi în toată viața ta… comentez printre dinți, ca să-l rănesc.

Și într-adevăr reușesc, pentru că el se desprinde grăbit, deschide ușa ascensorului și spune:

— Da, ai dreptate, mi-am pierdut cumpătul. Să mergem.

În timp ce urcăm, stăm la distanță și tăcem, pentru că nu e ușor să găsești o manieră de a reacționa la ceva neașteptat, să știi brusc cum să te comporți, ce să spui. Pentru că îmbrățișarea noastră a fost ca o ciocnire între asteroizi, un bubuit surd care ne-a schimbat traiectoriile, iar acum ne aventurăm amândoi în afara orbitei

noastre, către locuri necunoscute, neavând nici cea mai mică idee despre ce ne așteaptă afară.

7.

Colaj

Există o barcă veche care duce la mal un bărbat și o femeie, una din bărcile acelea vopsite în alb și albastru, trase în fiecare seară de pescari pe țărm. Tata, în picioare, trage la vâsle, are un slip de o culoare incertă și pieptul păros; mama, blondă și minionă, cu fața ei delicată, stă agățată de el. Un palid apus de soare le întunecă trupurile și face ca apa să prindă culoarea grâului copt. Totul apare perfect în imaginea ocupată în întregime de cele două figuri divine sculptate de lumină și purtate de mare.

Cum să-mi fi imaginat, atunci când am făcut fotografia, că imaginea aceea va învinge timpul? Că o voi admira într-o noapte, mult timp după aceea, lângă patul tatălui meu adormit, în timp ce încerc să-mi stăpânesc plânsul care îmi urcă în gât când mă gândesc la insula noastră și la tânăra pereche dispărută prea devreme, asemenea soarelui acelei zile, o clipă mai târziu după ce am făcut clic?

8.

O precizare

Libero Scotto a fost comandant, mai întâi la o companie de navigație din Golful Napoli, care lega orașul de insule, apoi la conducerea unor mari nave care traversau oceanele. În copilăria mea la Procida, când prietenii și profesorii mă întrebau de el (care nu era văzut niciodată în afară școlii), îmi umflam pieptul și răspundeam plin de mândrie, povestind că în momentul acela era în Japonia sau în America. Deoarece mi-am dat repede seama că povestea aceea îi fascina pe colegii mei, trezindu-le reacții de uimire și invidie, am început să inventez o mulțime de brașoave, ca de exemplu că în scurtă vreme voi pleca împreună cu el, un Virgiliu care voia să mă învețe să pilotez vasele, în așa fel încât, peste câtăva vreme, eu să duc numele Scotto în lume. Eram atât de prins de rolul de copilot, explorator și brațul drept al comandantului, încât am mers înainte cu poveștile, până când, într-o bună zi, învățătoarea a chemat-o la școală pe mama, ca s-o întrebe dacă într-adevăr ai mei aveau intenția să nu mă mai trimită la scoală. Mama i-a spus adevărul, apoi a venit la mine și m-a rugat să încetez, pentru că dacă află tata aș fi avut necazuri. Pe-atunci ea nu se simțea deja bine, avea deseori dureri de cap, pe care omul mărilor (debarcat din când în când în viața noastră ca să ne dea câteva lecții și s-o pornească apoi din nou în larg către alte zări) le considera o consecință a epuizării.

În orice caz, din momentul acela, am încetat să mai spun povești, am fost obligat să cobor de pe piedestal și să mă amestec printre colegii mei, ai căror părinți erau în marea lor majoritate pescari și marinari. M-am retras în colțul cel mai îndepărtat al clasei și am petrecut acolo următorii doi ani, visând călătorii și explorări, până când, în aprilie

1987, am atins fatidica înălțime de un metru patruzeci.

În ziua în care mamei i s-a spart o venă în cap, tata era pe mare, ca întotdeauna, iar eu nu urcasem pe o navă în viața mea.

9.

Păianjenii care aduc gânduri negre

Mă trezește limba lui Augusto.

Deschid ochii și-mi dau seama că teckelul are treabă cu mâna mea care atârnă din pat. Sunt întins pe burtă și din gură mi-a ieșit un firicel de salivă care a udat perna. În primul moment mă gândesc să-mi retrag mâna, dar, când vreau s-o fac, Tannen scoate un mârâit de avertisment. Trebuie să termine curățenia de dimineață. Atunci mă liniștesc și aștept ca despotul să se satur să-și verse pe mine micile sale frustrări.

Nu-mi place să stau în pat uitându-mă în tavan, iar seara nu sting lumina de pe noptieră decât atunci când sunt pe punctul să adorm. Doar că salteaua îmi pune la încercare abilitatea dezvoltată de-a lungul anilor cu mari sacrificii și tenacitate: aceea de a alunga cu o răbdare îngerească orice gând negativ, orice grijă sau îndoială. Unii încearcă NLP[1]-ul, unii recurg la psihoterapie, alții devin dependenți de droguri grele, de alcool sau de alte persoane. Eu însă n-am nevoie de nimic din toate astea ca să-mi alung din creier păianjenii ăia urâți care uneori își fac cuib acolo, îmi e suficient un pic de iarbă, o simplă bere și o companie plăcută. Sănătos și mai ales economic.

Dar în momentul ăsta n-am niciun joint, nicio bere, iar în ceea ce privește compania dispun doar de un câine furios și arogant care, cu siguranță, nu ajută la alungat nimic. Deci, trebuie să mă scol înainte de a fi înfășurat în pânza păianjenilor care aduc gânduri negre. Indiferent ce se întâmplă, mă ridic și-mi scot mâna din gura lui Augusto, care mă privește cu o expresie provocatoare, ca și cum mi-ar spune: *Ai apărut de nici douăzeci și patru de ore și deja crezi că-mi poți sfida autoritatea. N-ai înțeles cu cine ai de-a face.*

Din fericire, mă pricep la capitolul rezistență și combatere a autorității, anii petrecuți apărându-mă de privirea cercetătoare și acuzatoare a bărbatului care doarme în camera alăturată m-au întărit. Când mă gândesc la tata, îmi vine în minte cererea lui nebunească de aseară și promisiunea mea tot atât de nebunească. Naiba să mă ia că, atunci când fumez, îmi pierd orice inhibiție, ba mai mult, naiba să mă ia că am preferat întotdeauna să mă hazardez, să risc, să mă izbesc cu capul de zid, doar ca să n-am de a face cu liniștea aparentă dată de plictiseală și de siguranță. Adevărul e că păianjenii se hrănesc tocmai cu plictiseală și uitare ca să-și construiască perfidele lor pânze.

Sora mea, Marina, a străbătut un drum diferit. Și-a procurat cu meticulozitate ce n-a avut atunci când era mică și a pus la loc piesele dominoului: un tată iubitor, în primul rând, și atunci iată-l pe Fiorenzo, soț și tată afectuos, atent și prezent, cum Libero al nostru n-a fost niciodată. Apoi o soacră primitoare și grijulie, semănând pe undeva cu mama și, în plus, o familie unită, pentru că a noastră, de fapt, n-a prea fost; un serviciu sigur, o casă ordonată și mobilată cu gust, două fiice bune și studioase, o existență perfectă. Păcat însă că uneori copilăria se face totuși simțită, viața aceea pe care a încercat s-o uite reproducând-o cât mai bine, fără fisurile originare, păcat că în camera de la capătul coridorului se află tatăl care nu mai e ca odinioară.

Da, știu, sunt rău, e limita mea. Și binele meu. Când ți se spune pentru prima oară că ești rău, atunci poți fi sigur că faci exact ce trebuie, că ai în sfârșit grijă de tine. Prima mea dată rămâne până azi de neuitat. Marina a fost cea care m-a atacat, în parte pentru că ea în mecanismul de a-i învinovăți pe alții ca să-și ascundă un sentiment de vinovăție se simte ca peștele în apă, în parte pentru că nu existau prea multe alternative în familie, ținând

cont de faptul că tatăl nostru nu exista, și chiar și atunci când exista, nu exista totuși.

— Te-ai schimbat, ai devenit arogant, mi-a spus sora mea într-o după-amiază.

Mă întorsesem de la Milano și-mi făcusem apariția numai în dimineața celei de a treia zile, spunând că sunt grăbit, pentru că seara aveam avionul.

— Cu adevărat nu-ți mai pasă de el, de noi?

Aș putea povesti aici cearta din ziua aceea sau multe altele care au avut loc de-a lungul anilor cu ea și cu tata, dar deoarece – s-a înțeles asta – prefer să nu mă gândesc prea mult și să țin departe amintirile, mai bine, renunț și continui să vorbesc despre prezent, despre mine, care încă stau cu privirea ațintită în ochii nebunului ăluia plin de cruzime de Augusto, pe care, dacă vrem să vorbim de romanii din antichitate, ar fi trebuit, de fapt, să-l cheme Caligula, ca să fim cât se poate de precișii.

Așa cum e Marina.

•

În timp ce mă îndrept spre baie, aud zgomote din bucătărie. Trec pe lângă pendulă exact în momentul în care începe să bată și-mi vine dintr-odată s-o trimit la dracu' cu un gest urât, precisă și ea în a bate la fiecare jumătate de oră, și făcându-mă, în timpul nopții, să sar în sus de vreo două ori, crezând că era vorba de o alarmă de bombe. Cine știe de ce m-am gândit la bombe, când, de fapt, ultimul raid aerian al Aliaților a avut loc la Napoli, în '44.

E șapte și un sfert, deci aproximativ ora la care, în general, mă culc, iar în bucătărie tata gătește.

— Salut.

— Bună dimineața, răspunde întorcând capul. Tocmai mă pregăteam să te trezesc, că se face târziu.

Libero Scotto a prăjit două ouă și le-a pus pe farfurie împreună cu niște șuncă și o bucată de brânză Brie. Mă încrunt și încerc să alung

imaginea care mi-a apărut în fața ochilor: el în uniformă albă, pregătit să se îmbarce pentru cine știe unde, făcându-și de lucru în bucătărie ca să pregătească familiei un „substanțial mic-dejun american” în timp ce fluieră *Malafemmena.* O fi fost pe la sfârșitul anilor ’80, ba nu, mai înainte, mama trăia încă, pentru că-mi aduc aminte chipul ei stins în fața soțului care nici măcar nu încerca să-și ascundă bucuria pentru apropiata plecare, ce însemna să stea departe de familie pentru cine știe câte luni.

Îmi înăbuș un căscat și, fără să răspund, mă duc în baie, lăsând ușa întredeschisă. Încep să fac pipi când îmi vine în minte, cine știe de ce, recomandarea numărul 5, sau 7, sau 9. Mă întrerup și mă întorc în bucătărie.

Nu prăjeli și dulciuri. Asta spune regula numărul 5.

— Tati, am impresia că micul-dejun e prea greu, știi că ficatul tău n-o duce deloc bine…

El pare ciudat de senin, într-adevăr îmi răspunde imediat.

— Ficatul ar fi trebuit să mă trimită pe lumea aialaltă deja de câtăva vreme. Dar eu sunt aici și o duc bine. Hai, așază-te.

Trag scaunul, nehotărât dacă să continui sau nu discuția, și mă așez în fața lui, care taie șunca. Ar trebui să spun ceva, să încerc să fiu mai convingător, dar nu-mi vine în minte nimic, mi-e somn și foame și doresc să mă bucur de acest substanțial mic-dejun, pe care în ultima vreme nimeni nu s-a îngrijit să mi-l pregătească. Așa că tac din gură și nu mai bag nimic în seamă. Specialitatea mea.

Tata sparge tăcerea.

— Îl vezi pe individul de vizavi?

Mă întorc spre fereastră.

— Ăla de pe balcon, și-l arată cu vârful cuțitului.

E un bărbat în vârstă, cu părul alb lins, aplecat peste un ghiveci, încercând să smulgă frunzele uscate.

— Ce-i cu el? întreb.

— A fost un politician important la vremea lui, comentează mestecând o bucată de brânză.

— Și ce-i cu asta?

— E întotdeauna destul de impresionant să vezi ce face viața din tine, bolborosește. Uneori stau să-i admir pe sta… cum se zice?

— Ce vrei să spui?

— Sta… când cineva devine… uscățiv.

— Stafidit.

— Da, așa, stafidiți, oameni care au luat cândva hotărâri importante, care au avut un cuvânt de spus în țara asta, fiecare în propriu-i sector, și care acum își petrec timpul pe un balconaș udând mușcatele.

Nu răspund, și pentru că tocmai mi-am amintit că nu m-am spălat pe mâini înainte de a ieși din baie și că poate ar trebui să remediez, numai că sunt prea prins de remușcarea de a fi consimțit la cererea lui și trebuie să găsesc cât mai repede o bună scuză pentru a da înapoi. El își toarnă apă, bea puțin, apoi încearcă să mă atragă în discuția aceea fără rost.

— Nu te sperie gândul de a deveni bătrân și inutil?

— În ce sens? reușesc să răspund, în timp ce înghit ultima bucată de omletă.

— Uf, iarăși cu întrebarea asta? N-o să scăpăm niciodată de ea?

Sunt pe cale să răspund că nu, n-o să scăpăm niciodată, pentru că e felul meu de a mă apăra de întrebările incomode la care nu știu și nu vreau să răspund, dar, din fericire, îmi sună telefonul. E Marina.

— Ciao, surioară! Matinală ca de obicei!

— Andrea, am sunat pe fix, dar e tot timpul ocupat.

Tata se uită la mine cu o privire angelică în timp ce mestecă omleta.

— Da, a fost o furtună azi-noapte și s-a întrerupt legătura. Am contactat deja operatorul de telefonie și mi-au confirmat deranjamentul. Spun că în două zile repară totul. Dar tu de ce suni la șapte dimineața?

— Două zile? Vocea surorii mele are accente de neurastenie, cum nu se mai întâmpla de ani. Și acum cum facem?

— Cum facem ce? întreb apropiind din nou telefonul de ureche.

— Să rămânem în contact.

— Avem celularul meu.

Pare să se liniștească.

— OK, răspunde.

Tata se ridică, îmi ia farfuria din față și spune în șoaptă:

— Închide, că ne pleacă feribotul.

Augusto se vârâ sub masă, amușinând rosturile dintre plăcile de gresie în căutarea firimiturilor.

— Unde-i tati?

— În bucătărie, tocmai luăm micul-dejun.

— Ce i-ai pregătit? Ai citit foaia? Insist: fără dulciuri, grăsimi și prăjeli.

— Da, sigur, am citit.

— Bine, eventual îl poți duce la o mică plimbare. Profiți și ca să-l scoți pe Augusto să-și facă nevoile. Oricum, poate folosi tăvița de pe balcon.

— Am grijă eu, răspund înăbușindu-mi al nu știu câtelea oftat.

— Da, bine. Nu uita bastonul, altfel se obosește prea tare.

— Cum se simte socrul tău? întreb ca să schimb discuția.

— Situația s-a îmbunătățit în ultimele săptămâni, dar pe mine mă impresionează încă să mă uit la el.

— Da’ ce-ți pasă… intervine tata, întors cu spatele spre mine, spălând vasele.

— Cea spus?

— Că-i pare rău. Închid, trebuie să terminăm de mâncat.

— Fă-i eventual puțină cafea de orz cu cereale, nu-i da altceva, chiar dacă îți cere, că după aia îl doare burta și e teribil. Regula numărul 5.

— Bine, numărul 5, OK, numai cafea de orz.

— Ciao, frățioare, ne auzim mai târziu.

— Ciao, Marina.

Dau să închid, dar în ultima clipă hotărăsc să-i pun întrebarea care-mi stă pe vârful limbii:

— Marina?

— Spune!

— În ce sens e teribil, dacă se simte rău?

Ezită.

— Nu-i nimic, nu-ți face griji, tu dă-i numai ce ți-am spus și o să fie totul bine. Te pup.

Pun telefonul pe masă și mă uit perplex la comandantul care, în timp ce spală vasele, a început să fluiere din nou obișnuitul lui cântec napolitan. Bătrânul de vizavi a intrat în casă și Tannen se uită acum direct la mine. În momentul ăsta, poate pentru că am luat un mic-dejun doar pe jumătate, sunt nedormit din cauza nenorocitei ăleia de pendule, am avut parte de o trezire traumatică din cauza limbii aspre a lui Augusto pe mâna mea și am încălcat cele două reguli ale surorii mele, mă hotărăsc să spun ce gândesc:

— Tati, nu te supăra, ai trecut de optzeci de ani, ai o tumoare și uneori vorbești aiurea. E o nebunie să mergi la Procida, n-are niciun sens. Trebuie să te odihnești, să-ți iei medicamentele, să-ți faci injecțiile. Categoric nu putem merge.

Se întoarce brusc, cu prosopul de bucătărie în mână, uscat și fragil ca un peștișor pane, uitându-se la mine fără să spună nimic.

— Ascultă, știu că ți-am promis, dar…

— Știi ce nu reușesc absolut deloc să accept de la tine?

— Ce? întreb ca un elev nepregătit.

— Nu neapărat faptul că n-ai avut curaj, iar acum trăiești fotografiind tot felul de mârlani care defilează la tot felul de ceremonii grobiene, pentru că ceremoniile sunt grobiene prin însăși natura lor, și nici că te îmbraci într-un mod ridicol și pari un etern adolescent neadaptat, nu, ci faptul că nu cunoști semnificația cuvântului „obligație”. Ți-ai luat o obligație, și acum o să mă însoțești la Procida.

Micul lui discurs are capacitatea de a-mi face sângele să circule cu mai multă repeziciune în vene, așa că mă ridic brusc și izbucnesc furios:

— Neținând cont de faptul că ai confundat fotograful de modă cu cel de la nunți, tocmai tu vorbești? Da’ ce, tu cunoști cuvântul „obligație”? N-aș prea crede, doar dacă nu cumva te referi la cea de serviciu, la faptul de a te trezi punctual dimineața, ca să duci la îndeplinire ceea ce numești responsabilitate. Dacă vrei să știi, pentru mine obligațiile sunt altele.

Tata se crispează.

— Mi-am ținut întotdeauna promisiunile, zice.

— A, da? Nu mi se pare. Cu mama nu ți-ai ținut nicio promisiune, iar eu nu cunosc obligații mai mari decât acelea pe care ți le iei în fața altarului. Nu i-ai fost alături nici la bine, nici la rău. Iar cu noi, nici măcar n-ai fost, în afară de maximele tale inutile și învățăturile tale de doi bani! Eu, cel puțin, nu fac promisiuni pe care știu că nu le pot ține.

Și-mi duc mâna la burtă, fiindcă simt brusc o crampă. Teribilul Augusto face un salt în spate, speriat de reacția mea și începe să latre furios.

Libero pufnește lung, de parcă ar trebui să dea afară un chintal de aer, se așază pe scaun și continuă pe un ton lejer:

— Bine, sunt bătrân și obosit, sunt pe moarte și nu pot să-mi pierd timpul atât de prețios vorbind despre trecut. Mă însoțești la Procida?

Îmi dau seama că teckelul continuă să se uite la mine cu un aer amenințător în timp ce răspund brusc:

— Și cu injecțiile? Ce-i spunem Ginei?

— Gina se întoarce luni, în weekend nu trebuie decât să iau pastile.

Și dintr-odată îmi dau seama că nu am niciun răspuns, niciun argument eficient. Îmi pun mâinile în șold și spun:

— Da, OK, nu mai am nicio putere, ai câștigat, te însoțesc, dar trebuie să-mi faci o promisiune…

Mă privește plin de speranță, gata să spună da la orice.

— Te ocupi tu de câine.

Tata zâmbește.

Tannen zâmbește și el.

Încep să am halucinații.

10.

Sauna din Citroën Dyane

Napoli, atunci când coboară de pe colina Vomero, îți așterne în fața ochilor un albastru intens. Este marea care se întinde aproape sub tine și ajunge până la Vezuviu, la Punta Campanella și puțin mai departe până la Capri. Aici nu există nici urmă de centrul vechi, de gangurile umede care țin departe vântul cald și de străzile largi care taie orașul de la est la vest. Drumul coboară șerpuind printre edificii antice dincolo de care se vede uneori cartierul Mergellina cu Castel dell'Ovo, întins la soare și, imediat după aceea, clădirea vopsită într-un roșu pompeian a școlii militare Nunziatella, micile bărci cu pânze care spintecă apa portului spre Gaiola[12] și marile nave de croazieră care o pornesc regulat în larg, călcând apa așa cum calcă o turmă de bivoli un covor de iarbă uscată.

Tata se uită afară pe fereastră fără să scoată o vorbă. Poate caută insula, insula lui, insula noastră, Procida, care se ascunde însă timid în spatele colinei Posillipo. Îl ține în brațe pe Augusto, care-l luase în vizor pe taximetrist și mârâie ori de câte ori acestuia îi scapă o înjurătură la adresa unui pieton sau a unei mașini care înaintează la pas. E un câine inflexibil, german sută la sută, nu suportă proasta creștere și manierele vulgare. Și e și foarte susceptibil.

„Câinele în brațe!" a spus omul înainte să ne urcăm în mașină, comițând o greșeală pe care n-ar fi trebuit s-o facă: l-a privit în ochi. Tannen a început să latre de parcă ar fi avut-o în fața lui pe Lulù, capricioasa cățelușă de la etajul doi care-i accelerează întreg sistemul nervos. Am coborât cu zece minute înainte de a chema taxiul, tocmai

pentru a-i permite teckelului nostru să-și golească regala lui vezică, iar la intrarea în bloc ne-am întâlnit cu Lulù. Lui Augusto i s-a ridicat părul de pe spinare, și-a arătat caninii și s-a repezit la dușmanca lui.

— Ce-a pățit? am întrebat în timp ce încercam să-l trag lângă mine, salvând astfel viața lui Lulù.

— Nu-l suportă pe imbecilul ăla de câine, mi-a explicat tata, atunci când doamna care-l ducea în lesă ieșise deja din raza noastră vizuală.

— Și care-i motivul?

— Păi n-ai văzut cum l-a împopoțonat?

E drept că pudelul semăna cu un tufiș tăiat de un grădinar plin de fantezie, cu spatele complet tuns și părul lung pe labe, cap și coadă.

— Augusto e un tip dintr-o bucată, nu suportă sclifoselile astea.

— Câinii ăștia nu par, da-s teribili, nu-i așa? comentează taximetristul când ne oprim la semaforul din piața Sannazaro, cu pizzeriile în spatele nostru și marea în față.

Un bărbat de culoare se apropie cu o perie să ne spele geamurile, și teckelul începe din nou să latre ca un nebun, deși șoferul pornește ștergătoarele de parbriz ca să-l alunge pe omul care pentru el înseamnă un deranj, un muscoi care vine să se așeze mereu pe aceleași lucruri. Ajungem pe faleză și mergem drept spre Vezuviu, care de aici pare uriaș, trecem pe lângă Maschio Angioino[3] și în scurt timp suntem la debarcaderul Beverello, de unde pleacă ambarcațiunile spre insule. Suntem în întârziere și riscăm să pierdem feribotul. Uitasem bastonul și, când eram deja în mașină, tata a spus:

— Bastonul.

Atunci am comis greșeala de a încerca să-l fac să fie rațional:

— Tati, umbli foarte bine, ce nevoie ai de chestia aia?

— Bastonul, a repetat fără să-mi răspundă.

— O să întârziem, am continuat lupta.

S-a uitat fix la mine și a spus din nou:

— Bastonul.

Părea un copil care face mofturi la culcare, pentru că vrea să i se dea jucăria lui preferată. Poate acesta e secretul: să folosești același comportament pe care alții îl au cu copiii lor, să încerci să găsești în tine răbdarea aceea magică. În cele din urmă a trebuit să urc în casă și să iau faimosul baston cu eleganta lui măciulie de fildeș care nu folosește la nimic.

Mă ocup de cumpărarea biletelor, când tata începe să se lamenteze.

— Andrea, trebuie să mă duci la baie, spune în șoaptă.

— Nu poți să te mai ții? O să faci pe vapor, îi spun în timp ce iau biletele.

Nu spune nimic, așa că ne așezăm la coadă. Avem cu noi doar sacoșa pe care am adus-o cu mine pentru sfârșitul de săptămână, în care el a vârât numai două perechi de chiloți, o cămașă și un pulover subțire.

— Dar cu Citroënul Dyane al mamei ce s-a întâmplat?

— E tot acolo, răspunde privind operațiunile de îmbarcare.

— Chiar? Da' mai funcționează?

— Ce știu eu, n-am mai fost acolo de ceva vreme…

Îmi pierd privirea în buclele blonde ale unei turiste aflate în fața mea care vorbește o limbă de neînțeles, însoțită de un bărbat, poate logodnicul ei, și între timp mă gândesc la mașina galbenă care ne-a însoțit copilăria. O folosea aproape întotdeauna mama, dimineața devreme, ca să meargă la cumpărături în sat.

Casa noastră e îngropată – e chiar cazul s-o spunem – în nisipul de la Ciraccio, un lung golfuleț lângă insulița Vivara, în partea care dă spre Ischia și stă cu spatele spre Napoli și spre Monte di Procida. Când tata se întorcea din

călătoriile lui, lăsa aproape întotdeauna mașina pe pietrișul de la începutul grădinii, pentru că lui îi plăcea să meargă cu bicicleta la cumpărături, chiar și iarna, chiar și pe ploaie, dar când el era pierdut prin cine știe care continent, Dyane își îndeplinea cu demnitate sarcina zilnică pe străduțele insulei. Încă de atunci mama suferea de teribile dureri de cap și nu reușea să pedaleze, în ciuda faptului că tata o îmboldea în felul lui, apostrofând-o cu cuvinte gen „molâie”. „Mama voastră e o molâie, a îmbătrânit prea repede!” Și claxona înainte de a porni pe alee.

— Și Ciccio? Mai trăiește, nu-i așa?

— Ciccio? Stă tot acolo, se descurcă și merge înainte, răspunde. Și adaugă imediat o frază, care n-are nicio legătură: De o viață o spun, ar trebui să facă un feribot numai pentru Procida.

Nu răspund, iar el continuă.

— Vezi coada asta? La Procida coborâm cinci, noi trei și ăia doi din față, spune arătându-i pe fata blondă și pe însoțitorul ei bărbos, care vorbesc cu însuflețire.

Par doi vikingi și sunt îmbrăcați într-o manieră ridicolă: el cu bermude roșii, saboți, maiou găurit, din care i se văd umerii musculoși, și un rucsac de trekking în spate, fata cu pantaloni scurți albi ce stau rău pe ea și se asortează cu culoarea picioarelor, o bluză descheiată pe sub care se vede un costum de baie albastru, iar pe cap cu o pălărie, ceva un între un sombrero și pălăriile purtate de damele din secolul al XIX-lea. E încă devreme, așa că aerul e plăcut, suflă o briză răcoroasă, care pare să vină din ținuturile pierdute ale celor doi normanzi aflați înaintea noastră. Și totuși fata folosește o revistă pe post de evantai cu mișcări bruște care sporesc anxietatea lui Augusto.

Tata continuă cu raționamentul lui ciudat:

— Uită-te în jur și spune-mi dacă nu merg cu toții la Ischia.

Restul cozii e format din familii gălăgioase cu numeroși copii și cu un grup de adolescenți ce-și flutură telefoanele din care se aude o muzică dance ritmându-le dansul pe debarcader. Perechea de vikingi pare amuzată, iar tata și Augusto dezgustați. Poate pentru că deseori am avut de a face cu oameni de toate felurile, nu reușesc să fiu de acord cu discursul exclusivist al tatei.

— Așteaptă-mă aici, mă duc să cumpăr țigări, spun ca să nu răspund, și mă îndrept către barul-tutungerie de vizavi.

— Andrea, mă strigă el.

Mă opresc în prag.

— Ia țigările mentolate de ieri, spune făcându-mi cu ochiul.

Cum să nu, țigările mentolate.

Bine-ar fi dacă mentolul ar face viața mai dulce.

•

— Marina, ieși de acolo, e prea cald înăuntru!

Am pus revista *Topolino* pe masa din logie, unde mai erau încă rămășițele prânzului, și am privit-o de departe pe sora mea aflată în Citroënul Dyane, parcat în locul în care-l lăsase mama dimineața, cu roțile din față întoarse spre marea care se vălurea la două sute de metri, și cu cele din spate cufundându-se în pietrișul care ne întâmpina întotdeauna picioarele goale cu un scârțâit surd. Galbenul caroseriei părea să se confunde cu soarele de pe cer și-mi trezea dorința de a mă întoarce pe plajă, dar mama era de neînduplecat: după prânz n-aveam voie să facem baie trei ore. Așa că după-masa eram obligat să înving liniștea aceea oprimantă cu ajutorul benzilor desenate, ca să uit că Delphine (așa o chema pe mama) petrecea mai mult timp în pat decât cu noi, ca să mă prefac că totul e bine și să nu mă gândesc la faptul că, odată cu întoarcerea tatei, la începutul lui septembrie, vor începe certurile.

— Ți-am spus să ieși, am repetat serios și am dat să mă ridic.

Atunci ea a deschis portiera și a coborât cu un mic zâmbet șiret.

Sauna fusese mulți ani unul din jocurile noastre de vară preferate, practic așteptam ca mama să adoarmă ca să ne închidem în automobilul încins de soarele de la două după-amiaza și să începem să transpirăm. După cinci minute eram uzi leoarcă, și atunci distracția era cine rezistă mai mult. Evident că întotdeauna

câștigam eu. Nu după mult timp, Marina deschidea portiera și fugea. Iar eu mă simțeam un macho, în stare să suporte oboseala și greutățile fără să crâcnească.

— Dacă te găsește mama, știi ce se-ntâmplă… am spus cu o voce de avertizare, pentru că eram deja băiat mare, mă simțeam mare.

Apoi m-am întors la benzile mele desenate, așa că nu i-am văzut fața când a spus:

— Mama nu se scoală niciodată din pat.

Am început din nou să citesc și am uitat-o pe soră-mea, care, la câțiva pași de mine, mă privea într-un mod ciudat, profund, ca și cum ar fi căutat un punct de sprijin, ceva ce nu-i puteam da. Citeam și nu mai auzeam nici măcar cântecul asurzitor al cicadelor și zumzetul bondarilor care veneau să se așeze pe bougainvillea îngrijită de comandant cu o dragoste pe care cine știe de unde o lua, o dragoste pe care nu i-o vedeai niciodată.

11.

Cu toată insula în spatele tău

— Andrea?

— Îhî…

Fața scârbită a tatei la un centimetru de a mea mă face să mă întorc în prezent. Casc ochii și întreb:

— Ce-i?

Stăm așezați într-un colț al sălii, și feribotul bolborosește liniștit îndreptându-se spre Procida. În spatele geamurilor, în dreapta noastră defilează Capo Miseno, în timp ce Augusto sforăie în brațele provizoriului său stăpân.

— Trebuie să merg la baie.

— Să vin cu tine?

— Da, sigur.

Mă ridic brusc, tata pune câinele pe fotoliu (iar Augusto latră nemulțumit), apoi ia bastonul și se sprijină de brațul meu.

— Să mergem, spun, dar pare să aibă dificultăți la mers și îmi dau seama că în privirea lui există o ciudată încrețite a pleoapelor care înainte nu era și care îl face mai vulnerabil.

— Ajungem în curând, nu te agita! îl asigur, crezând că începe să sufere din cauza călătoriei și a îndepărtării de lucrurile sale. Iar marea e ca uleiul, uite, arăt spre geam.

— Nu mă simt bine cu burta… spune, palid la față și ud de transpirație.

Trag cu coada ochiului la doamna de alături, care pare speriată de mârâitul lui Tannen.

— Augusto, fii cuminte! spun întorcându-mă spre câine, care însă continuă să mârâie.

Mersul câtuși de puțin sportiv al tatei devine și mai greoi, și ca să parcurgem un metru avem

nevoie de un sfert de oră, mișcându-ne cu aceeași ușurință cu care înaintează feribotul ăsta nesigur.

— Ai nevoie de ajutor? întreb așteptând în fața ușii de la toaletă, dar nu primesc niciun răspuns și mă sprijin de perete, furios pe mine însumi pentru că alaltăieri am răspuns telefonului Marinei; acum aș putea să mă scald în apa de la Positano în compania frumoasei Veronica, în schimb, iată-mă martorul tatei, care are probleme cu intestinele.

Se apropie un tinerel, un marinar cu o cazacă albă, care începe să mă privească cu o oarecare stânjeneală. Dau să spun ceva despre iminenta ieșire a tatei de la toaletă, dar el mi-o ia înainte:

— Câinele… și se oprește.

Mă încrunt:

— Câinele ce?

— Teckelul e al dumneavoastră, nu-i așa?

Perfect, numai asta mai lipsea.

— Da, răspund oftând, de ce, ce-a făcut?

În clipa aceea apare tata.

— Probabil că omleta e de vină. Avea dreptate Marina…

Îmi duc mâna la ochi, încercând să țin în frâu dorința de a fugi, de a mă arunca în mare și înotând voinicește să ajung pe mal, cât mai departe posibil de trecutul care știe întotdeauna cum să mă ajungă din urmă.

— Deci? îmi îndrept din nou atenția către marinar, care stă țeapăn în fața noastră. Ce s-a întâmplat?

Ei se uită întâi la tata, apoi la mine, și, în sfârșit, spune:

— Ar trebui să veniți în sală, câinele vostru a atacat o pasageră…

•

Când ne-am întors în salonul navei, imediat după ce ne-a chemat marinarul, l-am găsit pe teckelul sârmos agățat de trollerul doamnei de lângă noi, care țipa încercând să tragă geamantanul spre ea, dar, cu cât trăgea mai tare, cu atât câinele

îl ținea mai strâns cu dinții, cu cât ea căuta să-l smulgă dintr-o parte, cu atât Augusto îl trăgea de cealaltă. Noroc că tata a avut reflexele bune și a scos din buzunar un os pe care l-a pus sub botul dementului, care a lăsat brusc trollerul ca să înșface neașteptatul dar. Mi-am petrecut zece minute ca s-o conving pe doamnă că bagajul ei nu suferise daune, deoarece câinele se juca doar, și când m-am întors la cei doi nebuni cu care eram, i-am găsit senini, de parcă nu se întâmplase nimic, tata privea afară cu mâinile sprijinite pe măciulia bastonului, iar Augusto, la picioarele lui, ronțăia liniștit osul.

— Ce l-a apucat? am întrebat, leoarcă de transpirație.

— Nu suportă trollerele.

— Da' de ce nu le suportă, ce i-au făcut?

— A, nu mă întreba pe mine, are fixațiile lui. Nu suportă trollerele, cârjele și negrii.

— Negrii?

— Ei, ăia de culoare, cum le zici?

— De culoare. Sau negri. Ce are cu ei, de ce nu-i suportă?

— Nu știu, nu-i plac nici ologii, drept să spun.

Mi-am strâns pleoapele cu două degete, încercând să-mi recuperez un pic de echilibru, și, când am deschis ochii din nou, mi-am dat seama că se făcuse gol în jurul nostru.

Odată ajunși la Procida ne-am îndreptat către parcarea taxiurilor. În timp ce ne așteptam rândul, tata m-a întrebat dacă îi pot cumpăra o cedrată.

— Și cedrată? Nu ți-a fost de ajuns ce ai pățit cu omleta de azi-dimineață?

El s-a ofensat.

— Chiar de aia, cedrata e astringentă, a răspuns.

În fața noastră se afla Monte di Procida cu casele sale albe sau în culori pastelate înfipte în solul din tuf ce se subțiază spre mare, iar o mulțime de pescărușI pândeau apa, stând atârnați deasupra capetelor noastre.

Tocmai intrasem în bar, când a sunat telefonul.

— Andrea, ce-i cu voi? Vrei să fac infarct?

— Ce-am făcut? Am coborât să facem o mică plimbare, așa cum mi-ai spus.

— Aveai telefonul închis, iar fixul nu sună.

— Evident, nu aveam semnal, am spus, în timp ce eram în fața casei.

— Cum se simte tata?

— Bine.

— Medicamentele?

Am întins gâtul și m-am blocat cu cinci euro în mână. Medicamentele, la naiba, recomandarea numărul trei, care e, dacă nu greșesc: *Respectă orarul medicamentelor.*

— Andrea, mă auzi? A luat medicamentele?

— Sigur, cum să nu, totul e OK, nu-ți face griji.

În realitate, le-am lăsat pe blatul din bucătărie cu un post-it alături, pe care e scris: *Nu uita!*

Martina nu pare liniștită, așa că sunt nevoit să repet:

— Totul e OK, să știi, tata se simte bine, mi se pare vesel și în putere. Ne auzim diseară.

— Bine, atunci te mai sun. Mâine seară ne întoarcem târziu, sper că înainte de zece.

— OK.

Trebuie să fug la tata, numai că ea nu pare să vrea să termine conversația.

— Mulțumesc, continuă. Știu că nu e ușor pentru tine, că nu suporți să-l vezi așa. Am înțeles că de fapt comportamentul tău e o apărare, așa că-ți sunt recunoscătoare pentru ceea ce faci pentru noi, pentru Barbara și Alessandra.

Casierul mă privea tot mai nerăbdător, așa că i-am dat banii și am ieșit în grabă, sperând că între timp nu s-a mai întâmplat cine știe ce alt necaz.

— Nu trebuie să-mi mulțumești, am răspuns, și nu e vorba despre o apărare, ci despre faptul că mă enervez…

Și am râs ca întotdeauna pentru a minimiza. Numai că ea nu s-a amuzat absolut deloc, pentru

că m-a întrebat alarmată:

— Da' ce faci, te aud gâfâind? Alergi?

— Nu, nici vorbă, mă joc cu Augusto, un câine mult prea simpatic…

— Ai văzut ce comoară de câine? Bine, ne auzim. Te sărut, salută-l pe tata din partea mea, nu-ți cer să mi-l dai la telefon, pentru că n-are răbdare, o să vorbesc cu el mai târziu.

Am închis telefonul și am ridicat privirea: Libero Scotto nu mai era la locul lui. Mi-am simțit inima bătând în gât, și din câțiva pași am ajuns la postarea taxiurilor. Nimeni, dispăruseră și el, și câinele. Sacoșa noastră era încă acolo, lângă un zid.

— Ați văzut cumva un domn în vârstă? l-am întrebat pe primul om care trecea pe acolo, dar el s-a strâmbat doar și a mers mai departe. Atunci am alergat la un taximetrist și-mi imaginam deja catastrofa care urma să aibă loc în viața mea.

— Ați văzut cumva un bărbat în vârstă cu un câine, un teckel negru?

Bărbatul, un bătrânel neras, cu o șapcă pe cap, a aruncat o privire în spatele meu și a făcut un gest cu bărbia spre debarcader.

— Comandantul zici? E acolo jos…

M-am întors și l-am văzut pe tata așezat pe un bolard pentru ancorarea navelor. Își ținea spatele îndoit și privea marea.

— Tu ești Andrea? Îmi aduc aminte de tine când erai mic… a continuat bătrânul, de care nu-mi aminteam, dar eu mă îndreptam deja lângă tata.

— Hei.

Nu s-a întors.

— Ce faci?

— Îmi amintesc.

I-am dat cedrata, a luat sticla cu mâna tremurândă și a spus:

— Drept să spun, sunt puțin obosit.

— Bea, că-ți face bine, are zahăr, am răspuns, după aia mergem acasă.

A băut o înghițitură și s-a întors să se uite din nou la mare, cu o mână pe măciulia iubitului său baston și privirea dintr-odată înnegurată.

— Mergem?

— Nu încă, a șoptit.

Augusto a început să latre la un pescăruș, care avusese curajul să aterizeze prea aproape de noi, iar eu m-am dus să recuperez sacoșa. Când m-am întors lângă tata mi-am aprins o țigară și m-am așezat să privesc și eu marea, iar în fața ochilor mi-a apărut imaginea mamei când devenea brusc veselă pentru că seara urma să se întoarcă el, și atunci ne urca în Dyane și ne duceam în port să-l așteptăm pe omul nostru. Ne opream exact unde e el acum, Marina și cu mine deseori cu o acadea în gură, iar mama, pusă la patru ace, machiată și cu o pălărie cu borul larg, începea să zâmbească spre feribot, când era încă în larg.

Pe atunci nu mi se părea atât de ciudat, chiar dacă, de fapt, eu și Marina nu reușeam să înțelegem de unde venea bucuria aceea zugrăvită pe chipul mamei. Pentru că atunci când venea el, acasă se instaura imediat o atmosferă de tensiune; în prima seară el părea liniștit, și ea fericită, dar deja de a doua zi se întâmpla să se certe pentru un fleac, pentru că mama cumpărase o pâine nu suficient de coaptă sau se lăsase înșelată de băiatul care venea să schimbe buteliile și care vecinilor le cerea mai puțini bani. Iar atmosfera aceea acuzatoare nu ne ocolea nici pe noi, care n-aveam nicio vină de ispășit și care eram obligați să umblăm prin grădină sau prin casă cu capul plecat, de parcă de abia făcusem cea mai mare dintre prostii.

Mi-am terminat țigara și m-am ghemuit lângă el, nas în nas cu Tannen, i-am pus o mână pe picior și am spus cu voce calmă:

— Tati, mergem să deschidem casa?

În cele din urmă s-a întors și și-a înfipt privirea într-a mea, și atunci, în sfârșit, am reușit să percep

senzația de pierzanie pe care o trăia, acel sentiment de a se afla deja în afara tuturor lucrurilor și în voia vântului. Și în acel moment am simțit că există ceva fizic în raportul dintre părinți și copii, ceva care se ascunde în privire, în gură, se confundă cu respirația și are de a face cu simțurile, cu sângele și cu lucrurile ce miros a vechi și pe care nu le putem înțelege. Am înțeles că vrem să ținem în noi ranchiuna, să o păstrăm și s-o apărăm cum face o doică, de frică să nu crească departe și să ne lase fără o apărare de care să ne agățăm. Când te afli în fața acestei adieri ancestrale nu-i poți rezista și te simți dintr-odată moleșit și fără forță, cu picioarele care-ți tremură ca după o cursă sau o lungă noapte de dragoste.

— Îmi dai o țigară? a întrebat.

— Dar după aia mergem să luăm taxiul, OK?

Tata a dat din cap cu aceeași expresie ca atunci când Barbara și Alessandra acceptă o propunere a mamei lor, bună să le calmeze plânsul în hohote. I-am dat țigara și a comentat:

— Nu, nu asta, una din cele de ieri, mentolate…

— Mentolate? Mi-au rămas numai două, am încercat să spun. Hai, fumeaz-o pe asta și să mergem.

Ne aflam pe malul Mării Tireniene, cu toată insula, insula noastră, și cu trecutul nostru în spate. A tras adânc din Camel și s-a întors din nou să privească marea. Doar când a terminat țigara a spus cu vocea lui răgușită și nesigură:

— Știi, când ajungeam aici și vă găseam pe debarcader așteptându-mă, aveam o senzație pe care n-am mai avut-o niciodată. Nu era doar bucurie, mi-a zâmbit în sfârșit, era recunoștință.

Asta pentru că tot vorbeam de adierea ancestrală.

12.

O poveste urâtă

Cred că a venit vremea să spun o poveste care ia naștere ca un basm și se transformă în dramă, cum se întâmplă deseori când își vâră viața coada. Era odată o splendidă belgiancă, cu părul lung, blond, chipul grațios, ochii deschiși la culoare și pielea ca laptele. Născută în Charleroi, lucra într-un bar, în portul Anvers, și exact acolo l-a întâlnit pe fermecătorul ofițer italian care știa să se poarte cu femeile și părea să aibă romantismul tipic al bărbaților din Sud. Delphine, așa se numea barista, s-a îndrăgostit imediat de bărbatul mediteraneean cu piele măslinie și comportament hotărât, și după un an aștepta deja un băiețel, așa că a hotărât să se căsătorească, să-și părăsească țara și să-l urmeze pe bărbatul iubit în Italia, la Procida, în casa mamei lui.

Problema era că Delphine era obișnuită cu o cu totul altfel de viață, așa că, în scurtă vreme, a început să se simtă prizonieră în mica și liniștita insulă care i se părea dușmănoasă, în casa care nu-i aparținea, cu soacra urâcioasă și indiscretă, și într-o existentă care nu era a ei, într-o țară care nu era a ei. Și totuși, bărbatul cu privirea sigură și îmbrățișarea fermă continua să trezească în ea o atracție puternică, iar seara aștepta fremătând să apară la orizont, ca și cum i-ar fi fost far într-o noapte întunecată.

Rămasă din nou însărcinată, Delphine a început să plângă și să dispere în fața oglinzii din baie, singură ca întotdeauna, pentru că el se întorsese deja pe mare. În ciuda faptului că se gândise în secret să scape de copil, n-a făcut-o, dimpotrivă, când a aflat că e vorba despre o fetiță, a fost fericită și i-a mulțumit lui Dumnezeu pentru dar. O

vreme nu s-a mai gândit la țara și la viața ei de odinioară, asta și pentru că acolo nu avea pe nimeni, nu avusese niciodată pe nimeni, în afară de o bunică bătrână, care murise prea devreme și de un tată pe care nici măcar nu-l cunoștea. Așa că, la urma urmelor, ajunsă aici, lui Delphine viața sigură și protectoare a insulei i s-a părut probabil asemănătoare cu cea pe care ar fi trăit-o în Belgia.

Au părăsit casa familiei (un apartament vechi deasupra portului de la Concella, prea incomod pentru tânăra mamă) și s-au mutat aproape de Chiaiolella, portul turistic aflat pe celălalt mal al insulei. Primii ani în noua casă au fost senini, cei doi tineri păreau să fi găsit un echilibru și o complicitate diferită, și chiar și atunci când i-a murit mama, Libero Scotto n-a suferit prea mult, prins cum era cu familia. Până când, într-o bună zi, mica lor viață s-a schimbat din nou, pentru că el a fost angajat de o mare companie americană, care i-a încredințat comanda unei nave importante, *Nautilus,* aflată sub pavilion panamez. De atunci, prezența lui în casă a devenit tot mai rară, și în scurt timp Delphine s-a îmbolnăvit din nou de depresie și a început să se ofilească împreună cu trandafirul japonez din grădină, pe care până atunci îl îngrijise cu dragoste, alternând momente de euforie neobișnuită, în care atenția acordată copiilor devenea aproape anormală, cu altele în care părea să nu aibă niciun interes pentru nimic, nici măcar pentru copii, și stătea în pat zile întregi.

Dacă atunci când el se întorcea din călătoriile lui intercontinentale o găsea în pat, începeau certurile, acuzațiile, urletele, ea plângea și-i spunea cuvinte urâte, iar el, impasibil, îi repeta că s-a căsătorit cu o nebună care nu știe nici măcar să fie mamă. Într-o astfel de atmosferă au crescut cei doi copii, care în fiecare toamnă se făceau tot mai strălucitori: el era considerat cel mai frumos de pe insulă, iar ea, în ciuda faptului că în copilărie fusese mărunțică și slabă, purtase ochelari și aparat dentar, la un

moment dat a înflorit și și-a găsit un farmec unic. El a început să fie rebel și să-i răspundă urât comandantului; ea s-a retras într-o lume făcută din romane și studiu. El s-a simțit posesorul unei puteri care nu-i aparținea, de parcă ar fi fost soțul și părintele celor două femei, iar ea s-a lăsat cu plăcere condusă de fratele care semăna tot mai mult cu un tată. Acel tată care cu el nici nu mai știa cum să comunice și care cu ea reușea să mai găsească încă o fărâmă de gingășie.

Așa că, atunci când, în faimoasa zi din ’87, cei doi copii s-au trezit brusc fără mamă, ea a găsit două figuri masculine lângă care să se refugieze, iar el doar un dușman și nicio altă persoană complice alături.

13.

Casa din vată de zahăr

Există zgomote care au capacitatea de a opri timpul, de a înhăța clipa fără s-o mai lase, cum știu să facă doar fotografiile. Poarta de la intrarea pe aleea casei noastre, datorită obișnuitului ei scârțâit metalic, are tocmai această calitate, îți aruncă de fiecare dată în față amintirea unei zile de demult. La fel ca un miros pe care-l simți din întâmplare, zgomotul ascuțit al balamalelor ruginite care se deschid ca să ne lase să intrăm în grădină îmi pune imediat în alertă simțurile și mă simt cotropit de amintirile momentelor când ne întorceam de la mare cu mama, iar aceeași poartă ne primea cu un geamăt pe care eu îl confundam cu un mic strigăt de bucurie. Și aproape mi se pare că sunt acolo în acel moment precis, așa încât privesc în spate, convins că e și Marina, cu o Barbie în mână, așteptând să vadă ce facem. E doar tata, care așteaptă aplecat de spate, sprijinindu-se în baston, și e Augusto, care își ține borul în pământ, schelălăind ca un nebun.

— Ce mai are? întreb, deja epuizat.

— E agitat, i se întâmplă întotdeauna când se întoarce la Procida. Acum o să-și petreacă toată ziua făcând inspecția casei.

— Nu puteați să luați un buldog, unul din câinii ăia care nu se mișcă pe covor nici atunci când îi strigi în locul animalului ăstuia posedat de diavol?

Tata zâmbește ușor.

— Eu n-am ales chiar nimic. Nu știi că la o anumită vârstă nu mai ești lăsat să hotărăști nici măcar dacă și cum să mori? Cum să-mi ceară părerea despre alegerea unui câine?

Am intrat. Numai că, pentru a parcurge aleea cu viteza comandantului, vom avea nevoie de o jumătate de dimineață, iar Augusto chelălăie tot

mai tare, încercând să rupă lesa, ca să se repeadă în căutarea a cine știe ce.

— Da' dă-i drumul, pentru numele lui Dumnezeu, spun eu, aflat la capătul răbdărilor.

Atunci tata îl lasă, iar Tannen pornește ca din pușcă, ținându-și pieptul ridicat, și fundul lăsat în jos, asemenea unei ambarcațiuni care zboară pe apă.

Pe zidul de la intrarea în patio, lângă aplică, stă un gecko mare. Îmi cade imediat privirea pe el, în timp ce comandantul încearcă să deschidă ușa. E o senzație greu de explicat, pentru că acest gecko leopard pare exact cel din copilăria mea, sau poate, cine știe, e chiar el, un animăluț magic care a reușit să învingă timpul și trăiește lângă lumina din grădină de mai bine de treizeci de ani. Poate există cu adevărat ceva extraordinar în casele de la mare, poate sarea care le acoperă și le cristalizează, sau vântul care vine de departe și intră printre balamalele umede, aducând cu el povești vechi care sfâșie suprafața apelor, nu știu, dar, iată, eu, privind în jur, mă regăsesc dintr-odată copil, ca și cum n-ar fi vieți diferite (multele pe care le-am lipit de mine) care mă despart de locul acesta.

Dalele sunt din teracotă, o unică pată roșie, densă și compactă, acoperind grădina și semănând cu raguul pe care-l pregătea bunica, și care mă fac să simt aceeași arsură la tălpi ca atunci când le străbăteam desculț mergând să recuperez mingea Tango ajunsă sub mașină. Văd albul pereților externi, ce, drept să spun, s-a lăsat înnegrit de marea de iarnă care l-a biciuit ani de zile, și totuși în anumite locuri soarele reușește să smulgă reflexii de la zidul acela de var nestins care pare frișcă. Iată o altă amintire care cine știe unde s-a dus să se ascundă: mama, care seara, la culcare, ne spunea povestea lui Hänsel și Gretel transformând-o, pentru că dintr-odată Hänsel și Gretel deveneau Andrea și Marina, iar casa de marțipan era casa noastră de zahăr, iar în ea nu exista nicio

vrăjitoare, ci o mamă care-și petrecea timpul reparând găurile pe care copiii le făceau în zid cu gurile lor lacome.

— Iată-ne ajunși, spune tata, după ce deschide ușa și privește în jur satisfăcut, în sfârșit acasă.

Aproape mă tem să intru, pentru că poate acolo înăuntru lucrurile s-au schimbat, pentru că Libero n-a deschis încă ferestrele, și aerul e greu, încărcat de umezeală și de amintiri urâte, pentru că o fi plin de colțuri întunecate unde se cuibăresc nenorocirii ăia de păianjeni. Așa că aștept ca bătrânul să permită luminii să alunge întunericul și-mi arunc privirea spre lămâiul din mijlocul grădinii. Îl găsesc aproape identic cu amintirea pe care o aveam despre el, cu tulpina răsucită în jurul ei însăși și câteva fructe galben-verzui, ascunse printre frunze. Și, dacă trag aer în piept, pot simți aroma lămâilor, e mirosul verii, ba nu, e mirosul insulei vara. Procida în sezonul acesta e ca o femeie care se face frumoasă, e ca mama care-și punea un pic de turcoaz pe pleoape și-și dădea cu o picătură de parfum (pe care el i-l aducea din țări îndepărtate) pe gâtul lung, ca să meargă să-și aștepte soțul pe debarcader. E un amestec de fragranțe aduse de marea albastră, care lucește puțin mai încolo, sunt miresmele, pe care îți vine să le acoperi cu o grămadă de nisip și care la prima adiere caldă încep să se simtă din nou.

Și așa, în briza asta care miroase a lămâi coapte, a prăjeli venite de la terasele restaurantelor ce coboară spre mare, a duzi, a *corbezzoli*[4], a ginestre și nopali agățați de stâncile de deasupra mării, a măsline verzi și dolofane care vor deveni un ulei gros, a caprifoi și passiflora, a capere și euforbie, a pietriș vulcanic și a hibiscus, eu reușesc să simt doar un parfum, care are de a face cu insula doar până la un anumit punct, pentru că e un miros care vine din Nord și pe care vântul n-are puterea să-l aducă până aici: un miros rece ca zăpada, dar și

roșu ca lalelele, roșu ca buzele care te sărută și ca sângele care îți curge prin vene.

Mirosul mamei mele.

•

Tata se așază cu greu în vechiul balansoar aflat în fața șemineului. Augusto e încă afară cu botul vârât într-o gaură din gardul care desparte proprietatea noastră de cea a vecinilor, o familie formată din trei persoane care a emigrat în străinătate după plecarea noastră de aici. Se numeau Lubrano și se mutaseră în această parte a insulei când eu aveam vreo cincisprezece ani, tatăl lucra și el pe nave, cum încă se mai întâmplă cu cea mai mare parte a procidanilor, era bucătar și-i vorbea tatei cu „voi". În realitate, toți îi vorbeau cu voi și-i spuneau „comandante", asta cred că lui îi plăcea mult, iar mamei deloc, pentru că, așa cum spunea de câte ori se certau, „noi avem nevoie de un soț și de un tată în casă, nu de un comandant".

În orice caz, nu-mi amintesc numele mic al domnului Lubrano, nici pe cel al soției sale, dar îmi aduc aminte de fiica lor, care era de-o seamă cu mine, poate cu un an mai mică, și nu avea culorile mării, ci ochii negri și fermecători și pielea închisă la culoare ca nisipul de la Ciraccio, părul castaniu închis tuns scurt și buzele cărnoase. În ciuda faptului că aveam aproape aceeași vârstă și locuiam alături, a avut nevoie de mai multe luni ca să se apropie de mine și de Marina, stătea tot timpul singură și, când ne întâlneam pe stradă sau pe plajă, ne saluta doar ridicând un braț. La început, maică-sa o îndemna deseori să vină la noi, dar ea nimic, dădea din cap în semn că nu și mergea mai departe. Părea să aibă un comportament arogant, chiar dacă Delphine ne repeta mereu că era doar foarte timidă.

— Ce face nebunu' ăla în grădină? întreb brusc, după al nu știu câtelea lătrat al lui Tannen.

— Augusto? Vânează probabil vreo șopârliță. E în stare să stea tot weekendul pitit acolo, așteptând

ca sărăcuța aia să iasă la iveală. Ferice de el că are atâta răbdare!

— Păi n-ar fi rău dacă s-ar arăta doar mâine seară direct la debarcader, direct la îmbarcare! spun, în timp ce mă așez pe canapeaua de sub biblioteca vârâtă în zid.

— Nu spera, răspunde închizând ochii pe jumătate.

— Ești obosit?

— Puțin, și asta mă enervează. N-o să crezi, dar aproape că uitasem de boală.

— Ba cred, mă grăbesc să închei subiectul. Cum o chema pe doamna Lubrano, mama Ondinei, care locuia lângă noi? Nu-mi aduc aminte.

— Assunta, răspunde fără să deschidă ochii.

— A, da, Assunta. Cine știe pe unde-o mai fi.

— E tot la Düsseldorf, cu soțul ei, au o pizzerie.

— De unde știi?

— Din când în când îmi scriu ca să afle vești despre tine și despre Marina. Sunt amabili, mai ales ea. Cred că a avut întotdeauna un soi de fixație pentru mine, chiar dacă nu mi-a spus niciodată nimic, îți poți imagina… când veneam acasă își pleca privirea.

Zâmbește încântat.

— Știai cum să-i faci pe oameni să se simtă stânjeniți în fața ta.

— Aș fi putut s-o cuceresc, dacă aș fi vrut. Dar n-am făcut-o, n-am făcut-o cu nicio femeie, spune ridicând degetul arătător al mâinii stângi. Am respectat-o întotdeauna pe maică-ta. Familia înainte de orice.

Odată terminat efectul marijuanei a început din nou să spună platitudini. Pentru o clipă mă gândesc să-i răspund că există diferite feluri de a trăda persoana pe care o iubești, dar apoi mă hotărăsc să tac și privesc în jur, în timp ce un nou schelălăit al Câinelui Zălud provenind din grădină nu reușește totuși să spargă liniștea. În ciuda faptului că acum casa este locuită mai ales de

Marina și de fetițe, rămân totuși multe urme ale altui timp, care-mi aduc în fața ochilor copilăria.

Mă uit mai ales la dalele din gresie care, dacă mă gândesc bine, nu se potrivesc deloc cu locuințele din jur. Sunt întunecate, de un roșu metalic care bate în ruginiu, culoarea ruginii pe care mi-o simt parcă lipită de amigdale. Tușesc de câteva ori ca să alung ciudata răgușeală care m-a apucat imediat cum am trecut pragul casei. Mă uit apoi la șemineu, e în ordine și curat (se vede că nu mai e folosit de o eternitate) și la canapeaua îmbrăcată în flanelă, care nici ea nu prea are de-a face cu marea și cu vara. În dreapta, un coș cu lemne frumos aranjate cine știe de când și un suport pentru reviste. Câteva rafturi din lemn de castan pe care se află cărțile tatei de legislație maritimă, despre rute și despre ambarcațiuni cu pânze, și multe romane în franceză ale mamei, ascunse însă de cărțile pentru copii ale nepoatelor mele – detalii care-mi aduc aminte că, deși seamănă cu o veche cabană de munte, casa n-a rămas nelocuită de atunci. Numai că aici ne luptam mai ales cu iarna care era aspră, cu mistralul care bătea pe stânci și încrețea suprafața apei, trebuia să ne apărăm de frigul care venea dinspre plajă și de umezeala tufului. Casa asta era avanpostul nostru de frontieră șapte luni pe an, peștera care ne apăra de animalele din pădure, vatra care conserva cotidianitatea noastră, nu aveam timp să ne gândim la timpul când va veni anotimpul cald. Pe o insulă înveți repede să ai grijă doar de ce e esențial, să mergi înainte și să respecți marea, desigur, dar și vânturile și pământul.

Pe raftul de la șemineu încă se mai află o fotografie a mamei, iar prosoapele de bucătărie agățate de cuișoarele ruginite de lângă chiuvetă ar putea să fie chiar aceleași cu care se ștergea pe mâini după ce spălase vasele. E ciudat, mă simt ca și cum i-am profana mormântul. Mă ridic brusc și ies în grădină să-mi aprind o țigară care să mă

ajute să-mi adun amintirile, dar și ca să nu mai văd insuportabilul zâmbet infatuat rămas pe chipul tatei de când vorbise despre vecina noastră; șopârlița își rotește precaut pupilele, de parcă ar vrea să se asigure că nu mă apropii prea mult. Aproape că m-am lăsat înduioșat de un bărbat care n-are nimic duios în el, aproape crezusem că boala îl schimbase. Nu ne schimbăm niciodată: cum suntem în viață, așa murim.

În grădina casei de lângă noi, o femeie cu părul lung, negru și cu pielea de culoarea scoarței de măslin întinde costume de baie la uscat, stând cu spatele la mine. Are mușchii bine sculptați și un fund ce pare, chiar și de aici, cel al unei statui grecești, Dau să fac un pas înainte să mă prezint, numai că brusc Augusto dă drumul unei rafale de lătrături neîntrerupte și o pornește valvârtej în urmărirea sărmanei șopârlițe, care, subestimând tenacitatea vicleanului teckel, ieșise din gaura ei. A fost suficient un salt, și câinele strânge deja reptila între fălci, și atunci mă hotărăsc să intervin, pentru că, e drept că natura trebuie să-și urmeze calea, prădătorul să mănânce prada, căci dacă se întrerupe lanțul poate pierim, nu știu, dar cred că un simplu gest salvator nu poate fi luat în considerație într-o statistică, iar de azi după-amiază milioane de alte șopârle vor fi hrana pentru cele mai diverse animale, fără să tulbure ecosistemul, în timp ce, între timp, eu voi fi făcut o acțiune dreaptă. Din păcate, atunci când ajung, e prea târziu, Tannen a abandonat deja corpul țeapăn pe gresie și se îndreptă spre casă dând satisfăcut din coadă. Ceea ce însă nu-și poate imagina puternicul teckel este că natura prevede ca prădătorul să scoată în cele din urmă prada din vizuină, dar ține cont și de faptul că uneori chiar și cei slabi pot încerca să se salveze – dacă nu cu forța, cel puțin cu șiretenia. Adevărul e că, spre bucuria mea, șopârla l-a păcălit pe Augusto prefăcându-se moartă, iar atunci când câinele e

deja departe, se scutură bine, se întoarce cu un mic salt, dă din coadă și se îndepărtează nesigură în direcția unui oleandru.

Zâmbesc și-i arunc o privire misterioasei mele vecine care, pariez că, până cu o clipă în urmă, privea amuzată scena, dar ea a dispărut, a rămas doar costumul ei galben, care atârnă în aer uscându-se de apa mării. Atunci termin țigara trăgând adânc fumul și intru în casă, unde găsesc câinele făcut covrig la picioarele tatei. Pare că amândoi dorm.

E miezul zilei, pe cer e un soare minunat și niciun nor, păsările ciripesc pe ramuri, zgomotul mării care m-a legănat toată copilăria se aude imediat ce ieși pe ușă, iar Citroënul galben se află ca de obicei la capătul aleii, acoperit de frunze și de ace de pin.

Sunt singur.

Și după treizeci de ani nu mai am nicio scuză.

•

Mama îmi interzisese din nou să mă duc la mare după masa de prânz, așa că m-am așezat pe treapta care coboară în grădină, cu picioarele goale și ochii înfipți în cei ai Ondinei, care stătea pe leagăn fixându-mă de departe cu o privire magnetică. Am ridicat mâna să o salut, și apoi m-am uitat la cintezoiul care venea în vizită după-masa, o pată de culori blânde amestecate, asemenea tabloului din biroul tatei care reprezenta insula văzută de pe mare, mai exact de pe o barcă pescărească.

Pasărea era stropită cu un cenușiu albăstrui pe gât și pe spate, în timp ce pieptul și capul îi erau ruginii; ateriza întotdeauna pe dalele roșiatice, confundându-se cu pavimentul, își întorcea capul în toate părțile și se lansa în iarbă, căutând viermișori. Împreună cu Marina îi lăsam deseori firimituri, atunci ea făcea câteva salturi mici și ciugulea cu prudență, fără să ne piardă din vedere. Uneori însă, mama ieșea să întindă cearșafurile, și atunci cintezoiul zbura spre cer cu un fâlfâit fulminant.

Deși încercam să nu-mi iau privirea de la pasăre, îmi dădeam seama cu coada ochiului că Ondina era încă acolo, fixându-mă. Un pic eram mulțumit de asta, dar un pic aș fi vrut să-i spun că mă

simțeam stânjenit. Din salon se auzea tema muzicală de la *Hello! Spank,* desenul animat preferat al Marinei

— Cât timp reziști cu capul sub apă? a întrebat la un moment dat, rupând tăcerea care dura de luni întregi.

N-o auzisem niciodată vorbind decât în treacăt și de departe, dar vocea ei nu era așa cum mi-o imaginasem, nu avea nimic cald și senzual, nici magic, semăna mai degrabă cu tunetul din furtunile de vară, sau cu glasul Sansei, o cățelușă vagabondă care trăia pe ici, pe colo.

— Păi nu știu, n-am încercat niciodată.

— Eu aproape două minute.

— Două minute!

— Da, zise și se sculă apropiindu-se de gardul care despărțea casele noastre.

Se mișca extrem de lent, lipsită de grație, de parcă o greutate ar fi fost tras-o în jos, iar privirea părea să nu-i fie atrasă de nimic special. Mama îmi explicase că avea un picior mai lung decât celălalt, asta se numește heterometrie, sau cam așa ceva, nimic grav. „Dar nu spune că știi și nu te uita fix la ea, te rog. E o fetiță *très jolie*... ba chiar felul în care umblă o face și mai fermecătoare. Micile noastre defecte ne fac să fim unici, nu uita asta, *mon amour”.* Și-mi ștampilase un sărut pe gât.

M-am dus spre ea.

— Știu să prind caracatițe cu mâinile, mi-a spus când eram la un pas.

Am rămas cu gura căscată.

— Chiar?

— Se ascund sub pietre, pe fundul apei, dar reușesc să le văd și le prind. Numai că trebuie să mă cufund trei, patru metri, uneori chiar mai mult.

— Uau, mi-a scăpat, pentru că eu, deși eram un copil al insulei ca și ea, nu mă descurcam la fel de bine în mare. Asta pentru că tata ne pusese întotdeauna în gardă față de pericolele pe care le ascunde și ne îndemnase să nu ne încredem niciodată prea mult în ea. Asemenea copilului căruia i se spune să nu vorbească cu necunoscuții, să se încreadă numai în membrii familiei, și noi crescusem cu un soi de frică pe care, de fapt, nici nu știam că o avem, dar care te limitează, îți ia ceva în fiecare zi, îți sustrage o posibilitate. Iar posibilitățile nu apar câtuși de puțin în fiecare oră.

— Vrei să vii cu mine uneori?

— Cu tine? Unde?

— Cum unde? La mare, sub apă, așa pot să-ți arăt.

Cintezoiul se mai roti o dată, apoi se așeză pe gard, nu departe de noi. Mi-a venit să zâmbesc, pentru că așa eram eu: îmi plăceau animalele, dar, mai ales, nu eram în stare să vorbesc cu cineva pe care nu-l simțeam aproape. Ce mult aș fi dorit ca ea să-mi răspundă la zâmbet, sau cel puțin să privească pasărea, sau să-mi dea mâna prezentându-se oficial, chiar dacă ne cunoșteam de mai mult timp. Dar Ondina își vedea de ale ei și nici nu-i păsa de cintezoi, continua să mă privească fix, așteptând un răspuns.

— Când? am reușit doar să întreb.

— Mâine după-masă, la ora asta. Ne vedem la Ciraccio, lângă stânci.

— La ora asta? am întrebat aproape bâlbâindu-mă.

— De ce? Ai vreo problemă?

Da, o grămadă, la ora aia mama nu mă lăsa să cobor pe plajă, dar ce-ar fi crezut, dacă-i spuneam asta? Așa că am dat din cap și am răspuns serios:

— Nicio problemă.

Ondina a intrat în casă fără să mai spună nimic.

Exista ceva în ea care-mi lua graiul, cu siguranță nu aspectul exterior, nu era urâtă, nici vorbă, dar avea părul scurt, ca băieții, brațele musculoase, vocea gravă, felul acela ciudat de a umbla… Ce mai, pe insulă existau fetițe mai frumoase, și încă cum, și erau toate îndrăgostite de mine, „de băiatul acela blond, cu o privire curată”, cum mă descriau doamnele de pe insulă, „fiul comandantului”, cum îmi spuneau bătrânii pescari din portul Corricella.

Cintezoiul s-a ridicat din nou în aer, exact în clipa în care m-am îndepărtat de gard; mama termina de spălat pe jos, în bucătărie, iar Marina stătea încă în fața desenului animat, așa că, atunci când m-am așezat lângă sora mea, nimeni n-a băgat de seamă că aveam întipărit pe față un zâmbet neobișnuit. Nimeni, în afară de pasărea aflată departe deja, nu fusese martor la o iubire de abia îmbobocită între un băiat frumos și nesigur pe el și o adolescentă melancolică cu privirea hotărâtă, despărțiți doar de un gard pe care în vara aia unul din ei urma să-l sară.

14.

Un soi de îngeri

Coridorul care duce la dormitoare e tapetat cu pozele nepoatelor mele, Barbara și Alessandra, și ale lui Fiorenzo, dar la un moment dat apare și una cu noi: mama, care, într-o zi cu vânt, pe plajă, își ține pălăria să nu-i zboare, eu și Marina privind în obiectiv, cu o greblă și o găletușă în mână, și tata cu o barbă lungă și neagră scrutând orizontul cu picioarele în apa mării sale. Lângă un desen abstract al fetițelor (sincer să fiu, o mâzgăleală înrămată) dau din nou peste tata, care zâmbește cu Marina în brațe, apoi el la prora navei, și tot el într-o poză alb-negru pe o barcă de pescuit, în timp ce trage un ton uriaș împreună cu prietenii dintotdeauna. Exact la ieșirea din biroul său, în fața unei imagini a lui Fiorenzo, în apă, cu fetița cea mică pe umeri, e din nou tata, tânăr, gol până la brâu și cu țigara de foi în gură, vopsind gardul unde am întâlnit-o pentru prima oară pe Ondina.

El, el, el.

Cu mama, în afară de fotografia decolorată de pe plajă, mai rezistă o altă imagine în alb-negru lângă ușa de la baie. Mă apropii și mă emoționez când descopăr din nou o imagine pe care o cunosc bine, o fotografie pe care am făcut-o eu cu mult timp în urmă: mama așezată pe vechiul nostru balansoar, ajuns în cele din urmă în pivniță, cu capul acoperit cu un batic închis la culoare, brațele goale sprijinite de spătar și privirea întoarsă în dreapta, nu spre obiectiv. Nu-mi aduc aminte ce anume îi atrăsese atenția, ci doar expresia serioasă, profundă, care dintr-odată, dar nu pentru multă vreme, îi apărea pe chip. Mă oprisem încântat s-o admir înainte de a face fotografia.

De puțină vreme, tata îmi făcuse cadou primul meu aparat fotografic, vechiul său Olympus, pe care nu mai avea timp să-l folosească și pe care mi l-a încredințat într-un mod solemn înainte să plece într-o lungă călătorie în America. „Am observat că te descurci cât se poate de bine cu fotografiile, privești corect lucrurile… încearcă să exersezi cu ăsta, e un aparat grozav”.

Am fost atât de entuziasmat, încât în două zile am terminat filmul din aparat, dar, pentru că tata nu lăsa prea mulți bani și pentru că, printre altele, mama nu dădea importanță unor lucruri de felul ăsta, pentru ea important era doar să studiem, astfel încât să putem părăsi într-o bună zi insula, n-am spus nimic și am continuat să fac poze fără film. De câte ori declanșam, scriam totul într-un caiet cu pătrățele, descriam imaginea care ar fi ieșit, dacă aș fi avut film în aparat. În felul ăsta nu riscam să uit. Când s-a întors tata din lunga lui călătorie, aveam vreo douăzeci de fotografii adevărate și nouăzeci doar descrise, despre care bineînțeles că nu i-am spus nimic. Dar au fost tocmai ele, acea trecere pe hârtie a imaginii pe care o aveam în fața ochilor, conturul Vivarei[5], spuma mării, arcul de la intrarea în casa bunicii, chipul mamei scăldat de o rază de soare primăvăratic, cele care m-au făcut să mă îndrăgostesc de fotografie și de lumină. Caietul acela secret a fost cel care m-a împins să abandonez cu mulți ani mai târziu studiile și s-o pornesc pe calea artei. Poate că a fost vina lui și pentru faptul că, mai târziu, n-am găsit forța necesară să cred până la capăt că pot trăi din talentul meu. Dacă fotografiile, iar nu simplele povestiri ale unor clipe pierdute, ar fi fost cele care să mă susțină, poate că nu mi-aș fi pierdut visul pe drum și aș fi părăsit moda, care a fost un expedient. Cum, de altfel, tata n-a obosit niciodată să scoată în evidență.

•

Pe peretele de la capătul coridorului se află pendula pe care tata a adus-o dintr-o călătorie (avea o fixație pentru ceasuri, oare s-a înțeles asta?) și care bătea de două ori pe zi, până în dimineața în care mama (era una din zilele ei „nu”) a aruncat în ea cu o cratiță și adio și n-am cuvinte. Cred că mecanismul n-a fost niciodată reparat, dar structura e încă acolo. Casa asta, plină de boli și de amintiri, pare să aibă temperamentul locuitorilor de odinioară ai insulei, al tatei, de exemplu, bărbați care-și trag vigoarea de la vânt și de la mare, purtându-și necazurile cu demnitate, fără să-și piardă vreodată privirea mândră.

Intru în baie, gresia e ciobită tot în aceleași locuri, și apa de la W.C. curge ca atunci când nu se oprea niciodată. Deasupra chiuvetei e un dulăpior alb de la Ikea cu câteva lucruri înăuntru: vată, un pahar cu cinci periuțe de dinți, aftershave, aparate de ras, un spray împotriva țânțarilor, un tub de cremă de protecție solară 30 din vârful căruia s-a prelins un lichid gălbui uscat deja, batiste de hârtie Tempo, care au prins culoarea ziarelor vechi și alte puține lucruri. Nici urmă de medicamentele care umpleau dulăpiorul de atunci, din lemn natur, cu o mică oglindă iluminată de un bec slab, și totuși mie mi se pare că sunt încă acolo toate sticluțele aliniate cu grijă pe care mama le deschidea în fiecare seară și în fiecare dimineață.

Mă obișnuisem repede cu acel du-te-vino din baie și nu mi se părea nimic ciudat, credeam că sunt doar medicamente care o ajută să se simtă mai bine, așa cum nu mă întrebam prea mult de ce stă mereu în pat, acceptam asta așa cum fac copiii care știu să accepte și lucrurile ciudate fără să-și pună multe întrebări. Era normal pentru mine ca mama să se simtă din când în când rău (chiar dacă nu vedeam nicio altă mamă așa), era normal s-o văd plângând sau privind în gol, era normal ca în momentele acelea să nu răspundă la întrebările noastre și era normal și că eu pregăteam cina

pentru mine și Marina. Normal, care înseamnă obișnuit, uzual, iar pentru mine situația era exact asta: obișnuință cotidiană. Ca și absenta tatei, de fapt, și ea normală, și ea cotidiană.

Din salon se aude micul concert al comandantului și al lui Augusto sforăind la intervale regulate, ca și cum ar pune în scenă o operă pentru care au lucrat din greu multe luni; unul trage aerul, și celălalt îl aruncă, unul inspiră, celălalt expiră, și aproape pot să le văd trupurile atât de diferite care se odihnesc unite. În stânga se află camera pe care odinioară o împărțeam cu Marina și în care acum dorm nepoatele mele (în noaptea asta o s-o folosesc eu), iar în dreapta, fosta cameră a părinților noștri, înainte însă era camera de lucru a tatei, ocupată de un birou minunat din mahon așezat în fața ferestrei ce dă spre mare. Aproape mi se pare că-l văd așezat acolo, cu chipul său tânăr întors spre Marea Tireniană și spatele spre ușă, ca și cum camera aceea ar fi fost cabina sa de comandă. Și poate chiar așa era, poate camera asta mică era cu adevărat nava lui, refugiul, cea care se apropia cel mai mult de lumea pe care o iubea. Se închidea aici zile întregi, cu privirea pierdută către orizont și mâinile încrucișate la spate, sau se așeza cu o carte în mâini și țigara de foi în gură, umplând aerul cu atât de mult fum, încât, atunci când mergeam să-l chem la cină, de-abia reușeam să-l văd.

Acum o rază de soare lovește direct marea bibliotecă de pe peretele din dreapta, descoperind-o plină de praful adunat în luni și luni de zile. Intru și mă așez pe locul lui. Ischia se află la un pas, iar marea e străbătură de sute de ambarcațiuni care-i zgârie suprafața aurită. Uneori mama îi cerea să ne ducă tocmai acolo, la Ischia, insula cea mai mare din golf, să facem o baie termală, și el îi spunea întotdeauna da, chiar dacă nu ne-a dus niciodată.

Adevărul e că nu există niciun motiv concret pentru care eu mă aflu aici, pentru care casa mai e

încă aici. Tata ar fi trebuit s-o vândă cu mult timp înainte, atunci când am plecat, să ne împacheteze lucrurile și să încredințeze cheile cuiva care ar fi avut grijă să împrospăteze pereții, cineva care n-ar fi fost năpădit de amintiri greu de alungat, pentru că se cuibăresc în gesturile cotidiene. Casa asta e asemenea unuia dintre multele vechi apartamente ale familiilor din Procida, asemenea caselor prietenelor bunicii, asemenea saloanelor pline de bibelouri care-ți luau aerul și spațiul. Patul meu, de exemplu, chiar dacă acum e acoperit cu un cearșaf cu Rapunzel, mi se pare că mai păstrează încă forma mamei, întinsă lângă mine ca să-mi citească o poveste, în timp ce Marina doarme puțin mai încolo. Dulapul (care nu mai e cel de altă dată) conservă încă amintirea ei aranjându-mi hainele cu o răbdare îngerească, iar micul meu birou din lemn de fag, înlocuit cu o mobilă de la Ikea, păstrează intactă amintirea lui Delphine care, cu capul aplecat și părul blond căzându-i în cascade pe foaia de hârtie, mă învață să desenez.

Mă las încet în jos lângă punctul exact în care ar fi trebuit să se afle faimoasele liniuțe care ne măsurau înălțimea, cu capul acolo unde era cândva numărul 140. Îmi frec fruntea de perete și încerc să-mi amintesc mâna care mă ținea nemișcat în timp ce cealaltă scrijelea peretele, și îmi vine să-mi ridic ochii ca atunci, în căutarea chipului ei, sau poate a senzației ce mă cuprindea de fiecare dată când mă împingea acolo și spunea: *„Mon petit prince* e pe cale să se transforme în rege!”, o euforie pe care nu știu s-o descriu și care era doar dorința de a lăsa în urmă lumea copilăriei care nu-mi dăruise de fapt cine știe ce, de a uita greutățile zilnice, ambiția de a putea în sfârșit trece peste acel mic și obositor teritoriu, unde, ca să pot ajunge la clanța de la ușă și fugi afară, la adăpost de strigătele lor, aveam totuși nevoie să mă ridic pe vârfuri.

Un bâzâit mă distrage, anticipând intrarea unui muscoi care se învârte de câteva ori înainte de a o zbughi din nou pe coridor. După câteva secunde e din nou aici, apoi iarăși afară, cu bâzâitul lui sinistru care se propagă în camere ca o lamentație a vântului în după-amiezile de noiembrie, și atunci mă gândesc din nou la poveștile pe care ni le spuneau atunci când eram copii, și anume că muscoii aduc ghinion în casă și vești proaste. Mă ridic și deschid fereastra.

•

— Mami.

— Ce-i?

— Un muscoi în cameră.

Tăcere. Din bucătărie se aude înăbușit vocea lui Maurizio Costanzo[6].

— Mami?

— *Oui.*

— Ai auzit ce-am spus?

— Și ce-i cu asta?

— Poți să vii o clipă?

Delphine m-a găsit în pat, doar cu veioza aprinsă și o revistă de benzi desenate pe pieptul acoperit cu un cearșaf albastru pe care erau desenate mici rachete îndreptându-se spre cer.

— Nu țipa, că o trezești pe sora ta! Ce s-a întâmplat, de ce nu dormi?

Stătea în picioare în fața mea. N-am spus nimic.

— Din cauza mușteI?

Am dat din cap.

— Ei și, spuse chicotind, ești mare și tare și ți-e frică de o muscă. Dacă ar ști *ton père*…

Tata nu poate ști, pentru că nu-i aici, nu e niciodată și nu știe multe lucruri despre mine. Așa aș fi vrut să-i răspund, în schimb i-am spus:

— Se spune că muscoii sunt diavolii care aduc vești proaste.

De data asta, Delphine a râs de-adevăratelea, chiar dacă s-a oprit imediat uitându-se la fiica ei care se foise în pat.

— Da’ cine-ți spune tâmpeniile astea? a șoptit.

— Bătrânele din port. Și bunica.

A devenit dintr-odată serioasă.

— Tu nu le asculta, ascultă-mă pe mine, care sunt mama ta. Bunica mea zicea că muștele sunt morții care vin în vizită ca să vadă dacă suntem bine, a spus așezându-se pe marginea patului.

— Un fel de îngeri, am spus atunci.

— *Oui,* un fel de îngeri, confirmă mama, în timp ce-mi aranja cearșaful. Acum lasă-mă să plec, trebuie să termin de făcut ordine în bucătărie, a spus ridicându-se.

— Mami?

— *Encore?* pufni din pragul camerei.

Muscoiul se întorsese bâzâind în jurul singurei lumini de lângă pat.

— Mie nu-mi plac morții.

S-a apropiat, a stins lumina și a deschis fereastra: muscoiul a încetat dintr-odată să mai bâzâie, și lumina palidă a nopții s-a revărsat pe gresie și pe dulap. Aerul rece venit dinspre mare s-a răspândit în cameră, părând să cristalizeze toate lucrurile. Am rămas în tăcere, doar cu zgomotul valurilor ce umplea întunericul, apoi s-a auzit din nou bâzâitul morților, cum îl definise ea, crezând că-mi face o favoare.

— Acum se duce, stai liniștit, șopti frecându-și obrazul de al meu, în timp ce părul ei îmi gâdila pleoapele.

În clipa următoare, corpul întunecat al muscoiului s-a profilat în lumina nocturnă și imediat după aceea a zburat spre lună.

— Ai văzut, zise atunci Delphine. Nu-i cine știe ce. E suficient să deschizi fereastra, și frica pleacă.

15.

Colaj

În imaginea din coridor se vede în primul rând chipul unei femei, apoi cel al unei mame. O față pură, întinsă, ceva greu de întâlnit pe insula asta aspră, care crispează chiar și chipurile locuitorilor ei. Portretele pe care le furam atunci când eram copil amintesc de asprimea Procidei: un rid, un neg, un fir de păr, o pată… imperfecțiuni care umpleau cu adevăr fotografiile. Dar în imaginea asta de acum treizeci de ani nu văd imperfecțiuni, acum mi se pare că n-a existat niciodată ceva mai frumos în obiectivul meu, că toate defectele acelea pe care le colecționam nu sunt altceva decât viață distrusă, visuri și dorințe veștejite, dezamăgiri și adevăruri care înfloresc.

Și totuși, Delphine nu era o femeie fericită, o mamă senină, avea zilele ei negre; în toate celelalte zile nu mai exista, din fericire, nicio urmă a demonilor ei interiori, așa încât acum, în fața mea, nu există decât un chip gingaș și afabil, o gură mică, o pălărie de paie bărbătească care-i ascunde părul de culoarea grâului, ochii turcoaz în care se regăsește marea, nasul grațios, cu care pare să inspire doar din când în când, de parcă ar avea delicatețea să nu ia tot ceea ce viața îi pune la dispoziție.

Iată, da, aceasta e definiția corectă: chipul mamei era unul delicat, cum nu mai erau altele pe insulă.

Sau în viața mea.

16.

Caracatița ținută în mână

Aparatul meu de fotografiat se află într-o veche ladă din coridor, împreună cu o pereche de papuci, o minge Super Santos și pantofii de sport ai lui Fiorenzo, iar pe fondul lăzii, învelită în punga de la curățătorie, stă uniforma de comandant a tatei, îngălbenită de timp. O scot și o duc la nas, miroase puțin a mucegai, îmi trec degetele peste stofă și o pun la loc, înainte ca imaginea mamei, cu fierul de călcat în mână, aplecată peste țesătura aceea albă, să mă prindă cu totul. Vreau să mă dedic lucrurilor frumoase care au rămas, amintirilor de păstrat, primului meu aparat de fotografiat mult iubit, de exemplu, pe care mi-l pun în poală, cum se face cu copiii, privindu-l fără să-l ating, așa cum e: voluminos, greu și totuși minunat. Litera O din nume e ștearsă, acum se poate citi doar LYMPUS, dar în rest pare să se fi descurcat destul de bine, în ciuda celor mai mult de treizeci de ani pe care-i are. Îmi apropii ochiul de vizor, apăs declanșatorul și aud imediat obișnuitul clic metalic. Incredibil, funcționează! Are și film înăuntru, poate sora mea îl mai folosește încă. Nu găsesc însă, deși scotocesc peste tot, vechiul meu caiet. Dar găsesc șiretul de piele cu care îmi agățam aparatul de gât, și chiar fac asta înainte de a mă întoarce în salon.

Trec din nou prin fața camerei care era odinioară a părinților mei, dar merg mai departe, nu reușesc să intru, și mă întreb cum de poate dormi Marina acolo. Ani de zile, nici măcar tata n-a mai pus piciorul înăuntru; în prima perioadă ne-a dat în grija unei mătuși bătrâne, sora mai mică a bunicii, care avea același comportament repezit și distant, așa că noi de abia așteptam ca el să se întoarcă din lungile sale călătorii și să ne ducă

acasă. Când era aici se culca pe canapeaua din salon, și după aia spunea că adormise fără să vrea, dar eu înțelesesem că de fapt nu voia să doarmă dincolo, în patul ăla. Așa că am așteptat a treia sa întoarcere și m-am dus la el.

— De ce nu plecăm de aici? l-am întrebat privindu-l drept în ochi.

— Unde să plecăm? a spus uimit.

— La Napoli, i-am răspuns imediat.

Tata și-a mușcat buza inferioară și m-a studiat câteva momente, apoi și-a vârât mâinile în buzunar și a spus doar:

— O să vedem.

Trei luni mai târziu am încuiat casă, răsucind cheia de două ori, și am pus marea între noi și trecut.

•

— Andrea!

Vocea comandantului cheamă. Merg în salon și-l găsesc în picioare lângă fereastră. Augusto mai doarme încă pe canapea, cu burta în sus. Mă uit la ceas, e ora unu fără un sfert și încep să simt că mi-e puțin foame.

— În sfârșit, te-ai trezit.

— La ora unu trebuie să-mi iau pastila, dar cred că am uitat acasă medicamentele.

— Da, răspund îngrijorat, ți-am spus că facem o prostie. Dacă-ți aduci aminte ce sunt, merg să ți le cumpăr.

— Nu, dă-i pace, răspunde în aparență senin, oricum ai nevoie de rețetă. Nu le iau și gata, n-o să mor două zile fără medicamente. De fapt, și se forțează să zâmbească, o să mor oricum.

Vorbele lui îmi dau o teribilă stare de agitație, mă așez pe balansoar și comentez aproape în șoaptă:

— Cum de mi-a trecut prin minte să te aduc aici? Sunt un nebun, un iresponsabil, ăsta-i adevărul, are dreptate sora mea.

Tannen scoate un mic mârâit de avertizare, deranjat de agitația pe care o simte crescând în mine; tata, dimpotrivă, continuă să privească afară pe fereastră și spune:

— Sst, taci un pic! și-și duce degetul la buze, calmează-te și mai bine vino aici, vreau să-ți arăt ceva.

Mă ridic în picioare și mă uit în direcția indicată de ochii lui, în casa de alături, dincolo de gard, e aceeași femeie de dinainte, care acum întinde un prosop roșu de plajă.

— Ți-o aduci aminte?

— Cine-i?

— Ondina.

Am probabil o expresie uluită, pentru că se grăbește să adauge:

— S-a întors să trăiască pe insulă de câțiva ani.

Emoția e atât de puternică, încât instinctiv mă dau un pas înapoi și mă las să cad pe canapea. Problema e că deseori agitația și tulburarea te fac să comiți greșeli, iar eu nu mi-am dat seama că pe aceeași canapea se odihnește Augusto, care, strivit de posteriorul meu, scoate un chelălăit sinistru de frică sau durere, nu știu, apoi un mârâit sfidător, care anticipează încercarea lui de a se agăța de fesele mele moi. Noroc că am încă reflexe bune, așa că sar ca ars și mă îndepărtez cu un salt ca să evit necazuri mai mari, numai că gestul brusc duce la desprinderea aparatului de fotografiat din șiretul de care e agățat, și Olympusul meu ajunge pe jos cu un bufnet surd. Anxietatea, spuneam, te face întotdeauna să comiți greșeli, și într-adevăr, înțeleg imediat că am făcut o altă mișcare hazardată, pentru că Tannen, excitat de rolul meu de pradă și de frica mea, își îndreaptă urechile, își lasă fundul spre podea și într-o nanosecundă pornește ca o rachetă în poziție de lansare. Și, mărturisesc, când îi văd rânjetul cu care se uită la mine, gingiile și caninii descoperiți, mă trece un fior, pentru că e adevărat că teckelul e un teckel și-mi ajunge la

călcâie, dar e la fel de adevărat că boticul ăla are ceva în comun cu botul dobermanului și poate, pentru că fac parte din aceeași familie, nu mă mai gândesc decât cum să-mi salvez viața și fug în grădină. Numai că nebunul nu renunță și fuge după mine, așa că brusc îmi vine în minte gândul cel bun; sar peste gard și mă trezesc lângă vecina mea de odinioară, singura femeie în prezența căreia mi se strânge stomacul și, drept să spun, e senzația cea mai plăcută pe care o poți avea în viață. Mai ceva ca jointurile.

•

Când am ieșit din apă, sora mea stătea în picioare pe malul mării. Mi s-a oprit inima în loc, pentru că m-am gândit că și mama noastră era acolo și atunci m-am uitat în dreapta, și apoi în stânga să controlez, pregătit să mă las certat în fața întregii plaje și mai ales în fața Ondinei, fata ciudată care vorbea puțin și părea să nu simtă nicio emoție, dar care avea o privire magnetică ce pur și simplu mă amețea. Dar Delphine nu era acolo, era doar Marina, care mi-a venit în întâmpinare până când apa i-a ajuns la genunchi. Era îmbrăcată cu o rochiță albă cu flori roșii pe care mama i-o cumpărase la începutul verii și care devenise preferata ei.

— Ce faci aici? am întrebat când am ajuns lângă ea.

— M-am săturat să stau singură în casă, spuse cu o voce împiedicată de aparatul dentar.

— Și mama?

— Doarme.

— Ți-am spus s-o controlezi, i-am reproșat.

— Nu-ți face griji, azi e ziua ei neagră, n-o să se scoale din pat până diseară.

Picăturile de mare îmi alunecau pe piele fără să întâlnească obstacole, în afară de mușchii ce se reliefau pe un trup pe care mi-l amintesc sprinten și subțire, cu părul blond, pieptănat pe spate și căzând de-a lungul gâtului până pe umeri. Dacă mă gândesc azi, mama avea un pic dreptate când mă compara, glumind, dar nu cine știe ce, cu o divinitate, una din statuile pe care anticii știau să le sculpteze cu multă măiestrie, triumful omului, perfecțiunea corpului și exaltarea tinereții. Eram frumos, nu pot s-o neg, cele trei fetișcane care făceau plajă puțin mai încolo nu-și luau ochii de la mine, îmbrăcat cu un costum de baie ce acoperea doar indispensabilul, și-

și dădeau coate râzând din nimic, în timp ce mă priveau pe furiș, convinse că nu le văd. Cu una dintre ele, Marcella, fusese și un sărut pe buze, pe care mi-l furase într-o dimineață de primăvară, fără să știe că nu eram încă pregătit pentru așa ceva, că nu știam ce să fac cu toată frumusețea mea.

— Am prins două caracatițe, i-am spus Marinei, când m-am calmat, exact în momentul în care Ondina ieșea din apă scoțându-și masca.

„Lesbiana", îi spuneau celelalte fete, inclusiv Marcella, care continua să mă fixeze.

Nici măcar nu știam ce înseamnă lesbiană, și nici nu mă interesa, mie îmi plăcea Ondina, tăcerea ei demnă, privirea profundă, numele său care avea legătură cu marea, adâncitura de lângă gât, unde începea clavicula, acoperită de o piele netedă ca a caiselor, mâinile lungi și fundulețul obraznic, la care trăgeam cu ochiul întotdeauna și care-mi aducea aminte de piersicile pe care ni le aducea Ciccio cu triciclul lui.

Marina și-a aruncat privirea în găleata pe care Ondina o ținea în mână și a scos o exclamație de uimire: înăuntru erau două caracatițe de mărime medie, care încercau să se ascundă una sub cealaltă, agățându-se cu tentaculele de pereții din plastic.

— Cum le-ați prins?

— Ea le-a prins. Cu mâinile, am răspuns mai mândru decât dacă aș fi făcut-o eu.

— Nu cred, a spus soră-mea.

— Ba da, e adevărat, eu le-am pescuit, a răspuns vecina noastră, vârându-și mâna în găleată. Uite, a adăugat, după ce caracatița i se învârtise în jurul mâinii, face ea totul. Se spune că e o ființă inteligentă, mie însă mi se pare proastă. E suficient să pui mâna pe ea, că se agață de tine.

Marina se uita la vecina noastră de parcă ar fi fost o magiciană, o vrăjitoare periculoasă, eu, dimpotrivă, m-am simțit cuprins de o mulțumire neașteptată și am zâmbit, pentru că era unul din momentele acelea fericite, perfecte, în care totul pare a fi la locul potrivit, momente care au loc rareori și de care nu întotdeauna oamenii își dau seama. Eu însă, cu toate că aveam doar doisprezece ani, eram deja în stare să le simt, să le miros, eram deja ceva ce semăna cu un fotograf, știam să descopăr frumusețea, să o prind cu un clic, ca să n-o las să-mi scape și, dacă aș fi avut Olympusul meu,

aș fi imortalizat momentul (care s-ar fi pierdut oricum, pentru că terminasem de mult filmul).

Mi-am promis să notez clipa aceea în caiet, atunci când ajung acasă, atât de frumoasă era imaginea: soarele încă sus pe cer, strălucind, marea caldă și nemișcată, care nu făcea niciun zgomot, dar își răspândea delicatul său miros datorită caracatiței prinse de mâna Ondinei, trupul bronzat al prietenei mele confundându-se cu nisipul negru vulcanic în care ni se afundau picioarele, zâmbetul Marinei care, la nouă ani, de abia împliniți, se hotărâse să combată tristețea și lucrurile urâte cu curiozitatea, iar curiozitatea, la fel, ba chiar mai mult decât iubirea, e suficientă deseori pentru a salva o viață.

Niște copii s-au apropiat și au început să-mi pună întrebări, de parcă eu aș fi fost pescarul, în ciuda faptului că prada se ținea strâns de mâna Ondinei. Fetele de pe mal aveau acum întipărită pe față o grimasă de dezgust din cauza spectacolului pe care-l ofeream noi. Dar ce știau ele despre frumusețe, mirosuri, lumină, culori, sau chiar despre putorile insulei! Ce știau despre curiozitate și viață!

Când am urcat spre casă, Marina a dus găleata fără să scoată o vorbă, cu ochii ațintiți spre caracatițe, în timp ce Ondina era atentă unde pune piciorul și mergea nesigură, aproape șchiopătând. Sub apă însă, totul părea diferit, ea părea diferită, mișcările-i erau iuți, sinuoase. Ca și cum ar fi dansat printre valurile Mării Tireniene, ea care pe pământ nu părea deloc să știe să danseze. Dintr-odată trupul ei se întorsese brusc, se aplecase să-și facă vânt, apoi Ondina zburase spre adâncul apei, iar eu rămăsesem la jumătatea drumului, cu plămânii uscați și privirea încruntată, întrebându-mă ce poate vedea de acolo și ce forță misterioasă o împinge tot mai jos. Când apăruse cu caracatița înfășurată pe mână, înțelesesem că era o sirenă și că aceea era lumea ei, peștii îi erau prieteni, apa casă și Poseidon tată, înțelesesem că era fiica unei insule care dintotdeauna îi leagă pe oameni de mare, așa cum viața leagă fătul de mamă.

Era mult mai mult fiică ea decât mine.

Am ajuns acasă cu pielea arsă de soare, caldă asemenea pietrelor din grădina noastră. Ondina a luat găleata din mâna surorii mele și mi-a oferit o caracatiță, pe care am luat-o repede, în ciuda silei pe care nu puteam, evident, s-o arăt.

— Să-mi spuneți cum a fost, a spus satisfăcută.

Am dat din cap și m-am uitat la animalul care se răsucea asemenea monștrilor marini din benzile desenate SF. Ondina și-a

dat seama de ezitarea mea, a pus jos găleata cu cealaltă caracatiță, mi-a smuls-o pe a mea din mână și a spus:

— OK, uitați-vă cum se face!

S-a apropiat de o piatră care ieșea din iarbă și a izbit cu putere sărmanul animal de ea, de mai multe ori. Marina și-a holbat ochii și și-a dus mâinile la gură în timp ce zgomotul pe care-l făcea capul animalului lovit de piatră îmi amintea de picăturile de apă care cădeau din rufele întinse la soare pe gresia încălzită, sau de sunetul moșmoanelor coapte când cădeau din copacul aflat la intrarea în grădina noastră.

De parcă n-ar fi fost îndeajuns de mulțumită, Ondina a început să frece cadavrul pe piatra aspră, spunând:

— Trebuie făcut așa, ca să rămână fragedă.

Marina și cu mine ne uitam tăcuți, ca niște elevi model, la fata aia pârjolită de soare care părea să știe mult mai multe lucruri decât noi.

Am avut apoi posibilitatea să înțeleg că, în realitate, Ondina nu știa deloc mai multe lucruri decât mine, dimpotrivă, eu eram mai cultivat, citeam, studiam, ea însă mergea rău cu școala, spunea că n-o interesează, că îi place numai ceea ce poate atinge cu mâna, ce poate simți: stânca acoperită de mușchi sub buricele degetelor, caracatița, mirosul ei, nisipul cald sub picioare, zgomotul făcut de valurile care izbeau barca unchiului ei, profilul insulei Vivara, care o făcea să se simtă acasă. „Toate astea, spunea, nu există în cărțile de școală”.

Când a terminat de frecat corpul moale al prăzii sale, a mai făcut un lucru care a îngrozit-o pe Marina atât de tare, că a scos un țipăt, și anume și-a îndoit degetele ca un cârlig și a smuls cu un singur gest ochii, botul și intestinele. Un lichid negru și dens a curs pe piatră și pe mâinile ei. Apoi s-a îndreptat spre robinetul aflat în grădina noastră și mi-a ordonat să dau drumul la apă. Am ascultat-o pradă unei frenezii ciudate și nici măcar n-am băgat de seamă că obișnuitul gecko aflat acolo a fugit să se ascundă sub aplică. Numai după ce a clătit caracatița de patru ori, Ondina a pus-o din nou în mâinile mele.

— Uite, acum nu aveți nimic altceva de făcut decât să o gătiți.

A luat găleata și a fugit acasă.

Am rămas nemișcat, uitându-mă la corpul acela turtit, lipsit de viață și întrebându-mă dacă bucuria neașteptată care mă cuprinsese cu puțin înainte, pe plajă, scânteia de perfecțiune dispăruse pentru

că moartea e întotdeauna moarte, sau dacă prezența Ondinei era cea care făcea să-mi apară lucrurile mai frumoase de cum erau în realitate, la fel ca atunci când tata ne dedica uneori puțin din timpul său, și atunci dintr-odată viața nu mai părea chiar atât de greu de suportat.

17.

Am rezistat

— Ce faci, nu mă îmbrățișezi?

— Ondina…

Atât reușesc să spun.

— Așteptam să mă recunoști!

Și chipul i se deschide într-un zâmbet larg, care mă lasă interzis, atât îmi e de străin. Când eram copii, de puține ori am văzut-o zâmbind așa.

— Extraordinar, ce frumos ești! e al doilea lucru pe care-l spune. Ai devenit și mai sexy. Odinioară aveai fețișoara aia prea pură.

Și mă îmbrățișează.

În ultimii ani am avut multe femei, de unele am fost îndrăgostit, de la altele nu-mi aduc minte nici măcar chipul. Niciuna însă nu m-a tulburat atât de tare când m-a luat în brațe. Mâinile îmi sunt transpirate și mi se pare că mi-am pierdut verva obișnuită, de parcă aș fi din nou copilul timid care se hrănea din privirea ei sigură.

— Nu-mi dădusem seama că ești tu! Pe vremuri erai tunsă băiețește…

Acum însă, părul îi cade dezordonat pe umeri, de parcă pieptănatul n-o interesează deloc. E îmbrăcată doar cu un costum de baie din două piese, negru ca pielea ei și ca nisipul din Ciraccio, iar la încheietura mâinii poartă o brățară din coral alb. La gât o mică scoică.

— Prostule, și mă pișcă de obraz, aveam doișpe ani.

— Ce mă bucur să te revăd! Ce-ai făcut în tot timpul ăsta? Unde te-ai ascuns?

— Eu? Tocmai tu vorbești! Eu m-am întors pe insulă acum trei ani.

Îmi întorc capul spre casă, spre tatăl care stă în spatele ferestrei și care știe de trei ani că Ondina, Ondina mea e din nou aici. Dar oricum, pe vremea aia, el nu-și dăduse seama de povestea asta, cum

să-și piardă timpul să descopere o scânteie de iubire în ochii fiului său.

— N-aveam cum să-mi imaginez așa ceva. N-am mai știut nimic de tine, spun în cele din urmă.

— Pentru că n-ai pus niciodată întrebări. Ți-am trimis salutări prin sora ta.

— A, da? comentez stânjenit. Numai că… știe că nu-mi place să vorbesc despre locul ăsta.

— Da, așa e, credeam că n-o să te mai întorci niciodată. Când te-am văzut mai înainte lângă câine, era cât pe-aici să fac infarct și a trebuit să fug în casă…

Continuă să zâmbească.

— Dacă aș fi știut că ești aici, aș fi venit mult mai repede, spun fără să mă gândesc.

Fraza pare s-o șocheze, pentru că își deschide larg ochii foarte negri și mă îmbrățișează din nou, cu sânii ei mici care-mi apasă pieptul, și atunci am din nou senzația aceea confortabilă de căldură și de miros de mare, pentru că ea are întotdeauna mirosul mării, îmi amintesc că buzele îi erau sărate și că, atunci când o sărutam, mi se părea că deschid gura sub apă. O sirenă, sirena mea, aici, de trei ani. Iar eu nu știam nimic.

— Deci ce-ai făcut cu viața ta între timp? mă întreabă desprinzându-se din îmbrățișare.

— Am rezistat, răspund pe jumătate serios.

Se amuză.

— Andrea, mi se pare incredibil! Ce mult te-am iubit. Și ce mult am plâns când ai plecat. Știi?

— Nu, nu știam, nici măcar nu-mi imaginam. Nu erai prea expansivă pe atunci, nici măcar nu m-ai salutat în noaptea aceea. Îți aduci aminte?

— Da, sigur că-mi aduc. Aceea era o altă Ondină, spune strâmbându-se, mult mai supărată, mai antipatică.

— Pentru mine nu erai deloc antipatică.

Ne mai studiem puțin, iar Augusto (ce chestie, nu mai latră!), plictisit, merge în întâmpinarea tatei

apărut în grădină cu Olympusul în mână. Ondina se întoarce încet și spune:

— Bună ziua, domnule comandant, ce mai faceți?

El se străduiește să zâmbească, își ține mâna liberă pe măciulia bastonului.

— Mergem înainte, draga mea, parfumul Procidei m-a bine dispus. Apoi mi se adresează: Andrea, îți aduci aminte lucrul acela important despre care ți-am vorbit?

Sunt pe punctul să-i răspund că mi se fâlfâie de lucrul ăla important, dar din apartamentul Ondinei apare o femeie frumoasă de vreo treizeci de ani, cu părul blond strâns sub o bandană cu flori și ochii de un albastru-verzui.

— Ciao, spune cu un accent francez și-mi întinde mâna, eu sunt Michelle, și tu trebuie să fii Andrea. Ondina mi-a vorbit cu puțin înainte despre tine.

Și atunci pentru o clipă mă gândesc că am dat lovitura: dacă Ondina, după tot timpul ăsta, a simțit nevoia să-i vorbească unei prietene despre mine, înseamnă că, incredibil, e încă topită. Cum incredibil e și faptul că tocmai mi-am dat seama că și eu simt ceva asemănător. Iubirea întreruptă are o forță ciudată, ți se vâră pe sub piele și uneori nu mai pleacă, se cuibărește și devine parte din tine, însoțindu-te peste tot, iar tu trăiești, faci alte lucruri, pierzi timpul, te distrezi chiar, fără să știi că ea e acolo și nu va dispărea fără ca tu să intervii. Ondina este aici ca să-mi aducă aminte că toate frazele de circumstanță despre iubirile adolescentine sunt niște tâmpenii, pentru că, o fi banal, dar iubirea e iubire, poate să fie, asemenea unui fruct, mai mult sau mai puțin matură, dar există, este undeva, împreună cu alte lucruri ocupă un loc, îți vine să spui, și continuă să rămână acolo.

Mai e și tata, care nu înțelege nimic despre dragoste; așa că se apropie și mai mult și-mi dă

vechiul aparat de fotografiat spunând:

— L-ai rătăcit. N-ai avut niciodată grijă de lucrurile tale…

Clatină din cap, și îmi vine să spun că e extraordinar că tocmai el vorbește despre grijă și atenție și că, dacă a existat vreodată un lucru de care am avut grijă, a fost exact acest aparat de fotografiat. Numai că asta m-ar face să am o reacție violentă, îndepărtându-mi inevitabil de sirena mea.

Așa că, în timp ce Libero Scotto se dedică lui Michelle, mă fac că n-aud și mă reped s-o întreb pe Ondina:

— Și ce faci aici? Cum trăiești? Ești căsătorită? Ai copii?

În realitate, din cele patru întrebări singura care mă interesează e a treia.

— Vai de mine, Andrea, ce-s toate întrebările astea? spune retrăgându-se. Dar mă prinde de mână și spune: Nu, nici copii, nici căsătorie. M-am întors pentru că îmi lipsea marea, Germania e o țară prea rece și m-am săturat de ciolanul lor de porc… râde descoperindu-și dinții ușor îngălbeniți. Acum mă ocup cu pescuitul, am o mică barcă jos, la plajă. Iar Michelle îmi dă o mână de ajutor din când în când. Vine din Belgia, să știi. Și tu?

— Din Belgia?

Simt o furnicătură în brațe.

— Da, spune ea și-mi aruncă o privire complice și dulce, pentru care odinioară m-aș fi dus până la Ischia înot.

Hotărăsc să continui discuția și să-i răspund la întrebare:

— Sunt un single înrăit deja, spun zâmbind, și în clipa următoare mi-e silă de mine.

Pentru că „single” e un cuvânt care are o valoare extrinsecă diferită în funcție de categoria de vârstă la care se referă. La șaisprezece ani, dacă ești single, ești un ghinionist, înseamnă că nicio fată nu se uită la tine și ești prietenul care stă întotdeauna

de pază atunci când se iese. La treizeci însă, dacă ești single, ești unul avansat, unul care a înțeles cum stau lucrurile, un nonconformist care nu vrea să se trezească într-o închisoare, ci să soarbă din seva vieții până la capăt și să se distreze. Iar la patruzeci, dacă ești single, ești din nou un ghinionist, dar unul diferit, nu ăla de șaisprezece care nu știe să prindă ocazia, dar care, la urma urmei mâine își va lua revanșa, nu, devii ăla care n-a reușit, care a pierdut toate ocaziile. Intri în nișa de piață formată din despărțiți, divorțați, tipi respinși din diferite motive, șiruri de nevroze și spaime care merg pe stradă și se întâlnesc, se plac, și atunci își unesc nevrozele și iese o tâmpenie. Așa că, dacă mă gândesc bine, o eventuală unire cu Ondina n-ar trebui să-mi apară ca o idee atât de atrăgătoare, pentru că și ea o fi având conflictele ei interioare. Raționamentul e perfect. Dar cum n-am urmărit niciodată un raționament corect, și cum cred că și în categoria aceea mult mai amplă, reprezentată de familii și de cupluri, există probleme psihice, mi se fâlfâie și spun dintr-odată:

— Mă bucur.

— De ce?

— Că nu ești căsătorită.

— Nu m-ai mai văzut de o viață și deja îmi faci curte?

— Ca să fiu sincer, tu ai început, bolborosesc.

E incredibil cât de diferită e de cea de odinioară Ondina de azi, mult mai dezinvoltă, curajoasă, veselă și solară. Ce rămâne din adolescenta de odinioară e pielea de culoarea noroiului, ochii negri și profunzi, mirosul de mare pe care-l emană părul ei și gura, la fel ca atunci, poate doar cu câteva mici riduri de o parte și de alta, dar cu aceleași buze cărnoase, care azi par să ascundă cu greu un zâmbet, și care pe atunci rămâneau aproape tot timpul strânse, dându-i expresia aceea serioasă care mă intimida.

— Ascultă, ne întrerupe comandantul adresându-mi-se, îți spuneam de chestia aia importantă…

Mă abțin să nu oftez, tata, ca întotdeauna, dă dovadă de multă sensibilitate și de capacitatea de a înțelege situațiile și stările sufletești ale celorlalți. Din toate momentele în care putea interveni, trebuia să-l aleagă tocmai pe ăsta.

— Putem vorbi mai târziu? întreb nerăbdător.

— Nu, pentru că întârziem la nuntă.

— La nuntă?

— Da.

— Ce spui?

— Ce-am spus, și mă privește angelic.

— Ce nuntă?

— Își explic după aia. Acum trebuie să mergem.

— Cine trebuie să se căsătorească, pot să știu?

De data asta nu reușesc să am un ton calm. Îmi dau seama că nu mă prezint într-o lumină prea bună în fața Ondinei și a prietenei ei din Belgia, dar nu pot face nimic, individul ăsta mă scoate cu adevărat din sărite.

Drept răspuns se sprijină de baston și zice:

— Fiica unui bun prieten.

Ondina ne privește tăcută, dar intuiesc după expresia ei că știe despre ce e vorba.

— Și cine e prietenul ăsta?

— Îl cheamă Alfredo. Dar tu nu poți să ți-l amintești, erai mic atunci când a murit.

Pufnesc și închid ochii ca să mă calmez. Dar mârâitul lui Augusto mă face să-i deschid, văd că și-a vârât din nou botul în țărână, de data asta căutând cine știe ce.

Tata își întoarce capul și comentează:

— O fi văzut o șopârlă.

— Alta? Nu poate omorî toate reptilele de pe insulă, protestez, iar Ondina râde.

— Se comportă ca un câine, Andrea, răspunde tata, e meseria lui.

De data asta râde Michelle.

— Vorbeai serios? îl întreb.

Se uită la mine și zice:

— Despre ce? Despre nuntă?

Dau din cap.

— Sigur.

— Dar nu venisem ca să mergem la mama? îmi scapă.

— O să mergem mâine. Azi trebuie să fiu acolo, răspunde cu o expresie gravă.

— Deci, ăsta era lucrul important… o nuntă. Ai făcut toate astea pentru o nuntă!

— Pentru un prieten, mă corectează.

— Era probabil tare drag prietenul ăsta…

— Era.

Mă adresez Ondinei cu un mic zâmbet ironic:

— Îmi pare rău, trebuie să plec. După cum vezi, încă n-a renunțat la a-mi comanda.

— În realitate, am renunțat cu mult timp în urmă să hotărăsc pentru viața ta, spune el brusc, apoi mimează o plecăciune respectuoasă în fața frumoasei blonde, îi sărută mâna Ondinei și o pornește spre casă.

— Du-te, spune ea, are nevoie de tine. Organizăm ceva pentru seara asta, OK? Ești de acord? Sunteți oaspeții noștri, și mă sărută pe frunte, înălțându-se pe vârfuri.

Îmi înăbuș un oftat și o pornesc spre casă încercând să nu fac prea mult zgomot, pentru că altfel câinele tiran s-ar agăța iarăși de mine. Din prag, mă întorc să mai văd o dată privirea profundă a Ondinei, dar ea e deja cu spatele. Nu numai ochii i-au rămas cei de odinioară, mă gândesc ducându-mă după comandant.

18.

Colaj

Există o ușă roșie pe un perete neted, văruit în alb, iar lângă lampa de grădină un gecko pare să privească orizontul de dincolo de imagine.

O ușă roșie, un perete alb și un gecko.

Prima mea fotografie. O ușă roșie, un perete alb și un gecko.

Și dincolo de clic, azi, ca și atunci, zgomotele și culorile dintotdeauna: valurile mării care se sparg de mai, țipetele pescărușilor, huruitul unei bărci de pescuit în depărtare, cântecul asurzitor al cicadelor, liniștea tot atât de asurzitoare provenind din interiorul casei.

Sunetele rămân mereu egale cu ele însele și învinq timpul.

Asemenea fotografiilor.

O ușă roșie, un perete alb și un gecko.

Azi, la fel ca atunci.

Nu e nevoie de altceva ca să mă întorc pe insula mea.

Să mă întorc la trecut.

19.

Buruiana trebuie smulsă

— Andrea, cum e?

Îmi acopăr urechea cu mâna, încercând să țin afară zgomotele, și-i fac semn tatei, care a început să fluiere, ca de obicei, vechiul *Malafemmena,* să tacă; de abia a terminat de spus că rădăcinile sunt importante și că mai devreme sau mai târziu trebuie să te întorci acasă. Suntem în taxiul care ne duce la fantomatica nuntă, iar soră-mea, bineînțeles, a decis că trebuie să sune tocmai acum.

— Foarte bine, ne distrăm.

— Da, îmi imaginez, răspunde ea, apoi adaugă șovăielnică: Da' unde sunteți? Te aud rău…

Mă uit la tata, care privește afară pe fereastră cu o expresie melancolică, și spun:

— Suntem în taxi, mergem la nunta nu știu cui, și după aia o să luăm o cină minunată pe terasă.

Tăcere. Apoi Marina zice:

— Glumeț ca-ntotdeauna, nu-i așa?

— Așa e.

— Cum se simte? Și-a luat medicamentele?

— Ascultă, Marina, nu poți să-mi pui aceleași întrebări de fiecare dată când vorbim. Și încetează să mă mai suni din două în două ore, ți-am spus că totul e OK.

— Da, sigur… spune nu foarte convinsă.

— N-ai încredere în mine?

— Ce legătură are?

— N-ai încredere în mine.

— Cum să nu…

— De ce nu l-ai lăsat atunci cu bestia aia de Gina? Ar trebui să înveți să lași lucrurile să meargă de la sine.

— Săraca Gina, e așa o femeie de treabă…

— Mie mi s-a părut o nazistă.

Martina râde.

— Știu că sunt exagerată, dar nu reușesc să nu mă implic, de ani de zile psihoterapeutul meu încearcă să mă schimbe.

— Nu te-ai gândit să-l schimbi în primul rând pe el?

O aud din nou râzând.

— Tata se simte bine și ne distrăm împreună. Dar teckelul tău mi se pare destul de nervos. Îl lași să și-o tragă?

Chicotește din nou, cum i se întâmplă deseori când e cu mine, și spune:

— E castrat sărăcuțu'.

— Sărăcuțu', da, acum se explică niște lucruri. Nenorocitul ăsta e frustrat!

— A întrebat de mine?

— Augusto? Din câte știu nu vorbește încă. Latră doar.

— Prostule, ziceam de tata.

— Da, a zis că ești cicălitoare și că se distrează mult mai bine cu mine!

Libero zâmbește.

— Bine, cu tine nu se poate discuta serios. Dă-mi-l la telefon.

Șovăi o clipă, dar el îmi smulge telefonul din mână și începe cu un:

— Ciao, iubito!

În partea dreaptă, trece în viteză strada copilăriei mele, cea care ne ducea acasă la bunica, în portul din Concella. Pe vremea aceea, Dyane părea prea mare pentru străduțele strâmte ale insulei (oamenii se duceau dintr-o parte într-alta cu scuterul), și se întâmpla deseori să ne întoarcem acasă cu o nouă zgârietură pe bare sau pe portiere; acum suntem într-un Fiat Multipla, și taximetristul, spre deosebire de mama, aleargă de parcă ar fi pe autostradă. Imediat cum ne-a văzut, l-a recunoscut pe comandant și a făcut un soi de plecăciune, la care tata și-a încrețit puțin buza de sus și n-a spus nimic. Eram deja pe drum, când bărbatul mi s-a adresat și mie:

— Îmi aduc aminte că erai așa de mic, și a simulat înălțimea ridicând mâna.

Am zâmbit din politețe.

— Nu-ți face griji, îl aud pe tata repetând la telefon, și între timp mă gândesc la faptul că povestea cu rădăcinile ne fute dintotdeauna.

Da, avem rădăcinile noastre, e adevărat, și da, sunt o parte importantă din noi pentru că, așa cum spune comandantul, deseori ne aduc din nou acasă, locul bunei primiri și al sentimentelor. Problema e că pentru unii rădăcinile devin lanțuri, ceva de care rămâi agățat cu toată forța de frică, așa ca buruiana pe care mama îmi spunea mereu să o smulg din ghiveciul din grădină, care nu se mișca nici dacă o trăgeai cu două mâini, și în cele din urmă ieșea cu pământ cu tot.

Asta aș vrea să-i spun tatei – dacă n-ar fi ocupat să-i trântească un șir de „nu” surioarei mele, care crede că poate controla tot, dar de fapt nu controlează nimic – ca să nu trăiești veșnic cu frica în sân, trebuie să știi să smulgi buruienile înainte să iasă totul deodată cu tine.

Altfel, când te întorci într-o bună zi, găsești vasul gol.

•

Taxiul ne lasă în Piazza dei Martiri, în inima Procidei, unde strada se deschide într-una dintre cele mai pitorești piațete ale Italiei, înconjurată de un zid scund care dă spre mare și spre ceea ce mai rămâne din insula ce pare să se rostogolească la vale împreună cu casele sale în culori pastelate. Aici se află biserica Madonna delle Grazie, pe un vârf de stâncă de unde se poate admira portul din Concella, cu casele sale așezate ca într-un *presepe*[7], una deasupra alteia, albastrul deasupra trandafiriului, albul deasupra verdelui, și roșul deasupra galbenului, amestecându-se așa cum se întâmplă în natură la apusul soarelui.

Tata se sprijină pe baston și-l ține cu cealaltă mână pe Tannen.

— Pune-l jos, încerc să-i spun, dar nu-mi dă ascultare.

— Nu, dacă-l apucă furiile, cine-l mai poate ține acolo înăuntru…

Intrăm în biserică sub privirile curioase ale foștilor noștri consăteni și ne așezăm într-unul din ultimele rânduri, unde rămânem o vreme să admirăm lumea care discută în așteptarea miresei, privindu-ne în continuare pe furiș. Și atunci mă bate gândul că, în realitate, tata are o metastază și la creier, pentru că mi se pare evident că nu suntem invitați la ceremonie, așa că acum va trebui să-i spun adevărul și să-l conving să se ridice ca s-o ștergem fără să fim băgați prea mult în seamă și să mergem direct acasă, prefăcându-ne că nu s-a întâmplat nimic. Numai că, pe neașteptate, o femeie mică de statură, cu părul arămiu se apropie cu un zâmbet dulce și-l prinde pe comandant de mâini, aproape că simt și eu strânsoarea, atât de puternică și de intensă e privirea care o însoțește. Tata sare în picioare ca un copil, îmi dă teckelul și o îmbrățișează îndelung pe prietena lui, lucru ce mă stânjenește nu puțin, mă simt obligat să-mi întorc privirea spre coloanele bisericii în care atunci când eram mic am primit prima împărtășanie, biserica unde mama ne ducea uneori, în zilele când viața părea să-i surâdă.

Nu ne-a spus niciodată dacă era credincioasă, cu siguranță nu-i plăceau prea mult catolicii și toate lucrurile ciudate pe care le făcea întotdeauna bunica, litaniile, rugăciunile care nu se mai terminau, rozariul, confesiunile. Și totuși, când era ziua potrivită, știa și ea ce trebuie făcut. „Când ați terminat, intrăm înăuntru să-i mulțumim lui Dumnezeu pentru ziua minunată pe care ne-a dăruit-o”, spunea, în timp ce stăteam pe banca din fața bisericii, lingând o înghețată și privind luminile portului care începeau să se reflecte în apă. Era obsedată de a mulțumi, spunea întotdeauna că asta trebuia să fie credința, să fii

recunoscător pentru ceea ce ai. „E ceva simplu și minunat, repeta, să ai pe cineva căruia să-i mulțumești în fiecare zi!”

Uneori, se întâmpla mai ales primăvara, venea să ne trezească spunându-ne că nu vom merge la școală pentru că avea nevoie de noi, și nu dorea altceva decât să-și petreacă întreaga zi distrându-se. Și atunci ne ducea la plimbare, să mâncăm o înghețată în port sau să construim castele de nisip pe malul mării; alteori însă, ne cățăram pe cărarea care duce la Terra Murata, un burg medieval în vârful insulei, unde pe vremea aceea mai exista încă închisoarea, și ne opream să privim cele două porturi în depărtare, cel principal, în dreapta, și Concella, în stânga, iar mama ne ținea strâns lângă ea și ne acoperea de sărutări, continuând să spună cât de norocoasă e. Rămâneam deseori până la apusul soarelui, o vreme care, dacă mă gândesc acum, mi se pare infinită, niște ore și minute pe care nu le-am mai avut niciodată la dispoziție, senzația că am păcălit acel timp care trecea și trece mereu în grabă, sărbătoarea noastră, a celor trei, o familie stranie și disperată, care știa cum să se agațe de lucrurile frumoase, știa cum să le oprească. Și, în timp ce Delphine încerca să răspundă la întrebările greu de înțeles ale Marinei, eu umpleam spațiul cu tăcere, pentru că eram mare și înțelesesem deja că frumusețea durează cât un apus de soare, iar a doua zi dimineața te trezești din nou cu normalitatea care te așteaptă în fața ușii și cu o amintire duioasă, care face ca normalitatea aceea să ți se pară și mai greu de suportat.

— Iar tu ești Andrea, spune în sfârșit doamna cu privirea duioasă, după ce se desprinde din îmbrățișarea cu tata.

Mă ridic și-i strâng mâna, în ciuda mârâitului de avertisment al lui Augusto, care era cât pe-aici să ațipească legănat de vociferarea din fundal.

— Îmi aduc aminte de tine când erai așa, spune, cu obișnuitul gest al mâinii, iar eu zâmbesc din

nou, pentru că, dacă am hotărât să mă întorc după mult timp, e pentru că simțeam că sunt pregătit să mă confrunt cu copilul care pentru a vedea panorama era obligat să se urce pe un zid.

— Ea e Gioia, soția lui Alfredo și mama miresei, zice tata plecându-și privirea.

— A, spun eu, atunci felicitări!

— Mulțumesc, dragule, răspunde ea, ținându-mă în continuare de mână, te-ai făcut și mai frumos, dacă asta e posibil, îmi amintești de maică-ta…

— Ați cunoscut-o? mă reped să întreb, de parcă mama n-ar fi făcut parte din insulă, ci ar fi fost un corp străin care n-avea nicio legătură cu restul, un fluture alb zburând printre oleandri și agave fără să se oprească vreodată.

— Cum să nu. Era o femeie tare frumoasă, comentează doamna, frumoasă ca tine, ca sora ta. Dar tu semeni mai mult cu ea.

Tata ar vrea să spună ceva, îmi dau seama după fața lui crispată, dar Gioia se întoarce să-l privească din nou cu afecțiune:

— Ai fost un om norocos, Libero, dar ai și meritat tot ce ți-a dat viața bun. Apoi, cu o clipă înainte de a porni din nou să se învârtă printre bărci, mi se adresează: Taică-tău e binefăcătorul meu.

— Binefăcător? întreb când ne așezăm din nou.

El îmi răspunde fixând altarul, cu mâinile încrucișate pe măciulia bastonului și cu capul strâns între umeri.

— Dă-i pace! E o femeie cumsecade și-și iubește mult copiii.

I-l dau înapoi pe Augusto și insist:

— Da’ ce-s toate secretele astea? Se poate ști cine-s oamenii ăștia? Și de ce eu nu-i cunosc?

— Vorbim mai târziu, acum începe slujba, răspunde cu o privire care odinioară însemna un ordin categoric.

În clipa aceea mireasa intră în biserică, la braț cu un băiat de vârsta ei, poate fratele, și atunci ne ridicăm în picioare în timp ce se aude blestematul ăla de marș nupțial care dintotdeauna mă scoate din sărite. Tata se întoarce brusc și privește fix imaginea aceea albă apărută la capătul naosului, o femeie cam de aceeași vârstă cu mine, cu chipul strălucitor și emoționat și cu părul arămiu, ca al mamei ei, care face doi pași hotărâți înainte de a se opri în fața comandantului. Libero Scotto zâmbește, vizibil fericit, și se lasă strâns îndelung în brațe, el, care se enerva la o îmbrățișare prea afectuoasă a soției sale, în timp ce privirile celor prezenți sunt din nou îndreptate spre noi și mă fac să mă simt total nepotrivit cu locul acela. Privesc scena ca în transă, întrebându-mă de ce femeia asta pe care nu mi se pare că o cunosc are o legătură atât de strânsă cu tatăl meu. Apoi ciudata pereche se desparte, și ea își poate relua drumul către altar. El însă, ocupat să-și tragă nasul, nu găsește curajul să mă privească.

— Poate ar fi cazul să-mi explici ceva mai mult despre situația asta halucinantă, îi șoptesc la ureche, mi se pare că sunt prostul satului, singurul care nu înțelege nimic.

Dar el nici măcar nu se întoarce, își ține privirea fixă pe spatele mirilor aflați în fața altarului. Pentru că nu pot urla și nici nu-l pot obliga să mă urmeze sau să vorbească, mă hotărăsc să ies la aer; de fapt, simt nevoia să fumez, cum mi se întâmplă întotdeauna când mă enervez. Nu pot să cred că tata s-a folosit de mine, că s-a folosit de numele mamei, ca să mă convingă să-l însoțesc la căsătoria unor persoane pe care nici măcar nu le cunosc. Simt că și-a bătut joc de mine, așa că mă scol încet, încercând să nu-l trezesc pe Tannen, care sforăie pe bancă, și ies afară.

Tata se uită la mine, dar, imediat după aceea, se întoarce să urmărească cununia, și, în clipa aceea îmi dau seama că omul dintr-o bucată care m-a

terorizat întotdeauna, condotierul care nu se lăsa copleșit de emoții și mă îndemna în fiecare zi să mă comport ca un bărbat, să nu-mi dau pe față slăbiciunile, pentru că nu eram o fetiță, s-a lăsat învins de plâns.

20.

Cal de tracțiune

Ciocolata care curgea pe conul de înghețată mi-a ajuns într-o clipă pe mână, și atunci am scos repede limba încercând să rezolv situația, numai că era prea târziu și încă o pată întunecată mi-a căzut pe pantaloni. M-am uitat la mama și am zâmbit, ea mi-a răspuns din fericire tot cu un zâmbet, în timp ce încerca să prindă globul de frișcă ce aluneca pe fisticul proțăpit pe conul ei. Marina râdea și ea, cu gura albastră, pentru că ei îi plăcea la nebunie înghețata Strumpf, care nu se știa prea bine ce gust avea și de care mie îmi era un pic scârbă. Tata nu-i dădea voie s-o mănânce, susținea că e plină de coloranți, și la privirea ofensată a Marinei răspundea cu una care nu admitea nici o împotrivire. Mamei însă nu-i păsa și cumpăra înghețata Strumpf sau Calippo, care ne păta tricourile, sau ne dădea să gustăm dintr-a ei, care era de lămâie, dar și cu puțin rom. Când totul era cum trebuie, ea era și mai și, când lucrurile păreau să meargă bine, le făcea să meargă și mai bine. O știam și uneori profitam, mai ales Marina, care tot timpul cerea câte ceva. Eu însă ezitam mereu, nu eram foarte pofticios și, de fapt, mi se părea că, având-o pe ea alături, nu-mi lipsea nimic.

Delphine s-a ridicat brusc, cu conul în mână, și s-a așezat în fața mea, nu departe se înălța turnul clopotniței, care părea să nu se sprijine pe nimic altceva decât pe albastrul mării și pe portocaliul cerului la apusul soarelui.

— Hai, fă-mi o fotografie! a țipat scoțând limba care era verzuie ca înghețata ei de fistic.

Marina a râs amuzată și a făcut la fel cu limba ei albastră, și eu am urmat-o imediat, arătându-le culoarea neagră a ciocolatei. Râdeam fără să mai reușim să ne oprim, dar am avut totuși timpul să mă gândesc că mama pare o fetiță, cu părul ei blond legat într-o coadă, un tricou de bumbac care era prea lung și-i acoperea mâinile până la degete și cu niște pantaloni scurți roșii lăsându-i la vedere picioarele albe și subțiri, pe care bărbații de pe insulă le priveau și nu le priveau, pentru că ne cunoșteam cu toții între noi și ar fi fost o lipsă de respect față de comandant.

— Hai, a insistat strâmbându-se din nou, fă *une photo.*

— S-a terminat filmul, am răspuns.

— Ah, a oftat dezamăgită și i-a dat înghețata Marinei, care o terminase pe a ei. Bine, nu-i nimic, fă-o *quand même,* a adăugat ca și cum s-ar fi răzgândit.

— În ce sens?

— Uită-te prin aparat și apasă pe declanșator. Apoi se întoarse spre sora mea spunând: *Ma puce, viens ici.*

— Dar nu iese nimic.

— Și ce? Importante sunt amintirile. Vreau ca peste ani, când vă așezați pe această bancă, să vă aduceți aminte de mama voastră așa cum e azi. *Votre maman* râde!

— Hai, are dreptate, o susținu Marina, cu vorbe colorate în albastru și verde.

Atunci m-am hotărât, mi-am lipit ochiul de vizor și am încadrat scena. Acela a fost momentul în care mi-am dat seama cu adevărat de valoarea cuvintelor ei, de valoarea a ceea ce eu trăiam, ce noi trăiam, ca și cum aparatul de fotografiat pe care-l țineam agățat de gât ar fi avut puterea magică de-a face totul mai luminos, de a aprinde un far pe lucruri, în timp ce-mi șoptea la ureche că nu puteam să las clipa aceea să treacă așa, fără să-i dau tributul cuvenit. A fost momentul în care am început să-mi notez imaginile în caiet.

Micul pătrat care se reflecta în pupila mea, cadrul care o înconjura pe mama, marea și insula, e una dintre cele mai frumoase imagini pe care am avut norocul să le descopăr. În clipa aceea am regretat toate fotografiile inutile pe care le făcusem consumând filmul; aș fi putut să-i cer să-mi cumpere unul nou, era un lucru de dorit, de pretins, dar nu-mi venise în minte.

Am apăsat pe declanșator și am imprimat oricum momentul, transformându-l în amintire, cum sugerase Delphine. De fapt, au devenit amintiri și clipele de dinaintea declanșării, când ea, cu o mișcare rapidă, și-a scuturat capul, desfăcându-și părul ca să-l împrăștie pe umeri, și clipa următoare, cu Marina care mă implora să-i fac și ei o fotografie. Ba chiar și momentul în care mama mi-a luat aparatul ca să ne încadreze pe banca din fața bisericii, în timp ce clopotele băteau ora opt, și semnalul dat de o navă pe punctul de a pleca din port umpleau spațiul, a devenit și el o amintire. Care a supraviețuit.

Chiar și fără o ramă de agățat pe perete.

•

Afară, ca de obicei, viața trece zgomotoasă. Mașinile care huruie pe caldarâm, vechile tricicluri Ape Piaggio care intră pe străduțe cu motoarele lor bâzâind ca niște țânțari, câteva scutere urcând spre colină, strigătul unei mame ieșite pe balcon, sunetul îndepărtat al unui avion care lasă o dungă albă pe cer. În comparație cu amintirile pe care le aveam, haosul e mai mare, și zgomotul acesta asurzitor e stăpân aproape peste tot, dar ceea ce se oferă privirii mi se pare că nu s-a schimbat mult: există încă aceeași adunătură de culori care în unele locuri se amestecă, iar în altele se bat cap în cap. Există obișnuitele ziduri coșcovite, clădirile dărăpănate aflate printre cele cu flori la ferestre, o stradă desfundată cu porți care stau să cadă și pe care nimeni nu se gândește să le înlocuiască, și mai există peretele de stâncă domnind deasupra mării, dincolo de parapet. Unii vorbesc de neglijență, de frumusețe sălbatică, care place turiștilor, eu însă vorbesc de viață: Procida e ca o casă veche care rezistă generație după generație, păstrând pe pereți șotiile copiilor ei.

Din biserică se aude vocea amplificată a parohului care vorbește încontinuu, întrerupt din când în când de aplauze sau de un cântec. Un copil cu șlapi, un maiou roșu pătat și o pereche de pantaloni scurți albaștri stă așezat pe treptele bisericii și se uită la mine curios înainte de a se apuca să-și zgândăre din nou o zgaibă de pe genunchi. Îmi aprind o țigară și privesc în jur, convins că o să dau peste vreun vechi prieten, dar nu văd decât chipuri pe care nu mi se pare că le cunosc, chipuri străine, care mă fac să mă simt străin acasă la mine. Timpul este carnivor (ca și florile acelea ciudate din junglă care, atunci când le atingi cu degetul, se închid și ți-l taie), dacă îi faci loc, îți ia totul. Am lăsat să treacă prea mult timp, ăsta-i adevărul, dacă m-aș fi întors din când în când, cum a făcut soră-mea, acum m-aș simți poate un localnic, aș saluta trecătorii, fiul ăluia,

nepotul ăluilalt, bătrânul pe care mi-l aminteam tânăr. Acum însă privesc în jur și nu știu cine-s oamenii ăștia, așa cum ei nu știu cine sunt eu, poate nici nu-și mai amintesc de adolescentul îndrăzneț despre care spuneau că e cel mai frumos de pe insulă. Ce poate ști băiețelul acela tolănit pe treptele bisericii despre timpul când eu eram cel așezat acolo, în timp ce mama o târa înăuntru pe Marina, care pufnea? Nu eu am uitat, ci insula m-a uitat pe mine. Ea m-a înlocuit.

— Ce faci, ai ajuns să fumezi?

O voce care seamănă cu ceva de demult mă face să mă întorc.

E formidabilul Ciccio, unul dintre cei mai dragi prieteni ai tatei, singurul care venea în casa noastră când el lipsea. Era omul nostru la toate, cel în care comandantul se încredea și de care nu se putea lipsi, cel pe care Delphine îl chema în caz de nevoie. Se simțea întotdeauna bine peste tot și știa să facă orice: schimba țevile de apă, organiza lucrările de zidărie, îngrijea grădina, repara antena de televizor sau mașina, adică era o prezență constantă, mai ales în zilele negre ale mamei. Sosea cu obișnuitul lui zâmbet pe buze, drept ca bradul, și cu musculatura bronzată ce apărea de sub maiou, cu pantaloni scurți și saboți în picioare, își lăsa motoreta lângă Citroën și ne chema fluierând. În clipa aceea Marina și cu mine știam că sosise Ciccio și alergam afară să-l îmbrățișăm. Pentru că el nu venea niciodată cu mâinile goale, de fiecare dată ne aducea câte ceva: un coș cu smochine, castane toamna, nuci, cireșe din copacul lui, limoncello făcut de nevastă-sa, portocale, struguri sau roșii. Înainte de a ne încredința o sarcină (de exemplu să ducem în casă o lădiță) ne lua în brațe, ne răvășea părul și ne oferea fructul zilei. „Mușcă”, zicea, întinzându-mi cu mâna neagră de pământ o minunată roșie suculentă. Și eu mușcam simțind lichidul roșu și dens cum mi se topește în gură și-mi curge pe bărbie, până pe

pieptul cald, în timp ce el râdea satisfăcut și-i oferea cealaltă jumătate surorii mele, care aștepta nerăbdătoare; apoi o ridica în aer și o rotea, ea țipa, și el râdea. Numai după ce o punea jos lua o smochină și mi-o vâra în gură, cu coajă cu tot, pentru că oricum era moale și dulce ca zahărul.

Pe vremea aceea nu eram în stare să-l înțeleg, dar zilelor „nu" ale mamei le corespundeau întotdeauna zilele „da" ale lui Ciccio, în sensul că era mai vesel, mai afectuos, mai prezent, și stătea mai mult cu noi. Intra în casă, aranja fructele și verdețurile, apoi ne spunea să mergem să ne jucăm afară în timp ce el o saluta pe mama din pragul dormitorului. După puțin timp îl vedeai pe o scară reparând pergola sau aplecat la pământ să mute un cactus dintr-un ghiveci într-altul, și uneori fluiera ca să ne atragă atenția. Noi ne jucam la câțiva metri distanță, și când ne întorceam capul îl vedeam făcându-ne cu ochiul și zâmbind sub mustățile mari și negre. Era o prezență liniștitoare, și era suficient să auzim zgomotele pe care le făcea, să ne întoarcem și să-l vedem acolo, în soare, cu sudoarea curgându-i pe față, ca să ne simțim protejați.

În ultimii ani, când zilele „nu" ale mamei au fost tot mai multe, și ea nici măcar nu ne mai răspundea, Ciccio ne suia în Piaggio Ape și ne ducea acasă la el, unde îl ajutam în grădină sau să ducă fructe clienților, apoi ne întorceam să mâncăm, și soția lui ne aștepta întotdeauna cu masa pusă, cu vinul și pâinea pe fața de masă în carouri și muștele care bâzâiau peste tot, și mâncam cu ei doi (fiii lor erau mai mari decât noi și de abia plecaseră de pe insulă), care-și petreceau timpul înțepându-se, pentru că știau că asta ne distrează. „Să nu te-nsori niciodată", îmi spunea el mereu, dându-mi o palmă afectuoasă peste ceafă cu mâna lui noduroasă.

Ciccio. Ca să reușesc să uit zilele acelea „nu", am șters din memorie și zilele lui „da". Îmi vine

să-l îmbrățișez, numai că s-a oprit și mă privește cu ochii umezi fără să aibă curajul să facă un pas. E cu câțiva ani mai mare decât tata, dar are aceeași ținută ca pe vremuri, același zâmbet jovial, aceeași privire plină de viață și aceeași piele arsă de soare. Doar mustățile mari de odinioară sunt acum mai subțiri, cu fire albe amestecate cu altele galbene de la multele țigări, pe care, evident, n-a încetat să le fumeze.

Când eram mici, eu și Marina organizam uneori jocul animalelor, adică trebuia să asociem un animal fiecărei persoane. Tata era leul, puternic ca regele junglei, semeț, serios, plin de vigoare, îi timora pe cei de lângă el. Mama era un melc, una din cochiliile acelea mici și simpatice pe care le găseam agățate de frunze după o furtună, care în momentele cu vânt puternic se ascundeau în găoace și nu mai ieșeau. Marina spunea că eu semănăm cu peștii care se fofilează sub pânza apei și pe care nu reușești niciodată să-i prinzi, pentru că fug în toate părțile, s-au născut în mare și acolo trebuie să rămână. Mie mi-ar fi plăcut să fiu văzut ca un jaguar sau, știu eu, ca o panteră, nu mă regăseam în descrierea aceea, viața unui pește mi se părea mult prea puțin. Ea, în schimb, era albinuța mea, o albină veselă și un pic agasantă, pentru că bâzâie pe lângă tine și nu se îndepărtează niciodată, dar care îți aduce însă primăvara sub nas. Nu ne-a trebuit mult ca să-l asociem pe Ciccio cu un animal: era un animal de tracțiune, mai mult decât un măgar sau un catâr însă, ne ducea cu gândul la un cal puternic și maiestuos, cu o coamă bogată și privirea hotărâtă. Și îmi dau seama acum că asta e amintirea pe care am dus-o cu mine: un animal nobil care, cu forța lui, ne ducea în spate pe toți.

— Ciccio, spun și, în sfârșit, îl îmbrățișez.

În primul moment pare stânjenit, poate pentru că acum sunt un bărbat, și între bărbați, după părerea lui – și după cea a multora din generația lui –, nu-

și au locul asemenea gesturi, dar în cele din urmă se lasă învins de emoție și mă îmbrățișează și el, iar când ne îndepărtăm văd că are din nou ochii umezi.

— Extraordinar, Ciccio, ce mă bucur să te revăd. Erai în biserică?

— Da, mai într-o parte, știi că nu-mi place să fiu în centrul atenției. Sunt tare bucuros, spune apoi cu un zâmbet minunat, de-o viață îi tot zic lui taică-tu să te facă să te întorci.

— Așa e, lipsesc de un pic de vreme.

— Un pic? Afurisitule, erai un copil ultima dată când te-am văzut, și acum ești un bărbat.

Mă prinde de ceafa cu mâna lui mare, iar eu chicotesc jenat, pentru că doar acum îmi dau seama cât de mult mi-a lipsit omul acesta puternic și aș vrea să găsesc cuvintele potrivite ca să i-o spun, dar el mi-o ia înainte:

— De ce stai aici afară?

— Simt nevoia să iau puțin aer.

Nu comentează, rămâne doar lângă mine și atât. Înțeleg într-o fracțiune de secundă că pe el, chiar pe el, trebuie să-l întreb.

— Ciccio, explică-mi un lucru, și-mi apropii fața de a lui, că eu nu mai înțeleg nimic: de ce femeia aia, mireasa, ține atât de mult la tata? Eu nici măcar n-o cunosc…

— O cunoști, dar nu-ți aduci aminte, răspunde candid.

Ridic sprâncenele uimit, în timp ce el adaugă:

— Atunci când erați mici, v-ați întâlnit de câteva ori. Taică-tău a adus-o acasă, dar nu v-ați împăcat prea bine… mai ales cu soră-ta, care n-avea nici cinci ani pe vremea aia. Și care plângea de rupea pământul când apărea Azzurra, zice dând energic din mână.

— Azzurra?

— Da, Azzurra, de ce?

— Acum îmi aduc aminte de ea, sigur, cum să nu. Eram foarte mici.

— Așa e, comentează el grăbit și continuă: Apoi ea a fost trimisă la școală la Napoli, la internat, și nu v-ați mai văzut. Taică-tău a ajutat-o tot timpul, de departe, și ea, evident, nu uită. Cred că de asta.

— A ajutat-o?

Ciccio pare să se afle în dificultate, își vâră mâna în buzunarul pantalonilor negri, care îi cad deformați pe picioare și fixează treptele bisericii. În sfârșit spune:

— E fiica lui Alfredo, cel mai bun prieten al lui…

— Credeam că în viață a avut doar colaboratori, nu prieteni… comentez dur, dar el nu bagă în seamă provocarea și continuă:

— Erau nedespărțiți Alfredo și taică-tău, prieteni adevărați, prieteni la cataramă, cum se zice.

Rămân pe gânduri, iar el adaugă în grabă:

— Se îmbarcaseră împreună în timpul cursului de navigație sau așa ceva. Adică s-au cunoscut de tineri și au devenit ca frații. Stăteau tot timpul împreună, cel puțin la început, înainte ca tatăl tău să facă o carieră importantă, înainte să fie chemat să comande vasul acela mare *Nautilus.*

— Nici de Alfredo ăsta nu știu nimic. Nu i-am văzut nici odată nicio poză.

— Erai foarte mic atunci când s-au certat.

— S-au certat?

Ciccio ezită, apoi își întoarce privirea și în sfârșit cedează:

— Lucrurile astea însă ar trebui să ți le spună taică-tău… bombăne.

— Nu mi le-a spus niciodată. De aia te întreb acum pe tine.

Stau nemișcat în așteptare, cu o sprânceană ridicată și privirea atentă, de prădător.

Oftează și continuă:

— Când tatăl tău era pe mare, Alfredo încerca să-i dea o mână de ajutor maică-tii, trecea pe la ea, îi ducea câte ceva, o însoțea când ieșea, și atunci,

după câtăva vreme, lumea a început să clevetească. Știi cum se întâmplă.

— Da, știu, spun cu amărăciune și-mi vâr mâinile în buzunar.

— În cele din urmă, comandantul s-a întors, și cineva i-a spus toate bârfele alea, iar el probabil a crezut și și-a îndepărtat prietenul.

Mă sprijin de fațada bisericii și continui să-l ascult atent. Ciccio merge înainte:

— Nu s-au văzut luni întregi, Alfredo a înțeles probabil și s-a simțit jignit, iar la un moment dat, când se întâlneau pe stradă, nici măcar nu se mai salutau. Apoi el s-a îmbolnăvit grav și cu puțin înainte de a muri a întrebat de taică-tău, care însă era plecat, nu-mi amintesc unde. Delphine l-a chemat și el a răspuns că nu se întoarce mai devreme de o lună, dar când, în cele din urmă, a venit, Alfredo murise deja.

Înghit în sec și-l privesc pe Ciccio, de parcă ar putea să-mi dea un răspuns la întrebarea de ce nu știu absolut nimic despre povestea asta, de ce tata nu mi-a vorbit niciodată despre Alfredo și Azzurra. Din biserică se simte dintr-odată un puternic miros de tămâie și se aude vocea preotului, care le cere mirilor să-și dea unul altuia inelele.

Numai după ce trece câtva timp reușesc să întreb:

— Erau adevărate?

— Ce?

— Bârfele alea.

Îmi pune o mână pe umăr și spune cu un fir de voce:

— Cum poți să te gândești…

— Și totuși el a crezut.

— Știi cum e taică-tău, încăpățânat și orgolios.

— Și nu mi-a spus niciodată nimic. De ce, după părerea ta?

Ciccio ridică din umeri:

— Păi poate se rușinează, ar trebui să-l întrebi, au trecut atâția ani.

— O să-l întreb, fii sigur, spun, și-l invit să intre cu mine în biserică, exact în clipa în care preotul îi declară pe cei doi miri soț și soție și se pornește un ropot îndelung de aplauze, dar și lătratul neîntrerupt al lui Augusto.

Nu reușește deloc să înghită manifestările prea evidente de bucurie.

21.

În largul mării

Cocktailul a fost organizat în portul turistic, câteva fursecuri și un pahar de șampanie la un pas de mare și de bărcile de pescuit trase la mal. Ne așezăm la prima masă liberă, și tata începe imediat să strângă mâini, să salute, să zâmbească. E îmbrăcat cu un pulover bleumarin peste cămașa albă cu care plecase, dar are ceva gentil, elegant, de fapt e felul în care se poartă, poate și de asta lumea de aici l-a tratat întotdeauna cu respect: nu numai pentru rolul său, dar și s-au mai ales pentru felul în care se comporta. Unul câte unul se apropie cu toții de el să-l salute, de parcă ar ști (sau poate că știu) că nu mai are mult. Așa că aș vrea să intervin ca să opresc acest soi de funeralii anticipate, dar el pare să se simtă bine și, de altfel, toți schimbă doar câteva vorbe și dispar, după ce m-au salutat în grabă. Zâmbesc celor câteva figuri care-mi zâmbesc, îmbrăcat cu siguranță nu elegant, cu un simplu tricou alb și o pereche de jeanși, și mă pierd în mijlocul oaspeților care dansează printre mese, în timp ce trag cu ochiul la casa bunicii aflată pe stânci, la un pas de noi. După ce ne-am transferat la Ciraccio, veneam rar aici, mama continua să n-o suporte pe femeia austeră care nu știa să-și arate în niciun fel afecțiunea, iar duminica, atunci când era obligată să ne ducă la ea, stătea tot timpul îmbufnată. În fața soacrei părea să se ofilească, la fel ca florile de pe masa noastră în zilele ei negre, flori care-și aplecau capetele, întristate de aerul care se respira în casă și de faptul că nimeni nu avea grijă de ele.

În ceea ce mă privește, nu aveam cine știe ce relație cu bunica: ea se limita să dea ordine și sfaturi necerute, dar nu-i păsa prea mult de ceea ce

făceam sau gândeam eu și Marina. Nici cu tata nu era niciodată afectuoasă, și asta explică de ce el a crescut fără să aibă nici cea mai mică grijă pentru atenții și gesturi. Mama n-avea într-adevăr nimic în comun cu familia aceea, ea părea femeia din Sud, iar ei o glacială familie habsburgică. Adevărul e că bunica ar fi preferat pentru fiul ei o căsătorie cu o fată de pe insulă, care să aibă obiceiuri procidane, maniere aspre și energice și să-i crească nepoții fără atâtea fasoane, așa cum făcuse și ea cu copiii ei. Dacă mă opresc să-l observ pe tata, nu pot să nu revăd, în privirea lui și pe buzele întredeschise, aceeași mândrie a mamei sale, care, gândindu-mă bine, poate că era teamă de lumea înconjurătoare, de necunoscut și de alteritate. Am mai spus-o: pământul acesta înconjurat de mare te face să te simți pe de o parte protejat, dar pe de alta te poate determina să crezi că dincolo de orizont există o lume care nu-i pentru tine, un loc neospitalier și plin de urâțenii. Ca să exorcizezi temerile, trebuie să ai curajul să ajungi de cealaltă parte, să smulgi iarba cu toate rădăcinile, altfel o să ajungi să fii ca bunica. Și ca unchiul Biagio, fratele mai mic al tatei, care a trăit aproape tot timpul pe insulă, fără să găsească niciodată curajul să înfrunte largul mării.

Pe vremea mea, clădirea era decolorată și un pic degradată, acum tencuiala e nouă și vopsită într-un un roz palid. Totul pare la locul său azi în portul din Concella, ca și cum fiecare lucru ar face parte dintr-un platou de filmare matrimonial, chiar și multele doamne care au ieșit în balcoane. Mă întreb cum de tata este atras de petrecere, și nu de casa mamei sale, cum reușește să nu fie copleșit de amintiri și de locuința aceea cățărată pe stânci și în care mai trăiește încă cineva din sângele său, fratele acela pe care nu-l mai vede de o viață.

— Da’ de ce te-ai certat cu unchiul Biagio, se poate și? întreb ridicând vocea în încercarea de a acoperi muzica care se răspândește în aer, un soi

de mazurcă pe care dansează niște perechi de vârstnici. Printre ei se remarcă un tip cu mustăți de sultan și cămașa albă scoasă din pantaloni, care înaintează spre soția lui ca un cocoș pe ringul de luptă.

— Ce-ți veni? întreabă tata.

Augusto doarme fericit în brațele lui, fată nici cea mai mică remușcare zugrăvită pe bot; preotul a trebuit să aștepte să-i treacă criza de nervi ca să poată continua slujba, care s-a prelungit astfel mai mult decât era prevăzut. La sfârșit, Ciccio a insistat să-l ducă pe tata cu vehiculul său, iar eu am coborât pe jos, pe via San Rocco împreună cu Câinele Zălud Tannen, care a profitat ca să-și golească de mai multe ori vezica.

— O altă chestie despre care n-ai vrut să vorbești niciodată, spun cu o privire plină de reproș. Ai închis întotdeauna subiectul, spunând doar că ai aflat că te bârfea, dar n-ai vrut să-mi dezvălui ce spunea…

Tata însă schimbă discuția:

— Ar fi bun un pic de vin, mi-e gura uscată.

— Vin, nu, răspund instinctiv, iar el se întoarce și mă privește cu o expresie tristă. Atunci mă ridic pufnind și o pornesc în căutarea unui chelner. În timp ce aștept să mă servească, aud că cineva, în spatele meu, mă strigă, mă întorc, și în fața mea se află Azzurra.

— Ciao, spun. Felicitări…

— Mulțumesc, răspunde cu un zâmbet sincer. Tu poate nu-ți aduci aminte de mine, dar eu da, eram foarte mici și deja îmi plăceai…

Zâmbesc stânjenit și-i întind mâna.

— Ba îmi aduc… aveai părul mai roșu și odată m-ai ajutat să culeg caisele din grădină.

Ea rămâne uimită și, după o clipă de ezitare, începe să vorbească din nou cu siguranță și ironie:

— Așa e. Nu te-ai schimbat deloc, dimpotrivă, ești și mai fermecător. Dacă nu m-aș fi căsătorit cu minunatul ăla de bărbat mediteraneean, zice

întorcându-se în direcția soțului care, puțin mai încolo, conversează amabil cu niște doamne, mi-aș petrece seara făcându-ți curte… râde ea din nou.

Mi s-a întâmplat o dată, la nunta unui prieten din Veneția, fotograf de modă și el. Cu o doamnă, pe care de abia o cunoscusem, am avut cam aceeași discuție, numai că, după un sfert de oră, eram deja în toaleta hotelului, într-o poziție ciudată, pe care n-o pot descrie. Pentru o clipă m-am gândit la mine și Azzurra în aceeași poziție, apoi, din fericire, ea a schimbat discuția.

— Lăsând gluma la o parte, sunt fericită că l-ai însoțit pe tatăl tău, îți mulțumesc. El a făcut atât de mult pentru mine, spune uitându-se fix la mine.

Aș vrea mult s-o întreb ce anume a făcut pentru ea, când pentru mine și Marina nu avea timp nici măcar să ne ducă la școală, dar un grup de doamne îmbrăcate în rochii înflorate și kilometri de perle la gât o iau și o duc pe Azzurra către alte discuții, alte întrebări, noi zâmbete de schimbat. Mă întorc la masă, pregătit să-l întreb în sfârșit pe comandant (cum îi spun azi cu toții) despre Azzurra și Alfredo. Dar el e prins într-o conversație aprinsă cu un bărbat de vârsta lui, îmbrăcat impecabil, într-un costum bleumarin, cu cravată argintie, așa că mă retrag și profit ca să răspund la un apel pe celular. E Lavinia, un câine de vânătoare, care n-o să mă lase în pace cu povestea sitului de obiecte metalice.

— Andrea, ai luat o hotărâre?

— Da’ n-am spus că o să te sun eu?

— Fii atent, avem nevoie de un răspuns, clientul nu-ți înțelege nehotărârea.

— Sunt la o nuntă…

— Iubitule, spune ea cu o voce mieroasă, îți ofer o oportunitate, nu știu când vor mai fi altele…

— Lavinia, ascultă-mă: eu nu văd toate oportunitățile astea. În plus, acum am prea multe probleme ca să pot lua o hotărâre. Te sun când mă întorc acasă.

— Dar unde ești?

— La Procida.

Tăcere.

— Mai ești la telefon?

— Ce faci la Procida?

— L-am însoțit pe tata.

— Dar taică-tău nu era bolnav? Bine, dă-mi de știre. Dar, te rog, nu lua hotărâri pripite.

Aud cum își aprinde încă o țigară de foi și o întreb:

— Tu chiar crezi că e un lucru bun?

Oftează.

— De când n-ai mai făcut un album foto important?

— Habar n-am.

— Vezi? Nu-ți poți permite să spui nu, chiar dacă erai obișnuit cândva cu mărci celebre de modă. Altfel vei continua toată viața să faci fotografii pentru afișele vreunui vânzător de mobilă de bucătărie din Casertano.

— De fapt, nu știu dacă să merg mai departe așa, aș putea hotărî să mă opresc.

— Ce spui? De ce?

Mă uit la tata, care discută cu domnul acela elegant, și răspund:

— Nu știu, poate că ar trebui să-mi schimb viața și să fac altceva.

— Andrea, nu spune prostii, mai ai mult de dat. Nu înțeleg ce te-a apucat.

— Da, îmi imaginez. Te sun luni.

Și închid fără să o mai salut.

Cuvintele de ieri ale comandantului despre puținul meu curaj și despre viața petrecută în petreceri grobiene m-au șocat un pic, trebuie să recunosc. Pentru că atunci când un părinte îți spune ce crede despre tine, chiar dacă e o prostie, începi totuși să ai îndoieli. În plus, îmi dau seama doar acum că întoarcerea aici, având la un pas viața mea de odinioară, m-a făcut să-mi pun

oricum câteva întrebări. De exemplu, aș putea începe să fac fotografii artistice, azi am o siguranță pe care la douăzeci de ani n-o aveam. Aș putea găsi o cale să organizez chiar o expoziție pe undeva, cine știe. Cum se zice, uneori opririle sunt bune tocmai pentru că te obligă să te gândești, căci, atunci când mergi, deseori e greu să-ți dai seama că înaintezi cu capul plecat pe un drum care nu e al tău.

Aștept ca domnul care conversează cu tata să plece, ca să-i dau paharul cu vin. Nici măcar nu-mi mulțumește, ia paharul și-l duce la gură, în timp ce murmură cuvintele cântecului său preferat însoțind vocea unui bărbat între două vârste, îmbrăcat obișnuit (cămașă de in deschisă pe piept, lăsând la vedere un lanț de aur gros ca al unei ancore), care se plimbă printre mese cu o privire seducătoare și le face cu ochiul doamnelor cântând (bine, sincer să fiu) *Malafemmena.*

— Ce ai? îl întrerup văzându-l emoționat.

— Nimic.

— Ești obosit?

— Nici vorbă.

— Și-atunci?

— Nu știu. Poate faptul că am revăzut toate persoanele astea de odinioară…

— Tu ai vrut să vii, eu te avertizasem. Credeam că știi că nu e o bună idee să te întorci prea mult în trecut.

— Știu.

Muzica e din nou stăpână, de data asta se aude un tangou, și lumea începe iarăși să danseze. Lumina își pierde intensitatea, și în scurtă vreme portul este învăluit în umezeala care se întinde rapid. Pe un yacht ancorat puțin mai încolo, un bărbat care citește ziarul stând pe un șezlong își pune pe spate un splendid pulover turcoaz.

— Vorbeam despre unchiul Biagio… încerc după câteva clipe.

Își întoarce capul spre mine.

— Da’ de ce nu stăm pur și simplu aici să-i privim pe ceilalți și să ascultăm muzica?

— Eu nu reușesc să stau pur și simplu într-un loc, credeam că ai înțeles.

— E tare frumoasă, zice imediat uitându-se la mireasă și îndreptându-și spatele. Seamănă cu tatăl ei, aceeași privire. Am văzut că vorbeați împreună, mă bucur.

— Ciccio mi-a povestit despre Alfredo.

Tata nu se mișcă, rămânem tăcuți o vreme, până când mă hotărăsc să încerc din nou să cercetez, să sap în inima unui om care aparent nici nu poate fi zgâriat, un munte de granit imposibil de perforat.

— De ce te iubește Azzurra atât de mult? Și de ce nu ne-ai vorbit niciodată despre ea?

Așază paharul cu vin și-și pune cu greutate un picior peste altul. Câinele Zălud mârâie deranjat.

— Ce motiv aș fi avut? Eram la Napoli, nici măcar nu vă aduceați aminte de ea, spune.

— Dar ce ai făcut pentru ea?

— I-am plătit școala, am întreținut-o, i-am dat posibilitatea să se instruiască. Maică-sa n-ar fi putut. Acum este profesoară.

Îmi frec nasul cu degetul și mă aplec spre el, vizibil iritat.

— Și n-ai simțit nevoia să ne spui nimic? I-ai fost aproape tată și noi nu știam nimic!

— Coboară vocea, îmi cere, am ajutat-o pentru că merita, pentru că maică-sa n-ar fi putut să-i dea prea mult, pentru că…

— Te simțeai vinovat față de tatăl ei.

Și de data asta îi înfrunt privirea.

El înghite în sec, și mărul lui Adam i se mișcă în gât, modelând stratul subțire de piele moale care-l acoperă.

— Da, și ce-i cu asta? Dacă te face fericit s-o știi, recunosc. Ce-mi mai pasă?

Bea din nou.

— Nu, spun coborând vocea, nu mă face deloc fericit. Îmi pare rău că am descoperit doar acum

povestea asta și că am făcut-o datorită lui Ciccio.

— Chiar că ești un pămpălău. Da' cum faci să câștigi ceva cu munca ta? Cine te plătește?

O picătură de vin roșu rămasă în barbă începe să-i curgă pe gât. Se șterge la gură cu mâna și precizează:

— Dacă te-am adus cu mine la nuntă, dacă ți-am cerut să mă însoțești, a fost tocmai pentru că voiam s-o întâlnești pe Azzurra. Voiam să afli povestea asta și s-o cunoști pe ea. Mi-ar face plăcere ca voi trei să deveniți prieteni.

— Deci, ai pus la cale totul… pentru asta? și fac un gest care închide în el toată scena.

— Nu numai, ți-am mai spus. Voiam să vin s-o vizitez pe maică-ta și să văd casa.

Poate ar fi trebuit să am empatie pentru cuvintele sale, un strop de tandrețe, de duioșie, dar nu simt decât că-și bate joc de mine.

— Ai convins-o pe Marina să se ducă să-și vadă socrul exact în acest sfârșit de săptămână, pentru că știai că ea nu te-ar fi adus niciodată aici, la nuntă!

De data asta, comandantul se întoarce spre mine.

— Da, mi se pare că ți-am dat de înțeles asta.

— Și erai atât de sigur că o să reușești să mă convingi? întreb cu o ultimă picătură de resentiment.

— Speram, spune privindu-mă drept în ochi.

— Marina știe ceva despre povestea asta, despre Azzurra?

— Da, știe.

— Știe?

— Sigur, Azzurra a venit de mai multe ori să mă vadă în ultimele luni.

— Deci eram singurul care habar n-avea…

Și, în timp ce spun asta, mi se pare că mă văd îmbufnat și cu privirea încruntată, la fel ca acel copil îndepărtat în timp care nu reușea să-și înfrunte tatăl.

— Tu ai dispărut, cine te-a mai văzut în ultimii ani? Când să-ți povestesc despre Azzurra? N-o mai vedeam de mult timp, era suficient să o ajut de departe. Apoi m-am îmbolnăvit, și ea a venit să mă vadă.

Poate ar vrea să sublinieze că eu, dimpotrivă, n-am venit, dar n-o face. Cu vocea fermă, care nu denotă niciun fel de teamă, adaugă:

— Vrei să știi de ce am organizat toate astea? Nu-ți sunt de ajuns dragostea pe care i-o port mamei tale și afecțiunea pe care o am pentru Azzurra, nu-i așa? Mă privește țintă și continuă: Voiam să te întorci în locurile tale, acolo unde-ți sunt rădăcinile. Trebuia să văd asta cu ochii mei, nu puteam muri cu o asemenea greutate pe suflet, știind că n-o să mai vii aici, la maică-ta. Și, în viitor, la mine. Știi cât ești de important, cât sunteți de importanți pentru… și își întoarce privirea, de frică să nu se arate slab.

Aș vrea să-i răspund că nu, nu știu, n-am știut niciodată, că n-am încetat niciodată să mă întreb cât îi păsa de noi, de familia lui, dacă ne iubea sau eram pentru el doar o povară, o serie de obligații de îndeplinit între o călătorie și alta. Dar n-am curajul. Și sunt obligat și eu să-mi întorc privirea, ca să nu mă las copleșit de emoție.

— De ce nu mergem acasă? începe să se răcorească, spun la un moment dat.

— Mai stăm puțin.

— Câinele nu trebuie să mănânce?

Mă uit la Augusto, care mai doarme încă făcut covrig pe genunchii comandantului, visând probabil că urmărește cine știe ce pradă, pentru că-și mișcă din reflex picioarele din spate. Câinele ăsta nu și-ar găsi liniștea nici dacă ar fi căzut la pământ, lipsit de suflare.

— Nici vorbă, a halit trei felii de pizza.

Cu o mână tremurândă, tata duce din nou paharul la gură.

Poate e într-adevăr cazul să ne întoarcem, poate se simte lipsa medicamentelor, poate discuția dinainte l-a emoționat. Îl văd forțându-se să rămână impasibil și să asculte discursul banal al mirelui, în timp ce tot corpul îi tremură, din care cauză Augusto se trezește brusc. Sfârșitul urmăririi virtuale pentru el și al petrecerii pentru noi.

— Hai, e vremea să… spun pe un ton hotărât și-i întind mâna să-l ajut, în curând o să se întunece și se face răcoare.

Din fericire, de data asta e de acord, se agață de umărul meu și se lasă târât, și mie mi se strânge stomacul, pentru că bărbatul acesta înalt și robust n-a avut niciodată nevoie de susținere, și pentru că dintr-odată, fără să fi făcut nimic, fără ca eu să fi hotărât, mă trezesc că o fac pe tatăl pentru cineva care de fapt n-a știut niciodată să fie tată.

•

Tata a adus-o acasă într-o zi de primăvară.

— Ea e Azzurra, a spus de la portița de intrare în grădină.

Avea trabucul între dinți, șapca trasă pe ochi, un tricou cu dungi albastre și galbene și o pereche de pantaloni albi din moleschin. Când era pe insulă, îi plăcea să se amestece printre oameni, să se îmbrace simplu, asemenea prietenilor săi pescari cu care-și petrecea mare parte din timp.

Mi-am întors privirea și am văzut o fetiță cam de vârsta mea, cu brațele încrucișate pe piept și ochii ascunși de un breton prea lung. Ceea ce mi-a atras atenția a fost însă culoarea părului, de un roșu nedefinit, care semăna cu rugina strânsă pe apărătoarele Citroënului mamei. Tata a împins-o către mine și, înainte de a se îndepărta cu obișnuitul ziar ținut sub braț, a spus doar: „Jucați-vă împreună”.

Așa că, dintr-odată, m-am trezit că trebuie să vorbesc cu cineva necunoscut, și ce-aș fi putut să-i spun unei fetițe, cum m-aș fi putut juca vreodată cu ea? Aș fi vrut să-i strig asta tatei, care între timp intrase în casă, dar n-am îndrăznit, așa că am întins mâna și m-am prezentat murmurând: „Eu sunt Andrea”.

Ea a ridicat, în sfârșit, privirea și a spus doar: „Mă cheamă Azzurra”.

Eram pe punctul de a o întreba dacă era dispusă să mă ajute să culeg caisele, căci asta mă pregăteam să fac înainte de sosirea ei,

când pe neașteptate a apărut Marina, care pe atunci avea doar patru ani, ne-a văzut sub copac și a alergat ca o vijelie spre noi.

— Ea e Azzurra, i-am spus, dar Marina a rămas pe loc, uitându-se la fetiță cu o privire ostilă. Atunci am adăugat: O să ne ajute să culegem caisele.

— Nu, a spus imediat soră-mea, ea nu, și n-a mai adăugat nimic altceva.

Nu știam ce să spun, așa că m-am aplecat să culeg fructele căzute; Azzurra a îngenuncheat lângă mine, dar Marina a țipat un alt „nu" categoric și a întins mâna s-o alunge.

În momentul acela s-a întâmplat ceva ciudat, ceva ce nu mi-aș fi putut Imagina niciodată: fetița blândă cu ochii de culoarea alunei și părul arămiu s-a ridicat și a împins-o cu putere pe soră-mea, care a căzut pe spate pe pământul ud de la ploaia din timpul nopții.

Tăcere. Eu am rămas hipnotizat privind-o pe Azzurra stând în picioare încruntată și pe Marina, cu părul plin de noroi, apoi sora mea a început să plângă. Ar fi trebuit s-o ajut, și poate că aș fi făcut-o, dacă n-aș fi fost uluit uitându-mă cu puțină invidie la fetița aceea docilă, care-și scosese brusc ghearele, ca să se apere ca o fiară. Ar fi trebuit să-i țin partea surorii mele, care era atât de mică, dar, în fond, și eu eram, nu învățasem încă să mă apăr pe mine însumi, ce să mai vorbim de alții.

În cele din urmă am urlat un „hei!", care n-a avut însă niciun efect, pentru că Marina s-a sculat și s-a repezit ca o furie la adversară ei. Au căzut amândouă la pământ, printre urlete și alte zgomote, iar eu înțepenisem și nu știam ce să fac. Noroc că a apărut nu știu de unde tata, care a rezolvat problema. Le-a despărțit pe fetițe și cu o privire severă le-a spus că, dacă le mai vede certându-se vreodată, va fi vai de ele. Marina, încruntată și cu fața acoperită de lacrimi, a alergat la mama, care se oprise în pragul casei. Azzurra a rămas nemișcată uitându-se în jos și așteptând ca bărbatul acela uriaș să dispară. Dar comandantul nu-și terminase lecția. S-a întors către mine și a țipat:

— Și tu ce faci aici? Nu ești în stare să desparți două fetițe? Ești băiat, ar fi trebuit să intervii, ce așteptai? Învață să crești repede, Andrea, pentru că eu n-o să fiu întotdeauna în spatele tău.

Apoi s-a răsucit pe călcâie pufnind și a intrat în casă. Lacrimile mi se opriseră în gât și pe gene, aș fi vrut să plâng, dar în fața mea se afla o necunoscută.

— N-are decât șapte ani, am auzit-o spunând pe mama când soțul a ajuns lângă ea.

— Are destui, la șapte ani eu îl ajutam deja pe tata în port, a răspuns el, intrând în casă.

Avea dreptate, șapte ani sunt destui. La vârsta aceea o viață poate fi deja iremediabil compromisă.

22.

Colaj

Există un mic jgheab care se caţără pe un perete roz, un tubuleţ care ajunge cu greu un balcon cu o ferestruică apărată de soare de o perdea albastră. Pe balustrada subţire albă sunt întinse câteva haine colorate, un prosop de plajă portocaliu, un costum de baie roşu, o pereche de pantaloni negri. Într-un colţ, o veche antenă ruginită se întinde spre mare în căutarea unui semnal.

În fotografia mea de atunci, una din primele, ce încadrează tocmai fereastra aceea, şi pe care tata a păstrat-o cu grijă într-una din agendele sale maritime primite de la compania de navigaţie, peretele clădirii nu era roz, ci un gri spălăcit, şi nu exista nicio perdea albastră. Nu exista nici măcar antena, cine locuia acolo nu simţea nevoia să caute nimic dincolo de mare.

Cândva jgheabul acela se afla pe casa unei bunici care părea să nu se teamă de nimic şi care, de fapt, se temea de tot.

23.

Parfumul lămâilor din curțile caselor

E incredibil, dar Ciccio mai umblă încă pe insulă cu triciclul lui albastru, care mie mi se părea vechi acum treizeci de ani. Când a văzut că tatei nu-i e bine, s-a oferit imediat să ne ducă acasă: i-a luat bastonul din mână și s-a așezat în dreapta lui, ca să-l ajute să urce strada. Am avut nevoie de mai mult de o jumătate de oră ca să parcurgem treptele care de la strada principală duc în port și pe care, împreună cu sora mea și cu Ondina, eram în stare să le urcăm și să le coborâm de mai multe ori într-o zi, în ciuda faptului că prietena noastră rămânea în urmă, fără să se lamenteze însă niciodată.

În acea perioadă specială a primei mele adolescente, când Ondina s-a hotărât, în sfârșit, că mă fac demn de prietenia ei, și cu câteva luni înainte de moartea mamei, oamenii locului au început să mă privească într-un fel ciudat și să spună lucruri antipatice pe seama mea. Una dintre bârfe a ajuns și la urechile Delphinei, care n-a părut să se supere prea tare și mi-a spus zâmbind: „Iubitule, știi ce spune lumea *ignorante* de pe insulă? Că ești o fetiță, asta tot repetă”. Și a stat să-mi observe reacția. Nu știu dacă buna ei dispoziție era dictată de faptul că era sigură de masculinitatea mea sau pur și simplu învățase să râdă de persoanele – și nu erau puține – care emiteau în fiecare zi judecăți privind-o pe străina aia un pic nebună care nu iubea insula și care, după părerea lor, nu era o mamă bună. În comparație cu asemenea păreri, zvonul privitor la presupusa homosexualitate a fiului trebuie să i se fi părut o simplă glumă. Eu, în schimb, m-am supărat rău de tot și am încercat să aflu care erau gurile rele cerând informații de la Ciccio, care mi-a răvășit

părul și a spus: „Băiete, nu-i băga în seamă, oamenii de aici n-au nimic de făcut toată ziua. Și, când lumea ignorantă are prea mult timp de vorbit, devine periculoasă!”

Și așa am mers mai departe, încercând să nu mă gândesc la bârfitori, pentru că nu după multă vreme am devenit prietenul Teresei, o fetișcană care umbla tot timpul pe jumătate goală și vorbea ca o mitralieră. Una care, atunci când mă vedea de departe, începea să râdă ca o nebună cu prietenele ei, până când, într-o zi, ele și-au făcut curaj și au venit să-mi spună că prietenei lor îi plăceam mult, deși avea un roi de curtezani.

La treisprezece ani, singura mea experiență cu fetele fusese cu Ondina (excluzând încercarea rapidă cu Marcella), care, după o curte timidă, dar încăpățânată, se lăsase convinsă să-mi dea o sărutare rapidă lângă una din stânci. Îmi amintesc că m-am dus la culcare euforic ca niciodată până atunci, convins că reușisem în cele din urmă să cuceresc inima singurei fete de pe insulă care mă făcea să-mi pierd capul, singura care nu semăna deloc cu o fată, drept să spun, singura care nu avea un comportament feminin, dar niciun interes pentru alte fete și pentru felul în care-și petreceau ele zilele, adică să râdă stând pe o bancă și schimbând între ele informații curioase despre unul sau altul.

După ani se zile, am aflat că ceea ce se spunea despre mine s-a născut tocmai pentru că eram mereu cu Ondina, care după părerea localnicilor nu putea fi decât lesbiană: cu părul tuns scurt, privirea tăioasă, maniere bruște și buzele mereu strânse, până și mersul lipsit de grație din cauza piciorului, toate o făceau să semene, în ochii lor, cu un băiat. Dar eu știam că nu e așa, că ciudatul ei comportament era doar un fel de a se apăra și de a evada din locul acela pe care îl iubea, dar care o sufoca oarecum, o încercare de a ajunge pe pământul de dincolo de mare fără s-o poată

traversa. De fapt, Ondina dorea doar să fie altfel decât vecinii ei, pe care-i considera superficiali și cu vederi înguste. Nu avea frați și trăia cu mama ei, deoarece tatăl, ca aproape toți bărbații locului, era îmbarcat nu știu pe unde și se întorcea acasă doar o dată la doi ani.

Se spune că insularii sunt puternici, dar e pe jumătate o minciună, puternice sunt femeile lor, ele îi cresc pe băieții care într-o bună zi vor pleca, ele îi modelează cum face marea cu stâncile. Mama Ondinei era una din acele femei, o mamă intransigentă, care zâmbea puțin și care în fiecare după-amiază ne aducea felii de pâine unse cu unt și presărate cu zahăr. Mie mi se părea părintele perfect, ceea ce mama, cu repetatele ei schimbări de dispoziție și cu extravagațele ei, nu era. Căutam confort în gesturile obișnuite, și pe atunci nu puteam înțelege că Ondina, cu comportamentul ei bizar, încerca de fapt să fugă de prea multele certitudini ale familiei.

„Mi-ar plăcea ca mama mea să fie ca a ta”, mi-a spus într-o zi, eu însă n-am înțeles. Nu înțelegeam cum putea s-o prefere pe mama mea în locul mamei ei, a mea, care era mereu nefericită, așa că nu reușea să ne pregătească nici măcar gustarea de la ora cinci. Și totuși Ondina era fascinată de Delphine, singura căreia îi zâmbea uneori. Dacă mă gândesc acum, păreau două suflete gemene pe care insula nu reușise încă să le prindă. De aceea se găsiseră și se recunoscuseră. „Îmi place mult Ondina”, spunea deseori mama, și în zilele ei bune o lua uneori la plimbare cu noi.

Cu Teresa a durat destul de mult, nu pentru că eram îndrăgostit, ci pentru că imediat după sărutarea aceea Ondina m-a îndepărtat, și atunci m-am aruncat în brațele acelei fete amabile și necunoscute care îmi permitea ceea ce iubita mea nu-mi permitea: să explorez fără să întreb, să-mi satisfac curiozitatea care începea să devină urgentă. Teresa nu spunea decât vreun timid nu, și

doar atunci când mergeam prea departe. Luni întregi ne-am întâlnit pe străduțele cele mai izolate ale insulei ca să ne atingem și pipăim. La treisprezece ani avea forme sinuoase, pieptul deja format și un funduleț care părea sculptat, și pentru că pe vremea aceea se purtau jeanși cu talie joasă. Eram, deci, invidiat de alți băieți, chiar dacă nu-mi dădeam seama, nu înțelegeam norocul pe care-l aveam, frumusețea care-mi deschidea uși neașteptate, nu le dădeam valoare, nu eram atent la ele, în ciuda faptului că toți spuneau că eram cel mai fermecător de pe insulă, și deși mama mi-o repeta deseori. Credeam că erau doar cuvintele unei mame care oricum știa cum să mă facă să mă simt iubit – cum să ne facă să ne simțim iubiți, dat fiind că aceleași lucruri i le spunea și Marinei –, dar erau de fapt o manieră de a mă responsabiliza, o încercare de a mă apăra de mine însumi. „Nu te încrede prea mult în frumusețea ta”, îmi spunea uneori, sau „Nu profita de ea și respectă întotdeauna pe cine ai în față”.

•

Am urcat în triciclul lui Ciccio în spate, acolo unde își cară și azi fructele, și m-am așezat pe o lădiță de lemn întoarsă, sprijinindu-mă de cabină, în interiorul căreia tata a fost obligat să se strângă într-un colț, pentru că volanul (ca la scuter), e pe mijloc. Augusto a fost obligat să vină din nou cu mine, și asta pare să-i fi creat bună dispoziție. Nu atât pentru compania mea, cât pentru că era teribil de surescitat că merge cu urechile în vânt, privirea departe spre mare și nasul încrețit amușinând mirosul lămâilor care colorează micile curți deschise spre străduțele pe care le străbatem. Și așa, trecând pe lângă vii și livezi, cu bâzâitul triciclului care acoperă ultimul țârâit al greierilor înainte de a se lăsa seara, ajungem aproape de insulița de la Vivara, cu plaja ei de pietricele și scoici ascunsă în spatele stâncilor, și acolo mi se pare că sunt cu adevărat acasă, că simt din nou

vechea senzație a întoarcerii, a ancorării, seara, exact la ora asta, cu soarele la apus și vântul care sufla pentru ultima oară, și apoi se oprea, și totul devenea nemișcat, până și sunetele păreau să se stingă o vreme, greierii se opreau din cântat ca să te oblige să-ți privești, să-ți asculți insula, să te îndrăgostești din nou și pentru totdeauna de ea. Ca o femeie care are nevoie de privirea ta în fiecare seară, ca mama care, din prea multă dragoste, nu vrea să te lase să pleci. Procida mă cheamă la ea și mă invită, sau poate mă obligă, să mai rămân o noapte.

Motorul se oprește cu un mic icnet, și Ciccio iese din vehicul.

— Nu-ți face griji, zice trăgându-și în sus pantalonii, taică-tău e tare ca pământul ăsta, nu se împotmolește niciodată, acum a zis că i-e foame și vrea să mănânce.

Sar jos din triciclu cu teckelul în brațe și aștept să iasă și tata din cabină. Soarele a apus deja, și trupurile noastre sunt niște figuri care captează din aer puțina lumină rămasă. Imediat ce-l pun jos, Câinele Zălud Tannen începe să latre ca un nebun, cu părul de pe spate ridicat și coada în sus.

— Ce l-a apucat iarăși? întreb epuizat, și tata răspunde:

— Păi cred că se bucură că a ajuns acasă.

— E clar că e dus cu pluta câinele ăsta, nu-i așa? zice Ciccio.

— Nici vorbă, ce zici, răspund, e așa de drăguț.

Îl aud pe tata chicotind.

— Mai aveți nevoie de mine? mai întreabă fostul nostru om bun la toate.

— Nu, Ciccio, du-te acasă, nu-ți face griji, răspunde tata, îndepărtându-se încet pe alee în compania inseparabilului său baston.

După câțiva pași se întoarce înapoi, se oprește în fața bărbatului cu mustăți și stă să-l privească în ochi, până când Ciccio e pe punctul să spună ceva,

chiar și eu, în realitate, aș vrea să vorbesc, pentru că dintr-odată situația a devenit stânjenitoare.

— Toate bune? reușește în sfârșit să murmure Ciccio.

Tata ridică o mână, căutând-o pe aceea puternică a prietenului său:

— Toate bune, dragul meu, toate bune, adaugă întărind strânsoarea. Poate nu ți-am spus niciodată mulțumesc…

Sărmanul om pare gata-gata să leșine și răspunde aproape bâlbâindu-se:

— Da' de ce, comandante, pentru ce?

— Pentru tot, răspunde Libero, pentru tot.

Apoi își retrage mâna și o pornește din nou pe alee.

Ciccio îmi aruncă o privire grăbită.

— Te rog, stai lângă el, are nevoie de tine, și-mi dă o palmă peste umăr.

— Asta încerc să fac. Știi că nu mai are mult de trăit? șoptesc.

— O să reziste, răspunde el, privind în jos, o să reziste. Asta facem dintotdeauna.

Între timp, tata a ajuns la mijlocul aleii.

— Oprește-te, îi strig, că nu se vede nimic și o să te împiedici.

El însă ridică brațul stâng și merge mai departe.

Ciccio se simte dator să-l justifice:

— Taică-tău nu acceptă niciun ajutor, s-a descurcat întotdeauna singur. Încearcă să înțelegi.

— În ultimele ore mi se pare că nu fac altceva decât să încerc să înțeleg.

El nu comentează, așa că schimb subiectul.

— Mi-ar plăcea să mă întorc și să dau o raită cu mașina aia, și arăt Citroënul, aflat puțin mai încolo și acoperit cu o tonă de ace de pin.

Ciccio se întoarce să-l privească.

— N-ai putea să treci mâine să te uiți puțin la el? Bateria s-o fi descărcat, iar rotile cine știe cum sunt… >

— Băiete, mă întrerupe imediat, mașina n-are nimic, i-am făcut o revizie în primăvară. Și din când în când vin s-o pornesc. Poate trebuie doar umflate roțile.

24.

Opt bătăi de pendulă

Încă mai tremuram când mâna Ondinei a țâșnit din apă prinzându-se de o stâncă. Eram sub *faraglioni*[8], care nu sunt cei faimoși din Capri, ci două vârfuri de rocă ieșind din apa mării, lângă plaja din Ciraccio, exact sub casa noastră.

Stăteam agățat acolo de câtăva vreme, de când simțisem dintr-odată că sub apă îmi lipsește aerul. Aș fi așteptat-o pe Ondina să iasă la suprafață cu tentaculele caracatiței înfășurate pe braț, apoi aș fi urmat-o ca să comentăm mărimea animalului, dar mă lăsasem convins să încerc și eu. „Nu-i cine știe ce!", spunea ea mereu, și mi s-a părut că începe să se îndoiască de mine, să creadă că-s un papă-lapte, unul care se teme. Nu mi-era frică de mare, asta nu, mă născusem acolo și marea era parte din mine, însă, dacă mă scufundam prea mult, începeam să nu mă simt bine.

Îmi pusesem masca și o urmasem pe Ondina până pe fundul apei. După câtva timp ea se îndepărtase, și m-am gândit să profit de moment ca să urc la suprafață, numai că atunci văzusem grămada aceea de pietre contrastând cu restul. Era vizuina caracatiței, și ea era acolo, aș fi avut nevoie de o singură mișcare ca să cobor încă un metru și să vâr mâna printre pietre. Iar după aceea m-aș fi întors la Ondina ca să-i arăt trofeul, iar ea ar fi crezut, în sfârșit, că și eu sunt în stare să pescuiesc, că și eu eram una cu marea și nu-mi era frică.

Îmi apropiasem prudent mâna de vizuină și dădusem la o parte prima piatră, când animalul înnebunit începuse să se zbată provocând o furtună de nisip care-mi încețoșase privirea. Și atunci mi-au venit în minte cuvintele lui Ciccio, când îmi povestise că e periculos să pescuiești caracatițe mari în apnee și cu mâinile goale, pentru că ți se pot prinde de mască. Și intrasem în panică (chiar dacă, de fapt, animalul fugise deja), pentru că nisipul mă învăluia întunecat și asfixiant, iar în imaginația mea tentaculele îmi înșfăcaseră glezna și mă târau în adâncurile mării. Îmi vedeam deja cadavrul ridicându-se la suprafață fără ochi, ciugulit de peștii care s-ar fi ospătat cu ceea ce mai rămânea din tânărul fiu al comandantului, și, într-un anumit sens, asta a fost ideea care m-a salvat, nu frica de sfârșit în sine, cât faptul că primul născut al lui

Libero Scotto va muri în mare. Nu numai că le-aș fi provocat o durere părinților mei, dar l-aș fi făcut pe el să se simtă oarecum jenat, pentru că, la naiba, asta însemna că nu fusese în stare să-mi explice nimic despre cât poate fi de sălbatică marea, nu fusese în stare să mă avertizeze la timp.

Așa că am reacționat cu o rapidă mișcare a picioarelor, mi-am răsucit bazinul și într-o clipă am ieșit din norul de nisip. Mă împinsesem puternic și intrasem în altă lume, adevărata mea lume, făcută din aer, culori, și mai ales sunete. Lângă mine era unul din *faraglioni* și mă agățasem de el. Tremuram și-mi venea să vomit. Un pescăruș mă privise și se înălțase în zbor vizibil iritat.

Apoi venise Ondina.

— Ce s-a-ntâmplat? a întrebat privindu-mă fix.

— Nimic. Făceam eforturi să fiu normal. De ce?

— Pari o fantomă… ai și buzele albastre.

— Nu, chiar totul e bine, am răspuns încercând să ascund fiorii care-mi scuturau corpul.

Ea a scos din apă și mâna dreaptă ca să-mi arate caracatița, cu un zâmbet la care n-am avut timp să răspund, pentru că în clipa următoare izbea capul animalului de stâncă, până când din ființa nevertebrată n-a rămas decât un terci moale fără viață. Și atunci, da, m-am gândit că o să vomit, pentru că mirosul de pește era prea puternic pentru stomacul meu traumatizat, iar apa era mai rece ca de obicei. Aș fi vrut doar să fug acasă, să mă vâr în pat, sub plapuma pe care o foloseam iarna, și să aștept ca mama să-mi aducă o cană cu ceai.

Numai că Ondina m-a fixat din nou, iar privirea ei mi s-a părut diferită, mai intensă, s-a uitat drept în ochii mei și a întins mâna liberă către obrazul meu. Contactul a părut să-mi trezească inima, iar sângele a început să circule din nou, dându-mi puțină culoare în obraji. Între timp, Ondina îmi oferea tipica ei expresie dezarmată care putea să însemne totul sau nimic, că o să mă sărute în curând sau că o să-mi dea o palmă, fugind după aceea jignită pentru cine știe ce. Din fericire, s-a hotărât să-și așeze buzele roșii pe cele vineții ale mele și a rămas așa o eternitate înainte de a deschide gura și a mă săruta cu limba.

A fost o clipă doar, dara fost clipa cea mai lungă și perfectă din viața mea – iar eu cred că mă pricep la clipe și la perfecțiune –, un moment care păru să învingă timpul, dilatându-l, spărgându-l, încurcându-l, și în ghemul care a devenit prezentul meu de atunci

am simțit gustul ei în gură: un amestec de sare, fier și ceva dulce ce n-am știut descifra. Limba îi era moale, aproape mi s-a părut că mestec una din bomboanele cu fructe pe care Marina le strivea în dinți câte două-trei deodată. Nu era nimic senzual în sărutarea noastră, trupurile erau despărțite de apa care ne traversa izbindu-se apoi de *faraglioni,* buzele de abia se atingeau, și limbile se întâlneau împingându-se ușor ca niște crabi mici pe o piatră, și totuși dintr-odată a fost ca și cum marea s-ar fi încălzit și ar fi avut grijă de mine, ca și cum m-aș fi aflat în cada pe care Delphine o umplea cu apă caldă după ce jucam fotbal cu prietenii mei. Nu mai simțeam frigul și poate că aș fi putut rămâne pentru totdeauna agățat de stânca aceea, trăind ca un crustaceu, puțin deasupra și puțin sub suprafața apei.

Darea s-a desprins, iar timpul a început să curgă din nou normal, ea s-a îndepărtat, și atunci am simțit din nou frigul și mirosul scârbos al cadavrului din mâinile ei și mi s-a părut imposibil ca acea clipă plină de viață să fi putut închide în ea și moartea.

Ondina a plecat ducând cu ea sărmana caracatiță care se lăsase prinsă în capcana cântecului ei trădător. Odată ajunsă pe plajă, și-a întors capul de parcă ar fi vrut să vadă dacă o urmam, și atunci m-am desprins și eu de stâncă și m-am îndreptat nesigur și tremurând spre mal. În timp ce înotam mă simțeam ca acea sărmană moluscă, răpit și eu de o sirenă în stare să împrăștie după bunul ei plac sărutări și palme, viață și moarte.

•

— Adică pot sta liniștită?

— Da, Marina, poți sta liniștită.

— Telefonul fix e tot stricat, nu-i așa?

— Da. Socrul tău?

— Medicii spun că probabil nu va mai avea o viață normală. Mâine seară Fiorenzo ne duce la gară, el o să se întoarcă la mijlocul săptămânii.

— Îmi pare rău.

— Da. Noroc că și-a trăit viața.

— Câți ani are?

— Nouăzeci și doi.

— Nouăzeci și doi? Uau! Ferice de el!

— Păi în halul în care se află…

— Am înțeles, dar are nouăzeci și doi de ani. Înseamnă că a trăit încă cincizeci de când avea

vârsta mea. Nu reușesc nici măcar să-mi imaginez cine ar putea fi peste cincizeci de ani la căpătâiul meu.

— Prostule. O să fie copiii tăi.

— Da, sigur, cum să nu.

— Ar trebui să te grăbești, să știi, altfel n-o să fii niciodată bunic. Dacă mai continuăm așa, să facem copii la patruzeci, ba chiar la mai mult de patruzeci de ani, peste două generații nimeni n-o să mai aibă un bunic. O să dispară din lume și din istorie. Te gândești ce chestie absurdă?

— Nu, nu mă gândesc, de fapt, nu m-am gândit niciodată. Mulțumesc pentru informație.

— Spun doar că omul forțează limitele, merge aproape împotriva naturii. Se fac copii când deja corpul femeii e pregătit pentru menopauză, la treizeci de ani după ce a devenit fertil. Îți dai seama?

Stau pe canapea, cu Augusto sforăind, ca de obicei, făcut covrig pe picioarele mele, în întunericul care ascunde marea de dincolo de fereastră.

— Da' cum am ajuns să vorbim despre lucrurile astea? întreb profitând de o scurtă tăcere a sorămii.

— Tata ce face? întreabă întorcându-se la grijile ei.

— Cred că se îmbracă.

— Se îmbracă? De ce?

— Mergem să luăm cina în oraș.

— Ce zici?

— Ei, glumesc, relaxează-te.

— Nu-l lăsa singur, repetă ea pentru a nu știu câta oară.

Ochii îmi cad pe terasa Ondinei iluminată în întuneric: în patio, Michelle aprinde niște lumânări împotriva țânțarilor.

— Surioaro, dacă-mi petrec viața la telefon cu tine, îmi rămâne puțin timp pentru altceva.

Nu se prinde, și vocea îi devine subțire:

— Mă tem să nu facă vreo prostie.

— În ce sens?

În ciuda a toate, Marina izbucnește într-un chicot amuzat.

— Are dreptate tata, n-o să scăpăm niciodată de întrebarea asta.

— Mi se pare totuși că are o legătură cu discuția, încerc să mă justific.

Ea e din nou serioasă:

— În sensul că uneori mă îngrijorează, spune lucruri ciudate…

— Îmi pare rău pentru tine și pentru tatăl nostru, dar continui să cred că întrebarea „în ce sens” e foarte potrivită.

Marina ezită și-i aud respirația în receptor. Apoi declară dintr-o suflare:

— Mă tem să nu se hotărască s-o termine cu viața. Na, am spus-o.

Michelle intră în casă și spațiul de dincolo de fereastră devine din nou nemișcat. Lumina provenind de la aplica externă stropește cu ocru acoperișul Citroënului nostru.

— Ce tot spui? întreb ridicând vocea și sar în picioare, pentru că fraza m-a speriat mai mult decât vreau să recunosc.

Augusto, evident, nu-i prea mulțumit de gestul meu neașteptat și începe să mârâie.

— Ce se-ntâmplă?

— Nimic, Tannen s-a enervat pentru că m-am ridicat de pe canapea.

— Da, nu suportă mișcările bruște. Și nu-i mai spune așa.

— Nu suportă viața, de fapt.

Marina râde, mie însă mi-a trecut cheful.

— De ce crezi chestia asta? întreb.

— Știu și eu… săptămâna trecută mi-a spus niște lucruri ciudate despre moarte și despre ceea ce trebuie ales, iar eu n-am reușit să-i susțin privirea, nu l-am lăsat să vorbească.

Dintr-odată liniștea din casă și de pe insulă mi se pare oarecum sinistră. Cu telefonul la ureche, fac câțiva pași și întind gâtul să văd dacă tata mai e în birou, îl zăresc în spatele mesei de scris în dâra de lumină pe care luna o lasă pe mare în nopțile calme.

— Poveștile astea mă neliniștesc… reușesc în sfârșit să mărturisesc în șoaptă și aș fi în stare să fac vreo glumă stupidă (pentru că discuția se îndreaptă către subiecte serioase care nu se potrivesc deloc cu euforia pe care o simt de când am revăzut-o pe sirena mea de pe vremuri), dacă pendula de la capătul coridorului nu s-ar hotărî să-mi dea dovada temperamentului său insular începând să bată cum făcea odinioară și cum credeam că nu mai poate fi în stare s-o facă.

Acopăr instinctiv telefonul cu mâna, dar e prea târziu, pentru că în secunda următoare Marina întreabă:

— Da' ce-i zgomotul ăsta?

E prea târziu și pentru că tata, trezit poate de bătăile pendulei, își face apariția în salon spunând:

— Andrea, e ora nouă, ce mai așteptăm? Eu mănânc în general la ora opt fix, nici mai devreme nici mai târziu, am un ceas biologic în mine.

— Andrea, ce se-ntâmplă?

Am încurcat-o. Dacă aș avea timp să inventez o scuză, aș mai putea scăpa, pentru că, ce naiba, sunt regele scuzelor de ultim moment, dar așa, cu tata care mă presează, afurisita de pendulă care nu încetează până când nu-și epuizează bătăile, cu Augusto care latră la toți și la toate, pentru că se aude un zgomot puternic din coridor și pentru că, da, mi-am permis să mă scol brusc în picioare, iată, într-un asemenea haos, să mă concentrez pentru a găsi o scuză devine imposibil. Așa că hotărăsc că există o singură cale de ieșire: întrerup conversația, și vocea surorii mele dispare din scenă. Așa cum dispar bătăile pendulei și lătratul lui Tannen, care se hotărăște să se ducă să-și

dreagă vocea nu prea suavă (când a dormit pe picioarele mele mi-a oferit o demonstrație importantă) vârându-și limba în bolul cu apă. Așa că în scenă rămânem eu și el, el și eu. Eu cu fruntea transpirată și o grimasă de dezaprobare zugrăvită pe chip, el cu mâinile încrucișate la spate și privirea severă a cuiva căruia nu-i place să se repete.

— E deja ora nouă. Iar eu, de obicei la ora opt… repetă înainte ca subsemnatul să fie cuprins de o teribilă criză isterică.

— Pula aia de pendulă, țip fără nicio reținere, tocmai acum trebuia să se pună pe bătut? Și-acum ce-i spun fiică-tii? Știe foarte bine ce sunet e!

— Nu te-am învățat să vorbești așa, spune el impasibil.

Vreau să mă mișc, numai că la primul pas pe care-l fac teckelul începe din nou să mârâie.

— Nu-i place când se ridică vocea în casă.

Atunci mă trântesc din nou pe canapea, confuz și epuizat.

— N-a bătut toată ziua. De ce tocmai acum?

— E cu o oră în urmă. Bate la ora opt în fiecare seară și în fiecare dimineață. Dintotdeauna.

Închid ochii pe jumătate și, învins, spun:

— Ia pe tine o cămașă curată, trebuie să mergem la Ondina, ai uitat?

— Nu mă ajuți?

— Nu, știi că nu intru acolo.

— Nu e decât o cameră veche.

Celularul începe să sune din nou.

— Poate, dar nu vreau să intru.

— OK, mă descurc singur, zice și dispare.

— Alo, Marina.

— Da’ ce naiba se-ntâmplă? Unde sunteți?

— Unde să fim? Acasă. S-a întrerupt.

Tăcere.

— Am auzit bătăile pendulei.

— Care pendulă?

— Cea din Procida.

— Procida? Surioara, de zeci de ani nu mai pun piciorul în Procida, vrei să-mi aduc aminte cum sună pendula?

Din nou tăcere. Din cauza agitației, mă ridic de pe canapea și mă ghemuiesc ca un arici lângă perete, în timp ce Augusto îmi amușină pantofii, iar bătrânul, în cealaltă cameră, tot scârțâie dulapul care era al mamei, și acum e al Marinei.

— Și totuși pare exact același sunet. Dar scârțâitul ăsta ce e?

— Care scârțâit? De ce nu te relaxezi un pic? Nu e decât o tâmpenie de serial TV la care se uită tata.

Din nou tăcere. Augusto se întoarce pe canapea, dând din coadă.

— Sper că nu-mi servești gogoși, Andrea. Sper din tot sufletul.

— Iubito, am o vârstă, nu mai spun minciuni.

— Sigur, cum să nu. Dar exact în urmă cu două luni mi-ai mărturisit că Sara te-a părăsit pentru altul, un american de la NATO, cu o față de idiot à la Trump.

— Și ce-i cu asta?

— Păi am întâlnit-o săptămâna trecută…

— Aha.

— Aha. Și nu era cu niciun american cu fată de idiot. Mi-a spus că ai părăsit-o tu, pentru că începuse să vorbească despre căsătorie și copii.

— N-a fost chiar așa.

— Și plângea.

— Lasă-mă să înțeleg, scopul telefonului ăstuia e ca să-mi strici seara? Mai întâi povestea cu bunicii, apoi vorbele sinistre ale tatei, acum Sara…

— Chestia e că spui baliverne, Andrea, așa ești tu…

Nu știu cum s-o contrazic, așa că nu spun nimic.

— Dar te iubesc totuși așa cum ești.

— Ce noroc pe mine. Suntem bine, nu-ți face griji. Mâine seară ți-l aduc întreg.

— Mi-l aduci?

Fir-ar să fie.

— Glumesc.

— Ești obositor. Își ia medicamentele?

Uff!

— Sigur că da…

— OK. Atunci ne auzim mâine-dimineață. Noapte bună?

— Noapte bună. Hei, Marina…

— Da?

— Dar americanul cu fața de idiot à la Trump era o găselniță bună, nu crezi?

25.

Un vis pe jumătate

Casa Ondinei a păstrat o căldură pe care a noastră n-o poate avea, în ciuda faptului că soră-mea încearcă să țină în ordine grădina și are grijă să umple interiorul cu fotografii ale fiicelor și soțului ei – care, am observat, e fotogenic, pentru că în realitate e mult mai insignifiant, ba nu, nu e adjectivul bun, are exact fața unuia care nu e prea inteligent: privirea joasă și obrajii durdulii acoperiți de păr, fruntea îngustă și nasul turtit. Punctul său forte e părul, des și negru, pe care îl poartă deseori pieptănat spre spate, dat cu un gel a cărui putoare se simte de la un metru distanță. În plus, în viața de toate zilele nu-i văd niciodată zâmbetul pe care-l afișează în fotografii. Nu-mi plac ce-i care pozează cu zâmbete vesele și nenaturale; dacă ești unul care zâmbește puțin, de ce să te arăți altfel în fața aparatului de fotografiat? E normal ca după aceea lumea să nu te recunoască și să înceapă să nu mai aibă încredere în tine.

Mie mi-a trebuit o viață întreagă ca să învăț să zâmbesc. Când eram mic și tata ne chema să ne imortalizeze cu aparatul lui Olympus, mă forțam să fac ca Marina, care-și arăta imediat dinții, numai că mie începea să-mi tremure buza de sus. Zâmbeam rareori în copilărie, și mai puțin în fața lui, acel tată serios căruia nici nu-i trecea prin gând să zâmbească, dar era tot timpul gata să le ceară altora s-o facă. „Andrea, zâmbește un pic”, îmi spunea înainte de a declanșa, desprinzându-se pentru o clipă de aparat. „Marina, zâmbește-mi!” striga alteori, când soră-mea se îmbufna pentru cine știe ce capriciu. „De te-aș găsi măcar o dată zâmbind”, îi repeta în ultima vreme mamei, atunci când se întorcea din călătoriile sale. Iar ea nu spunea nimic. Ar fi putut și trebuit să spună: „Dar

tu, Libero, tu care pretinzi de la noi toate zâmbetele astea, tu când zâmbești?”

Ce mai, n-am avut niciodată în familie un bun raport cu zâmbetele, iar casa noastră și-a dat seama de asta, a înțeles că imaginea cu mine și Marina pe capota Citroënului nu e adevărată, că zâmbetele sunt false, al meu cu siguranță, pentru că, în timp ce tata ne fotografia, mă gândeam la cât o să-mi mai reziste buza. Și mai știe casa că imaginea cu mama, pe canapeaua din salon, făcând cu ochiul la obiectiv și îmbrățișându-ne, nu e autentică, și că singura fotografie în care tânăra Delphine zâmbește cum zâmbea cu adevărat, singura imagine care o înfățișează veselă, în realitate nu e o imagine, ci doar o descriere păstrată într-un caiet, clipa aceea de la Terra Murata, cu limba verde de la înghețata de fistic care-i ieșea din gura strâmbă într-o grimasă bizară.

De aceea casa Ondinei e mai primitoare, pentru că nu e friptă de decenii de râsete false, în coridorul ei nu se află fotografiile lui Fiorenzo pozând împreună cu imaginile decolorate ale unui copil splendid din anii ’80, care însă nu știa să zâmbească, și nici acelea ale unei femei care nu știa să-și ascundă nefericirea. Casele ne simt nefericirea, o absorb, deseori și-o asumă, sunt devorate de ea, și puțin câte puțin mucegăiesc și se umplu de pete pe pereți, ca o brânză lăsată prea mult timp în frigider.

— Bine ați venit, ne întâmpină Michelle, care pentru ocazie s-a îmbrăcat cu o pereche de pantaloni de in și o bluză albastru deschis semitransparentă, care-i pune în evidență rotunjimile, ca vălul de marmură pe faimoasa statuie a lui Cristos[9].

După câtva timp iese din bucătărie și Ondina, îmbrăcată cu o pereche de bermude bej și un maiou alb care seamănă cu cele pe care le poartă tata pe sub cămașă. N-aș putea spune că e o îmbrăcăminte sexy; în plus nu e machiată absolut

deloc, iar părul îi cade dezordonat pe umeri. Ține în mână un pahar cu vin roșu (unul din vechile pahare care existau pe vremuri în cârciumi, înguste jos și mai largi sus) și umblă desculță pe gresie. Îmi displace puțin, credeam că întâlnirea o va obliga să se facă frumoasă, dar durează doar o clipă, pentru că îmi vine în întâmpinare alergând, de parcă nu ne-am mai văzut de la sărutarea de pe stâncă de acum o sută de ani.

— Ce bine miroase, comentează tata.

— Supă de creveți, spaghete cu scoici, răspunde ea cu un zâmbet, și un pagel argintiu pe care l-am pescuit azi-dimineață și l-am gătit la cuptor cu ierburi aromatice.

— Fantastic, zice comandantul și se așază în capul mesei fără să ceară permisiunea. Apoi ia o bucată de pâine din coș și i-o aruncă lui Augusto, care se ghemuiește la picioarele lui, din fericire, cât se poate de liniștit.

Michelle, cu părul blond strâns într-o coadă care-i ajunge până mai jos de talie, se uită la mine ca să-i dau permisiunea să-i toarne vin, în timp ce el e ocupat să-și aranjeze șervetul pe genunchi. Dau din cap în semn că poate s-o facă, pentru că, ce naiba, e o seară frumoasă de vară, suntem acasă, pe malul mării, în compania a doua femei frumoase, e atât de multă frumusețe în jur, încât mi se pare imposibil că tata e de fapt pe moarte, așa că vreau să fac ca el: să mă prefac și să stau să-l privesc cum ciugulește miezul de viață care i-a mai rămas.

Pe masa din lemn natur sunt întinse patru șervete maronii, iar în mijloc se află un coș cu piersici, smochine și struguri roșii. Sufrageria e foarte diferită de cum mi-o aminteam, o cameră mare în care se intră direct de afară, cu un geam cât peretele dând spre insulița Vivara și spre Ischia, care cu luminile sale îndepărtate te duce cu gândul la un tufiș de licurici într-o pădure. Zgomotul mării ajunge până aici, și în scurtele clipe de liniște

dintre un cuvânt și altul, dintre clinchetul unui tacâm și sforăitul lui Augusto, se poate auzi respirația ei plictisită.

— Ajută-mă să aduc farfuriile la masă, spune Ondina făcându-mi semn s-o urmez în bucătărie.

Între timp, comandantul, mare povestitor cum e, o întreține pe Michelle cu vechi întâmplări, despre care, în atâția ani, n-am înțeles dacă sunt adevărate sau le inventează ca să-și dea aere. Acum vorbește despre singura dată când cu *Nautilus* ieșise din apele golfului, îndreptându-se spre Tunisia, și despre cum, după părerea lui, marea îl recunoscuse.

— Până în momentul acela avusesem parte de o furtună și, în ciuda dimensiunilor enorme ale vasului, dansam pur și simplu, și nu puțin. Imediat cum am ajuns acolo, și indică profilul întunecat al muntelui Epomeo, marea s-a calmat brusc, Pentru că apele astea mă recunosc și mă ajută dintotdeauna, știu că eu le respect.

Mă duc după Ondina, imediat ce el începe cu tâmpenia aia pe care o știu pe de rost.

— Atunci, ca să-i mulțumesc mării mele, am ordonat o scurtă ieșire de pe rută ca să mă apropii de Procida, s-o salut și s-o onorez. Era în 1982 și inventasem „plecăciunea” care azi a devenit obișnuită, cel puțin înainte de tragedia din fața insulei Giglio[10]. Dar nu i-am spus nimănui din companie și n-am mai făcut-o niciodată.

— Sora ta mi-a spus că e bolnav, îmi șoptește muza mea când suntem în bucătărie, dar, dacă-l vezi așa, nu pare…

— Da, uneori boala i se lipește de față, iar el se preface că nu e nimic; alteori însă, ca acum, pare să dispară și aproape uiți de ea. Sunt zile „da” și zile „nu”.

— Așa ziceai și de maică-ta, comentează inocent, în timp ce scoate peștele din cuptor cu mâna protejată de o mănușă portocalie, făcându-mă să tresar.

Încăperea dă spre grădină și de la fereastră se zăresc lămâiul nostru și ușa de la intrarea în casă. Tata a vrut să lase lumina „de afară aprinsă, „așa, când ne întoarcem, nu ne împiedicăm”, o frază pe care o repeta deseori înainte să ieșim, înainte să ies. „Îți las lumina aprinsă”, așa-mi spunea. N-a fost niciodată unul din tații ăia care stau treji în așteptarea copiilor, la întoarcere îl găseam așteptându-mă pe obișnuitul gecko, care atunci când mă vedea, fugea să se ascundă într-o crăpătură.

— În ce sens? întreb, poate cu puțină întârziere.

Ea zâmbește amuzată.

— Văd că nu ți-ai pierdut vechile obișnuințe, și în copilărie răspundeai mereu cu întrebarea asta… Și ia o spaghetă pe care o înghite așa fierbinte cum e. Vreau să spun că și pentru maică-ta erau unele zile bune și altele nu, adaugă aruncând în apă un pic de sare.

Nu știu ce să spun, așa că îmi întorc privirea și mi-o fixez pe muscoiul care bâzâie ca un nebun în bucătărie.

— Detest muscoii, comentez printre dinți.

Ondina toarnă puțin vin și răspunde amuzată:

— Chiar? Sărăcuții!

— Știi, mama susținea că zborul lor e zumzetul morților.

— Aoleu, ce chestie sinistră!

— În realitate, credea că-mi face curaj. Delphine vorbea despre moarte așa, natural, pe ea n-o speria și nu voia să ne fie frică nouă, să ne paralizeze…

Se oprește să mă privească și spune:

— Scuză-mă, nu ne vedem de aproape treizeci de ani, și eu îți vorbesc despre Delphine. N-am fost prea delicată. Dar țineam mult la ea.

— Da, știu, și îmi face plăcere că ți-o amintești.

— Sigur că mi-o amintesc. Îmi amintesc totul. Oare cum de reușesc oamenii să uite? Lumea își șterge propria viață trăită… nu ți se pare un lucru

absurd, de neînțeles? Trăiește, și apoi uită ce a trăit.

Scurge spaghetele, le aruncă într-o tigaie mare, din acelea folosite în restaurante, în care erau deja scoicile, și începe să le învârtă cu o furculiță

— În toată copilăria noastră, nu cred că ai zâmbit atât de mult ca azi, reușesc doar să spun, în timp ce o observ cum se mișcă în largul ei prin bucătărie.

N-am chef să comentez despre uitare, eu sunt unul care nu lasă firimituri pe drum ca să se poată întoarce înapoi, unul care consumă ceea ce trăiește și rămâne cu fitilul înnegrit în mână.

— M-am schimbat mult de atunci.

Ondina pune peștele pe un platou de porțelan albastru și-l acoperă cu sosul de cartofi și roșii, apoi rupe cu mâinile puțin pătrunjel și-l aruncă deasupra.

— Pot să-ți pun o întrebare?

Nu se întoarce și continuă să se miște dezinvolt.

— O cunoști pe Azzurra, fata care s-a căsătorit azi?

Ondina toarnă ulei, acoperind cu degetul gâtul sticlei, un firișor de lichid vâscos și auriu care curge drept.

— Din vedere. După câte știu a studiat la Napoli și a rămas acolo. S-a întors aici să se căsătorească, dar trăiește în oraș.

— Dar pe mama ei o cunoști?

În sfârșit se întoarce.

— Din vedere și pe ea. Locuiește pe cealaltă parte a insulei. Nu uita că și eu am fost departe de aici mult timp. Ați fost la nuntă azi, nu-i așa?

— Da.

— Și cum a fost?

— Ce?

— Nunta, ceremonia.

— Știu eu. Ca toate ceremoniile.

— Ea era frumoasă?

— Frumoasă, da. Părea fericită.

— Bine. Taică-tău era prieten cu tatăl ei, din câte am înțeles.

A luat platoul cu amândouă mâinile.

— Da, dar eu nu știam nimic despre asta. Nu-mi aminteam nici de existența Azzurrei. Ea însă nu m-a uitat.

Ondina zâmbește:

— Cum ar fi putut…

— Tu ai făcut-o, altfel n-ai fi lăsat să treacă atâta timp, și mă apropii prefăcându-mă ofensat.

Zâmbește și-mi întinde platoul.

— Du-l dincolo, zice. Apoi adaugă: Frumusețea te-a făcut prea egocentric, Andrea. Crezi cu adevărat că numai tu ai existat în viața mea?

Și mă sărută pe obraz.

•

În salon, tata tace privind marea și sorbind din vin. Michelle îl ține pe Tannen în brațe și-l mângâie pe bot; teckelul autocrat a înțeles imediat către cine să-și îndrepte atenția. Cred și eu, Michelle e într-adevăr fermecătoare, un amestec de culori calde și reci, pielea albă și părul foarte blond încadrând ochii turcoaz ca mările Sudului. Poate pentru că-mi aduce aminte de mama, mi-e greu să-mi iau ochii de la ea.

Noroc că are grijă Ondina să-mi distragă atenția: pune un CD cu De André și mă conduce ținându-mă de cot la locul meu, alături de ea, care din Nord n-are chiar nimic, dimpotrivă e îmbrăcată în Mediterana, bejul bermudelor și al pământului păstos, negrul părului ei și al pietrișului din Procida, ea, care miroase a capere și a hibiscus, da, tocmai ea, care poartă în sine ce m-a terorizat cel mai mult, rădăcinile mele, care, evident, erau mai bine fixate în pământ decât credeam, mă face să-mi pară dintr-odată rău pentru toate zilele pierdute, pentru viața trăită pe care am uitat-o, pentru fuga de nu știu ce. Imediat ce mă așez lângă ea, cu marea și Vivara în dreapta, sunt din nou îndrăgostit de sirena mea, sunt din nou fiul insulei.

— Deci, zice imediat după ce mi-am vârât lingura în supa de creveți, puținul pe care-l știu despre tine se datorează surorii tale. Ești un fotograf de modă.

— Așa e, răspund, ca să scap cât mai repede de discuția asta și dau pe gât prima înghițitură.

Tata nu reușește să-ți țină gura închisă și intervine cu una din prostioarele sale:

— Da, a preferat calea cea mai simplă, poate mai bine plătită. Cum se spune: talent irosit în van…

Are o urmă de sos pe buza de sus și picăturile îi curg pe bărbie printre firele de păr nerase.

— Tati, mai bine șterge-te la gură, zic, ca să-l înțep și eu cu ceva.

El privește în jur jenat înainte de a-și trece șervetul pe bărbie. Ondina ar trebui să înțeleagă că nu e cazul să insiste, dar cred că e atât de în afara relațiilor familiale burgheze, atât de puțin obișnuită să aibă de a face cu nevroze, frustrări și resentimente, că nu-și dă seama de nimic și-i dă drumul înainte.

— Nu mi-aș fi imaginat niciodată, tu și moda sunteți două lumi opuse. Îmi amintesc că altceva îți plăcea să fotografiezi.

— Așa, bravo, intervine din nou comandantul, în timp ce-i aruncă o altă bucată de pâine lui Augusto, făcut din nou covrig sub masă, exact asta mi-a spus când a plecat la Milano. Fotograf. În primul moment n-am înțeles, știam că nu strălucise niciodată la școală, dar un părinte speră întotdeauna ce-i mai bun pentru copiii lui. Și după aceea am fost…

— Lăsând la o parte faptul că nu știi nimic, pentru că fotografia de modă e în orice caz o fotografie artistică și pretinde tot atâta talent, spune-mi, te rog, cât le poate interesa pe ele ce sperai tu pentru mine acum douăzeci de ani.

Îmi dau imediat seama că am ridicat vocea, el însă rămâne calm, ba chiar zâmbește și bea încă o

înghițitură de vin.

— Da' cât bei? întreb atunci, iar Michelle mă privește îngrijorată, de parcă ar fi pe punctul să spună că se gândea exact la asta.

— Sunt adult și vaccinat, Andrea, nu-ți face griji, nu mă îmbăt și nu mănânc prea mult, gust doar supa asta bună și ușoară și puțin pește. Așa cum n-am nicio intenție să vorbesc despre trecutul tău, nu-s un bătrân ramolit. (Se șterge din nou la gură, iritat probabil de comentariul meu precedent.) Voiam doar să precizez, dacă-mi permiți, că m-ai surprins pozitiv, când ai spus că vrei să încerci să-ți cultivi pasiunea, fotografia. Erai talentat, ești talentat, știi să privești și să descoperi lucruri pe care nu toți le descoperă. Așa că, îți spun acum, și se strâmbă amuzat, am fost mândru de vestea pe care mi-ai dat-o.

Iau și eu o înghițitură mai mare de vin, chiar dacă anunțul că tatăl meu era mândru de mine ar merita cel puțin o beție.

— Ce noroc! N-ai mai vorbit cu mine șase luni, ce-ar fi fost dacă nu erai mândru! zic.

Michelle chicotește, chiar dacă nu e nimic de râs. Și într-adevăr, imediat după aceea la masă se face tăcere, întreruptă doar de vocea caldă a lui De André care cântă *Crêuza de mä* și de dinții lui Augusto care rod pâinea. Apoi Libero Scotto trage zgomotos aer în piept și începe să din nou să vorbească:

— Pe atunci credeam că trebuie să te călesc. Te vedeam cam slab, voiam să crești, să devii bărbat. Am avut nevoie de timp ca să înțeleg că nu erai slab, erai doar sensibil, mai sensibil decât mine, sigur, dar și decât sora ta. Sensibil ca Delphine, ca maică-ta.

Îl fixez din cealaltă parte a mesei fără să reușesc să spun nimic, chiar dacă, în realitate, îmi stă pe vârful limbii o frază: *Despre mama nu ziceai că e sensibilă, ziceai că e nebună,* dar tac, pentru că, evident, nu pot să-l provoc la un alt duel tocmai

într-o seară ca asta. Renunț la provocarea pe care i-aș fi aruncat-o într-un alt context (cu siguranță înainte de boală) și răspund doar:

— Mărturisirea ta îmi face plăcere, dar nu cred că e cazul să începem tocmai acum o discuție despre trecutul nostru.

— Da' nu-i nimic, nu-ți face probleme, intervine Ondina și se ridică să strângă farfuriile de supă, mai bine o conversație adevărată decât niște falsități de convenință.

— Vezi? zice el satisfăcut. Înțeleaptă ta prietenă din copilărie a devenit o femeie înțeleaptă.

Ondina și Michelle izbucnesc în râs.

Profit de faptul că ele două duc farfuriile în bucătărie, ca să mă uit mai bine la cameră, evitând astfel să întâlnesc privirea bătrânului: într-un colț se află o canapea albă și o bibliotecă din lemn închis la culoare, încărcată de cărți, un covor în romburi portocalii și violet, o lampă de plastic negru cu piciorul din metal, care pare să vină direct din anii '70, un vraf de discuri de vinil puse pe jos, iar lângă ele o sticlă de bere golită pe jumătate, un blocnotes și o scrumieră din piatră ponce sau poate din lavă. Pe peretele din spatele meu, sunt patru fotografii: una cu portul din Concella, o alta cu Ondina tânără ținând-o în brațe pe Sansa, o cățelușă foarte bătrână care se învârtea odinioară pe-aici; apoi o fotografie recentă cu Ondina și Michelle în hamacul din grădină, și în sfârșit o barcă de pescuit în prim-plan pe plaja de la Ciraccio, cu un minunat apus de soare în fundal.

Când sirena mea se întoarce, comentez imediat:

— Sansa era un câine tare frumos.

— Așa e, spune ea și începe să servească spaghetele. Când a murit, imediat după ce ai plecat, am suferit atât de mult, că am hotărât să nu mai țin niciodată la un câine. Și n-am mai luat niciunul, chiar dacă am grădină.

— Nu e natural să iubești un câine, se vâră din nou în vorbă tata, nu e natural să iubim pe cineva

despre care știm că va muri înaintea noastră. I-am spus Marinei, când s-a hotărât să-l ia pe Augusto.

— Păi atunci nu e natural nici să ne iubim părinții… mă aud spunând, și în clipă următoare îmi pare deja rău. Problema e că mai simt încă ranchiună.

Noroc că momentul trece imediat, pentru că Michelle aproape mi-o ia înainte spunând:

— Așa e, devin ca niște frați, ca niște fii…

— Eu nu știu dacă un câine poate deveni ca un fiu, pentru că n-am avut nici câini, nici copii, știu însă că să te lipsești de o iubire pentru că în viitor o s-o pierzi mi se pare pur și simplu o înfrângere, înseamnă să nici nu încerci măcar să trăiești, răspund instinctiv și-mi câștig o privire de admirație din partea Ondinei.

— Așa e, ai dreptate, continuă tata adresându-se lui Michelle, ca și cum eu n-aș fi vorbit, devin aproape niște fii, chiar dacă dau mai puține griji, și se apleacă să-l mângâie pe Câinele Zălud.

Poate e boala, întâlnirea cu moartea, sau doar bătrânețea, dar adevărul e că Libero Scotto de altă dată, comandantul, n-ar fi iubit niciodată un câine, de aceea nici nu ne-a permis vreodată să ne luăm unul. Se spune că timpul rezolvă toate lucrurile, și e adevărat, iar printre ele se află cu siguranță și oamenii: deseori își irosesc o mare parte din viață, ajungând să se salveze, apoi, în final, tocmai datorită timpului, care face asemenea unui tată cu fiul său când acesta nu știe să meargă pe bicicletă: apucă ghidonul și-l împinge brusc.

— Cealaltă fotografie o recunoști? întreabă Ondina, obligându-mă să mă întorc din nou spre perete și uitând pentru o clipă de pastele din care se ridică un parfum de scoici, roșii și pătrunjel, care mă face să mă simt acasă.

— Nu, dar e foarte frumoasă…

— E a ta, răspunde ea, tu ai făcut-o. Nu-ți aduci aminte?

Ridic sprâncenele și studiez mai bine imaginea, mestecând între timp o bucățică de pâine muiată în sos.

— Nu cred, comentez cu gura plină, serios? Nu mi-o aminteam. Eram talentat, nu?

— Da, erai talentat, și eram convinsă și eu că viitorul tău va fi legat de fotografie.

Ajunși aici, mă simt obligat să dau o explicație.

— N-a fost ușor, am încercat cu niște expoziții, spun privindu-l pe tata, dar aveam nevoie de bani, așa că într-o bună zi am acceptat, pentru o sumă mică, să particip la o defilare de modă pentru o revistă, cel mai bun lucru pe care-l găsisem până atunci, și după ce au apărut fotografiile, m-a chemat cineva important să mă întrebe de unde am apărut și dacă am experiență cu moda, apoi a spus că voia să mă prezinte unor persoane. N-au trecut nici două săptămâni și mi s-a comandat primul meu album foto important, iar de atunci au urmat unul după altul tot felul de evenimente, au început să-mi vină banii, și puțină faimă și… ce mai, visul a rămas un vis pe jumătate.

— Desigur, e bizar, reia Ondina, care și-a terminat deja mica ei porție, și-și curăță, fără grație, dinții cu limba, în timp ce-și sprijină bărbia în mână, tocmai tu, care nu știai nimic despre extraordinara ta frumusețe, ai ajuns să te servești de ea, să o cauți în fiecare zi în alții.

Zâmbesc ușor stânjenit, în timp ce încerc să găsesc cuvintele pentru a explica cât de recunoscător îi sunt fotografiei de modă, care mi-a permis să-mi dezvolt o metodă și să învăț multe lucruri. Aș vrea să reușesc să mărturisesc (ei, dar mai ales tatei) că de câtăva vreme însă simt nevoia să fac un pas înapoi. Numai că Ondina și Michelle nu-mi mai lasă timp și se ridică deodată să schimbe farfuriile. O aud pe Ondina, în bucătărie, ocupându-se de pește.

— Augusto poate primi niște resturi de la pește? întreabă vârându-și doar capul.

— Fiică-mea nu mă lasă să-i dau nimic, de pește nici nu poate fi vorba, căci, susține ea, câinele ar muri… fir-ar să fie, nu-mi vine cuvântul, ar muri, când cineva se îneacă…

— Sufocat, intervin eu.

— Da, așa e, sufocat cu un os în gât. Dă-i ce vrea, vai de el, că n-are o femelă să-i țină companie!

Ondina râde și-l cheamă pe Augusto la ea. Tata, în schimb, începe să mă fixeze cu un mic zâmbet ciudat. Pare să fi îngropat securea războiului.

— Ce-i?

Se întinde spre mine și, într-o jalnică încercare de empatie, zice:

— V-aș vedea bine împreună. La Ondina mă refer.

Bravo, ai înțeles cu treizeci de ani întârziere. Perspicace, ce să zic!

— Nici vorbă…

— Ți-ar fi însă de folos să te îndrăgostești din când în când… Asta e secretul: să te îndrăgostești mereu și încontinuu. Adolescența pare perioada cea mai lungă a vieții, pur și simplu pentru că e cea în care ne îndrăgostim mai mult. Iar îndrăgostirea dilată timpul. Ar trebui să reușim să menținem aceeași constanță toată viața, să ne îndrăgostim, de exemplu, în fiecare an, ni s-ar părea că trăim etern.

Apoi se întoarce să contemple marea fără să-mi mai arunce o privire, fără să aștepte un eventual răspuns al meu, care oricum nu vine, pentru că n-am chef, pentru că oricum n-aș ști ce să spun și pentru că, de fapt, mi se pare că poate fi ceva adevărat în cuvintele sale.

Din bucătărie se aud râsetele fetelor care învață să se poarte cu Tannen, devenit și mai nebun în fața perspectivei de a gusta un pește proaspăt. Un pic mi-e milă de câinele ăsta care-și duce existența ținându-i companie unui bătrân muribund și care se va stinge sufocat sub valul de rigoare instaurat de stăpâna lui, la rândul ei victimă (nu știu cât de

inconștientă) a răului făcut de tatăl ei, și, înaintea lui, de bunică, un vârtej de existențe dedicate căutării unei (de negăsit) perfecțiuni de care să se agațe, cu care să se iluzioneze că pot controla după aceea cine știe ce. Amuzant e că singurul care plătește tribut până la capăt, singurul care nu va avea un martir pe care să se răzbune, este tocmai acest câine cu un caracter puternic și rebel. Dar oricum nicio revoltă, chiar dacă doar schițată ca a mea, nu servește prea mult: ca să scapi de un exemplu greșit, singurul antidot e să te desprinzi de el.

— Mi-aș da acest ultim rest de viață pentru o singură noapte pe una din alea, zice pe neașteptate tata, întrerupând angoasantele mele gânduri de neînțeles.

Se uită la o navă mare care licărește în fața Ischiei. Aștept un nou comentariu, dar el nu-și ia privirea de la mare.

— La ce te gândești? întreabă Ondina, care a revenit la masă și și-a dat seama de expresia mea concentrată.

— La nimic serios, răspund zâmbind fals și mă dedic prezenței sale.

În realitate mă gândeam că romantica frază dedicată navei îndepărtate ar fi meritat-o mama.

26.

Oameni și demoni

Acum suntem pe plaja de la Ciraccio, întinși pe un prosop mare pe care Ondina și Michelle l-au pus pe pietrișul umed, în timp ce tata stă pe un scăunel portabil pe care eu l-am adus de acasă, și își ține picioarele goale vârâte în nisip. Dacă sora-mea ar ști că la unsprezece noaptea, în loc să doarmă în patul său comod, se află pe plaja din Procida, cu un vântuleț care bate din spate, dinspre Vivara, dacă ar ști că nu și-a mai luat de ieri medicamentele, că a gustat un bun vin roșu și că fumează al doilea joint din viața lui, ar leșina. Da, pentru că imediat cum am terminat cina, tata a spus: „Și acum duceți-mă la mare, la marea mea!”

Eram pregătit pentru o extenuantă luptă pe care ar fi trebuit s-o duc ca să-l conving că nu e cazul, știind deja că insistența lui m-ar fi făcut să mă burzuluiesc, și atunci s-ar fi burzuluit și el, și în consecință, și Augusto, astfel încât seara noastră romantică s-ar fi dus pe apa sâmbetei. Numai că Ondina nici n-a așteptat ca tata să-și termine bine vorbele, că a început să aplaude:

— Ce idee splendidă!

— Magnifică, s-a asociat și Michelle.

— Fetelor, m-am văzut obligat să intervin punând șervetul pe masă, vă înțeleg cu adevărat entuziasmul, dar tata are o anumită vârstă și ar trebui să meargă la culcare.

— N-am nici cea mai mică intenție să merg la culcare, în curând o să am tot timpul din lume să mă odihnesc, a spus el, duceți-mă la mare.

— Hai, Andrea, o jumătate de oră și ne întoarcem, cât să facem o baie! a spus Ondina.

— O baie?

— Mă duc să-mi pun costumul! a spus făcându-mi cu ochiul.

— Iau câteva sticle de bere din frigider, a zis Michelle.

— Adă și una din țigările alea mentolate care mă fac să mă simt bine, mi-a cerut tata.

•

Bate o briză ușoară, dar e cald și marea pare un cearșaf de abia călcat pe care se reflectă luminile puținelor case în care mai sunt aprinse. Pietrișul întunecat care ne înfășoară picioarele e însă umed, și îmi imaginez că apa care pufnește încetișor lovindu-se de mai nu e foarte caldă. Ondina insistă, dar eu n-am nici cea mai mică intenție să fac baie. Ea e deja în apă, elementul său natural, deși a cinat (de fapt, doar a ciugulit câte ceva) și a tras și de două ori din joint, pe care i l-a dat apoi cu un zâmbet complice tatălui meu. Cred că, în cele din urmă, el a înțeles că nu e vorba de mentol, dar n-a comentat, și evident n-o să-i spun eu adevărul. Michelle stă pe prosop cu genunchii la piept, e îmbrăcată doar în maiou și chiloți și soarbe dintr-o bere Corona, ținându-și ochii închiși, de parcă pe cer ar fi un minunat soare strălucitor, și nu o lună palidă cu conturul șters. Tannen e puțin mai încolo, o pată neagră pe negrul pietrișului și al nopții, cu botul vârât într-o groapă adâncă pe care a făcut-o în fix zece minute, când i-am dat drumul din lesă.

— Oare nu înghite un kil de nisip? întreb îngrijorat. Nimeni nu răspunde.

Spre deosebire de Michelle care, cu costumul ei de baie improvizat, îmi fură câteva ocheade, eu sunt îmbrăcat cu o pereche de pantaloni de in și un tricou verde militar. În picioare am o pereche de espadrile bej furate din dulapul lui Fiorenzo. Am și eu o bere în mână și sunt atent ca tata să-mi dea ceea ce mai rămâne din joint. Nu e nimeni pe plajă, se vede doar barca Ondinei care moțăie pe mal.

— Îți mai amintești cum înotam împreună la apusul soarelui? zice tata la un moment dat, întorcându-se spre mine.

— Da, sigur, răspund și întind mâna să-mi dea țigara.

— Ajungeam până la geamandură și ne întorceam înapoi, spune aruncând fumul pe gură.

— Da.

După o scurtă tăcere pe care eu am păcălit-o trăgând ce mai rămăsese din joint, continuă:

— Îmi plăceau după-amiezile acelea. Nu există nimic mai frumos decât apusurile de soare pe mare. E un moment magic, soarele care se scufundă în apă și duce cu el vântul, aerul dintr-odată devine nemișcat și apa… apa pare că aproape se retrage în fața unei atât de mari frumuseți.

Mă încrunt și mă întorc să-l privesc în timp ce sprijin gâtul sticlei de buze. Michelle graseiază entuziasmată:

— Uau, ce cuvinte frumoase, Libero! Felicitări, chiar sunteți un om profund!

Aș vrea să-i pot explica noii noastre prietene că, în realitate, Libero Scotto are doar cearcăne profunde, și că toată profunzimea asta a lui se datorează unui pic de marijuana. Dacă aș fi știut că era suficient doar atât, aș fi luat măsuri mai devreme.

— Nu credeam să ajung să aud din nou accentul ăsta pe insulă, comentează el, sunt ușor impresionat când mă gândesc că există din nou o belgiancă aici…

O fi vreo iarbă specială, îmi spun, pentru că, de fapt, și mie mi se întâmplă același lucru, și eu simt o furnicătură de câte ori Michelle deschide gura. Înseamnă că situația îmi scapă din mâini, pentru că sunt circa treizeci de ani de când încerc să-mi stăpânesc emoțiile râzând de ele și acum, la peste patruzeci, mă trezesc că trebuie să-mi rețin cu greu

un soi de plâns care mi se urcă-n gât. Mă întorc, deci, spre frumoasa blondină și șoptesc:

— E doar consecința canabisului… și-mi duc degetele la gură ca și cum aș fuma.

Ea râde zgomotos (și asta din cauza jointului, îmi imaginez) și pieptul ei mare și alb, devenit și mai alb din cauza lunii, saltă sub maiou, furându-mi o altă ocheadă. În mare se află singura femeie pe care cred că am iubit-o în viața mea, singura care m-a făcut să simt emoții necunoscute, și totuși stau aici admirând sânii acestei frumoase străine și dând pe gât o bere după alta, în timp ce tata e ocupat să recupereze timpul care-i mai rămâne, ca să scoată la iveală ceea ce n-a arătat niciodată despre el.

— Așteptam ora aceea a înotatului cu tine, singurul moment cu adevărat plăcut al zilei, continuă după câtăva vreme. Apoi așteaptă să-mi întorc privirea spre el ca să adauge: Nu te strâmba așa. Ești un bărbat în toată firea și poți asculta adevărul de la bătrânul tău. M-am luptat toată viața cu un soi de demon pe care-l aveam în piept, o forță pe care nu reușeam s-o stăpânesc și care mă ducea de fiecare dată departe de voi. Adevărul e că, atunci când mă aflam pe mare, de-abia așteptam să mă întorc aici, și când eram aici, de-abia așteptam să mă întorc pe mare.

— Da, ne dădeam seama, nu făceai nimic să-ți maschezi nerăbdarea.

— Nu-i adevărat, încercam, chiar făceam eforturi, dar nu reușeam. Zilele toate la fel, pe plaja… cum se zice când pe plajă e soare…

— Însorită.

— Așa, da, însorită, căldura toridă… sau, la bar, timpul nu mai trecea, și atunci mă lăsam cotropit de gânduri urâte.

Michelle râde deja la orice.

— Înțelegi ce vreau să spun?

— Da, și-mi aplec capul, urmărindu-mi degetele care se joacă încercând să desprindă eticheta de pe

sticla de bere, da, pot să înțeleg.

Atunci pofta lui de vorbă scade, de parcă n-ar fi așteptat altceva decât un soi de binecuvântare din partea mea.

— Tati, ascultă, de ce nu te bucuri de seară în loc să te gândești la lucrurile astea… îi spun încercând să fac ca totul să fie mai ușor.

— Lucrurile astea, cum le spui, pentru că ești prea obtuz ca să înțelegi, sunt maniera mea de a-ți spune că tu erai partea cea mai bună a zilei, înotul cu tine era partea cea mai bună, ceea ce mă făcea să mă simt viu, ca atunci când eram pe nave.

Nici măcar amestecul de vin, joint și bere pe care-l am în corp nu mă poate ajuta să-mi înfrâng neîncrederea pe care o simt când îmi dau seama că sunt total nepregătit pentru cuvintele sale. Dacă există ceva ce m-a învățat viața, e cum să-i răspund tatei, pentru că oricum frazele lui erau mai mult sau mai puțin aceleași, discuțiile sale se refereau mereu la aceleași subiecte, cu puține variații de la tema centrală: așa că, după câtva timp, mi-am făcut un stoc de răspunsuri gata pregătite, care îmi permiteau să-l pun la punct fără să mă gândesc prea mult. Dar acest nou comandant mi-a luat și posibilitatea de a mă simți cât se poate de sigur, conștient de faptul că voi ști întotdeauna cum să-l înfrunt, ce să-i răspund.

— Ce drăguț… comentează Michelle, în timp ce eu mă ridic brusc.

Problema e că nu reușesc să stau aici să onorez un om, care, la ultima cotitură, a hotărât să facă și să spună ceea ce ar fi trebuit să facă și să spună în urmă cu un milion de ani.

— Verile alea nu se mai terminau. Arșița, strigătele copiilor, aglomerația, oamenii care sub umbrelele de plajă își povesteau lucruri inutile, care vorbeau mereu și numai despre alte persoane și nu mă lăsau să citesc… Era un coșmar. Apoi însă venea apusul soarelui, plaja se golea, mama ta

cobora să se joace cu Marina pe nisip, iar tu și cu mine aveam toată marea numai pentru noi.

N-a fost ușor să te am ca tată, asta aș vrea să-i spun (și poate aș face-o, dacă n-ar fi Michelle), pentru că cea mai mare greșeală a ta a fost tocmai să nu le ascunzi copiilor tăi demonii despre care vorbești. A trebuit să învățăm să conviețuim cu ei, cu spaimele tale îmbrăcate în rigoare și nepăsare, iar, cu timpul, spaimele acelea au devenit ale noastre, demonii ne-au acaparat și pe noi. Mama avea deja zilele ei nu, dar pe cele da le îmbrăca în culori, mirosuri și gusturi; grețoasa ta normalitate, în schimb, era mereu aceeași, nu avea niciun parfum și era de un cenușiu deschis și opac care n-avea niciun gust.

Răspund însă fără să-l privesc măcar:

— Mă duc s-o recuperez pe Ondina.

Sunt deja întors cu spatele când îl aud spunându-i lui Michelle:

— Are dreptate, nu e obișnuit cu anumite discuții, îl dezorientez. E ca mine la vârsta lui, preferă să țină totul în el…

Mă opresc și dau să mă întorc, dar Ondina mă cheamă, așa că-mi continui drumul. Nu sunt ca tine, tati, care te-ai lăsat copleșit de suferința aceea, eu mă lupt cu ea de o viață, și o fac cu ironie și cu un soi de superficialitate pe care tu o dezaprobi, aceeași care, în adolescență, mă făcea să ridic din umeri atunci când vorbeai de responsabilitate și de sensul datoriei, aceeași care acum mă împinge către mare și mă face să-mi scot tricoul, în loc să stau și să rumeg la lucruri care nu mai pot fi schimbate, aceeași care mă face să mă arunc în apă cu pantalonii pe mine, alături de sirena mea, care mă așteaptă fericită.

E simplu trucul, comandante, iar tu nu l-ai înțeles niciodată: e suficient să ridici din umeri și să râzi ca să ții departe demonii.

•

— Andrea, ești pregătit pentru partida de înot? Ajungem până la geamandură și ne întoarcem. Cine ajunge ultimul dă de băut!

În ziua aceea, tata era îmbrăcat cu obișnuitul costum de baie maro, care părea să-i fie mic și prin care i se întrezărea membrul. Când eram mic, el ieșea uneori de sub duș cu halatul deschis, și atunci dădeam cu ochii de pubisul său negru și mă blocam, pentru că într-adevăr era totul prea negru acolo. De altfel, Libero Scotto a fost întotdeauna un bărbat păros; când trebuia să plece și își îmbrăca uniforma pe care mama avusese grijă să i-o calce, din cămașa albă, cu ultimul nasture descheiat, ieșea întotdeauna un smoc de păr negru. Îmi aduc aminte că odată, într-una din puținele dăți când i-am văzut pe ai mei îmbrățișându-se, eram pe plajă (Marina nu se născuse încă), și ei erau întinși unul lângă celălalt, două trupuri diferite care păreau încastrate perfect: el umbros, cu un torace enorm ca al taurilor și acoperit cu păr, ea cu trupul ei minion și pielea albă, pătată doar de câteva alunițe ici-colo. Mama îi smulgea părul de pe piept și râdea. Libero se prefăcea că doarme și zâmbea, cu un braț sub cap și cu celălalt cuprinzând umerii ei, care își ținea capul pe inima lui. Nu i-am mai văzut niciodată așa, dar pot să spun că am fost norocos, cel puțin am imagini ale iubirii lor, ceva adevărat, concret, de readus din trecut atunci când îmi vine să mă întreb de ce stăteau împreună și dacă nașterea mea și mai ales cea a Marinei n-au fost o întâmplare, un incident al unei perechi care avea foarte puțin dintr-o pereche.

Când s-a născut Marina, tata a încetat să mai umble prin casă aproape gol și nu i-am mai întâlnit pubisul, în afară de o dată, când am intrat în baie în timp ce făcea pipi. Am închis ușa în grabă. El m-a chemat și, în timp ce se spăla pe mâini, a spus:

— Ce faci, vino aici, doar nu ești o fetiță care nu poate să-și vadă tatăl. Îl am exact ca al tău, numai un pic mai mare.

Apoi nimic, niciun fel de intimitate cu bărbatul care ar fi putut și trebuit să-mi explice niște lucruri importante când am început să-mi pun întrebări și să descopăr corpul. S-a gândit mama să umple golurile alea, absențele soțului, îmbrățișările lui nedate și cuvintele pe care nu avea timp să mi le spună.

Descoperisem de puțină vreme, datorită unor prieteni mai descurcăreți, magnifica artă a masturbării și stăteam așezat pe capacul WC-ului, convins că încuiasem ușa cu cheia, când ea a deschis și s-a trezit în fața mea ghemuit pe budă și cu penisul în mână. A fost doar o clipă, în următoarea dispăruse, și când, după

circa o jumătate de oră (timpul necesar ca să-mi fac curaj să-i înfrunt privirea) am ieșit de acolo, nu era nici urmă de Delphine. Iar seara, când ne-am întâlnit, în sfârșit, la masă, n-a făcut nicio aluzie la ce se întâmplase, zâmbitoare și normală ca întotdeauna, încât aproape mi-a venit să cred că, poate, prin cine știe ce întâmplare norocoasă, nu-și dăduse seama de nimic.

Dar își dăduse seama, și încă cum.

După câteva zile, când Marina era la after school, a venit la mine care studiam cu capul aplecat pe birou și mi-a spus brusc:

— Andrea, știi, *le sexe* este bun, descoperirea propriului corp e importantă. Nu trebuie să te rușinezi de nimic, o facem toți. E doar nevoie de *intimité,* pentru că masturbarea (la cuvântul acesta am tresărit ca atunci când profesorul, după ce parcursese catalogul o oră întreagă, mă chema tocmai pe mine la tablă) e un lucru important, de valoare, iar lucrurile de valoare trebuie să le ținem ascunse, pentru noi.

Apoi mi-a ciufulit părul și s-a dus în bucătărie. Și atunci mi-a venit să mă duc după ea, s-o îmbrățișez și să-i pun toate întrebările ciudate care mi se-nvârteau pe-atunci în minte. Colegii mei de clasă ziceau că din chestia lor iese ceva alb, dar mie nu-mi ieșea chiar nimic. De ce oare? Eram bolnav? Aveam vreun defect? Cu cine să vorbesc, dacă nu cu ea, singura persoană prezentă în viața mea? Dar n-am avut curaj și am renunțat, spunându-mi că i-aș fi făcut, eventual, o aluzie tatei, când se întorcea, chiar dacă știam că, în realitate, n-o voi face niciodată.

Dar spuneam de ziua aceea pe plajă și de invitația comandantului să ne întrecem în mare.

— Andrea, ești pregătit pentru partida de înot? Ajungem până la geamandură și ne întoarcem. Cine ajunge ultimul dă de băut!

Era o după-amiază de la sfârșitul lui august, și apusul soarelui acoperea cu portocaliu malul și *faraglioni,* în timp ce marea întunecată și caldă ne aștepta doar pe noi, noua noastră întrecere. Mi-am luat ochii de la costumul lui și l-am urmat, a făcut doi pași rapizi și s-a azvârlit în apă, începând să înoate cu un impecabil stil bras. Ar fi trebuit să-l urmez imediat, dar am rămas pe mal privind în spatele meu plaja liberă și nisipul deja călduț pe care se jucau Marina și mama, care voiau să construiască ceva, dar nu făceau decât să se sărute și să se îmbrățișeze. Apoi am intrat în apă plictisit și am început să înot cu un stil care nu era cu siguranță perfect ca al tatei, pentru că eram absorbit de gândul că, în realitate, aș fi rămas

cu plăcere pe plajă împreună cu „femeile casei”, cum le spunea el, glumind, dar nu prea mult. Deoarece, cu definiția aia, comandantul voia să stabilească o linie de demarcație între noi și ele, între lumea noastră, făcută din „chestii bărbătești” (înotul, discuțiile despre mare și despre politică, băutul la bar cu prietenii lui care mă invitau să încerc romul și râdeau când mă dădeam înapoi oripilat, partidele de cărți seara, pe care eram obligat să le privesc în tăcere lângă el sau zorii petrecuți pe o stâncă așteptând să muște peștele), și a lor, plină de „fleacuri inutile”.

Când se întorcea din lungile sale călătorii, eu trebuia să trec peste frontiera aceea invizibilă și să mă despart de femeile mele, care în realitate erau singurele care mă făceau să mă simt cu adevărat bărbat, nu atât pentru că vorbeau despre lucruri care nu mă interesau, cât pentru că știam că lor n-aș fi putut niciodată să le spun totul, n-aș fi putut să le pun multele întrebări care deseori mă țineau treaz noaptea.

Ceea ce mă făcea să mă simt diferit era imposibilitatea de a mă simți parte din ceva, faptul că eram străin de lumea aia feminină.

Deveneam bărbat prin lipsă, nu prin adăugire.

Tata a ajuns la geamandură cu vreo douăzeci de metri înaintea mea și s-a întors înapoi. Înota cu mișcări regulate și mereu egale, în timp ce eu gâfâiam să câștig terenul pierdut. El fusese cel care mă învățase, când aveam patru ani. „Trebuie să ții mâinile relaxate și degetele unite” repeta, arătându-mi mereu același gest, brațul care cădea în apă cu un *pleosc* greu, „înclină încheietura mâinii, când mâna e în apă, împinge-o în jos și către exterior” continua fără încetare, ca și cum le-ar fi explicat băieților lui, pe navă, vreo manevră importantă, și iarăși „împinge cotul în sus, către exterior și în spate”, și tot așa, în fiecare zi, o oră, niciun minut în plus, nici unul în minus, până când nu fusese răpit de o altă lungă călătorie, lăsându-mă singur să tot încerc. Și atunci brasul meu nu ieșise perfect, cum ar fi vrut el, pentru că lecția rămăsese la jumătate, asemenea tuturor lucrurilor pe care le făcea pentru noi, care se întrerupeau mereu. Și în timp ce-mi împingeam cotul în sus, mă gândeam exact la asta, că și eu, asemenea explicațiilor sale, rămâneam la jumătate, înotam pe jumătate, creșteam pe jumătate.

A ajuns la mal și s-a așezat pe nisip, așteptându-mă să sosesc și eu, ca să mă prindă de subsuori și să mă urce pe umeri. „Și azi te-am lăsat în urmă. Ești lent, Andrea, prea lent, trezește-te!” a glumit. Și chiar dacă în vorbele lui exista un pic de dezamăgire și de reproș,

nu mi-am dat seama, sau poate m-am prefăcut că nu-mi dau seama, pentru că acela era momentul cel mai plăcut al partidei de înot, când mă aflam pe umerii lui largi, părând în stare să susțină orice greutate, orice efort. Din păcate a durat teribil de puțin, pentru că în clipa următoare m-a aruncat în apă râzând. Când am ieșit din nou, mama citea întinsă pe prosopul de plajă, iar Marina dormea cu capul sprijinit pe coapsa ei. Când am trecut pe lângă ele, mama a șoptit: *„Ma puce* doarme". Așa-i spunea mereu, puricele meu.

Mi-am înghițit zvâcnetul de gelozie și, cu apa caldă a Mării Tireniene care picura încă de pe mine, l-am urmat cu capul plecat pe Poseidonul meu, spre bar. Trebuia să-i plătesc de băut, în ciuda faptului că nu-mi rămâneau decât vreo câțiva bănuți pentru toată săptămâna. „Să-ți ții promisiunile e o datorie, un gest care înnobilează", repeta mereu comandantul.

O chestiune bărbătească.

27.

Colaj

Există, pe plajă, o barcă de pescuit, una din bărcile acelea vechi cărora marea le-a șters culoarea, așezată pe suprafața moale a nisipului, acolo unde apa formează uneori mici bălți. Pe fundul ei se vede o plasă deasă de pescuit pe care un balon de acostare atrage atenția cu roșul său aprins. În fundal, dincolo de imaginea întunecată a Vivarei, soarele aproape la orizont e înconjurat de o ușoară perdea de nori care pare o spumă iradiată de lumină.

Când mi-am văzut fotografia agățată în casa Ondinei, mi s-a părut că aproape simt în aer mirosul peștelui de atunci, al mării care mamei nu-i plăcea și care mie, dimpotrivă, îmi amintea de iubita mea. În afara jocului cu animale, îl mai jucam cu Marina și pe cel al mirosurilor, atribuind o aromă fiecărei persoane și fiecărui loc. Mama era mireasma boabelor arborelui de căpșuni, pe care le rupea din copac (uneori le pune în cărți, ca să nu piardă semnul), comandantul era mirosul aspru al coloniei sale, Ciccio, cel zemos al căpșunilor pe care ni le aducea în luna mai, casa noastră era parfumul lămâiului de lângă ușă; bunica, în schimb, în înflăcărata noastră imaginație infantilă, mirosea a mucegai, a ceva vechi, asemenea locuinței ei care se lupta de decenii, fără succes, cu aerul sărat și umezeala. Eu, după părerea Marinei, miroseam a pământ, pentru că eram tot timpul cu mâinile în el, ea, dimpotrivă, mirosea a mierea care-i rămânea uneori pe buze, după-masa, când mama Ondinei ne pregătea obișnuita felie de pâine cu unt pe care uneori punea lichidul acela dens și vâscos semănând cu aurul și cu smirna topite. Dar

mirosul cel mai intens, pe insulă și în copilăria mea, rămânea cel de pește, la care mulți strâmbă din nas, dar care mie îmi amintea de Ondina când ieșea din apă, izul acela puternic de care nu scăpa niciodată, chiar dacă își freca minute în șir pielea sub jetul de apă al pompei, cu picioarele goale care lăsau amprentele Mediteranei pe gresia caldă.

Mirosul Ondinei.

În după-amiezile acelea însorite acompaniate de cântecul cicadelor.

28.

Cele mai vechi animale de pe pământ

Doarme?

Deschid displayul telefonului și citesc mesajul surorii mele.

Ca un îngeraş, răspund imediat și mă uit cu coada ochiului la tata, care privește fericit marea întunecată.

— E fiică-ta, îi spun, în timp ce continui să tastez, mă întreabă dacă te-ai culcat deja. Dacă ar ști că ești pe plaja din Procida…

Comandantul zâmbește ușor, dar nu spune nimic. Între timp, Ondina s-a apropiat, șiroind de apă, cu picioarele înfundate în nisipul negru care i s-a lipit de pulpe, cu părul despărțit în șuvițe groase și buzele albite. O găsesc atât de frumoasă, că pentru o clipă nici măcar nu ascult ce are de spus. Ba nu, ce are de întrebat.

— Hei, zice.

— Scuză-mă. Ce ziceai?

— Că sora ta îmi spusese că nu se mai poate avea încredere în tine… dar nu credeam că atât de mult. Marina nu știe că sunteți aici? îi ascunzi toate astea?

Și zâmbește în timp ce-și șterge părul cu un prosop.

Ar trebui să-i răspund supărat, dar toată atenția îmi e prinsă de o picătură de mare iluminată de lună, care de la sâni alunecă în zigzag spre șold. Pentru o clipă îmi vine să pun mâna pe pielea aceea udă, dar noroc că în ultimul moment îmi revin și întreb:

— Așa ți-a spus?

Ondina dă din cap și adaugă amuzată:

— Nu face figura aia, nu e chiar atât de rău să nu ți se dea credit, să știi. Înseamnă că ești uman.

Putem avea încredere în mașinile care nu ne lasă în pană, computerele, toate obiectele mecanice pe care am învățat să le construim cu precizie, miile de dispozitive cu care ne iluzionăm că vom putea într-o bună zi înțelege motivul atâtor lucruri.

Nu răspund, sunt prins de chestiuni puțin mai materiale: picătura tocmai a trecut de șnurul albastru care ține legată partea de jos a costumului. Dacă ar trebui să spun ce mă fascinează la Ondina, e tocmai pielea, acest organ senzorial care ne protejează și-i împiedică pe alții să vadă în interiorul nostru. A ei pare de mătase când o vezi, atât de perfectă, lipsită de cute, negi sau imperfecțiuni, nicio cicatrice, arsură, tatuaj sau piercing, doar un covor lung și moale, o plajă ondulată plină de nimic, unde e și mai ușor să te pierzi.

— Puteai să-ți scoți mai întâi pantalonii, nu crezi? Mă readuce în realitate zâmbind, în timp ce aruncă o privire spre pantalonii mei uzi abandonați pe plajă.

— Nu, n-aveam timp, voiam să mă înec mai întâi.

Ondina râde copios. Apoi îmi dă prosopul pe care mi-l înfășor la brâu ca să-mi pot scoate slipul

— De ce nu aprindem un foc? Noaptea e umezeală, intervine Michelle.

— Da, mi se pare o idee foarte bună, aprobă imediat sirena mea cu obișnuitul ei entuziasm, și pornește împreună cu prietena ei să caute lemne.

— Ți-e frig? îl întreb pe tata. Stă cuminte pe scăunel, fluierând printre dinți cântecul ăla blestemat, *Malafemmena,* care cine știe de ce, mi-o aduce întotdeauna în minte pe mama. Euforia inițială datorată jointului a lăsat locul unui calm serafic. Dă din cap și se așază mai bine pe scaun. Mă așez pe nisip, lângă el, cu picioarele strânse la piept și coatele pe genunchi. În ciuda frisoanelor cu care corpul meu se revoltă la o pe cât de neașteptată, pe atât de nemotivată baie nocturnă,

profit de micul moment de liniște ca să-l întreb din nou de unchiul Biagio.

— Ce ți-a spus unchiul despre mama, poți să-mi spui? insist. Mă privește deranjat și răspunde cu o întrebare.

— E atât de important pentru tine?

Mă gândesc o clipă. Poate că nu, la urma urmei, cui îi pasă de ce credea unchiul Biagio, pe care nu-l văd de o eternitate.

— Da, răspund.

Oftează.

— A venit într-o zi și mi-a spus că mama ta nu e o soție cum trebuie.

Mă încrunt.

— În ce sens?

— În sensul că el o considera… cum se zice, nu-mi vine cuvântul, are…

— Irecuperabilă.

— Nu, ce irecuperabilă!

— Iresponsabilă.

— Da, bravo, știi că uneori uit cuvinte, fir-ar să fie! În orice caz, mi-a spus că exista o bârfă despre ea… se zicea că maică-ta are un amant. Iar unii credeau că e tocmai Alfredo.

Și se apleacă, uitându-se la teckelul făcut covrig la picioarele sale.

— Era adevărat?

Nu mă privește.

— Tati, era adevărat?

— Nu știu, poate tu poți să știi, spune întorcându-se spre mine.

— Eu?

— Păi erai mai mult decât mine acasă. Ea era tânără, frumoasă, trăia practic singură… îmi imaginez că mulți îi dădeau târcoale. Cu toate astea, n-am întrebat-o niciodată nimic și am evitat întotdeauna să mă gândesc prea mult la asta. Cu siguranță n-o să încep acum, ar fi un nonsens absolut, nu crezi?

Se întoarce din nou să privească marea.

— Eu nu știu chiar nimic. Și nici pe mine nu mă interesează, răspund și-mi simt gâtul uscat.

Liniștea care se așterne între noi lasă să se audă zgomotul făcut de labele lui Tannen, ocupat să sape în nisip.

— Trebuie să-mi promiți ceva, spune după câtva timp.

— Iarăși? Nu ți se pare că mi-ai cerut deja prea mult de ieri până azi? Dacă Marina descoperă toate astea, nu mai vorbește cu mine toată viața! îi răspund.

— Păi ți-aș face un cadou frumos, zice, și râde până când o tuse cavernoasă îl obligă să înceteze.

— Dacă de tânăr ai fi fost așa, poate ai fi avut vreun prieten în plus…

— Așa cum?

Se întunecă brusc, cu mâna strânsă încă în pumn în fața gurii.

— Simpatic.

Își trece două degete pe sub nas și răspunde:

— Ca s-o faci pe simpaticul trebuie să fii fericit sau prost. Iar eu nu eram nici, nici.

Fetele se întorc cu crenguțe pe care le împrăștie pe nisip, iar Augusto sare să prindă una. În timp ce nevroticul nostru câine ronțăie de zor nuiaua, fetele încearcă să aprindă focul.

— Nici măcar nu te prefaci că ne ajuți? întreabă Ondina zâmbind.

Îi fac cu ochiul:

— Tu ai fost întotdeauna șeful, îți amintești?

Tata îmi pune o mână pe braț.

— Ce-i?

— Îți vorbeam despre promisiune…

— Ce anume?

Le aruncă o privire fetelor, ca pentru a controla distanța care ne desparte de ele, și numai după aceea începe să vorbească:

— Când… și se oprește, întinzându-se spre mine și apropiindu-și gura de urechea mea, în timp

ce-l mângâie pe nebunul aflat sub scaun, n-o să mai fiu…

Încerc să-l întrerup imediat, dar de data asta continuă, făcându-mi semn că nu admite obiecții.

— Trebuie să-mi promiți ceva…

— Tati, ascultă, e o seară frumoasă, m-ai obligat să mă întorc aici, eu n-am…

— Ascultă-mă tu, că n-am mult timp.

Tac.

— Promite-mi că o să mă aduci aici, când n-o să mai fiu. Mă privește fix, așa cum doar el știe să facă, eu mă uit în altă parte, dar comandantul insistă: Știi, mi se întâmplă tot mai des să mă gândesc că, atunci când aștepți moartea, viața devine o povară dureroasă și inutilă…

Trag în piept un chintal de aer și îl țin în piept înainte de a-i da drumul încărcat cu dioxid de carbon și cu angoasa care mă cuprinde.

— Nu putem vorbi altă dată? încerc din nou.

— N-avem despre ce vorbi, nu vreau să te chinui cu problemele mele, ești tânăr și ai tot dreptul să te bucuri de viață. Vreau doar să-mi promiți… așa, ca de la fiu la tată.

Închid ochii, și când îi deschid din nou, el e tot acolo așteptând.

— Îmi promiți că mă aduci aici?

— Dar aici unde? În ce sens? reușesc în sfârșit să formulez o întrebare, întrebarea.

Tata pufnește și răspunde contrariat:

— Andrea, nu poți folosi și acum nenorocita aia de propoziție, ce naiba!

Mie îmi vine să râd, în timp ce pocnetul lemnelor anunță apariția focului care în scurt timp va colora fețele noastre și nisipul în portocaliu. Știu că n-am niciun motiv de râs, căci vorbim totuși despre moarte și promisiuni, dar mie chiar îmi vine să râd, mi se pare imposibil să n-o fac, ca arunci când, la școală, știi că profesorul o să te vadă, dar nu reușești să te abții. Tata mă privește cu o expresie dezamăgită și comentează:

— Din toate regretele pe care le duc cu mine, cel mai mare e că am crescut un asemenea fiu…

— Scuză-mă, spun, când îmi revin, e pentru că discuția asta mă tulbură peste măsură.

— Și atunci râzi?

— Da' cum, nu știi?

Comandantul oftează și se apropie din nou de mine. Între timp, Augusto e ocupat să-i scuipe pe picior ceea ce rămâne din nuia.

— Aș dori să fiu incinerat și să mă întorc la Ciracco, pe această plajă, reia cu tristețe în glas, vreau să împrăștiați cenușa acolo, ridică mâna tremurândă ca să indice un punct în întuneric, în mare, sub *faraglioni.* Acasă la mine. Eventual, dacă reușești, adu-o și pe mama ta…

Ar trebui să spun ceva, orice, ca să întrerup șirul acesta de cuvinte absurde care sunt grele ca niște pietre de moară și mi se blochează în esofag, tăindu-mi respirația, așa că scrâșnesc din dinți.

— Nu mi se pare cazul să vorbim acum despre asta, reușesc în sfârșit să șoptesc.

Ondina și Michelle, după ce au aprins focul, râd la câțiva metri de noi, iar asta, dacă e posibil, face ca scena să fie și mai grotescă.

— Ba da, e cazul, spune, mâine noaptea asta magică va fi sfârșită…

— Și-atunci?

— S-ar putea să nu mai avem ocazia să vorbim despre asta…

— În ce sens? spun, dar el îmi face semn că renunță.

Atunci întind mâna spre câine, numai că teckelul scoate un mârâit rapid de avertisment și sunt nevoit să-mi retrag brațul înainte să reiau discuția.

— Dar se poate face? Nu cred că lumea ar fi fericită să facă baie în cenușa ta. Mi se pare macabră chestia asta, drept să spun.

— O promiți, sau nu? revine din nou dârz.

— Îmi amintesc că, atunci când a murit mama, ai insistat să fie îngropată, în ciuda dorinței sale. Acum însă îmi ceri să o iau de acolo. Trebuia să te gândești înainte, nu?

Mă privește indispus și-și ridică puțin bărbia.

— Bine, și ce-i cu asta? Nu-ți poți schimba ideea? Numai proștii nu-și schimbă niciodată ideea.

— Du-te să-i explici mamei că ți-ai schimbat ideea, răspund brusc și, în timp ce pronunț cuvintele astea, îmi pare deja rău, pentru că el se întunecă la față și nu spune nimic.

Ondina și Michelle beau și pălăvrăgesc vesele, și atât de tare doresc să mă întorc la ele, la viață, atât de mare e dorința de a vorbi și a-mi aduce aminte, că aprob fără să mă mai gândesc. Tata zâmbește satisfăcut și mi se pare că șoptește un „mulțumesc”, pentru că în realitate sunt departe de el și de poveștile lui funebre, cu o nouă sticlă de bere care părea să mă aștepte doar pe mine, vârâtă în nisip taciturnă și singuratică, lângă focul ce în curând o va face de nebăut, și mai aproape de șezutul candid al lui Michelle.

Ondina mă cheamă.

— Despre ce vorbiți? mă întreabă.

— Lucruri fără importanță, și mă așez pe nisip lângă ea.

Tata continuă să fixeze nemișcat orizontul brăzdat de luminițe gălbui.

— Eram îndrăgostită de tine, știi? spune după puțin timp, profitând de faptul că blonda belgiancă pare să aținească, am fost mult timp, poate prea mult…

Apoi îmi pune mâna caldă pe braț, o mână care miroase a foc și mă încălzește imediat. Cu toate astea, răspund rece:

— Da? Nu mi se părea.

— Eram pricepută să simulez, să ascund. Să mă ascund. Eram asemenea caracatițelor pe care le

pescuiam, mă vâram în vizuină și vai de cel care se apropia.

— Și acum nu mai ești?

— Acum nu mai e nevoie să mă ascund.

Apoi se ridică și se întoarce cu spatele ca să-și scoată costumul ud, pe sub prosopul pe care l-a luat de la Michelle și pe care l-a înnodat deasupra sânilor. Numai după aceea se așază din nou. Nu știu de ce, poate a fost gestul, noaptea aceasta specială plină de stele, poate pentru că Michelle și tata au ieșit din scenă, îmi vine s-o iau de mână. Se uită la mine, dar nu spune nimic, așa că încep să vorbesc.

— Ești fericită? întreb.

— Ce-i cu întrebările astea, Andrea? Nu tu erai cel în care nu poți avea încredere, superficialul?

— Și superficial? Așa ți-a spus ticăloasa aia? spun și-mi retrag mâna.

Ondina râde, și râsul ei pare să se topească în pocnetele slabe ale focului.

— O spune cu afecțiune.

— Da, sigur. De fapt, tu știi că poți avea încredere în mine și că nu sunt deloc superficial.

Și atunci îmi vine s-o sărut, pentru că, ce naiba, e momentul ideal și, dacă cineva ar fi scris manualul sărutului perfect (o fi făcut-o cineva?), în el aș găsi fără îndoială descrisă o situație asemănătoare. Numai că, așa cum se întâmplă în ultimele două zile în viața mea, între ceea ce ar trebui să se întâmple și ceea ce, dimpotrivă, se întâmplă, se strecoară o mică bestie numită Augusto, care își ridică dintr-odată urechile și se repede lătrând înspre partea de plajă înghițită de întuneric.

Tata și Michelle se trezesc brusc. Dau să mă ridic pufnind ca să merg să-l recuperez pe bătrânul Câine Zălud, numai că Ondina mi-o ia înainte spunând:

— Mă duc eu și profit ca să mă schimb.

— O fi auzit vreun animal, comentează tata, ridicându-se de pe scaun.

— Da, așa o fi, confirm iritat.

Dulcea mea muză se întoarce în scurt timp, îmbrăcată cu tricoul și pantalonii scurți, și cu felul ei tipic de a umbla, pe care îl iubesc, pentru că e numai al ei. Ține în brațe un Augusto perplex.

— Ce-a mai făcut de data asta? întreb.

— Veniri să vedeți, șoptește ea, cățelușul nostru a făcut în așa fel încât să nu pierdem un spectacol minunat.

— Ce anume? încerc din nou să aflu.

— Veniți.

Michelle se ridică sărind veselă, iar tata îmi întinde mâna în căutare de ajutor.

— Așteaptă aici, ne întoarcem imediat, îi spun, vrând să evit greutatea de a-l însoți pe nisip.

— Nici nu-mi trece prin cap, protestează el, ai auzit ce a spus? Ceva minunat. Și tu ai vrea să mă lași aici, să mucegăiesc. Hai, ajută-mă!

Oftez și-l prind de braț. Când, în sfârșit, ajungem, lângă cele două fete (după cinci minute), Michelle se întoarce și ne face semn să nu vorbim. Tannen, aflat încă în brațele Ondinei, pare să se plictisească și cască.

— Uitați-vă acolo, spune belgianca, indicând un punct în întuneric.

— Ce e?

— O țestoasă marină, chiar acolo.

Încerc să-i urmăresc degetul, încrunt sprâncenele, îmi întind gâtul și, în sfârșit, descopăr o țestoasă mare, ocupată cu săparea unei găuri în nisip.

— Trebuie să-și depună ouăle, șoptește Michelle graseind, ce minunăție!

— Am mai văzut una acum câteva seri, spune tot în șoaptă Ondine, și-a făcut cuibul chiar sub stânci.

După un scurt timp de tăcere absolută continuă:

— Hai, s-o lăsăm în pace, mâine-dimineață o să vin să încercuiesc zona.

Și se întoarce înapoi la foc, care și-a pierdut deja mult din forța inițială.

Michelle se scoală din nou în picioare cu un salt, fără să-și folosească mâinile, și-și urmează prietena. Vreau să mă iau și eu după ele, dar tata mă oprește spunând:

— Știi că țestoasele se întorc pe plaja pe care s-au născut? Exemplarul acela a venit pe lume chiar aici, în urmă cu mai bine de douăzeci de ani. Și aici s-a întors. Ca tine, și ca mine…

Îmi aruncă o privire profundă și tristă. Mai tristă ca oricând.

— Hai, să mergem la culcare, s-a făcut târziu, răspund în grabă și îl invit s-o pornească spre foc, care-mi doresc să mai aibă puterea să înlăture fiorul pe care l-am simțit în brațe.

Țestoasa va termina de acoperit ouăle și va pleca, sperând că va fi suficient stratul de nisip să-i protejeze puii, lumina lunii să-i călăuzească și foșnetul mării să-i ajute să găsească drumul. Va pleca pentru că știe că nu are puterea să clocească și că nu are atâta timp la dispoziție. Va pleca, nu înainte însă de a fi făcut totul pentru a le garanta puilor supraviețuirea.

Nu toate mamele sunt atât de grijulii.

•

— Dar de ce te numești Ondina?

M-a fulgerat cu privirea.

— Ce-am spus?

— E întrebarea pe care mi-o pun toți de când m-am născut, credeam și speram ca tu să nu mi-o pui niciodată.

— Scuză-mă…

Am plecat capul și m-am uitat la mâna ei care săpa cu un bețișor în nisip. Aveam alături dragul meu Olympus.

În noaptea aceea nu era luna pe cer și, dacă n-ar fi fost lumina provenită de la bar, plaja ar fi fost complet în întuneric. Dar acea

mică dâră electrică reușea să lumineze primele rânduri de umbre, care așteptau somnoroase zorii unei noi zile.

Era în septembrie, și nu peste mult timp și umbrelele urmau să ajungă în vreun depozit.

Există ceva ciudat în aer în serile de sfârșit de vară, ca și cum ar pluti pe undeva parfumul toamnei, probabil sunt primele semnale ale melancoliei, care nu e impalpabilă, dimpotrivă, se poate respira, și poate are și o aromă caracteristică, una din miresmele acelea care trezesc amintirile, însă băieții de pe insulă nu înțeleg asta și râd de mine.

Nisipul sub picioarele noastre era umed și zgrunțuros și se prindea de degetele ei mici, pe care nu reușeam să încetez să le privesc.

— Și mama, și bunica au nume marine…

— Marina nu e un nume marin, mă întrerupe ea, ca să-mi dea de înțeles că nu mai vrea să vorbească despre asta. Dar, după o clipă, a reluat de unde se oprise: în orice caz, ai mei aveau dreptate, au făcut bine că mi-au pus numele ăsta. Știi ce se spune despre ondine? Că sunt spirite de apă, nimfe fără suflet…

Și m-a privit strângându-și gura și încruntându-se.

— Nu-i adevărat, tu ai suflet, ba chiar unul frumos, mă reped să spun.

Expresia i s-a schimbat brusc și, după o lungă gândire, a comentat:

— În curând o să ai o grămadă de fete, știi?

Am zâmbit, pentru că nu știam ce altceva să fac.

— Vorbesc serios. Ești frumos, prea frumos pentru insula asta ruinată, și uneori știi să spui ce trebuie. Trebuie să pleci de aici.

Nu înțelegeam.

— Trebuie să pleci, locul ăsta nu te merită, continuă Ondina.

— Ce spui?

— Spun că uneori mi se pare că ești întruparea frumuseții. Adică, chiar și fotografiile pe care le faci… ai pur și simplu un raport special cu frumusețea, e ca și cum s-ar folosi de tine pentru a se lăsa găsită, a se lăsa privită.

— Ai înnebunit, eu nu merg nicăieri, unde vrei să merg? Aici m-am născut, aici e familia mea, ești tu…

S-a încruntat și și-a întors privirea spre marea cea întunecată.

— Adică, aici mă simt bine, ne distrăm… am încercat, dar ea nu s-a uitat la mine. Am pufnit de ciudă, nu știam cum s-o iau, nu

exista un comportament stas cu ea, uneori o frază îi trezea un zâmbet timid, în ziua următoare aceleași cuvinte o puteau supăra. Așa că am încercat să schimb discuția.

— În noaptea asta nici măcar nu e lună, dacă am vedea totuși o țestoasă marină, mă îndoiesc că aș putea-o fotografia… am spus ridicându-mi ochii spre cerul întunecat.

Dar ea nu mai vorbea, de parcă i-aș fi făcut cel mai mare rău din lume.

— Ondina?

— Ce-i? a răspuns continuând să nu se uite la mine.

— Te-ai supărat?

— Nu.

— Ce ai?

— Nimic.

— Hai, spune-mi!

În sfârșit și-a întors capul.

— Tu chiar nu înțelegi, nu-i așa?

— …

— Uneori, când sunt în pat, simt că mă sufoc și aș vrea doar să fug departe. Și știi la ce mă gândesc?

— N-aș putea să spun.

— Mă gândesc că mâine tu o să pleci de aici, o să ai o viață diferită dea mea și de a tuturor sărmanilor care se învârtesc aici, în cerc, fără să aibă un scop. Și atunci adorm mai puțin furioasă.

— Ce te împiedică să pleci când o să fii mare, dacă ții atât de mult? am întrebat, după ce m-am gândit o clipă.

Dar ea a continuat, ca și cum eu n-aș fi spus nimic.

— Nu irosi marele noroc pe care-l ai. Fă în așa fel încât să-l meriți. Apoi s-a ridicat și a continuat: Hai, să ne întoarcem acasă, e umezeală și sunt obosită, țestoasa n-o să vină. De altfel, dacă chiar vrei să știi, nu-mi plac țestoasele.

M-am luat după ea șovăind.

— Nu-ți plac?

— Nu, a răspuns scuturându-și nisipul de pe fund.

— Sunt printre animalele cele mai vechi de pe pământ.

Și ce-i cu asta? părea să spună privirea ei. Apoi și-a găsit cuvintele.

— Știi de ce nu-mi plac? Am vorbit despre asta într-o zi cu bunicul, care mi-a spus că, după părerea lui, erau niște ființe lașe. Milioane de ani au fost grozave în a-și construi carapacea pe care o

duc cu ele și care le-a salvat de prădători, dar, cu timpul, găoacea care le apăra a devenit închisoarea lor; alte animale au continuat să evolueze, să se schimbe, ele însă au rămas așa, n-au progresat. Așa că numărul lor e în scădere și poate că într-o bună zi vor dispărea, pentru că n-au știut. Să se schimbe, n-au găsit forța să se despartă de găoacea lor. Să se îndepărteze de casă.

29.

Ca faraglioni *din Ciraccio*

Stau întins în pat, fată să reușesc să adorm, și, frământat de miile de emoții din ultimele ore, privesc tavanul. Din dormitorul surorii mele nu se aude niciun zgomot, deși ușa e întredeschisă. În ultimii ani, tata s-a întors să doarmă acolo, așa mi-a spus; când venea și el, Marina și Fiorenzo trăgeau canapeaua din salon și-i lăsau tatei dormitorul. I-a trebuit o oră ca să adoarmă, repeta mereu că fără ceaiul de mușețel nu va reuși, iar la un moment dat m-a strigat din pat, eu am intrat în cameră, am mers lângă el, încercând să nu mă uit prea mult în jur, dar n-avea nevoie de nimic, m-a prins de mână și m-a privit fără să scoată o vorbă. Și pentru o clipă, doar o clipă, mi s-a părut că e pe cale să-mi ceară un sărut sau o îmbrățișare, nu știu, și atunci mi-am tras mâna, de parcă a lui m-ar fi ars, și, cu o scuză, am plecat.

Mă scol și mă duc în vârful picioarelor în coridor, trec pe lângă camera tatei și mă apropii de fereastra salonului care dă spre grădină: în casa Ondinei lumina mai e încă aprinsă. Ceasul de pe dulapul din bucătărie îmi spune că e ora patru și un sfert. Poate că nu poți să te întorci după mulți ani acolo unde te-ai născut și să te prefaci că nu s-a întâmplat nimic, să te azvârli în pat și să începi să sforăi. Poate ar fi trebuit să-l îmbrățișez, ce-ar fi fost? Poate acum nu m-aș simți atât de prost. Poate e liniștea asta, cu care nu mai sunt obișnuit, cea care mă agită. O liniște deranjantă. Mi se pare că nu-l aud nici pe tata sforăind. Dar Augusto?

Augusto.

Unde s-a ascuns câinele ăsta afurisit? Îmi amintesc că atunci când am mers pe plajă era cu tata. Poate e în cameră cu el, făcut covrig la

picioarele lui. Îmi vâr capul prin ușa întredeschisă și arunc o privire rapidă: comandantul e nemișcat în pat.

— Augusto… șoptesc în întuneric de câteva ori fără să primesc răspuns.

Mă întorc înapoi și deschid ușa de la intrare Am pe mine boxerii și un tricou, umezeala nopții mi se lipește de piele. Fluier, dar nimic, în afară de foșnetul mării dedesubt.

— Tannen, câine blestemat… unde ești, bombănesc în timp ce mă învârt prin grădină.

Ușa casei Ondinei se deschide brusc, și ea apare în prag.

— Ce s-a întâmplat?

— Și tu ești încă trează?

— Da, răspunde cu o grimasă.

— Augusto… nu-l găsesc. N-aș vrea să fi rămas pe plajă. Soră-mea o să mă ucidă, fără îndoială.

— Nici vorbă, răspunde venind grăbită spre mine, îmi aduc aminte că taică-tău îl ținea în lesă, a urcat odată cu noi.

Eu, ca și cum Ondina n-ar fi spus nimic, continui să gândesc cu voce tare:

— În două zile i-am distrus o oglindă, o saltea, un magnet oribil, i-am rupt o față de pernă din brocart, iar acum i-am pierdut câinele. Și îi duc înapoi un tată care nu-și ia medicamentele și fumează iarbă. Sunt o persoană pe care nu te poți baza, are dreptate.

Ondina zâmbește.

— Ce spui! Hai, vino să-l căutăm, o fi pe-aici pe undeva. Și nu mai vorbi așa, i-ai distrus salteaua, dar îi duci înapoi un tată puțin mai mulțumit ca înainte.

Ondina a avut întotdeauna talentul de a spune lucrul la care eu nu m-aș fi gândit niciodată, de a privi situațiile dintr-un unghi în care eu nu reușesc să ajung. Eu sunt fotograful, dar, dintre noi doi, ea a fost întotdeauna cea în stare să schimbe perspectiva.

— Augusto… micuțule, zice când intrăm în casă, unde ești?

Drept răspuns se aude un schelălăit ușor.

— Unde…? încerc să spun, dar Ondina se îndreaptă deja spre zgomot, în bucătărie.

— Augusto… repetă.

Câinele tiran latră fără vlagă.

— Da' unde-i? întreb alarmat.

— Aici, și de abia se apleacă spre ușa mașinii de spălat, că teckelul se repede afară și sare pe ea lingându-i mâinile și gâtul.

— Ce naiba, izbucnesc, cum e posibil că, imediat ce vede o gaură, intră în ea? Asta nu-i un câine, e o cârtiță!

— Păi ăsta e instinctul lui, râde Ondina, în timp ce încearcă să se apere de neobișnuita afecțiune a dominatorului.

Îmi umplu un pahar cu apă de la robinet și o beau dintr-o suflare. Ondina, ghemuită pe gresia bucătăriei, cu capul lui Augusto pe genunchi, se uită la mine și spune:

— Și dacă ne-am duce să pescuim cu barca mea? Eu și cu tine, atât.

— Când?

— Acum.

— Acum?

— Sigur, ce crezi, la ce oră se pescuiește?

— E patru dimineața… și mai e și tata…

— Tatăl tău doarme, Michelle doarme și ea. După două ore ne întoarcem. Nu mergem prea departe…

Trag cu urechea să aud dacă din camera comandantului nu se aude ceva, ținând cont de haosul din ultimele minute. Ideea de a petrece două ore singur cu Ondina e atrăgătoare, așa că hotărăsc să nu mă mai gândesc la asta și spun: „Vin". Am pierdut socoteala tâmpeniilor pe care le-am făcut în ultimele douăzeci și patru de ore; dacă aș face și eu o listă ca Marina, faptul că merg

cu Ondina în zorii zilei, lăsându-l pe tata singur, nici măcar n-ar intra între primele cinci prostii.

— De ce canalia aia de cățel e amabil și grijuliu cu tine, iar pe mine mă mârâie imediat cum mă apropii? De ce a răspuns imediat cum l-ai strigat, iar pe mine nici nu m-a băgat în seamă? întreb când suntem afară, după ce mi-am luat costumul și șlapii, așa, numai de plăcerea de a mă lamenta puțin și a o mai face să zâmbească.

— Pentru că tu nu știi să te faci iubit. N-ai învățat niciodată, e un defect al tău… răspunde și mă prinde de mână ca să mă ducă în lumea ei, pe marea aceea care uneori desparte, și alteori unește.

Depinde din ce unghi privești lucrurile.

•

Dincolo de mare, cât se vede din mica barcă de lemn scorojit care se îndepărtează despicând apa cu un foșnet lent, cerul e livid. Chipul Ondinei, după o noapte nedormită, a devenit acum, da, adult, brăzdat asemenea carenei bărcii care ne duce departe. Lumina slabă a zorilor îi colorează trăsăturile într-o nuanță violacee, și de data asta pot să-i observ și micile riduri. Din cauza zâmbetului, îmi spun imediat, nu a soarelui, în ultimii ani, de atâta zâmbit, pielea și-a pierdut fermitatea și e normal că în câteva locuri a cedat.

Micul motor diesel bolborosește ca o cafetieră și ne duce în larg, lăsând în urmă o dâră îngustă care desenează o linie curbată până aproape de plajă. Insulița Vivara e în stânga noastră, în față se află în depărtare Ischia, al cărei profil începe să se distingă în întuneric. Ondina a fixat deja undițele pe marginea bărcii, și acum ține ferm bara cârmei între picioarele musculoase în timp ce, încruntându-se, pregătește a treia undiță. În ciuda umezelii, e îmbrăcată doar cu slipul de la costumul de baie de culoare închisă și cu un tricou alb din care se ițesc niște sfârcuri mici.

Cred că am înțeles că o să pescuim la trenă. Sunt un fiu al insulei, al unui comandant de nave,

îndrăgostit de o sirenă, și totuși nu-mi place să pescuiesc, să mă bucur de suferința peștilor, încă nu iubesc în întregime marea asta neagră de care tata m-a învățat să mă tem. Ondina știe și nu scoate o vorbă, trebăluiește, poate pentru că vrea să-mi arate cum e noua ei viață, să mă facă să văd ce e în stare, să mă ajute să înțeleg că, de fapt, nu s-a schimbat prea mult: apa este în continuare elementul său natural, golfulețul ăsta, stâncile, nisipul, soarele sunt și vor fi mereu habitatul său, locul la care a hotărât să se întoarcă, tocmai ea, care voia să fugă.

— Ce căutăm?

— În perioada asta se găsesc multe pălămide, răspunde, dar dacă avem noroc am putea găsi și seriolă sau leccia.

Termină pregătirea și așază a treia undiță pe marginea bărcii.

„Trebuie să cobori undițele la adâncimi diferite”, îmi amintesc că spunea comandantul atunci când îmi cerea să-l însoțesc ca să nu iasă singur pe mare, știind deja că nu prea eram de companie, „așa o să acoperi o suprafață mai mare”.

O mică felie de soare iese la orizont.

— Mai prinzi caracatițe cu mâinile goale? întreb.

— Sigur, uneori, spune, și apoi mută cârma cu o smucitură neașteptată. În dimineața asta ne distrăm. Comentează satisfăcută: Uită-te acolo, e un banc!

Și-mi indică întinzând bărbia o zonă peste care se învârt zeci de pescăruși la câteva sute de metri în direcția Ischiei.

— Acolo sunt niște bancuri de pești, nu-i așa?

— Deci ți-a mai rămas ceva din insulă, nu e adevărat că ai devenit un orășean cenușiu!

— Tot de la soră-mea citire?

— Nu, asta e de la mine, și-mi face cu ochiul.

Când ne aflăm la câteva zeci de metri de păsările care se lansează în picaj, Ondina stinge

motorul și lasă curentul să ne împingă până aproape de stol, acolo unde fâlfâitul aripilor aproape te asurzește.

— Sunt o mulțime de pești albaștri aici, spune uitându-se în apă, trebuie doar să așteptăm.

Îi observ picioarele, atât de aproape de ale mele, udate de aceeași apă aflată pe fundul bărcii cine știe de când, și instinctiv mut piciorul ca să-l ating pe al ei. Ondina nu se mișcă, poate nici măcar nu-și dă seama, și pentru că în barcă nu e numai marea care poate induce în eroare, ci și o plasă de pescuit răsucită, două ancore, trei mici baloane de acostare, o găleată și o pereche de vâsle.

Poate sunt zorile care colorează totul în portocaliu, poate îmi imaginam întoarcerea la Procida mai rece, poate că mi-am regăsit dintr-odată o iubire și o copilărie pierdute, culorile, sunetele și mirosurile de odinioară, poate că, atunci când melancolia devine asfixiantă, încep să mă gândesc la mama și la tot ce n-am avut timp să-i spun, așa că nu dau înapoi, dimpotrivă înaintez și îmi pun piciorul pe cel al Ondinei. De data asta își dă seama și zâmbește. Crede că vreau să glumesc. Dar eu nu mai am chef să glumesc, pentru că mi se pare că soarele, care se ridică din marea care a fost a noastră, a venit să ne anunțe tocmai că va fi ultima zi, ultima ocazie înainte de o altă plecare. Continui deci curtarea asta animalică și hotărăsc să urc cu piciorul ud pe pulpa ei. Ondina înțelege că nu mai e o joacă și-și schimbă brusc expresia, devine rigidă, chiar dacă nu spune nimic, nici măcar atunci când ajung între coapsele sale în căutarea unei fâșii de piele necunoscută.

Ar trebui poate să mă opresc, să țin cont de nehotărârea ei, să accept gestul de rezistență, să-i descifrez frica, dar nu reușesc să mă împotrivesc dorinței nebune care mă conduce. Mă reped deci la gura ei și o prind de ceafa. O sărut cu aviditate, apoi cobor spre gât și spre umeri, urc din nou la buzele care au gust de sare, îi sug lobul urechii,

înainte de a cobor rapid către sâni și către micile sfârcuri tari, care-mi amintesc cât de mult am dorit-o, cât de mult am sperat în urmă cu treizeci de ani că acest moment va veni.

— Andrea… spune ea, la un moment dat și mă prinde de bărbie.

O privesc gâfâind.

— Ce e?

Ondina pare să se gândească o clipă, dar nu răspunde, și atunci o întind pe fundul bărcii, lângă găleată, cu apa care-i udă părul și o vâslă care ne încurcă îmbrățișarea. Simt că trebuie s-o am, pentru că acum și ea mă strânge în brațe. Dăm la o parte cu picioarele obiectele care ne fac loc, în timp ce trupurile noastre se confundă cu marea: Ondina își încrucișează picioarele în jurul meu, mă sărută cu limba ei rece și șoptește ceva ce nu reușesc să înțeleg. N-aș vrea să lipsesc de poezie momentul, dar ceva ascuțit mi s-a înfipt probabil în gleznă, poate un cârlig, nu știu, mai e și ancora care mă apasă pe călcâiul drept, printre altele, barca a început să se legene, trasă de peștii care au hotărât să se prindă în undiță tocmai acum și încearcă cu toate forțele să scape de moarte.

Totuși, în jocul acesta de sfârșit și de început, de trupuri și de obiecte, ne unim în sfârșit, cum ar fi trebuit să facem cu mult timp în urmă, și tot ceea ce se întâmplă dincolo de mica barcă pare să nu ne aparțină, să nu ne privească. În timpul acesta al zorilor, o singură foarte scurtă naștere ca multe altele, existăm doar noi, două ființe care, în sfârșit, s-au regăsit, cu câteva riduri și cicatrici în plus, dar acoperite de aceeași sare de odinioară, udate de aceeași apă, încălzite de același soare, măcinate de o dorință identică care, asemenea stâncilor din Ciraccio, a rezistat la lungile ierni care s-au succedat.

30.

Un ultim sărut

Prora bărcii se îndreaptă deja spre plajă, și eu mă întorc să privesc pata cenușie care se ridică deasupra orizontului. La picioarele noastre, o duzină de pălămide continuă să se agite în găleată în căutarea ultimei frânturi de viață. Ondina, ținându-mă de mână și privind insula, spune sigură de ea:

— Furtuna n-o să ajungă până aici.

Nu știu cum face să fie sigură, așa cum n-am înțeles niciodată oamenii insulei ce reușeau să anticipeze mișcările mării și ale vântului, cum făcea tata, care cu o privire rapidă ne avertiza de sosirea mistralului. Eu nici măcar atunci nu eram în stare să interpretez orizontul, poate pentru că tot ceea ce mă interesa se găsea aici, lângă mine, și nu eram obligat să-mi arunc în fiecare zi privirea către un punct îndepărtat pe apă.

Pe mal o găsim pe Michelle care ne așteaptă, cu mâinile în șold și părul fluturând în vânt, și atunci Ondina își trage în grabă degetele dintr-ale mele și îmi spune imediat:

— Ascultă, Andrea, ce s-a întâmplat… adică, eu țin la tine, și cândva am fost foarte îndrăgostită de tine, știi asta…

O ascult încercând să zâmbesc, ea oftează și continuă:

— Acum însă lucrurile s-au schimbat, viața mea s-a schimbat, eu m-am schimbat.

— Da, mi-am dat seama, ești cu totul altfel, mai solară. Dar îmi plăcea și Ondina de altă dată, o întrerup.

Mă privește bând și mă mângâie ușor pe obraz. Se vede că se grăbește să termine ce vrea să spună

înainte de a ajunge la mal, pentru că își plimbă încontinuu privirea de la mine la insulă.

— Nu mai sunt fata pe care o știai, am înțeles multe lucruri și… de fapt, credeam că ai înțeles…

— Ce?

— Eu sunt împreună cu Michelle.

— A, îmi vine să răspund spontan, Michelle aia? Frumoasa belgiancă?

— Chiar ea!

— Nu m-am prins, comentez uimit. Ce prost sunt!

— Nici vorbă, cum puteai să știi?

— Păi în orice caz ai bun gust și în materie de femei.

Ondina zâmbește amuzată și răspunde:

— Așa e. Îți aduci aminte gurile rele de pe atunci care spuneau că sunt lesbiană? Poate aveau dreptate.

— Poate? Nu ești încă sigură?

— Nu știu. Știu că o iubesc pe ea și că aș putea din nou să te iubesc pe tine, chiar dacă într-un alt fel. Adică mi se pare simplist să spun că îmi plac femeile, și nu bărbații, nu știu. Știu că o iubesc pe Michelle și că aș iubi-o și dacă ar fi bărbat.

— Nu cred, spun imediat, dacă ar fi bărbat, ar avea pielea aceea albă acoperită cu păr, n-ai simți același lucru, te asigur.

De data asta râde cu poftă. După ce am trecut peste câteva mici valuri, spune:

— Credeam că o să te superi.

— Pentru că tu ești fericită? Nu pot decât să mă bucur.

— Iar eu mă bucur de ceea ce s-a întâmplat cu puțin înainte. E ceva ce trebuia să facem, nu știu dacă mă poți înțelege. Unul din lucrurile acelea bune care se întâmplă când îți asculți destinul.

Apoi mă prinde din nou de mână, ca să declare închisă discuția și poate pentru a-i arăta partenerei de viață care ne privește de pe mal că n-are nimic de ascuns. Nu vom mai vorbi despre clipa aceea

incandescentă, despre dragostea furată în mijlocul unui banc de pești. Nu vom mai vorbi despre ea și vom uita, vom merge înainte.

Îmi reține un suspin și arunc o privire la pălămidele care între timp au încetat să mai lupte și ne privesc cu ochii holbați, uimite, probabil că și-au găsit moartea atunci când ziua începe și când ar mai avea o vară întreagă de trăit.

•

— Taică-tău a dispărut!

Vocea lui Michelle ajunge la mine cu câteva secunde de întârziere.

E vina vântului care împinge cuvintele departe de urechile mele. Sau vina mea, pentru că acum nu reușesc pur și simplu să le ascult.

— În ce sens? întreabă Ondina înaintea mea.

În ce sens sunt chiar vorbele pe care le-aș fi folosit eu, singurele pe care știu le folosesc, cele care mă țin la adăpost dintotdeauna, permițându-mi să ridic un zid atunci când lucrurile se complică.

Michelle pare îngrijorată și spune doar:

— Veniți să vedeți.

Ondina îmi aruncă o privire pătrunzătoare, în timp ce o ajut să tragă barca pe uscat, dar nu spune nimic. O pornim spre casă, iar eu mă gândesc nu atât la vorbele speriate ale lui Michelle (o parte din mine se gândește la un simplu echivoc, unde să se fi dus bătrânul), cât la faptul că trupul sinuos care merge înaintea mea nu va mai fi niciodată al meu, ci al frumoasei blonde care, îmi place să cred, nu-l merită. Da, e o revărsare de orgoliu masculin retrograd, sau ceva asemănător, de parcă Michelle n-ar putea să înțeleagă valoarea Ondinei. Știu că nu e așa, că dragostea e dragoste și gata, dar credința că lumea comite o nedreptate la adresa mea mă face să mă simt într-un fel satisfăcut.

Îmi vine în minte ziua în care Marina a fost cea care a dispărut: cu o clipă înainte era pe plajă, și în clipa următoare nu mai era. Îmi amintesc că mama

s-a făcut albă la față, ca laptele de migdale pe care-l beam după-masa imediat ce mă întorceam de la mare, apoi s-a urcat repede pe aceeași cărare de azi, repetând că sora mea trebuia să fie pe acolo, pe undeva, că ar fi trebuit să-mi dau seama, și că aveam urâtul obicei să vreau întotdeauna să scap de ea. Marina nu împlinise încă opt ani și era o sclifosită, era normal că din când în când voiam să stau puțin singur, și totuși, în cele două ore în care a fost de negăsit, am avut o senzație pe care n-o mai avusesem niciodată (cel puțin până la moartea mamei), pe care nu o am acum când, din graba cu care Michelle se îndreaptă spre casă, aproape mă conving că într-adevăr s-a întâmplat ceva serios. Nu era o simplă frică, sperietură și durere s-o văd pe Delphine ieșită din minți, era ceva mai profund, ceva ce te sfâșie înăuntru fără ca măcar să-ți dai seama: un sentiment de vinovăție. Eu, un copil de zece ani, m-am considerat responsabil, ca și cum neglijența ar fi fost a mea, nu a mamei, care se îndopa cu tranchilizante, ca și cum absenta tatei ar fi fost a mea.

Marina a fost găsit în portul de la Chiaiolella, se luase după niște fete mai mari decât ea și se oprise să mănânce o înghețată cu ele, nici uneia nu-i trecuse prin cap să ne avertizeze, niciuna nu se întrebase dacă Delphine belgianca, „zăpăcita", fusese avizată. În timp ce așteptam să ne spună cineva unde era, mama a venit la mine în lacrimi și a întrebat:

— De ce ai pierdut-o? Ce făceai?

Am amuțit și am plecat capul fără să răspund. Când Ciccio a apărut cu sora mea în brațe, Delphine a izbucnit din nou în hohote, care aproape imediat s-au transformat în râs. A îmbrățișat-o, ne-a îmbrățișat și ne-a acoperit de sărutări pe păr, și, în cele din urmă, ca să sărbătorească a pregătit o omletă enormă cu ouăle pe care le adusese Ciccio de dimineață. Iar eu îmi mai aduc încă aminte cât de bună fusese omleta

aceea, cât de specială era aroma care se răspândea în camere și nu mai ieșea nici măcar cu ferestrele deschise, cât de frumos era sentimentul de acasă, de familie, pe care numai cele două femei știau să mi-l dăruiască.

Din dimineața următoare totul a fost din nou ca înainte: Marina a coborât pe plajă cu mine și s-a învârtit în jurul meu toată ziua; mama a apărut după-masa, când soarele era deja în spatele Vivarei. Seara m-am culcat cu zâmbetul pe buze și m-am prefăcut că nu mai am sentimentul de vinovăție care continua să sporească în mine, acea stânjeneală care, cu timpul, ar fi crescut până la a deveni un copac cu rădăcinile bine înfipte în pământul fertil. Am avut nevoie de o viață întreagă, dar în cele din urmă am smuls rădăcinile alea, în cele din urmă am înțeles că eu nu aveam nicio responsabilitate, nu am nicio responsabilitate, iar dacă are cineva (și nici măcar de asta nu sunt prea convins), e vorba despre părinții mei, fiecare cu motivele sale. Eu, pentru toate necazurile pe care le-am avut, nu am nicio vină. Nimeni nu e vinovat pentru copilăria pe care a avut-o.

Suntem cu toții fără păcat.

Să începem să înțelegem asta, să ne spunem asta, și vom avea bune posibilități să ne salvăm.

•

— M-am trezit, pentru că Augusto zgâria la ușa noastră. Nu înțelegeam ce e zgomotul ăla, așa că m-am sculat și m-am dus să deschid. Era câinele, iar pe masa din grădină era asta…

Îmi întinde o jumătate de foaie dintr-un caiet, ruptă fără prea multă grijă, pe care, printre pătrățele, era scrisă cu pixul o frază, pe care o recitesc de mai multe ori, îndepărtând și apoi apropiind hârtia de ochi, căci, după patruzeci de ani, presbiopia nu te iartă, până când creierul meu pârlit de soare și de lipsa somnului înțelege în sfârșit semnificația cuvintelor încifrate.

Andrea, îmi pare rău, dar diseară nu mă întorc cu tine. Nu te simți vinovat pentru asta și mergi înainte pe drumul tău. Și nu uita să-i dai de mâncare lui Augusto. Tata.

— În ce sens? întreb mai mult pentru mine decât pentru fetele de lângă mine.

Ondina îmi ia foaia din mână, o citește și comentează imediat:

— În sensul că acum ai o mare problemă.

Încep să mă plimb prin grădină, în timp ce Tannen, fără să-i pese de ce se întâmplă, se azvârle în brațele frumoasei Michelle.

— E un bătrân bolnav, unde vrea să meargă? Dacă nu-l găsesc și nu-l urc pe feribot, am încurcat-o. Soră-mea o să mă ucidă, nu trebuia să-l ascult. Tâmpitu' de mine, ce dracu' am vrut să fac? M-am lăsat dus de nas de un ramolit insensibil căruia nu-i pasă de alții!

Nu mă opresc din umblat și nici din vorbit, fără să-i bag în seamă pe Ondina, Michelle și Augusto, care se uită cum mă învârt ca un muscoi înnebunit prin grădină.

— Și cum poate cineva să scrie un asemenea mesaj? Ce înseamnă? Niciun cuvânt, o explicație, ce știu eu? Se gândește însă la boabele pentru câine. E total nebun, dus cu pluta!

— Când îmbătrânești, devii egoist, comentează belgianca.

— Nu, el a fost întotdeauna, subliniez.

— Bine, intervine Ondina, nu mi se pare momentul să stăm aici și să vorbim despre defectele lui. Trebuie să-l găsim. Pentru că nu poate fi departe.

Intru în casă, unde fiecare lucru e la locul său. Ondina vine aproape imediat după mine spunând:

— Să mergem să-l căutăm, vin cu tine.

Mie mi se pare că nu reușesc să gândesc cum trebuie, continui să privesc în jur și totul mi se pare o nebunie: călătoria asta, întoarcerea mea, tata

bolnav, care mă păcălește și-mi creează din nou probleme, nenorocitele de cicade care nu se opresc din cântat și-mi amintesc încontinuu de după-amiaza aceea din 1987 care mi-a schimbat viața. Nu-mi fac griji pentru tata, sau cel puțin nu simt numai asta, sunt foc de supărat pe el, care m-a folosit cum a vrut, pe insula care m-a făcut să mă întorc ca să-mi aducă aminte că nimic nu ține mai mult de o clipă, și după aceea rămâi cu un pumn de praf, și pe Ondina, da, chiar pe ea, care, asemenea comandantului, m-a dus în larg pentru scurt timp, ca să mă aducă înapoi pe uscat cu o dezamăgire în plus pe umeri.

— Așa-mi trebuie, pentru că le dau ascultare altora, cred în oameni. Lăsați-mă în pace, pentru că, și dacă ies din mica mea lume izolată, câștig o pulă, nimic altceva!

— Ce legătură are asta, nu înțeleg… șoptește Ondina.

— Păi da, cum ai putea!

Deschid ușa dormitorului și intru fără să-mi mai fac atâtea probleme, în dulap găsesc doar hainele lui Fiorenzo și ale Marinei. În sertare câteva costume de baie. Sacoșa e încă pe scaunul de lângă comodă.

— N-are nici măcar un geamantan cu el… comentez, în timp ce continui să cercetez camera care era a mamei.

— După părerea mea, mesajul acela e cât se poate de clar, explică Ondina, nu vrea să se întoarcă la Napoli. Casa lui e pe insulă, nu dorește decât să stea la Procida atât cât mai are de trăit. Nu mi se pare fără sens. Dimpotrivă, n-ar avea sens să fie altfel.

Îmi scarpin sprânceana și răspund:

— Mai ales n-are sens să-mi creeze mie probleme.

— Poate pentru că știe că nu i-ai fi permis să rămână.

— Din partea mea, poate să moară unde vrea, eu încerc doar să scap de furia soră-mii, care nu vrea nici măcar ca el să se scoale din pat, imaginează-ți ce-ar fi dacă l-ar ști aici…

— După părerea mea, Marina greșește, viața e a lui.

— Sigur, un detaliu fără importanță pentru sora-mea, care-i o maniacă a controlului și a perfecțiunii. Unde s-o fi putut duce?

Între timp găsesc curajul să mă uit la pozele aflate pe noptiera tatei: un prim-plan alb-negru al lui Delphine, o fotografie pe care am făcut-o eu într-o altă viață. O găsesc ștearsă, mai întunecată, nu frumoasă cum mi-o aminteam. La imagine mă refer. Îmi mut privirea.

Ondina se gândește o clipă și spune:

— Din câte știu eu, în duminicile când era aici, dimineața devreme mergea întotdeauna la cimitir.

— La cimitir… repet buimac.

— La maică-ta.

•

Telefonul a sunat la trei după-masa.

Marina era în fața televizorului, se uita, ca de obicei, la emisiunea *Bim Bum Bam;* eu desenam ceva cu pixul pe caietul de matematică și chipul Ondinei, bronzat și aspru, începea să-mi apară pe foaia de hârtie. În cameră se auzea obișnuitul bâzâit al unei muște, iar afară, dincolo de fereastra deschisă pe jumătate, cântecul continuu al cicadelor. La telefon era tata.

— Andrea, mama s-a trezit?

— Nu, am răspuns în timp ce continuam să desenez.

L-am auzit pufnind la celălalt capăt al firului.

— Dar e trei după-masa, v-a lăsat ceva de mâncare?

— Nu, am repetat mecanic, pentru că eram concentrat pe ochii iubitei mele, mari, dar mereu doar pe jumătate deschiși, deci greu de reprodus.

— Du-te s-o trezești și spune-i să-mi telefoneze imediat.

— Poate nu se simte bine…

— Maică-ta nu se simte niciodată bine!

Lângă el se auzeau vocile unor bărbați discutând într-o limbă necunoscută mie.

— Unde ești? am întrebat, desprinzându-mă pentru o clipă de desen.

— În Cipru.

— Unde e Cipru?

— În Marea Mediterană. E o insulă ca a noastră, dar mult mai mare. Hai, du-te s-o trezești pe mama. Sun eu din nou peste zece minute, a spus și a închis.

Am pus jos receptorul și am terminat de desenat genele de la ochiul drept, apoi am admirat rezultatul și am făcut o grimasă de dezaprobare: nu semăna deloc cu Ondina. De altfel, ea era imposibil de prins, nu-mi dădea voie s-o fac nici măcar cu aparatul de fotografiat, fugea imediat cum își dădea seama că vreau s-o fotografiez.

M-am ridicat, și scaunul de lemn s-a frecat zgomotos de gresie, dar Marina nu s-a întors, era prea ocupată cu televizorul. Din câțiva pași am ajuns în fața camerei alor mei: ușa era apropiată de dimineață și înăuntru era întuneric. Nu era prima oară că Delphine nu se scula și uita să gătească pentru noi, dar era prima oară când nu-și dădea seama că ne-am întors de la școală, prima oară că nu ne ceruse s-o sărutăm pe obraz, explicându-mi apoi ce se găsește în frigider. Mi-am spus că poate era încă supărată pe mine din cauză că în seara precedentă îmi ceruse o sărutare în plus, iar eu o refuzasem.

— O ultimă sărutare, implorase din pat zâmbind ușor, dar eu pufnisem și ieșisem din cameră.

— *Ma puce…* spusese atunci șoptit, și eu mă oprisem pe coridor ca să înțeleg dacă o chemase pe sora mea sau dacă, de data asta, mă chema pe mine, dacă și eu mă transformasem pentru o după-amiază într-un purice. Dar Marina nu venise, iar mama nu mai spusese nimic, așa că m-am închis în camera mea, forțându-mă să nu mă întorc înapoi, sătul să compătimesc o mamă plângăcioasă, sătul să tot aștept să-și revină, să-i aștept zilele „da”.

— Mami, și am împins încet ușa.

— Mamă?

Am făcut un pas înăuntru. Musca mi-a atins urechea, făcându-mă să tresar înainte de a dispărea pe coridor. În aer se simțea un miros ciudat, și lumina din salon intra în cameră atingând trupul nemișcat al Delphinei.

— *Maman?* am repetat apropiindu-mă de ea. Tata a spus că trebuie să te trezesc…

l-am atins mâna. Rece. De gheață.

M-am retras brusc și am început să respir greu în semiîntunericul din cameră, unde se auzeau înăbușit vocea lui Bonolis[11] venind din salon și cântecul ritmic al cicadelor.

Am făcut un pas.

Și am înțeles.

Și am încetat să respir.

Și am rămas nemișcat în fața chipului violaceu al mamei, cu ochii căscați și gura deschisă.

Telefonul a început din nou să sune, dar era doar un insignifiant zgomot îndepărtat, care nu avea puterea să mă scoată din norul care mă înghițise, din singurul gând conștient care-mi mai rămăsese: acea ultimă sărutare refuzată care mă însoțește de atunci.

31.

Cu mâna în buzunar

— Ești sigur că funcționează? întreabă Ondina.

— Nu, dar sper. Ciccio spune că da. Ai alte soluții?

— La Procida? Ieri a trebuit să așteptăm o jumătate de oră, n-avem tot timpul acesta.

Dau la cheie, și motorul Citroënului pornește, ba nu, parcă strănută de mai multe ori, și apoi se oprește. În liniștea din dimineața asta blestemată cicadele încep din nou să ocupe timpul și spațiul.

— Da' cum reușește Marina să mai umble cu hârbul ăsta?

— Și totuși îmi aduc aminte că a folosit-o până de curând. Unde ai găsit cheile?

— La locul lor obișnuit, răspund iritat.

Pentru că n-am chef să explic flashbackul care tocmai mi-a venit în minte. Toate cheile din casă trebuiau să fie agățate de niște cârlige aflate în spatele ușii, iar Ciccio avea o copie a fiecărei legături. Din ordinele superioare ale comandantului. În prima seară în care tata mi-a încredințat cheile casei, m-a privit drept în ochi și a spus:

— Asta e un moment important, Andrea, o responsabilitate de adulți. Încearcă să fii demn de încrederea pe care ți-o acord, și mi-a înmânat legătura de chei, chiar dacă m-aș fi lipsit bucuros de o asemenea onoare.

Îmi amintesc că am stat toată seara cu o mână în buzunar, de frică să nu le pierd, pentru că ar fi fost sfârșitul, tata s-ar fi înfuriat și ar fi început o predică fără sfârșit privitoare la datorii și la capacitatea a ne comporta ca niște persoane mature, iar atunci s-ar fi vârât în discuție mama, ca să ne apere dreptul de a crește fără griji, și așa ar fi

început să se certe, Marina s-ar fi supărat și ea, și ne-am fi stricat cel puțin două zile din cauza privirilor urâcioase, lungilor tăceri și plânsetelor înăbușite pe care Delphine ar fi încercat să le ascundă fără să reușească.

Copilăria noastră a fost o continuă ținere a mâinii în buzunar, o continuă înfrânare, ca să nu pierdem stima comandantului și liniștea familială. Mai târziu, timpul mi-a explicat că a trăi înseamnă a pierde în fiecare zi ceva, așa că am înregistrat conceptul și, la un moment dat, am scos mâna, lucru pe care nu l-a reușit încă Marina, care, de treizeci de ani, e atentă să nu piardă nimic.

E suficientă o clipă să distrugă o viață, doar o mică regulă de căcat, pe care părinții ți-o vâră pe gât ca pe un adevăr.

•

La a cincea încercare, mașina scoate un sughiț și motorul pornește, exact în momentul în care pe ecranul telefonului începe să pâlpâie numele surorii mele. Și nu e decât șapte dimineața! O s-o sun mai târziu, acum n-am timp.

— Hai, o aud spunând pe Ondina.

Brusc mi se pare că nu-i mai suport prezența, poate pentru că, pe undeva, e ca și cum aș considera-o responsabilă pentru ceea ce s-a întâmplat. Dacă aș fi continuat să stau liniștit pe canapea, n-aș fi făcut dragoste cu ea în mijlocul unui banc de pești și n-aș fi aflat că e îndrăgostită de o tipă cu care până cu o seară înainte m-aș fi culcat cu plăcere, nu l-aș fi lăsat singur pe tata, care n-ar fi făcut tot teatrul ăsta, obligându-mă să-l caut pe toată insula cu speranța să nu aud urletele surorii mele.

Din fericire, în timp ce alunecăm tăcuți de-a lungul străzii care duce la cimitir (în realitate, mașina franțuzească pare să plesnească dintr-un moment într-altul), îmi regăsesc un minim de luciditate și înțeleg că nu e cu siguranță vina Ondinei că tata a dispărut, ci a subsemnatului, care

a încălcat o mulțime de reguli scrise și nescrise. Dar nu mă pricep să mă culpabilizez, am făcut-o pentru prea mult timp atunci când eram copil și mi-am creat anticorpi, așa că sunt pe punctul să abandonez dificila și extenuanta autoanaliză cu privire la sentimentele de vinovăție și diferitele neputințe, când, exact în marginea unei curbe de nouăzeci de grade, luată poate prea repede (cauciucurile Citroënului scârțâie ca doi cai care nechează), aud din nou vocea teckelului tiran, care de la dispariția comandantului pare să fi devenit un altul, abătut și lipsit de forțe. Poate pentru că nu suportă felul meu de a conduce nervos și suferă de rău de mașină, poate pentru că a simțit o urmă a tatei (l-am luat exact pentru asta), în sfârșit, glasul lui îmi alungă remușcările, pentru că îmi aduc brusc aminte că totul a pornit de la el, așa că pot să-i pun în cârcă o grămadă de frustrări și de sentimente negative.

— E vina lui, zic și arunc o privire rapidă spre bancheta din spate.

Ondina mă studiază perplexă.

— A cui? A lui Augusto?

— Da, și încerc inutil să încetinesc, iar frânele produc un zgomot aspru, care pare să se propage în toată insula. Dacă azi dimineața n-ar fi dispărut, toate astea nu s-ar fi întâmplat.

Ondina zâmbește, și atunci mă întorc s-o privesc puțin nervos. Tata s-a volatilizat, sunt plin de probleme, și ea râde.

— Sărmanul Augusto, e doar un câine…

— Nu, câinii stau la soare sau dorm pe un covor în fața șemineului, el nu e „doar un câine”, e un câine nebun, nevrotic, refulat, nesatisfăcut și asocial.

În ciuda rahatului în care mă aflu, mi se pare clar că Ondina nu și-a pierdut cheful de glumă, pentru că răspunde așa:

— N-am văzut încă niciodată o proiecție asupra unui câine.

Mă întorc s-o privesc o clipă, înainte de a înfrunta noua curbă și îi pun obișnuita întrebare, marca mea, în timp ce cu piciorul drept apăs pe frână până jos.

— În ce sens?

— În sensul că vorbeai despre teckel, dar voiai să vorbești despre taică-tău, sau poate, în parte, despre tine…

E grozavă Ondina, acum se pricepe și la psihic.

— Asta nu înseamnă că Augusto nu e enervant. Se poate spune asta, sau riscăm să ne împotmolim în presupuneri psihologice greu de înțeles?

Apoi coboară tonul și repetă:

— E doar un câine.

Da, de fapt e adevărat. Are dreptate. Nu-mi rămâne decât să mă întorc de unde am plecat: responsabilitatea e doar a lui, a tatei. Îmi vine spontan să dau vina la întâmplare, numai să nu mă iau de adevăratul vinovat.

•

— Ați luat cheile? Dacă nu, o să ne certe tata…

În realitate, Marina nu le lăsase o clipă din mână de când i le dăduse mama, înainte de a trage ușa după ea. Așezată lângă mine, pe bancheta din spate a mașinii, continua să le țină în pumn ca și cum ar fi fost bunul cel mai prețios de pe pământ.

— Andrea, imediat cum tata coboară pe țărm trebuie să-i descrii fotografia aceea frumoasă pe care ai făcut-o ieri. După aia să-i povestești ce progrese ai făcut la înot. O să se bucure. Iar tu, *ma puce,* să-i spui cât de bună ai devenit la matematică. O să fie *très fier…*

Mașina se îndrepta rapid către port, și vântul cald ne bătea în fețele bronzate. Marina zâmbea fericită că o să-l revadă pe tata, eu însă eram nervos pentru că nu simțeam deloc că progresasem la stilul bras și știam că fotografiile pe care le făcusem zilele trecute n-o să-l impresioneze cine știe ce. În plus, o să mă sfătuiască să nu consum filmul și să fiu cumpătat, una din calitățile cele mai importante.

Soră-mea strângea satisfăcută cheile casei, copleșită deja de responsabilitatea care îi distrugea existența fără să-și dea seama, eu nu reușeam să fiu la fel de senin; ea, cel puțin, acolo, pe debarcader,

putea să aducă notele grozave din iunie, conformismul ei și faptul de a fi copil, eu aveam ca zestre doar revolta adolescentină care mă făcea să strâmb din nas ori de câte ori tata ne pricopsea cu vreuna din maximele sale.

Seara vom cina toți împreună, și eu va trebui să aștept ca el să termine de mâncat ca să mă pot scula de la masă, iar în duminica următoare vom merge la cimitir, la bunica. La fiecare întoarcere pe insulă, primul lucru pe care-l făcea era să meargă acolo, cu noi trei după el.

— Nu-mi place să merg la cimitir duminica, încercasem să protestez înainte de a mă urca în mașină.

— *Mon amour,* nu spune așa, e bunica ta.

— Bunica mea nu stă acolo, și nici măcar nu-și dă seama că mergem s-o vizităm.

Mama îmi pusese o mână pe umăr și întrebase uimită:

— Chiar crezi asta?

La întrebarea asta directă începusem să mă bâlbâi, dar după aceea mi-am revenit și am concluzionat:

— Da, cred. Chestia asta că punem cadavrele în mausoleele alea e ca într-un film de groază.

— Sunt morți, ce ar trebui să facem?

— Să-i ardem ca pe niște frunze uscate. Ar avea mai mult sens.

Delphine făcuse un gest ciudat, apoi deschisese portiera și ne vârâse în mașină. Credeam că se terminase acolo, dar ea a hotărât pe neașteptate să reia subiectul.

— În orice caz, ai dreptate, ar fi mai bine să ne ardă ca pe niște frunze. Eu, de exemplu, vreau să fiu incinerată, OK?

Și s-a întoarse ca să vadă dacă auzisem.

— Termină, am răspuns iritat, dar ea zâmbea în oglinda retrovizoare, de parcă n-ar fi vorbit cu doi copii.

— *Puce,* îți spun ție, pentru că fratele tău nu vrea să audă vorbindu-se despre asta: vreau să mă ardeți, *comme les feuilles.* Să nu mă vârâți în pământ pe insula asta. Ai înțeles?

Marina părea stânjenită și nu știa ce să spună, atunci am strâns din dinți și am intervenit pe un ton dur:

— Mamă, termină, o sperii. E doar o fetiță.

— *Oh, ma puce!* a spus întinzându-și brațul în spate ca s-o piște de picior, cu toate că Citroënul lua rapid curbele, nu trebuie să te temi de moarte. Dacă o să te temi de moarte, o să te temi și de viață!

•

Acum, când mă aflu în fața mormântului tăcut, pe una din multele alei pline de flori uscate și plăci de marmură cu fotografii în ceramică, îmi aduc aminte de ce nu mai vin aici de atunci, de ce nu intru niciodată într-un cimitir. Da, cimitirele sunt melancolice, pentru că e vorba de moarte, dar, la naiba, mă și enervează, pentru că am fi putut inventa ceva mai bun. Ar fi trebuit să ne așezăm în jurul unei mese la una din așa-numitele ședințe de brainstorming (așa se zice azi, nu?) despre cum să păcălim timpul odată trecuți de cealaltă parte. Cimitirele nu-mi plac, nu-mi place ideea trupurilor sub pământ, atât de departe de mare și de cer, nu-mi plac capelele, nișele, frigul, liniștea, mirosul florilor veștejite, mușchiul, luminile, cuvintele șoptite. Ar trebui să fie totul un pic mai puțin macabru, mai vesel. Așa e, dar cum? vorbim despre moarte. Am citit că în Olanda există ideea de a face ca defuncții să devină copaci. Practic se vâră cadavrul în pământ împreună cu niște semințe, iar copacul se hrănește din descompunerea țesuturilor, așa încât peste câtva timp aparținătorii sărmanului dispărut să nu mai trebuiască să mângâie marmura, ci scoarța unui trunchi de copac. Ideea că din moarte se poate naște viața e frumoasă. Și totuși, sincer să fiu, nu mi-ar plăcea. În primul rând pentru mort, care ar deveni oricum hrană pentru viermi, dar și pentru cine trebuie să meargă apoi în vizită; n-aș avea o senzație prea plăcută atunci când aș mângâia scoarța aspră a unui stejar, gândindu-mă că nu e nobilul fruct dăruit de pământul fertil, ci resturi din rinichiul sau din ficatul unui sărman care s-a descompus sub picioarele mele. De ce să ne odihnim etern într-un loc umed, și să nu ne petrecem zilele noastre imateriale amestecându-ne cu vântul și cu nisipul, cu marea și cu zăpada?

— Vrei să plec? mă face să tresar Ondina, aflată lângă mine. – Nu… răspund scoțând o țigară din pachet.

— A trecut pe aici. Vezi că am avut dreptate?

— Da.

Pe mormânt, într-o vază violet, se află un buchet proaspăt de margarete.

— Era frumoasă mama ta. Ca tine, spune Ondina, atingându-mi mâna.

— Margaretele erau florile ei preferate.

— Adevărat? Și eu le iubesc mult.

— Spunea că au ceva magic, cosmic, cu soarele în mijloc și totul rotind în jurul lui. Mai zicea că le găsești oriunde, chiar și pe un rondou uitat… e o floare care știe să-și poarte frumusețea în locurile neglijate.

— Așa zicea?

Dau din cap.

— Eu, în copilărie, le foloseam că să întreb dacă mă iubești, întorc capul și o văd zâmbind. Augusto amușină aleea.

— Ce are iarăși?

— Poate simte mirosul comandantului.

— Nu credeam că bătrânul își amintește de floarea iubită de mama.

— L-ai crezut întotdeauna mai rău decât este, îmi spune Ondina pe un ton de reproș.

Îmi aprind o țigară.

— Ei, poate că doar a avut noroc. A fost întotdeauna foarte norocos, răspund.

Ondina trage teckelul lângă ea.

— Și-a pierdut soția de tânăr și a trebuit să crească singur doi copii. Nu mi se pare chiar portretul unui bărbat norocos.

— E norocos pentru că lipsa lui de sensibilitate l-a protejat. Nu și-a dat seama de nimic.

— Așa îți place să crezi. Eu însă cred că tatăl tău e un om care suferă mult.

Sunt din ce în ce mai tulburat.

— Unde o fi? Unde să-l caut acum?

— Poate ar trebui să-l întrebăm pe Ciccio, poate el l-a adus aici. Sau să-i avertizăm pe carabinieri.

— Da, cred că ai dreptate: ar trebui să fac un denunț. Numai că așa îmi tai singur craca de sub picioare. Pot încă spera să-l găsesc și să-l pun pe feribot. Pot încă să cred că soră-mea n-o să afle nimic.

Îmi vâr mâinile în buzunarele jeanșilor și schimb subiectul:

— Voia să fie incinerată, știi?

Ondina mă privește curioasă.

— Ne-a spus într-o zi, în mașină, mie și Marinei. „Să nu mă lăsați acolo jos”. Așa ne-a spus.

Și atunci de ce e aici? pare să spună privirea ei.

— Dar tata – omul care suferă mult, cum l-ai definit – a spus nu, fiindcă, la Procida, morții ajung sub pământ și fiindcă altfel, într-o bună zi, n-o să avem un loc unde s-o plângem.

Ondina oftează.

— Ea nu voia să stea aici dedesubt, continui, ea nu e aici, ea e acolo, și arăt spre cer, stea printre stele. Aici există numai pietre și marmură.

Apoi mă îndepărtez sperând că Ondina mă urmează, luptându-mă cu mine însumi să mă conving că așa e cum spun.

•

— Mami…

— Ce-i, iubitule? întreabă venind lângă leagănul de afară în care mă aflu.

— Când se întoarce tati?

— Curând, *pourquoi?*

— Așa.

Mă ia de mână.

— Du-te la culcare, sora ta doarme deja.

Cântecul greierilor era un gingaș fundal sonor care nu reușea să ne acopere șoaptele.

— Nu mi-e somn.

— Și ce faci aici *tout seul?*

— Păi… aștept să mi se facă somn.

— E umezeală.

Cri, cri, cri.

— După părerea ta, cum fac navele să găsească traseul noaptea, când e întuneric peste tot? Dacă se izbesc de insule?

Izbucnește în râs:

— Dacă *ton père* ar ști că pui așa niște întrebări… există radare, busole, hărți maritime. Și faruri.

Am lăsat să se audă din nou zgomotele ușoare ale acelei nopți de început de vară, înainte de a întreba:

— Și în antichitate cum făceau? Când nu aveau radare?

— *Les étoiles*, a spus și a indicat cerul, urmăreau stelele.

— Și ca să vină la Procida?

— Păi cred că da. Pe insula „Țara de nicăieri" se ajungea urmărind stelele, îți aduci aminte? Mi-a sărutat mâna. „A doua stea pe dreapta, acesta e drumul…"

— „Și-apoi drept înainte până dimineața…"[12].

În sfârșit, am zâmbit.

Delphine m-a luat de braț și și-a lăsat capul pe umărul meu, apoi a spus:

— Așa, bravo *mon amour,* adu-ți mereu aminte să urmărești stelele. Așa, într-o bună zi, când vei veni să o vizitezi pe mama ta, n-o să riști să te rătăcești…

32.

Colaj

Există o plantă cățărătoare care iese din pământul arid, un arbust care se întinde pe placa de marmură aproape înfășurând-o. Există o vază violet cu margarete, pe petale se mai văd încă picăturile de apă cu care au fost stropite în florărie. Existe niște frunze galbene pe jos și câteva furnici care înaintează rapid către o gaură din terenul uscat. Pe cruce e fotografia unei femei tinere și zâmbitoare, cu părul blond și gând alb și subțire. Ochii deschiși la culoare sunt plini de nesiguranță, fii ai nehotărârii și ai acelui zâmbet pe care-l știu prefăcut.

Mamei nu-i plăceau fotografiile la comandă, zicea că se simte cercetată de obiectiv, și apoi devenea falsă. Și totuși tata a vrut pentru ea exact o imagine comandată, una din primele mele fotografii, când nu cunoșteam încă frumusețea unei priviri furate și-mi obligam familia să se uite fix la aparat. Mama, în fotografa asta veche și urâtă, nu există, ea e în spatele zâmbetului aceluia mincinos. Adevărata ei esență se află în tot ceea ce obiectivul meu de atunci nu a știut să prindă: în mâinile ei transpirate, în spatele îndoit, în genunchii cojiți ai unei veri petrecute singură cu copiii ei. Și în umerii aproape neatinși de soare, care o duceau pe Marina la plimbare, ca și cum ar fi fost aceia puternici ai soțului. Și în privirile curioase pe care uneori le schimba cu bărbații în port și pe care mă prefăceam că nu le văd, aproape convingându-mă că nu înfloriseră vreodată. În imperfecțiunea, în slăbiciunea, în păcatele ei se afla întreaga frumusețe a lui Delphine.

Dar cel puțin fotografia asta falsă are un sens: îmi amintește că o să fiu asemenea ei, asemenea mamei, imperfect, dar frumos, dacă voi ști să privesc dincolo de aparențe, dacă o să învăț să nu mă ascund în spatele unor zâmbete false și o să mă mulțumesc să nu am răspunsuri, abandonându-mă fără luptă lipsei de armonie interioară care mă face să mă simt aruncat de ici-acolo, ca o sticlă de plastic ajunsă în mare din vina cine știe cui.

33.

Balenele dorm în picioare

— Deci, pe-aici nu s-a văzut. Tu nu l-ai acompaniat la cimitir.

— Ți-am spus deja că nu, răspunde Ciccio, frecându-și capul chel, ars de soare. O fi luat autobuzul, uneori așa face.

În jurul nostru, parfumul busuiocului și al roșiilor adunate în coșuri, câteva aflate la picioarele noastre, altele puse deja în camioneta albastru decolorat de căldura prea multor veri.

— Da' ce i-a venit comandantului? Asta-i un necaz mare, dacă i se face rău!

— E un necaz mare dacă află soră-mea. Trebuie să-l găsesc cât mai repede. Unde ar putea fi?

Ciccio își trage în sus pantalonii prea largi și ia în brațe un alt coș de încărcat.

— Ce știu io? Ar putea fi oriunde, răspunde.

— Ai petrecut o viață întreagă cu omul ăsta, ai trăit întotdeauna aici și nu știi să-mi spui unde s-ar fi putut ascunde?

Se scarpină în barbă și se gândește.

— Ar putea fi la unchiu-tău, fratele…

— La unchiu-meu? Nu-și vorbesc de zeci de ani…

Ondina se îndepărtează, poate din discreție. Deschide pompa de apă și îl cheamă pe Augusto să bea.

— Spune-mi adevărul, Ciccio, tu știi unde-i…

— Uf, Sfântă Fecioară, Andre, crezi că nu ți-aș fi spus? Nu știu nimic, comandantul are mulți prieteni pe insulă.

Oftez privind în jur fără să știu de ce, fără nicio idee, cu mâinile în șold și privirea încruntată, ca să mă apăr de agitație și de soare.

— Și-acum, ce facem? întreb în cele din urmă.

— Și-acum mergem să-l căutăm. Lasă mașina aici, ți-o aduc eu mai târziu, zice în timp ce încarcă ultimul coș cu brațele lui încă puternice.

Ondina și cu mine ne așezăm în camionetă și ne lăsăm purtați de vechiul prieten pe străduțele care duc în port trecând prin Piazza dei Martiri. Bâzâitul motorului ne împiedică să vorbim, dar oricum suntem atenți la ce vedem în jur, atât de atenți, că nu ne dăm seama imediat că Augusto vomită pe roșiile proaspete ale lui Ciccio.

— Ce scârboșenie, comentez și-mi retrag piciorul.

— E bilă. În dimineața asta nu i-ai dat boabele?

— Știi și tu că sunt prins cu altceva în momentul ăsta…

— Taică-tău îți atrăsese atenția, spune zâmbind. Apoi văzând că nu-i răspund, devine serioasă și adaugă: O să vezi că-l găsim. (Îmi pune mâna pe genunchi.) Unde să se fi dus? Asta-i toată insula.

— Da, asta-i toată insula.

Și, pentru prima oară, am impresia că ăsta e un bine.

•

E ora prânzului când urc treptele care duc la unchiul meu, în casa care cândva era a bunicii. Clădirea e acum de un roz aprins, iar la ferestre atârnă mici flori roșii care-mi aduc sub nas mirosul copilăriei, când le rupeam pentru mama de-a lungul drumului care mă ducea de la școală acasă. E totul mai îngrijit decât odinioară, și aproape mi-e greu să cred că e același loc degradat din anii ’80.

Împreună cu Ciccio și cu Ondina ne-am petrecut dimineața umblând în sus și-n jos prin Procida, până când am clacat. Am cerut informații comercianților, pescarilor, vânzătorilor de la chioșcurile de ziare, farmaciștilor, turiștilor. Ciccio a sunat la un știu câte persoane, apoi s-a urcat în Ape și a început să străbată din nou străduțele pe care se respira aerul sărat. Tata nu rătăcea solitar și nici nu se afla la măsuța vreunui local să bea ceva.

Am fost chiar și la barul portului din Chiaiolella, pe care obișnuia să-l frecventeze în ultimii ani, după cum ne-a spus Ciccio, dar nici acolo nimeni nu-l văzuse pe comandant. Când eu eram copil, tata își petrecea după-amiezile într-un local foarte diferit, care nu dădea spre mare, ci spre una din străduțele interne, și nu era nici spațios, nici aerisit, ba chiar mirosea a umezeală și părea o colibă abandonată.

Și totuși lui îi plăcea locul acela și, când era pe insulă, se refugia acolo aproape în fiecare zi. Proprietarul se numea Gaspare, un bărbat înalt și solid, care nu scotea o vorbă și care te speria doar când îl priveai, morocănos cum era și cu o înfățișare cu nimic mai brează decât a tatălui meu; purta o barbă lungă și-și ținea tot timpul o țigară de foi în colțul gurii. Dacă mă gândesc bine, semănau mult, dar oricum procidanii de altă dată erau cu toții la fel. Tata mă lua din când în când cu el, dar deseori, ca să mă convingă, era obligat să-mi cumpere o revistă *Topolino,* și atunci mă așezam la tejgheaua barului și citeam poveștile unchiului Scrooge McDuck, în timp ce el dădea pe gât două pahare de whisky vorbind despre mare, politică sau, mai des, povestindu-și călătoriile, și atunci cei prezenți se adunau imediat în cerc să asculte fascinantele istorisiri ale comandantului. Ne întorceam acasă când el mirosea a alcool, iar eu terminasem de citit revista. Când însă era nervos sau melancolic, se alătura celor mai bătrâni, într-un colț, și juca ore întregi cărți, obligându-mă să stau lângă el, ca să învăț jocul acela de neînțeles pe care am refuzat întotdeauna să-l învăț.

— Dar dacă are dreptate el? a spus la un moment dat Ondina, într-o clipă de tăcere, în timp ce Ciccio vorbea cu un bătrân în colțul străzii.

— În ce sens?

A lipsit puțin să nu privesc în spate, gata să aud reprosul comandantului pentru întrebarea asta.

— În sensul că poate ar trebui să ne oprim și să reflectăm la gestul lui, nu numai să ne gândim la eventualele daune și la urletele surorii tale.

— Nu te înțeleg, am spus, dar în realitate înțelegeam cât se poate de bine

— Eu cred că vorbele lui au o semnificație precisă, chiar dacă sunt enigmatice. E bolnav și pe moarte, și o știe. Aici s-a născut, aici e casa lui, mormântul soției sale, aici mai are câțiva prieteni care țin la el și îl respectă. Aici, mai ales, are amintirile. De ce să nu-i permiți să rămână? Să moară pe insulă.

— Țin să precizez că nu mi-a cerut-o niciodată, am răspuns atunci scărpinându-mi cotul.

Augusto a început să scâncească.

— Ce are? am întrebat, de parcă ar fi fost al Ondinei.

— E obosit, nemâncat și i-e dor de stăpânii lui.

— Printre altele nu înțeleg de ce nu l-a luat cu el. Toate poveștile alea despre câini, despre iubire, și după aia îl lasă în plata Domnului. Tipic pentru tata.

— Mai devreme sau mai târziu o să trebuiască să înfrunți furia pe care o simți față de el, știi?

— Parc-o aud pe soră-mea.

Așa e, soră-mea, care a sunat de șase ori în dimineața asta. A șaptea oară am răspuns și i-am spus că dormeam și n-am auzit telefonul, că tata e bine, nu e nicio problemă. Ea a oftat tot timpul și la sfârșit a spus cu o voce plângăcioasă:

— Fii atent cu celularul ăla, vrei să fac un infarct din cauza lui? Aici situația e cea pe care o știi, ne lipsește doar să se întâmple ceva cu tata…

Ajunși aici m-am închis într-un mutism demn, până când nu mi-a dat voie să închid.

— Nu trebuia decât să-mi spună… că voia să rămână, am adăugat după câtva timp.

— Chiar? I-ai fi permis să facă asta?

— Păi cel puțin l-aș fi ascultat.

— Dă-mi voie să nu te cred.

Eram pe punctul să spun ceva, dar s-a întors Ciccio.

— Nimic, nimeni nu l-a văzut nici aici.

Și s-a urcat la volan.

Am pornit din nou, și discuția noastră a fost înghițită de bârâitul motorului Piaggio, care pe vremuri îmi plăcea, dar care acum mi se părea că seamănă mult cu lamentația sufocată a unui muribund.

•

Unchiul Biagio deschide ușa și mă recunoaște imediat. Îl găsesc îmbătrânit, ascuns într-o cămașă în dungi prea largă, îndoit de spate și chel, cu privirea ezitantă a cuiva care face pe el de frică. Poate pentru că știe ceva, sau, mai degrabă, pentru că știe că o rudă care apare după treizeci de ani, de cele mai multe ori nu aduce nimic bun.

— Ciao, Andrea, zice cu o voce guturală, rămânând în prag cu mâna pe ușă.

— Ciao, zic și eu, și rămân acolo așteptând să mă invite să intru.

— Nu te-ai schimbat deloc, comentează, chiar dacă ai barba așa de lungă.

— Nici tu, zic, și în parte chiar cred, căci dincolo de frică, păstrează în orice caz ceva din trufia fraților Scotto.

N-am înțeles niciodată care e trucul pentru a deveni atât de sigur de sine, de ce fel de puteri dispun cei care se simt invincibili și n-au nicio ezitare niciodată. Trebuie, în orice caz, să fie vorba de o abilitate defensivă, ca în jocurile de rol, în care creezi un personaj și poți hotărî care sunt calitățile în care excelează, insistând pe o anumită caracteristică în defavoarea altora. Tata deține întâietatea la forță, hotărâre, șiretenie, siguranță, dar plătește tribut la sensibilitate și empatie.

— Cum de ești aici?

Întrebarea lui e deja un răspuns pentru mine, dar nu renunț:

— Pot să intru?

Se dă la o parte și-mi face șovăind loc. Au trecut câteva decenii de la ultima oară când am pus piciorul în casa asta, și totuși e ca și cum aș fi ieșit ieri. Poate amintirile mă înșală, poate e totul mult prea confuz decât vreau eu să cred, dar mi se pare că locul, casă, e ca înainte, aceleași mobile așezate în aceleași locuri, plăcile de gresie sparte tot în aceleași colțuri, mi se pare chiar că și perdelele de la ferestre sunt cele ale bunicii.

— Nu s-a schimbat nimic, spun instinctiv, apoi mă întorc să-l privesc.

Nu răspunde, dar îi citesc pe chip o oarecare neîncredere. Dacă ar deschide gura, ar face-o ca să mă întrebe de ce ar fi trebuit să se schimbe ceva. Frații Scotto fac parte din categoria persoanelor mereu pregătite să-ți aducă aminte că generația lor a suferit de foame și a crescut fără prea multe pretenții, că pe vremea lor se distrau cu puțin și nu erau toți nemulțumiți ca cei de azi, că începeau să lucreze din adolescență și nu stăteau să lenevească în casă. Unchiul Biagio, dacă ar fi tată, ar fi unul din mulții părinți care cred că au fost mai buni decât copiii lor.

Îmi face semn să mă așez pe canapeaua de catifea verde și mă întreabă dacă vreau o cafea. Refuz și îi spun imediat de ce am venit, deși nu reușesc să-mi iau privirea de la o fotografie aflată în spatele lui, o imagine în alb-negru, de care nu-mi aminteam, dar care mă izbește drept în inimă. E una din trei fotografii mici, cam de aceleași dimensiuni, așezate pe perete una deasupra alteia în rame identice. În celelalte două apare bunica umplând scena cu figura ei mititică, dar austeră.

— De ce vii la mine? Știi bine că nu mai vorbim de o viață… zice făcându-mă să-mi întorc privirea.

— Așa e, nu mai vorbiți de o viață. De ce? Ce s-a întâmplat? Ce a putut fi atât de grav, încât să despartă doi frați tot timpul acesta?

O nouă fisură se deschide în privirea lui speriată.

— Nici măcar nu-mi aduc aminte, răspunde după ce și-a găsit stăpânirea de sine.

De pe fereastra din dreapta lui intră soarele și marea, ca atunci când, în copilărie, stăteam acolo să urmăresc vasele de pescuit care acostează la debarcader cu scârțâituri sinistre, în timp ce pescarii sar grăbiți pe mal să înnoade otgoanele de bolarzi, scoțând strigăte, înjurături și râsete deșănțate, de parc-ar fi teribilii pirați veniți să cucerească insula.

„Acesta e nodul Savoia”. Îmi aduc încă aminte vocea tatei, în după-amiezile de iarnă, în fața șemineului, cu mistralul care scutura casa. Se așeza în fața mea cu o frânghie și începea s-o lege într-o mie de feluri diferite, ca să mă învețe nodurile principale.

„E unul din nodurile cele mai importante”. Fuma o țigară de foi la o palmă de noi, Marina în picioare puțin mai încolo ne privea atentă înainte de a se furișa afară să se joace cu Sansa, care obișnuia să se facă ghem în fața ușii, ca să se apere de vânt.

„De ce n-o lăsăm să intre?” am întrebat-o odată pe mama.

„De ce n-o lăsăm să intre?” l-a întrebat atunci ea pe comandant, iar privirea de răspuns a soțului a înghețat aerul cum n-ar fi reușit s-o facă nici măcar vântul care scutura ferestrele.

„E rezistent și se desface cu ușurință. Dacă, eventual, ar fi foarte strâns și acoperit de sare, ca să-l desfaci e suficient să-l înfășori în jurul lui însuși”.

Și spunându-mi asta îmi arăta ce gest trebuia făcut, îndemnându-mă imediat după aceea să încerc și eu.

„Când o să fii mai priceput, o să trecem la unul dintre cele mai elegante noduri, dublul nod de văcar, care are o ținută excepțională, dar e totuși ușor de desfăcut. A fost secole întregi cel mai

folosit pe cheiurile din aproape toată lumea pentru asigurarea odgoanelor de acostare”.

Îmi amintesc și fraza asta pe care o repeta la fiecare nouă demonstrație, cu un zâmbet satisfăcut care-i tăia chipul, fără să-i pese că îi vorbea unui copil.

— Eu însă cred că știi foarte bine pentru ce v-ați certat.

Mă uit fix la unchiul meu, care, cât se poate de stânjenit, simte nevoia să se ridice în picioare. Se refugiază în bucătărie și-l aud umblând cu cafetiera, după care își vâră capul pe ușa sufrageriei și, cu un zâmbet slab în care nici el nu crede, spune:

— Dacă a venit într-adevăr vremea să vorbim, atunci vrei o cafea?

N-a râs niciodată prea mult unchiul Biagio, cred că deoarece a trăit mai mult decât trebuia cu mama lui, care – asta o știu bine – îl prefera pe fiul cel mare, ce o făcea să se simtă mândră când se plimba pe străzile din centru și toți o întrebau pe care din mările lumii se afla comandantul. Cred că tocmai asta l-a distrus pe unchiul, neputința de a pleca, de a alerga departe cum făcuse fratele lui, cum făceau toți tinerii de pe vremea aceea, cum mai fac încă băieții de pe insulă care ajung să urască marea aceea care la început apără și apoi, pe neașteptate, devine o închisoare. Toți pleacă pe continent în căutarea muncii și a norocului, toți plecau și atunci. Toți în afară de Biagio Scotto, care, dimpotrivă, nici nu voia să audă să plece, dar nici să dea explicații. După multă vreme, bunica a descoperit că, în realitate, unchiul se iubea de ani de zile (așa spuneau vecinii) cu fiica lui don Mario, un pescar din Corricella. O chema Susanna și se spune că avea părul strâns într-o coadă, era mică de statură și cu fata dură ca stâncile din Procida, dar cu privirea candidă și inteligentă, gleznele mari cât mâinile tatălui ei, care miroseau

a pește, și că era mereu îmbrăcată cu rochii brodate cu flori.

Povestea unchiului Biagio și a Susannei e una tristă, pentru că atunci când bunica a înțeles în sfârșit ce se întâmplă, adevăratul motiv pentru care fiul ei cu mult timp în urmă nu voise să se îmbarce distrugându-și viitorul și reputația familiei, s-a înfuriat atât de tare, încât l-a obligat să plece imediat la Napoli, la niște rude îndepărtate care locuiau la Pignasecca. Despre toată întâmplarea nu am desigur decât o amintire vagă, dar știu că într-o bună zi mama a cerut explicații: „De ce îl obligați să meargă la Napoli, dacă nu vrea?"

Bunica s-a întors spre ea și, cu o privire de gheață (aceeași pe care o avea și tata deseori), a spus doar: „E-aici copilul", apoi mi-a aruncat o scurtă privire înainte de a-și scutura șalul negru pe umeri și a se îndepărta. Povestea acelor zile e povestea marii tăceri care plutea în casă, cu mama, care nu-i vorbea bunicii, și cu bunica mea, care nici măcar nu se apropia de mine. În cele din urmă unchiul a plecat și nu s-a întors decât la moartea mamei sale, după câțiva ani, când Susanna era deja nevasta unui brutar și mama unui copil cu părul creț și negru.

•

Asta mi-a povestit mama când eram un pic mai mare și am început să pun întrebări. „Trebuia să meargă la Napoli să se trateze", răspundea în schimb bunica, la insistentele și totodată impertinentele întrebări ale oamenilor. În ceea ce mă privește, m-am obișnuit repede în primii ani să aud doar vorbindu-se despre acest unchi aflat departe, de care-mi aminteam prea puțin, așa cum mă obișnuisem cu depărtarea tatei. De altfel, eram educați să creștem cu absentele bărbaților, insula ne arăta că în viața de toate zilele nu era loc pentru ei, ne învăța să-i căutăm pe mare, să aruncăm din când în când privirea spre orizontul îndepărtat sau să ne oprim puțin mai mult pe marginea unei

stânci, ne spunea că trebuie să ne bucurăm cu porția, câte puțin, de tați și de unchi, mai ales în zilele de sărbătoare și la evenimente, ca de vinul bun și de fețele de masă brodate.

— Taică-tău a fost întotdeauna convins că n-are nevoie de nimeni, zice el, în sfârșit, din cealaltă încăpere.

— Îi știu bine defectele, mulțumesc.

Mă ridic să mă duc la el, și în timpul ăsta primesc un mesaj pe celular de la soră-mea: *Plecăm acum, ne vedem diseară. Mai ai un pic de răbdare. Te iubesc.*

Răspund cu un emoticon la întâmplare și merg în bucătărie la unchiu-meu. Îl găsesc în picioare lângă aragaz, cu o cârpă în mâinile pătate de singurătate și cu ochii vârâți în orbite, și pentru o clipă pe chipul lui am impresia că o revăd pe bunica.

— N-am timp pentru cafea, trebuie să-l găsesc, spun, dar el continuă ca și cum n-ar fi auzit ce spun:

— N-a vrut niciodată să accepte sfaturi, nici de la mine, nici de la nimeni altcineva.

— Da, știu și asta.

E nervos și-și aruncă mereu privirea spre mare care se simte și aici, în bucătăria care miroase a oțet.

— De ce nu-i ceri lui să-ți explice motivul? E taică-tău, spune apoi.

— Pentru că a dispărut, nu știu dacă ți-e clar. Chiar dacă mi-a spus ceva ieri despre asta…

— Ce? Ți-a spus ce?

— Motivul pentru care nu vorbiți unul cu altul de treizeci de ani.

— A, da.

Și se uită din nou la focul care pâlpâie sub cafetieră.

Ce ciudată e viața: dintr-odată, fără ca măcar să știu când și de ce, rolurile se inversează, și cel slab

devine puternic, cel care cândva o făcea pe grozavul dă înapoi și începe să tremure.

— I-ai spus ceva despre mama…

De data asta nici măcar nu încearcă să mă înfrunte și rămâne îndoit de spate să bată darabana pe o cutie de tablă aflată lângă aragaz.

— N-am mult timp, trebuie să merg la carabinieri să anunț dispariția, s-ar putea ca astfel cine-l protejează să fie descoperit. Deci, e adevărat?

— Ce?

— Ce i-ai spus.

— Ascultă, Andrea, eu nu știu de ce…

— E adevărat, sau nu? Hai, că nu-i greu.

Trage în piept tot aerul din bucătărie și se așază la mica masă pregătită pentru prânz cu o față de masă albastră în carouri.

— I-ai spus că avea pe altcineva. Un amant.

Stând jos pare să se însenineze puțin.

— Da, așa e, găsește în sfârșit curajul să răspundă.

De data asta sunt eu cel care simte nevoia să se așeze. Tăcerea e spartă doar de bolborositul cafetierei, care încearcă cum poate și ea să țină împreună o familie dezmembrată.

— Explică-mi, fă-mă să înțeleg, spun pe un ton hotărât.

— A trecut atât de mult timp, la ce mai folosește? Cui îi folosește? spune sprijinindu-și cotul pe masă.

— Mie. Îmi folosește mie.

Se ridică, stinge focul și toarnă cafeaua în două cănițe cu floricele violet. Strâng din dinți, încercând să nu aud bâzâitul nelipsitului muscoi de pe insulă care se lovește repetat de geam și comentez:

— Îmi aduc aminte de cănițele astea…

— Am păstrat în dulap întregul serviciu pentru douăsprezece persoane.

Din câte știu eu, bunica n-a lăsat pe nimeni să intre aici și, când bătea cineva la ușă, mergea să deschidă cu o expresie urâcioasă pe care știa s-o aibă doar ea. Și totuși avea un serviciu de cafea de douăsprezece persoane și fețe de masă brodate „pentru ocazii importante”. Iar într-o seară, când mama s-a întors veselă de la plimbarea de după-amiază și i-a spus că i-ar plăcea tare mult ca a doua zi să facă o masă frumoasă cu o față de masă elegantă, pe mica terasă de lângă ușa de la intrare, ca să simtă soarele pe față în timp ce privește marea, ea a răspuns că nu e educat să te îndopi în fața vecinilor și a trecătorilor.

— Ar trebui să mai arunci din lucrurile vechi, spun brusc.

El mă privește fără să înțeleagă, jignit poate.

Schimb vorba.

— Vorbește-mi de mama.

— Ce să-ți spun, Andrea? într-o zi cineva a venit să-mi facă o confidență, mi-a mărturisit că Delphine se vede cu un bărbat în port. Mi-a spus și numele individului, dar eu n-am vrut să cred. Apoi, într-o după-amiază, treceam pe-acolo și am văzut-o în atelierul lui…

— Ce atelier?

— Era pantofar, șoptește, de parcă cineva ar putea să ne audă, și pune zahăr din cutie. Numai după aceea îmi întinde, cu un oftat, cănița.

— Pantofarul…

— M-am prefăcut că n-o văd și am mers mai departe, dar a doua zi dimineața am urmărit-o și așa am descoperit că…

— Erau împreună? întreb ca să-l scap de stânjeneală.

— Nu știu, știu doar că se întâlneau și râdeau, discutau, el îi cumpăra o înghețată și-i făcea cadou o pereche de pantofi. Lumea a început să vorbească, dar maică-tii părea să nu-i pese.

— Și după aia?

— După aia, când s-a întors taică-tău, l-am avertizat. Asta și pentru că între timp zvonul ajunsese la urechile bunicii.

Ia o înghițitură, sorbind la fel ca tata.

— Tu i-ai spus bunicii?

— Nu, de ce să-i fi spus?

Îi urmăresc expresia în căutarea adevărului, și el se grăbește să adauge:

— Nu, te asigur. Eu țineam la maică-ta, mi-a fost alături când am avut nevoie, mi-a ținut partea.

— E vorba de femeia pe care o iubeai?

Unchiul Biagio devine roșu la față și tușește înainte de a așeza cănița pe farfurioară. Apoi spune:

— Știi și tu?

— Zvonurile se împrăștie repede pe insulă

— Așa e. Mai soarbe o înghițitură. Delphine era atât de… fragilă, exuberantă, veselă… era bună, corectă, cinstită și combativă, chiar dacă în felul ei.

— Știu cum era mama.

— Încerc să-ți explic că țineam mult la ea și nici prin cap nu-mi trecea să-i fac vreun rău, numai că n-aveam de ales: dacă n-aș fi mers să vorbesc cu Libero, ar fi făcut-o mama.

— Iar el nu te-a crezut.

— Nu. Nu m-a crezut niciodată. Ba chiar a crezut probabil că eu am iscat zvonurile.

— De ce?

— Nu știu, a crezut mereu că sunt gelos pe el. În realitate era contrariul.

Termin de băut cafeaua, îmi plimb privirea pe dalele roșii și albe de faianță care acoperă pereții până la jumătate. Musca, în sfârșit, se așază și începe să inspecteze geamul în lung și-n lat.

— Și în tot timpul ăsta niciunul din voi n-a simțit nevoia să lămurească lucrurile?

Biagio Scotto pune cănița în chiuvetă, întorcându-se cu spatele la mine.

— Nu, ne-am îndepărtat încetul cu încetul, spune aproape în șoaptă.

— Tipic pentru familia noastră. Toți anii ăștia, fără să vă vedeți pentru o chestiune banală, pentru o încăpățânare, numai ca să nu vă cereți scuze.

Continuă să stea cu spatele.

— Nu mă interesează dacă e adevărat sau nu, dacă mama avea pe altcineva, dacă acest altul era pantofarul, și dacă și după aceea a mai avut pe cineva. Nu-mi aduc aminte, iar dacă nu-mi aduc aminte înseamnă că n-am bănuit nimic, că ea nu ne-a făcut să ne dăm seama de nimic. Și asta îmi ajunge.

— Ai dreptate, spune imediat, chiar ai dreptate.

Și, în sfârșit, se întoarce sprijinindu-se cu mâinile pe blatul din bucătărie.

Mă ridic și întreb:

— Unde poate fi?

Îmi răspunde cu o privire tristă:

— Chiar nu știu…

— Îi cunoști pe toți, nu-ți vine în minte cineva la care s-a putut refugia?

Privește în jos, punându-și mâna în șold.

— Aș putea încerca să dau niște telefoane…

— Așa, bravo, dă niște telefoane.

Privită pe fereastră, marea se decolorează la trecerea unui nor și devine cenușie ca stâncile și casele vechi de pe insulă, în timp ce câțiva pescari se agită pe debarcader strigând, și pescărușii scot țipete stridente.

— Vrei să vezi camera voastră? Mai există încă leagănul în care dormeai.

— Știi că e bolnav? Că nu mai are mult? întreb ca să nu răspund la întrebarea lui.

Își întoarce privirea.

— Da, sigur.

— Și nu vrei nici măcar să-l saluți pentru ultima oară?

Își scarpină fruntea și răspunde imediat:

— Am încercat. Am întrebat-o pe sora ta dacă pot merge să-l văd. După două zile m-a sunat să-mi spună că el nu voia.

— Fir-ar să fie de încăpățânat plin de orgoliu!

Mă îndrept repede spre ieșire, nu mai am timp și nici chef să stau aici.

În salon, vechea pardoseală neregulată din dale hexagonale roșii și negre tremură sub pașii noștri.

— De ce nu-i permiteți să moară aici? întreabă el, venind în spatele meu.

— Nu mi-a cerut-o niciodată.

— Ție poate nu, dar surorii tale da.

Mă blochez.

— Marina mi-a spus că i-a cerut să se întoarcă pe insulă, dar că ea n-ar fi putut, are viața ei la Napoli, serviciul, școala fetelor. Și bineînțeles că nu putea să-l lase singur aici.

Câte lucruri se pot descoperi despre propria familie în numai două zile? Există o limită dincolo de care nu se poate trece? Cât rău poate face să descoperi dintr-odată că dincolo de zidul de netrecut, pe care l-ai înălțat ca să te aperi, lumea continuă să se miște, să se modifice, să se sfărâme, să te lovească fără ca tu să-ți dai seama?

— A ales copilul greșit cu care să vorbească, spun în cele din urmă.

Unchiul Biagio îmi pune mâna pe umăr:

— Îmi pare rău că nu v-am văzut crescând, dar situația, vă asigur, era imposibilă. Sper că poți înțelege.

— Nu, chiar nu înțeleg. Nu înțeleg cum se poate renunța la un frate pentru niște bârfe, la niște nepoți pentru o ranchiună stupidă. Cum se poate trăi mereu în spatele scenei.

— Ce vrei să spui? întreabă retrăgându-și mâna.

Arunc o privire iritată la cameră, la fotografia decolorată a mamei, care nu se potrivește lângă cea a bunicii. Mama e pe balconașul soacrei, cu coatele sprijinite de balustradă și cu spatele la orizontul albastru. Îmi amintesc câtă grijă avea să-

mi spună des că iubește marea, cred că o făcea pentru ca eu să n-o urăsc, cum i se întâmpla ei, care era tot timpul obligată să-i ceară ceva când o privea. „De ce nu ne iei cu tine?” îl întreba uneori pe tata, iar el nu răspundea, se prefăcea că nu aude sau, strâns cu ușa, promitea vag. Cine știe dacă, în clipa dinainte ca unchiul Biagio să-i facă fotografia pe care a înrămat-o cu grijă și a pus-o în salon, tânăra Delphine nu-i cerea lui Poseidon tocmai asta, să o ducă să vadă ceea ce vedea soțul ei. În poză e îmbrăcată cu o bluză albă și pantaloni scurți tot albi, iar pe chip îi e întipărit un zâmbet care mă tulbură, aș îndrăzni să-l definesc malițios.

— Spun că nu vreau să văd camera în care dormeam, nu vreau să încerc să înțeleg de ce v-ați comportat așa, nu vreau să mai descopăr alte secrete, nici să știu motivul pentru care ai fotografia aceea agățată pe perete…

Se întoarce brusc, și când se uită la mine are din nou obrajii roșii.

— E singura amintire care mi-a rămas de…

— Ciao, unchiule, am plecat.

— Mai așteaptă înainte să mergi la carabinieri, cel puțin până diseară, lasă-mă să dau câteva telefoane, poate că apare mai târziu. O să vezi că e la vreun prieten, spune unchiul Biagio din prag.

— Mai am o persoană la care să merg, o ultimă încercare înainte de a anunța dispariția. Întorc capul când ajung la jumătatea scării: Dacă-l găsești cumva înaintea mea, spune-i că a învins, o să moară aici. O să vorbesc cu Marina, ca s-o conving să găsească o soluție satisfăcătoare pentru el.

Poate că într-adevăr are dreptate el, mă gândesc în timp ce cobor ultimele trepte, poate a venit vremea ca tata, comandantul, s-o ia pe ruta spre casă.

•

Mi se închideau din nou ochii. În ultima clipă însă am reușit să-mi recuperez luciditatea și i-am deschis complet, apoi m-am ridicat

în șezut pe pat. Era ora două noaptea, și casa era întunecată și tăcută, doar marea părea să n-aibă somn și continua să bolborosească furioasă.

Nu trebuia să dorm.

Ba nu, trebuia să dorm, dar nu total. Cu jumătate de creier, cum mă sfătuise tata.

— Andrea, te rog, fii bărbat, ai grijă de mama și de sora ta, spusese, cu rucsacul deja pe umăr.

Privirea lui, în stare să cucerească pe oricine, mi-a prins fața și m-a obligat să-mi aplec capul. Am reușit totuși să șoptesc:

— Când te întorci?

— În curând. Peste două luni, nu mai mult.

Un bondar bâzâia în jurul nostru în căutarea florii potrivite, dar niciunul dintre noi nu-l băga în seamă.

— Mama are nevoie de tine, nu uita. Caută să n-o obosești prea tare, și dă-i pastilele pentru durere de cap. Îți aduci aminte la cât timp trebuie să i le dai.

— La fiecare opt ore.

— Bravo. Am încredere în tine.

Mi-a dat un bobârnac în obraz, înainte de a porni spre poartă în uniforma lui apretată. Bondarul dăduse un ultim tur, și apoi zburase departe, trecând de casa Ondinei și îndreptându-se către stânci.

— Tati… l-am strigat când era la jumătatea drumului.

A întors capul, cămașa reflecta soarele acelei primăveri care o va lua pe mama, și a închis ochii pe jumătate.

— Pot să dorm cu ea? Așa, dacă are nevoie noaptea, sunt acolo…

Am făcut câțiva pași și am ajuns lângă el, la vreo zece metri de Citroënul acoperit cu ace de pin uscate. Mama nu mai reușea să conducă, așa că mașina stătea la locul ei, lăsându-se învinsă de natura care continua inexorabil să meargă înainte.

Libero Scotto îmi pusese mâna pe cap cu un gest într-un fel afectuos și răspunsese:

— Andrea, ești deja mare, ar fi stânjenitor pentru amândoi. Mama nu ți-ar spune nu, dar nu s-ar simți confortabil. Așa că rămâi în camera ta.

— Și dacă n-o aud, pentru că dorm?

— Atunci nu dormi, a răspuns râzând ușor. Apoi și-a retras mâna și a îngenuncheat în fața mea. Trebuie să faci ca balenele, adăugase prinzându-mi brațele, știi cum dorm balenele?

L-am privit curios.

— În picioare.

— În picioare?

— Da. Toate cetaceele au nevoie de oxigen, să respire aproximativ din oră în oră, și atunci sunt obligate să se ridice la suprafață, nu se pot lăsa în voia un somn greu, altfel ar muri.

— Și se trezesc la fiecare oră?

— Nu, se odihnesc cu o jumătate de creier. O parte rămâne mereu activă și le conduce către aer. Deseori dorm în poziție verticală, poate ca să ajungă mai repede.

Mă încruntasem încercând să înțeleg dacă îmi spune adevărul, dar el nu era unul care să spună brașoave, mai ales când era vorba de mare. Și totuși mi se părea tare ciudată povestea asta cu balenele.

— Tu să faci ca ele, să dormi în picioare, și așa, dacă mama are nevoie, alergi imediat la ea.

Un ultim bobârnac în bărbie și apoi, înainte de a deschide poarta, a conchis:

— Când mă întorc, mergem să înotăm împreună.

„Balenele dorm în picioare”, am șoptit toată noaptea în semiîntunericul camerei mele, în timp ce încercam să-mi ancorez privirea de ceasul electronic de pe birou.

„Balenele dorm în picioare”, îmi repetam fără încetare, în încercarea de a deveni și eu un gigant care reușește să facă față nopților întunecate.

34.

O forță ciudată în gât

De abia ieșit din casa unchiului Biagio, dau nas în nas cu Ciccio, care tocmai îi dusese acasă pe Ondina cu Augusto.

— Tu știai că tata voia să se întoarcă să trăiască aici? întreb fără să stau pe gânduri.

Se fâstâcește o clipă, apoi răspunde:

— Da, mi-a spus acum câtva timp… da' după aia n-am mai vorbit despre asta.

— Dar cu soră-mea? Cu ea ai vorbit?

— Da, mi-a spus că taică-tău nu mai judeca și că nu se putea întoarce aici, unde nici măcar nu este un spital. Așa a zis.

— M-a păcălit grozav comandantul tău, ce să zic. Toate poveștile alea pe bancă… organizase deja totul, și eu n-am înțeles nimic. Diabolic, ca întotdeauna, gândesc cu voce tare, iar el nu comentează.

După o vreme, întreabă:

— Și-acum ce facem?

— Ultima încercare: mergem să le căutăm pe Gioia și pe Azzurra. Tu știi unde-s?

Face un mic gest cu capul și-mi spune să mă urc în triciclu, în zece minute suntem acasă la mama Azzurrei, aflată în centrul vechi, la Terra Murata, un burg de căsuțe zugrăvite în colori delicate, vârâte una într-alta și înfrumusețate cu balconașe, terase, scări exterioare și arcuri. Străduțele sunt atât de strâmte, că suntem obligați să lăsăm vehiculul și să mergem pe jos. Gioia udă florile din curticică și când ne vede venind înțepenește cu stropitoarea în mână. Fără să mai pierd timp îi explic motivul vizitei, iar ea își acoperă fața cu mâinile și nu mi se pare excesiv de îngrijorată.

— Mă așteptam, zice apoi suspinând.

Micul spațiu extern e ocupat de o mulțime de flori de toate felurile, clătinate ușor de un vântuleț care aici sus aproape nu încetează niciodată să bată.

— Vă așteptați?

— Știam că voia să se întoarcă pe insulă, o știau toți… răspunde uitându-se la Ciccio.

Nemachiată și îmbrăcată cu o simplă rochie azurie, își arată vârsta.

— Toți, în afară de mine, spun pe un ton hotărât.

Nu m-am simțit niciodată mai departe de tata ca acum.

— Vă așteptați, dar n-ați făcut nimic să-l convingeți să nu-și pună în aplicare planul acesta absurd… adaug uitându-mă pe furiș în spatele ei.

Doamna intuiește că încerc să înțeleg dacă tata se ascunde la ea și ne invită înăuntru. Casa e mică, dar mobilată cu mult gust: camera de zi e o explozie de lumină marină provenind de la fereastra pe care se vede portul, Muntele Procidei, și în depărtare, Vezuviul. Pare că această mică locuință e o parte din cer, un norișor în trecere care plutește puțin în aer, nemișcat într-o zi însorită.

— Azzurra a plecat deja? întreabă Ciccio, după ce a refuzat un pahar de apă minerală.

— Azi-dimineață. Aveau avion de la Napoli după-masa. Mai bine așa, să nu știe nimic, nu vreau să-i stric călătoria de nuntă.

— Unde e tata? o întrerup. Dumneavoastră știți?

— Copile, dacă aș ști, ți-aș spune. Ați încercat să-i întrebați pe vechii lui prieteni? Mai există câțiva pe insulă.

— I-am sunat pe toți, am întrebat și la barul din Chiaiolella, unde-și petrecea zilele până acum doi ani, și la barul Centrale, unde însă nu-i plăcea să meargă. Am vorbit chiar și cu Biagio, frate-său. Nimeni nu l-a văzut, nimeni nu știe nimic.

Acum Gioia pare îngrijorată, se așază la masă, cu o mână pe picior, și cu cealaltă sprijinindu-și bărbia, și se întoarce să privească marea. Păru-i

arămiu pare imaterial în fața exploziei de albastru din dreapta ei. Poartă pe deget un inel cu o piatră de culoarea cobaltului, care pare antic și mai pare că a absorbit, în ultimii ani, nuanțele Procidei.

— Mi-a spus că voia să se întoarcă pentru mama, ca s-o salute pentru ultima oară, și eu l-am crezut. Dar nu era decât o minciună, încă una, spun ca să-i atrag atenția.

Ea se întoarce imediat și răspunde:

— O iubea mult, a iubit-o întotdeauna, în ciuda a tot. Nu ți-a spus o minciună.

— A vrut să se întoarcă numai pentru el însuși, pentru că știa că e ultima ocazie. Și m-a folosit pentru planurile sale.

Gioia se uită cu duioșie la mine și spune:

— Ți-a cerut-o ție, pentru că știa că tu i-ai fi făcut pe plac. Pentru că are încredere în tine.

Fac o grimasă de dezaprobare:

— Nu are încredere, n-a avut niciodată. Numai că mie poate să-mi comande mai ușor, Marina e încăpățânată.

Ea cade din nou pe gânduri privind marea.

— M-a sunat zilele trecute. Era entuziasmat, mi-a spus că o convinsese pe Marina să meargă să-și vadă socrul și că te aștepta, că tu o să-l însoțești la nuntă.

Mă așez aplecându-mă către ea.

— L-am întrebat dacă era sigur, dacă vorbise deja cu tine… și mi s-a părut că zâmbea la telefon, apoi mi-a spus că nu, nu-ți spusese nimic, dar era sigur că o să te convingă, a spus că tu ai un suflet sensibil.

— Da, sigur, în ultima vreme și-a dat seama de asta, comentez reticent, și-l aud pe Ciccio pufnind în spatele meu, poate deranjat de atitudinea mea disprețuitoare.

Aici toți îl iubesc pe comandant, toți îl respectă. Și nu-mi înțeleg cuvintele. Gioia mă privește uimită:

— E un om sever, încăpățânat, dintr-o bucată, dar te iubește. E mândru de tine. Mereu a spus-o.

De data asta, cuvintele Gioiei sunt ca un pumn în stomac. La asta aspiră toți fiii, nu? Aprecierea părinților, a tatălui, privirea lui mândră. Jumătate din persoanele care hoinăresc prin lume în căutarea iubirii nu fac altceva decât să caute privirea aceea niciodată primită.

— Nu mi-a arătat-o, spun pe un ton dur, pentru el eram rebelul, problematicul, nepăsătorul, cel care încerca să fugă de control și nu credea în perfecțiunea regulilor, spre deosebire de soră-mea, Marina. Cel care refuza să-și petreacă viața încercând imposibilul: să facă ordine în haos…

De data asta, Gioia zâmbește amar:

— Dragă Andrea, îmi permit să-ți atrag atenția că tu ești ceea ce el n-a fost niciodată. Și tatăl tău știe asta. El vede în tine acel spirit pe care el n-a avut niciodată capacitatea de a-l etala, apropierea cu dezinvoltură de viață pe care el n-o are, o profundă lejeritate pe care și-ar fi dorit-o.

Comandantul ar fi vrut să fie ca mine?

— Cred că tu ai devenit ceea ce el voia să devină. Oglinda în care era obligat să se uite în fiecare dimineață, cu care să se confrunte. Ați avut nevoie unul de celălalt, de deosebirile voastre, el ca să meargă înainte, tu ca să crești liber.

În încăpere se lasă liniștea. Îmi mut privirea spre un avion care înaintează lent și silențios pe cerul senin, lăsând în urmă o dâră albă, în timp ce mă gândesc la cuvintele grele ale acestei femei, care îmi pune în fața ochilor ceea ce n-am văzut niciodată. În spatele meu, Ciccio tușește stânjenit.

— Și mai aveți încă nevoie unul de celălalt, el are încă nevoie de tine. Știi ce mi-a răspuns când am încercat să-l conving să nu vină la nuntă, spunându-i că va fi multă lume, că e bătrân și bolnav și că, în orice caz, la Napoli îl asistă sora ta? Că nu are nevoie de asistența Marinei, ci de curajul tău.

— De curajul meu?

Și mi se umplu ochii de lacrimi.

— Da, chiar așa mi-a spus.

Privesc în jur: Ciccio ridică din umeri, două muște se învârt în cercuri concentrice deasupra mesei, iar Gioia îmi oferă un nou zâmbet înțelegător. Încerc să mă ridic și simt că mă clatin, dar îmi revin și spun:

— Vă mulțumesc, doamna Gioia, ați fost amabilă, dar acum trebuie să mergem să anunțăm dispariția la carabinieri.

— Să anunțați dispariția? întreabă ea, de data asta vădit îngrijorată.

— Sigur, tata e bolnav, nu se poate descurca singur. A dispărut de azi-dimineață și nimeni nu știe nimic despre el. Dumneavoastră ce ați face în locul meu?

— Sunt sigură că există cineva la care nu ne-am gândit, răspunde cu o privire întunecată. Apoi, brusc, își îndreaptă spatele, ca și cum i-ar fi venit o idee, și adaugă cu voce tare: Sau, poate, a închiriat o cameră în vreo pensiune… ați încercat să întrebați?

— Am sunat la toate, răspunde Ciccio oftând ușor, cu mâinile vârâte în buzunarele jeanșilor murdari și deformați.

— La revedere, spun luându-i mâinile într-ale mele.

Ea se ridică și mă îmbrățișează, apoi spune:

— E și foarte încăpățânat, asta da. Dacă a hotărât să stea aici, atunci aici va rămâne, nimeni nu-l mai mișcă.

— Așa e, în asta suntem la fel, comentez resemnat și-i fac semn lui Ciccio să mă urmeze afară, unde lumina cedează locul umbrei de pe străduțe.

Ziua e pe terminate, și eu umblu încă fără o țintă.

Viața mea.

•

Ciccio n-a scos o vorbă de când am ieșit de la carabinieri, a condus încruntat și m-a dus acasă. Militarii m-au ascultat și, m-au pus să semnez niște hârtii, asigurându-mă că vor începe căutările imediat, dat fiind faptul că e vorba de o persoană în vârstă și bolnavă.

— Sunteți sigur că n-aveți idee unde s-ar fi putut duce? Nu aveți o listă de prieteni care ar fi putut să-l găzduiască? m-au întrebat de mai multe ori, în timp ce le lăsam numărul de celular.

Ba da, are prieteni aici, numai că eu nu știu nimic despre ei, nu știu nimic despre viața lui pe insulă. Așa ar fi trebuit să răspund, dar am spus că n-am idee și că să-l întrebe pe Ciccio, care-i cunoaște pe toți.

O găsesc pe Ondina pe șezlongul ei, ținându-l în brațe pe Augusto, care e tot mai serios și mai liniștit.

— Nimic? întreabă luându-mi-o înainte.

Cine știe de ce, dar, venind spre casă, aproape mi s-a părut că tata s-a întors, aproape m-am convins că-l găsesc așezat pe obișnuitul său fotoliu privind marea, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Dau din cap în semn că nu și o informez despre intenția de a mă întoarce imediat la Napoli, ca să vorbesc cu Marina și să organizeze noua viață a tatălui nostru pe insulă.

— N-o poți suna?

— Nu-mi vine s-o las singură și, de altfel, prefer s-o înfrunt direct, am fost până acum mult prea laș. Și ce să fac aici?

Evită să comenteze, așa că mă grăbesc să adaug:

— Mâine-dimineață devreme iau primul hidropter și mă întorc la Procida cu ea. Dar acum e inutil, trebuie să mă gândesc la sora mea. Sper doar că între timp îl găsesc, că doarme cu adevărat la cineva…

— Și Augusto?

— Vine cu mine. E suficient că mă-ntorc fără tata…

Michelle ne privește pe furiș de la fereastra bucătăriei. Cine știe dacă a înțeles, dacă știe de dragostea de pe mare, mă întreb, apoi Ondina își întinde mâna spre a mea și spune:

— E bine, nu-ți face griji, dacă s-ar fi întâmplat ceva l-am fi găsit deja. E la vreun prieten, o să vezi.

— Atunci prietenul acesta o să aibă de-a face cu mine… spun, apoi îl iau pe Tannen (care pare să nu mai aibă nimic din Tannen) și intru în casă să-mi recuperez bagajul. Nici n-am pus bine piciorul înăuntru, că un muscoi începe să bâzâie prin sufragerie, dispărând apoi în baie; strâng pleoapele, încercând să alung un tremur sinistru și merg mai departe.

Ciccio mă așteaptă sprijinit de triciclul lui la capătul aleii, în locul lăsat liber de Citroënul pe care o să-l aducă mâine. Ondina mă ajunge din urmă, mă cuprinde cu brațele pe la spate, își lasă capul pe spatele meu și spune:

— Îmi pare rău că s-a terminat așa, era totul perfect până azi-dimineață…

Mă întorc s-o privesc ca să încerc să înțeleg dacă în perfecțiune intră și faptul că am fost împreună sau dacă parabola descendentă a început, după părerea ei, exact din acel moment. Dar ea zâmbește, așa că o sărut pe frunte, îi las o pereche de chei de la casă, o salut pe Michelle, oprită lângă gard, și, cu câinele în brațe, îl ajung în grabă pe Ciccio. El pornește motorul fără să scoată un cuvânt și mă duce încă o dată departe de casa asta, departe de trecutul meu.

•

Mamei îi plăcea să stea pe bolarzii din port privind pescărușii rotindu-se pe cer. Își ducea o mână la frunte să se apere de soare, își strângea ochii și stătea acolo, în timp ce Marina și cu mine alături de ea mâneam o înghețată. De câte ori coboram în port, ne cumpăra două conuri, și apoi ne ducea pe cimentul întunecat de pe malul mării, unde mirosea întotdeauna a țiței, pește și cauciuc ars.

Există multe locuri mai frumoase pe insulă, și totuși așezată acolo, pe bolard, ea părea cu adevărat mulțumită. Spunea că așa puteam să ne dăm imediat seama dacă tata se apropia, că vom fi primii care văd nava. Și atunci Marina stătea tot timpul privind marea cât se poate de serioasă, înghețata le curgea pe mână, colorând-o de gustul Strumpf. Eu însă știam că nu e adevărat, că mama spunea așa numai pentru că vorbele alea o făceau să se simtă bine, știam că nava nu va sosi în ziua aceea, nici a doua zi, nici în următoarea. „Te obișnuiești cu absențele și nu te mai gândești", șoptea bunica printre dinți când era întrebată despre copii.

În față se afla Muntele Procida cu stâncile lui și casele cățărate până către vârf. Uscatul era acolo, la un pas. Într-o zi, un marinar de pe una din bărcile pentru turiști care făceau naveta la Mergellina o privise pe Delphine și strigase: „Frumoasă doamnă, haideți cu noi să faceți o plimbare!"

Nu fusesem niciodată la Napoli, și puținul pe care-l știam despre oraș i se datora tatei și poveștilor unui băiat cu care mă împrietenisem de curând, unul care zicea mândru nevoie mare că el vine de la Montedidio. Mama, deloc stânjenită, izbucnise în râs la propunerea absurdă a marinarului. În zilele da (și dacă eram pe stradă, era categoric o zi da) râdea încontinuu, atât de mult, că uneori mă făcea să mă rușinez, pentru că era veselă într-un fel în care nu poți fi vesel, cu o forță ciudată în gât, și atunci înțelegeam că era ceva ce nu mergea în râsetele alea, asemenea plânsului, la un moment dat ar trebui să se termine și dacă, în schimb, continuă, poate că nu sunt râsete. Râdea cu toți, chiar și cu cei pe care nu-i cunoștea, iar marinarul acela o știa bine și profita de asta și, ori de câte ori o întâlnea la debarcader, o saluta de departe spunându-i cuvinte amabile în dialectul pe care ea nici măcar nu-l înțelegea, dar care o făceau fericită. În fond, mama fura doar puțină iubire pe chei, și totuși detestam privirile ei malițioase, simțeam că era ceva murdar, căci copiii nu pot înțelege că iubirea nu poate fi niciodată murdară.

— Încetează, i-am spus într-o seară, pișcând-o de coapsă.

— Să fac ce?

— Să te prostești!

Ea nu s-a simțit jignită, dimpotrivă, a început să mă gâdile sub braț și a spus: „Eu mă prostesc? Tu, *mon chéri,* tu te prostești!", și momentul a trecut, marinarul a plecat.

Uitasem zâmbetul acela tandru pe care mama nu-l avusese niciodată pentru mine sau pentru Marina și nici măcar pentru mare și care mi-a întors stomacul pe dos. Același zâmbet apărea pe chipul ei cu câțiva ani înainte, când unchiul Biagio îi făcea fotografia de pe balcon, cel care atentului comandant nu-i scăpase.

35.

Mirosul navelor

Marea, atunci când pleci de pe insulă, e diferită de cea de atunci când sosești, n-ai ce face! E mai întunecată, mai păstoasă, poate mai melancolică sau mai furioasă, nu știu, Știu doar că o simt sub mine, sub feribotul care o rănește la fiecare metru. Orizontul e un spațiu alb nelocuit de pământ, și dincolo de Capri se află ceea ce mai rămâne din soare, o venatură arămie care urmărește marginea cerului. Stau pe punte, pe una din băncile din metal alb-albastre care miros a sare încrustată și a țiței.

Nu-mi plac navele, am înțeles-o deja în adolescență, când am urcat pe una pentru prima dată. Când eram mic visam mari povești în burta lor, în căutarea de lumi noi, și seara, în pat, închideam ochii și aproape mi se părea că sunt acolo sus, la proră, amestecându-mă cu vântul și cu apa care-mi stropea fața. În realitate, cunoșteam doar chipul bun al mării și nici măcar nu puteam înțelege ce însemna să stai pe ea, nici măcar nu-mi puteam imagina cât de diferit e să fii în larg, acolo unde își pierde echilibrul pentru a deveni haos, apă care bolborosește în furtună. Și totuși nu pentru asta nu iubesc navele, e o problemă de miros. Pe primul vaporaș care m-a dus la Napoli n-am regăsit aroma caracatițelor Ondinei, a scheletelor de arici de mare pe care le pescuiam cu Marina, a mușchiului care se cățăra pe stânci și te făcea să aluneci, am simțit numai putoare de fier, de gaz, de vopsea, de motorină, un amestec cenușiu care amintea prea puțin de mare.

Toate astea ca să spun că și acum apa care mă duce în oraș mi se pare o străină cu care n-am nimic de împărțit. Am trecut deja de Capo Miseno,

când primesc al nu știu câtelea mesaj de la Marina. Augusto stă la picioarele mele, cu coada între picioare și botul pe podea. Ce bine ar fi fost să fi știut mai repede că e suficient să nu-i dai de mâncare.

De mai multe ore nu-i răspund, n-aș ști ce să-i spun, aș adăuga doar minciuni la alte minciuni, așa că ea a trimis nici mai mult, nici mai puțin decât optsprezece mesaje. Ținând cont că ne aflăm la jumătatea după-amiezii, e ușor de socotit că sora-mea a trimis un sms la fiecare jumătate de oră, iar între ele zeci de apeluri. Nici n-am terminat bine rapida numărătoare, că celularul vibrează din nou, de data asta răspund fără ca măcar să privesc ecranul, pregătit deja să recit discursul pe care-l repet în minte de câtăva vreme.

— Andrea.

— Cine-i?

— Lavinia.

— Lavinia.

— Ai o voce ciudată.

— Am probleme, Lavi, probleme serioase…

Ei însă pare să nu-i pese de cuvintele mele și continuă:

— Te-ai gândit? Trebuie să dau un răspuns, nu mai pot aștepta:

— Dar n-am spus că o să ne auzim mâine?

— Nu mai pot aștepta, repetă pe un ton grav. O aud trăgând un fum, și apoi dându-l afară. Numai după aceea pufnește din nou în telefon: Andrea, să nu-mi spui că nu te-ai gândit.

— Nu m-am gândit. Când trebuia să mă gândesc, azi-noapte? Am avut alte probleme pe cap, nu reușeam să dorm, așa că m-am sculat, și atunci mi-am dat seama că dispăruse câinele…

— Câinele? De când ai un câine?

— Augusto, teckelul soră-mii. E o poveste lungă. Ce mai, câinele nu era, și atunci am început să-l caut. Și în timp ce-l căutam, am înțeles un lucru…

— Că nu ești bun de ținut un câine? chicotește Lavinia.

— Nu, am înțeles că nu reușeam să dorm pentru că sunt nefericit…

La vorbele astea tace brusc, iar doamna de lângă mine (care face fotografii de când am pornit) se întoarce să mă privească.

— Mă asculți?

— Da, te ascult, Andrea. Dar ce legătură au toate astea cu fotografiile pentru site-ul web?

— Așteaptă! Deci, în cele câteva minute acolo, în întuneric, am înțeles de ce încerc mereu să merg la culcare doar când nu mai reușesc să țin ochii deschiși…

Nava intră în port și privesc cu încântare orașul care se pregătește de căderea nopții. Dinspre mare, Napoli pare mai mic (poate pentru că e ascuns în parte de coline), înghesuit, ca și cum palatele s-ar fi luat unul după altul și n-ar mai fi avut timp să se oprească decât în ultima clipă, acolo unde se termină pământul și începe apa. Există o delimitare netă între oraș și marea sa. Napoli și Marea Tireniană nu se întâlnesc, se ciocnesc aproape, ca două oceane care, din cauza temperaturii și a salinității, nu reușesc să se amestece.

— …am înțeles că nu mai vreau s-o fac pe fotograful de modă. Mi-a fost folositor până azi, m-a ajutat să trăiesc bine, dar acum am o vârstă: acum vreau să fac ce-mi place.

Urmează o lungă tăcere. Apoi un alt chicot.

— Ce ai de râs?

— Nu credeam să te aud spunând asemenea cuvinte.

— Simt nevoia să schimb. Când ajungi pe la patruzeci de ani… ar trebui s-o știi, tu, care zici că cunoști sufletul omenesc.

Vocea ei își pierde subtila ironie de fond și devine ascuțită:

— Adică pierzi un contract bănos pentru nevoia de schimbare?

— Exact, răspund calm și întind mâna să mângâi fostul despot de la picioarele mele, care scoate un scâncet și îmi sare în brațe, ghemuindu-se pe genunchii mei. Doamna a încetat să mai facă fotografii și îmi zâmbește, uitându-se când la mine, când la câine. Fiica ei, așezată alături, continuă să scrie pe celular.

— Ți-ai pierdut mințile?

— Lavi… azi-noapte n-am dormit și mă doare capul.

La răspunsul meu, dă înapoi și devine mai maleabilă.

— Ești sigur, nu vrei să te mai gândești? Să-ți las timp până mâine?

— Nu, nu insista, n-am nevoie de alt timp. Mi-ar plăcea să încep din nou să fac numai fotografii artistice, eventual să încerc să le expun într-o bună zi… asta visam când eram tânăr.

— Bine, zice pe un ton ofensat, nu-i nimic, îl pun pe altul să semneze contractul, pe unul nou, care nu aruncă pe apa sâmbetei șansele pe care i le ofer. Ne auzim când o să fii mai înțelept.

— Ciao, Lavinia, spun liniștit și termin conversația.

Doamna se uită la mine, apoi intră în vorbă.

— Frumoase, cuvintele dumneavoastră!

— Mulțumesc, și mă forțez să zâmbesc.

— Aveți dreptate, să știți, ar trebui să ne gândim cu toții puțin mai mult la noi. O vedeți pe fiica mea? Stă cu obiectul ăla în mână de o oră și nu-i pasă de timpul pe care-l pierde, nici nu vede spectacolul orașului de pe mare. Am devenit sclavi fără să ne dăm seama, în numele a nu se știe ce.

— Așa e, zic laconic, pentru că n-aș ști ce altceva să adaug.

După o clipă de tăcere, doamna se uită la câine și întreabă:

— Cum îl cheamă?

— Augusto.

— Augusto? Ca pe împărat.

Ar fi trebuit să-l cheme Caligula, mă gândesc încă o dată, și dau din cap. Atunci, fără să ceară voie, ea întinde mâna, și eu sunt pe punctul să trag înapoi teckelul zălud care, de data asta, se lasă mângâiat fată să aibă reacții ieșite din comun, doar fruntea i se încruntă puțin.

— Mi-ar plăcea să iau un câine, continuă femeia, știți cum e, sunt singură, soțul meu nu mai e, și fiica mea… o vedeți. Dar mi-ar trebui un cățel liniștit, pentru că nu mai am putere. Al dumneavoastră e calm? Mi-l recomandați?

Îi răspund în timp ce privesc pe furiș telefonul în căutarea altor mesaje de la sora mea.

— Cum să nu, Augusto e ascultător ca un mielușel, puteți să luați liniștită unul.

Asta-i, nici măcar în fața necazurilor și a persoanelor drăguțe nu reușesc să fiu serios. Nechibzuit, asta-mi e platoșa, coiful pe care mi-l pun pe cap înainte de a merge la război.

36.

Poate e nevoie de ghips

— Domnu', da' ce s-a-ntâmplat? Sora dumneavoastră mi-a telefonat foarte îngrijorată, mi-a spus să vin aici. Ea se-ntoarce. Unde-i comandantu'?

Nici nu ajung bine lângă bloc, că Gina mi se postează în față ca un buldozer.

— E totul bine, Gina, totul sub control, și dau din mâini pentru că sunt nervos și nu știu cum să fac să nu se vadă.

Odată ajuns în casă, Augusto își revine brusc și fuge ca din pușcă în bucătărie, căutându-și bolul cu mâncare.

— Totu' sub control? continuă să mormăie romînca. Unde-i domnu'? Doamna Marina-i foarte îngrijorată, aproape plânge la telefon. Dumneavoastră ați încurcat rău lucrurile…

— Nu, nu, stai liniștită, vorbesc eu cu ea, îi explic.

Teckelul redevenit el însuși, cu apa care-i picură încă de pe bot (asta-i, apa, alt lucru pe care am uitat să i-l dau), începe să se învârtă prin casă urlând, de parc-ar fi un lup.

— Ce l-o fi apucat?

— Caută comandantul… și nu-l găsește. Unde-i comandantul, se poate ști?

— Gina, mi-ai pus o sută de întrebări într-o secundă, nu mi-ai dat timp nici măcar să intru ca lumea în casă. O clipă…

Așez sacoșa pe fotoliu.

Ea continuă să mă fixeze cu o expresie pe care nu știu s-o descifrez, ceva între stupoare și enervare. Și pentru că mă simt studiat și pus cu spatele la zid, mă trântesc pe canapea și numai după aia spun:

— Gina, când vine soră-mea, rezolvăm totul. Tata e la Procida, e bine, dar e o mică problemă… care se poate rezolva, da.

— La Procida? Ce face la Procida? Și ce problemă?

Acum Gina mă privește speriată. Ceasul bate jumătatea de oră.

— Păi bătrânul nu mai vrea să se întoarcă.

— Nu vrea să se întoarcă?

— Nu, deloc. A zis că vrea să moară acolo, pe insulă.

Gina trage adânc aer în piept și-și duce mâinile la față.

— Nu mi se pare o cerere absurdă, la urma urmei.

— El îi bătrân, bolnav, are nevoie de îngrijire și asistență. Cine-i cu el acum?

— O prietenă. Totu-i sub control, repet ca un imbecil, pentru că nu știu ce altceva să spun.

— Prietenă? continuă s-o facă pe papagalul, drăguța de ea. Care prietenă?

Îmi vine să-i răspund urât, obosit de atacul ăsta fără sfârșit, numai că simt un miros de urină și-mi aduc aminte de pișatul lui Tannen de vineri noaptea, exact acolo unde stă fundul meu acum și unde cândva era o valoroasă husă de brocart. Mă ridic cu un salt și-i spun infirmierei:

— Gina, chiar poți pleca acum. Când se întoarce Marina vorbim și luăm o hotărâre.

Încerc să o conduc politicos la ușă.

Numai că ea e masivă și nu se mișcă nici cu un milimetru, cu uimirea așternută pe chip și gura căscată.

— Sora dumneavoastră o să fie supărată, foarte supărată. Ai făcut mare încurcătură.

— Gina, izbucnesc de-adevăratelea, lăsând la o parte faptul că o dată îmi vorbești cu dumneavoastră, și altă dată cu tu, de mă amețești, ce încurcătură, care încurcătură?

Românca nu pare impresionată de reacția mea și-mi ține piept:

— Eu îs infirmieră, eu țin la doamna Marina și la comandant. Am dreptul să fiu îngrijorată.

Oftez din greu și mă frec la ochi. Ea profită ca să continue:

— Îmi pare rău să spun, domnule, dar sunteți foarte iresponsabil, trebuia doar să țineți companie la tatăl dumneavoastră.

— Și tu cu cuvântul ăsta? De data asta mă enervez atât de tare, că Gina dă înapoi fără să riposteze. Da' ce, îl am tatuat în frunte? Se pare că v-ați pus cu toții de acord, e un complot împotriva mea! Izbesc cu pumnul în perete, de parcă în felul ăsta aș putea să mă eliberez de greutatea pe care o simt în piept.

Augusto, care între timp, distrus de cele douăsprezece ore de prizonierat dur fără hrană și fără apă, se prăbușise în culcușul lui, sare în picioare și începe să mă latre, nu știu dacă din cauza gestului meu nesăbuit, al strigătului interlocutoarei mele, sau doar pentru că în sfârșit a înțeles că responsabil pentru tot ce i s-a întâmplat în ultimele douăzeci și patru de ore este subsemnatul.

Durerea la mână e îngrozitoare și pune stăpânire imediat și pe fața mea.

— Scuză-mă, n-am vrut, spun, în timp ce încerc să-mi țin strâns încheietura mâinii, sper că nu mi-am rupt-o.

Gina mă prinde de cot și mă târâie cu forța în baie, urmărită de Câinele Zălud, căruia i-a fost suficientă o picătură de apă, ca să devină din nou un tiran: scoate o fașă din dulăpior și începe să mă lege cât se poate de strâns, după ce mi-a smuls de pe deget cei doi plasturi cu care tata îmi acoperise mica rană cauzată de caninii lui Tannen, alaltăieri seară, cu o viață în urmă. „Au", îmi scapă, dar pare să nu-i pese de durerea mea și continuă să strângă cât poate fașa în jurul încheieturii. Poate e maniera

ei de a se răzbuna. Simt cum îmi pulsează mâna și nu reușesc să-mi ascund suferința, infirmiera își ridică privirea și zice:

— Trebuie să mergeți la spital pentru radiografie. Poate trebuie ghips.

— N-am timp să merg la spital.

Atunci mormăie ceva și termină să mă bandajeze cu grijă și răbdare.

— Poate-i adevărat, spun în liniștea din baia asta, unde fiecare lucru îmi vorbește despre tata, poate sunt un iresponsabil, unul care nu știe să aibă grijă de taică-său, nu știe să țină un câine și aproape că-l face să moară deshidratat, unul care nu e în stare să spună nu – ăsta-i probabil cel mai mare defect al meu… Dar, la naiba, vrei să știi ceva, Gina?

Nu scoate o vorbă, așa că eu continui:

— Eu cred că dragul tău comandant de data asta are dreptate și că, dacă mi-ar fi mărturisit, dacă mi-ar fi spus adevărul, că vrea să trăiască acolo cât i-a mai rămas de trăit, l-aș fi ajutat, aș fi luptat pentru el, aș fi convins-o pe soră-mea.

— Sora dumneavoastră nu se convinge vag, zice Gina zâmbind vag.

Discuția pseudoterapeutică pare s-o fi îmblânzit.

— Ce drept avem să hotărâm pentru viețile altora, fie ei cei pe care-i iubim? Fiecare ar trebui să stabilească singur cum să trăiască… și cum să moară.

Din fericire, Gina nu comentează, altfel aș fi obligat să explic mai bine fraza care, îmi dau seama doar acum, conține un mesaj destul de explicit. Un fior îmi traversează spatele și mă face să amețesc, sunt deci obligat să mă așez pe W.C.

— E normal că aveți amețeală, e durerea, spune ea, ținându-mi încă mâna într-a ei.

— Da, așa e, durerea, repet. Și nu știi câtă durere simt, Gina; cea de la mână, te asigur, e doar o ușurare, cel puțin a reușit să-mi devieze puțin atenția.

Aștept să termine bandajarea și mă întorc la gândul care mi-a procurat fiorul. Dar dacă a hotărât să termine cu viața? Închid ochii, și în întuneric îmi apare ciudatul discurs pe care mi l-a ținut pe plajă ieri noapte, frazele sinistre pe care n-am vrut și n-am știut să le înțeleg. *Vreau să-mi împrăștiați cenușa pe mare sub* faraglioni. *La mine acasă.*

Mă întorc instinctiv să privesc fața rotundă a salvatoarei mele, și dintr-odată mi se pare că am greșit totul în ultimele două zile. Și în viață.

— Poate am înțeles unde e… șoptesc în cele din urmă.

— Ce? spune ea.

— Poate după cimitir s-a întors acolo, pe plajă.

— Unde este cine? N-ați spus că tata este cu o prietenă? Ce cimitir?

— Da, da, Gina, totul e bine. Mă scol brusc, imediat cum termină de bandajat. Nu-ți face griji, ai fost chiar foarte amabilă. Acum du-te, e târziu. O aștept eu pe Marina.

Se uită la mine neîncrezătoare, dar de data asta se lasă condusă la ușă fără să mai opună rezistență.

— Trebuie să mergeți la spital, poate trebuie ghips, repetă.

— Da, sigur, mâine. Nu-ți face griji, o să-ți dăm de știre. Și mulțumesc, spun împingând-o pe palier.

În casă e din nou liniște. Mă uit la ceas, sora mea va fi aici în curând. Mă așteaptă o bătălie, o nouă încercare de a mă disculpa în ochii cui mă consideră bun de nimic. Tannen, la picioarele mele, mă observă stăruitor.

— Hai cu mine, și-i fac semn cu capul să mă urmeze în bucătărie.

Pe masă, la vedere, e foaia cu recomandările, o mototolesc și o arunc la gunoi înainte de a mă ocupa de teckel. Arunc o privire la medicamentele uitate pe blatul de la bucătărie, deschid frigiderul cu mâna bună și iau ce găsesc: un pachet neatins

de felii de brânză, o cutie de Philadelphia și un măr. El începe să sară prin bucătărie ca un nebun și termină într-o clipă brânza. Mărul nu pare să-i fie pe plac, așa că mușc eu de două ori din el, ca să încerc să-mi potolesc stomacul gol și chinuit.

Intru în camera tatei mestecând încă. Totul îmi apare nemișcat și insuportabil, cu mirosul de spirt medicinal și de spital impregnat deja în pereți. E o cameră cu iz de moarte, împărăția abisurilor aflată chiar lângă bucătărie, după ce dai colțul unui coridor, într-o casă normală, în care fetițele se fugăresc, câinele latră, și un cuplu face dragoste.

Are dreptate el, mă gândesc, în timp ce mușc din nou din pulpa suculentă a fructului care taie setea: e un egoist, un insensibil și un superficial, poate, dar n-a fost niciodată unul din cei care se nasc cu frica în sân, și apoi o poartă cu ei toată viața. Are dreptate el, îmi mai spun, așezându-mă din nou pe canapea cu câinele care-și linge mustățile, de ce să se întoarcă aici, dacă perspectiva e să moară în fiecare zi câte puțin în putoarea aia dulceagă?

Augusto îmi sare în poală și se încovrigă satisfăcut acum, când are burta plină. Gina zicea că e îngrijorat din cauza tatei. Dacă într-adevăr este, știe cum să-și țină în frâu anxietatea, știe să disimuleze; e un câine căruia nu-i place să fie considerat slab. Cum face și comandantul. Da, poate că aceasta e ideea: există persoane care nu se tem să-și arate propriile slăbiciuni, și altele care, dimpotrivă, își duc spaimele în buzunar, ascunzându-le în fața lumii, așa cum se păstrează fotografia unei persoane iubite într-un compartiment al portmoneului.

Tiranul care cândva mă speria începe să sforăie, îi pun mâna sănătoasă pe cap și încerc să-l mângâi fără să pierd din privire ușa casei.

Ceasul de pe comodă arată zece fără un sfert. Peste puțin se va auzi un alt sunet din coridor.

Sunt aici, Marina, te aștept doar pe tine.

Îți aduci aminte ziua în care mama nu te mai găsea? M-a învinovățit de dispariția ta și, înainte ca Ciccio să te aducă la noi, m-a luat de umeri și m-a întrebat de ce te pierdusem, ce făceam. Eu n-am avut curajul să-i răspund și am înclinat capul, eram prea mic ca să pronunț primele cuvinte care-mi veniseră în minte.

Știu că imediat cum vei deschide ușa o să-mi arunci în față lipsa mea de judecată și neadecvarea, o să mă acuzi că l-am abandonat, că sunt un iresponsabil, că întotdeauna am fost așa, și o să mă întrebi unde eram când tata se simțea rău în anii din urmă, unde eram azi-noapte, acum câteva ore, în timp ce el dispărea.

Trăiam doar.

De data asta cuvintele n-o să-mi moară pe buze.

CINCI LUNI MAI TÂRZIU

37.

Crăpăturile caselor de la mare

Întâlnirea dintre navă și pământ e făcută din clipe de ezitare, cu apa care e la mijloc și începe să clocotească sub carenă, pentru că motoarele împing înapoi ca să permită o apropiere ușoară de mal, iar marinarii să sară pe asfalt și să lege frânghiile groase de bolarzi. E un soi de gest de forță, o naștere în care marea, în sfârșit, cedează și lasă să alunece din burta ei imensa ambarcațiune care este ancorată de ciment cu zăngănituri și scrâșnete. Zgomote care-mi aparțin și cu care sunt obișnuit, faptul de a avea un tată comandant de navă e în întregime aici, captiv în sinistrul scârțâit cu care feribotul ancora în port. De aceea îmi vine spontan să-mi încleștez maxilarul, cum făceam atunci, pentru că nu suportam zgomotul acela metalic, eu care, dimineața devreme, pe plajă, căutam cele mai bune scoici de ascultat foșnetul lent al vântului în cochiliile lor.

Pe debarcader sunt puține persoane, cerul e plumburiu și metalic asemenea Mării Tireniene, care m-a readus la Procida, și asemenea zgomotelor acestei ambarcațiuni care pare să facă față cu greu iernii. Nu sunt turiști, doar obișnuitele chipuri brăzdate și impasibile ale insularilor, pe care nu-i cunosc, dar pe care aș putea să-i cunosc, fețe mereu identice, modelate de aerul sărat și de mistral, de oboseală și de renunțări. Mai sunt doar câteva zile până la Crăciun și temperatura n-a fost niciodată atât de aspră ca anul acesta. Imediat cum cobor îl recunosc, lângă triciclul lui, pe Ciccio care, atunci când mă vede, îmi zâmbește de departe, arătându-și puținii săi dinți.

— Ciccio, șoptesc când ajung lângă el și-l îmbrățișez.

El se lasă luat în brațe și mă pișcă de obraz.

— André, și de data asta, ți-a trebuit timp să te întorci, spune…

Dar zâmbește și are în privire aceeași afecțiune cu care mi-ar întinde o cănițǎ de cafea fierbinte.

Urc în triciclu și mă las dus din nou pe străduțele care urcă spre Ciraccio, iar prin fața ochilor mei defilează casele abandonate, grădinile lăsate nepăzite, în care natura devine din nou atotstăpânitoare și haotică. În adolescență, într-o iarnă, mi-am agățat aparatul de fotografiat de gât și am intrat în câteva din curțile astea, ca să imortalizez abandonul care, în realitate, părea să se întindă în toată insula. Fotografiam iarba care creștea printre dalele aleilor, frunzele uscate ce se strângeau sub pergolă sau pe suprafața unei bălți, cornișa pe care se afla un cuib gol. Apoi treceam la case, care rezistau nemișcate în fața timpului, intemperiilor, agățate de zâmbete în fotografiile din sufragerii, așteptând să se întoarcă cineva și să vâre cheia în broască. În după-amiezile de sfârșit de noiembrie stăteam să le admir din exterior, când nu mai exista albastrul mării estivale să le lumineze, fără căni de lapte cu biscuiți și râsete pe terasă, cum rezistau asemenea femeilor de pe insulă în așteptarea bărbaților lor, cu privirea spre orizont și capetele copiilor sprijinite de șoldurile lor largi.

Iarna, casele din Procida își arătă toate imperfecțiunile, oboseala așteptării, au frigul pe umeri și crăpături pe spate.

Aceleași pe care ni le descoperim pe chip și noi după ce a trecut furtuna.

Ciccio intră pe alee și oprește motorul la circa zece metri de ușa de la intrare. Întorc imediat capul să văd Citroënul și îl găsesc mai bătrân, cu geamurile și caroseria mânjite de sirocco și de rășină și roțile înfundate pe jumătate în noroi. Nu se aud zgomote, în afara vântului care urlă pe stânci și a mării care, ca întotdeauna, se revarsă impetuos pe plaja de sub casa Ondinei. Îmi iau

sacoșa și îmi înfig bocancii în pământul umed, apoi închid ochii și rămân o vreme așa, respirând aerul rece adus de mare. Ciccio vine lângă mine și vrea să-mi ia sacoșa din mână; e trecut de optzeci de ani, și totuși e încă aici, încercând să ne facă viața mai ușoară. Îi zâmbesc și trag brațul spre mine, apoi îl urmez cu capul plecat spre casă. Bunul bătrân Ciccio e dur ca stâncile și pietrișul insulei, cu același comportament morocănos al bătrânilor care o locuiesc sau au locuit-o, al tatălui meu și al bunicii. N-am înțeles niciodată ce înseamnă termenul „bun cap de familie”, dar, dacă ar fi să-l asociez cu cineva, m-aș gândi exact la Ciccio, care în spatele crustei metalice are o grijă de tată care întinde mâna fără să pună întrebări incomode.

— Iată-ne aici, spune odată intrat în sufragerie, ți-am pregătit lemne bune de foc, și-mi arată o stivă lângă șemineu.

— Mulțumesc, reușesc să răspund scăpând de nodul pe care-l simt în gât de când am debarcat.

El își dă seama, dar continuă să nu mă întrebe nimic. Mă ajută cum poate, cum știe, pune lemne pe foc, controlează centrala, apoi se uită dacă funcționează aragazul.

— Ți-am înlocuit butelia, poți sta liniștit o vreme.

Iese să aducă un coș cu salată și un sac cu cartofi din triciclu.

E îmbrăcat cu o cămașă albăstruie peste un tricou alb, iar în picioare are niște ghete vechi. Se îngrijește să pună lucrurile la locul lor și aprinde focul în șemineu, în timp ce eu mă uit în jur, oprindu-mă mereu la aceleași obiecte, la aceleași imagini.

— Gata, zice după zece minute, frecându-și mâinile de pantaloni. Focul trosnește deja în spatele lui. O să fie cald în curând în casă, iar peste vreo două ore o să fie chiar bine.

Apoi se uită la mine, neștiind ce să mai spună.

— Mulțumesc, Ciccio. Mulțumesc mult. Pentru tot.

Se fâstâcește și își apleacă privirea, răspunzând:

— Tu știi, ce mai… tu și Marina sunteți ca și cum ați fi nepoții mei.

Îi pun mâna pe umăr și zâmbesc din nou cu toată căldura care mi-a mai rămas în trup. Cedează o clipă, o singură clipă, în care îmi dau seama că ochii îi lucesc ca marea când udă Ischia la orizont, apoi își îndreaptă din nou spatele și întreabă:

— Deci ai hotărât… te întorci aici?

— Da, răspund imediat și mă așez pe brațul fotoliului pe care stătea comandantul, cel puțin pentru o vreme. Apoi o să văd.

— Bine faci, zice el, mă bucur.

Tăcerea ne desparte din nou, și atunci mă simt obligat să rezolv situația.

— Acum du-te, Ciccio, spun ridicându-mă, nu-ți face griji pentru mine, ne vedem mâine.

Îl conduc la ușă.

— Dacă ai nevoie, cheamă-mă. Nu vrei să vii la noi la cină, diseară? Nevastă-mea s-ar bucura. Atâta m-a bătut la cap să-ți spun asta…

— Nu, poate altă dată, acum trebuie să fac un pic de ordine. Mulțumește-i din partea mea.

— Sigur, sigur, răspunde și se scarpină în cap, cum să nu, nu-ți face griji. Atunci, ne vedem mâine.

Se strecoară afară împreună cu vântul care intră și iese din casă cu un curent ce face să scânteieze focul din șemineu.

Închid ușa și rămân singur cu zgomotele iernii. Înăbușite de pereți, cum se întâmpla odinioară când aceleași sunete îmi furau un fior de fericire pentru că în casă eram noi patru: tot ceea ce trebuia să fie.

•

Tata s-a omorât în zorii zilei de duminică, în timp ce eu și Ondina făceam dragoste. L-au găsit luni dimineața lângă insulița Vivara, plutea cu fața

în sus la vreo treizeci de metri de mal. Un pescar a văzut corpul. Versiunea oficială e că a fost un accident, dar cei de pe insulă au înțeles, doar nu sunt proști procidanii.

Marina și cu mine ne pregăteam să luăm primul feribot de dimineață, când am primit telefonul de la Ciccio. Despre minutele acelea nu reușesc să vorbesc nici măcar acum, pentru că sora mea a înțeles imediat, în timp ce eu am înțepenit, cu telefonul lipit de ureche, incapabil să reacționez la vorbele bătrânului prieten și la hohotele surorii mele, care se agățase de brațul meu plângând mai rău ca atunci când, în copilărie, mama o obliga să iasă din apa mării pentru că i se încrețiseră degetele. Pentru că nu m-am gândit nicio clipă la un accident, chiar dacă Ciccio continua să o repete, și pentru că nu reușeam să cred că o făcuse cu adevărat, că se retrăsese fără prea multe povești, fără un mesaj adevărat, o scrisoare, fără să-și facă griji pentru mine, lăsat dintr-odată singur. Da, pentru mine. La asta m-am gândit, în timp ce Marina se ghemuia la pământ cu fața între mâini, m-am gândit că eram singur, singur cu adevărat, pentru că sora mea avea familia ei, fetele, și pentru că așa se termină, te lupți o viață întreagă cu cine te-a adus pe lume considerându-l nedemn, sau pur și simplu greșit, îl învinuiești și acumulezi furie, ca să ajungi în cele din urmă să-ți dai seama că e tot ce ai, ce aveai. Și când înțelegi asta, îți urcă un fior rece pe șira spinării, și pentru o clipă, cât durează un junghi, te simți pierdut și abandonat ca în copilărie, când erai obligat să te duci la culcare și să termini ziua, chiar dacă lumea dincolo de camera ta continua să meargă înainte, și te gândești că n-o să poți rămâne singur, că e mult prea mult pentru tine. E o clipă, cum am spus deja, apoi trece, apoi viața pe care o avem în noi începe din nou să-ți fie busolă și te îndrumă, te ajută să ții cârma dreaptă. Și ești din nou gata să înfrunți valurile.

•

Trebuie să zugrăvesc afară și înăuntru, alb pe pereții interiori, ca odinioară, înainte ca Marina și Fiorenzo să vopsească în bleu pal care, după părerea lor, se potrivește bine pentru o casă la mare. Asta n-a fost niciodată o casă la mare, așa ar fi trebuit să răspund, cu câteva scoici pe pereți, un minuscul colac de salvare sau un pește colorat, sau cu o bărcuță pe raftul din colț, o stea de mare uscată, o pereche de schelete de arici de mare pescuiți cine știe când. Nu, asta a fost o casă, cu tot ce înseamnă ea, adică plină de lucruri nepotrivite, de amintiri frumoase sau mai puțin frumoase, de zile cu ploaie și după-amiezi plictisitoare, de frică, praf și certuri. A fost întru totul o casă, iar eu aș vrea să reînceapă să fie, cel puțin pentru o vreme, cel puțin pentru strictul necesar.

De aceea m-am gândit și să refac grădina, acolo, la începutul aleii de la intrare, înainte de Citroën; vreau să mă apuc din nou să cultiv roșii și busuioc, aproape le simt în nări mirosul de atunci când treceam pe lângă ele în grabă pe bicicletă. Și vreau să repar mașina, Ciccio mi-a spus că trebuie înlocuită din nou bateria și făcute câteva mici reparații, poate schimbate cauciucurile. Trebuie să mă gândesc cum s-o protejez de rășina copacilor și de frigul iernii, eventual să construiesc o pergolă. Apoi va trebui să mă dedic și lămâiului din mijlocul grădinii, ca să-l fac din nou bogat și parfumat, și vreau să plantez din nou bougainvillea care acoperea terasa. Adică am multe lucruri de făcut, și cred că restul iernii va trece așa. Și apoi sunt fotografiile. Vreau să încerc s-o iau de la început, să mă întorc la rădăcini, fotografiind insula pe care o am sub piele. Și după aceea cine știe.

Funeraliile au avut loc la Procida după câteva zile, iar cu ajutorul lui Ciccio și al unchiului Biagio, și la intervenția câtorva prieteni influenți ai tatei, Marina și cu mine am reușit să luăm și ceea

ce mai rămânea din corpul mamei noastre, ca să aruncăm cenușa amândurora sub *faraglioni,* așa cum dorea el, pe întuneric, fără să spunem nimic nimănui. Noi doi, Ciccio, Ondina și Gioia, care nu i-a spus nimic fiicei sale, ca să n-o oblige să se întoarcă din călătoria de nuntă. Sora mea n-a vorbit cu mine trei luni, și pentru că imediat după aceea am plecat în Canare, unde m-am refugiat în casa unor prieteni. Apoi, într-o seară, pe neașteptate, am primit un telefon de la ea. „Te-am iertat", a spus, iar eu i-am răspuns rece: „Bine. Mă bucur. Eu încă nu, încă nu m-am iertat". Și am închis telefonul.

Am trăit cinci luni intens, am băut și fumat peste măsură, m-am culcat cu multe femei și am încercat să nu mă gândesc, mergând înainte și așteptând ca durerea să se transforme în ceva util. Până când într-o după-masă am primit un alt telefon, de data asta era Ondina. Și atunci, fără ca măcar să-i ascult cuvintele, am știut că sosise vremea mea, am înțeles de ce anume *aveam* nevoie pentru a face pace cu lumea. Două zile mai târziu, am luat un avion și m-am prezentat acasă la sora mea.

38.

Iarna afară

În grădină mă las răpit de câțiva nori negri care umplu orizontul, sus pe Epomeo. Vântul crește în intensitate cu o pală neașteptată care aproape îmi smulge fularul, de parcă ar vrea să mă facă să mă întorc de unde am venit, dar rezist, cu mâinile în buzunar, nu mă las îndoit. M-am născut aici, pe marea aceasta și în mijlocul vântului, și chiar dacă pentru mulți ani am încercat să-l uit, acum știu că nu poți șterge locul unde a început totul.

Casa Ondinei e închisă și întunecată, poate pescuiește sau s-a dus în sat. Cu siguranță Michelle nu-i aici, s-a întors în Belgia, la sfârșitul verii, așa mi-a spus Ondina în seara aceea la telefon, ca și cum mi-ar fi dat un motiv în plus să mă întorc. Nu i-am spus nimic despre sosirea mea, ci doar că urma să mă întorc, vreau să-i fac o surpriză.

Lumina de pe terasă nu funcționează, apăs de mai multe ori pe întrerupător, dar nu se aprinde. Va trebui să schimb becul, trebuie să-mi amintesc să cumpăr unul, la vară vreau să se cațere din nou un gecko acolo, lângă aplică, observând nemișcat marea albastră de dincolo de stânci.

Dau să intru în casă, dar un foșnet de frunze mă face să mă întorc brusc. La câțiva metri se află un câine, stă cu botul pe pământ și mă fixează cu o privire speriată. Mă uit în jur, dar nu e nimeni, atunci mă las în jos și întind mâna în gol. El mă studiază neîncrezător, apoi face un mic pas și se oprește nehotărât.

Suntem singuri, eu, el, pământul și vântul.

— Hai, vino, nu-ți fie frică, șoptesc.

Câinele se așază pe labele din spate și privește în jur cu limba scoasă, încearcă să înțeleagă dacă se poate încrede într-un om apărut pe neașteptate și

într-o casă care se apără din nou cu un foc cald de marea în iarnă.

Vreau să spăl uniforma tatei, ca să scot mirosul de mucegai. Și apoi trebuie să mă ocup de fotografiile din camere, să adaug câteva, să scot altele. Eventual mâine-dimineață sau peste câteva zile, sau când o să fiu pregătit, o să merg să caut în dormitorul alor mei, în dulapuri, în vreo ladă, până când voi găsi toate fotografiile de atunci și vechiul caiet cu pătrățele. Dar o să-i trimit și Marinei imaginea pe care o iubesc cel mai mult, cea care a trecut de pe noptiera mamei pe cea a tatei, imaginea pe care a dus-o cu el la Napoli: ei doi, la apusul soarelui, pe o barcă de pescuit, cu prora îndreptată spre mal, el în picioare, trăgând la vâsle, ea lipită de spatele lui puternic. În urmă, o dâră roșie care înrămează marea calmă de august.

•

Am simțit prezența tatei în spatele meu, dar eram prea prins de fotografie ca să mă întorc, așa că am rămas cu ochiul lipit de aparat, în încercarea de a opri clipa aceea magică care urma să dispară curând.

— Știi că „fotografie” vine din greacă și înseamnă „a scrie cu lumina”?

Vocea lui m-a făcut să mă întorc. Aș fi vrut să-l trimit la naiba, pentru că îmi furase momentul, dar el zâmbea în timp ce se apropia, așa că am tăcut.

Libero Scotto s-a aplecat lângă mine și a stat să se uite la ce mă uitam eu: o rază de soare care tăia în diagonală peretele alb al casei noastre. Apoi și-a întins gâtul și și-a apropiat și el ochiul de obiectivul aparatului aflat în mâinile mele, m-am dat la o parte și l-am lăsat, pentru că, în fond, mă bucuram de momentul acela rar în care eram doar noi doi.

— E lumina perfectă, bravo, mi-a spus și a rămas să-mi studieze mișcările următoare.

•

Am încadrat din nou scena, numai că acum mi se părea că mâna îmi tremura, poate pentru că el mă privea, mă judeca, el care, ca și cum mi-ar fi ghicit gândurile, m-a prins de încheietura mâinii ca să mă oblige să o țin nemișcată. „Fii calm”.

Cu ajutorul lui am apăsat în sfârșit pe declanșator, sperând să nu-și dea seama că nu aveam film în aparat. Dar el, evident, observa lucrurile astea, comandantul înțelegea întotdeauna totul, așa că imediat după aceea s-a întors spre mine, privindu-mă surprins: „N-ai văzut că nu era film în aparat?"

— Ba da, dar imaginea și lumina erau prea frumoase…

Nu-mi aduc aminte să-l fi văzut vreodată pe tata atât de mândru de un răspuns de-al meu. Cu o privire veselă, a răspuns ciufulindu-mi părul blond de vară

— Bravo, fotograful meu, ai învățat să observi frumusețea care ne înconjoară. Nu uita: viața e un clarobscur continuu, dar uneori, în jurul nostru, apare lumina bună, care face lucrurile perfecte. Trebuie s-o vezi. În asta constă diferența între cine trăiește cu adevărat și cine-și pierde timpul…

Atunci am zâmbit nereușind să fac față acelui soi de fericire care îmi strângea stomacul:

— Păcat doar că nu aveam film în aparat, am comentat cu părere de rău.

Drept răspuns m-a îmbrățișat, și eu am înțepenit rămânând cu gura căscată, pentru că nu mi se întâmplase niciodată așa ceva.

— Ce-ți pasă de film, a spus apoi cu o voce șoptită, important e să te bucuri de clipă, oricum totul trece. Învață să lași lucrurile să alunece, să le pierzi fără să te gândești prea mult, să lași să dispară pământul la orizont.

Apoi s-a ridicat desprinzându-se repede de mine, m-a pișcat de obraz și a plecat să-și recupereze țigara de foi uitată cine știe pe care piatră.

•

Imediat cum m-a văzut, Tannen a înnebunit, a început să urle și să alerge prin toată casa, apoi mi-a lins mâinile și urechile, iar eu l-am lăsat, pentru că blana lui avea mirosul inconfundabil pe care-l au doar câinii și care însă, în ultima vreme, îmi aducea aminte de tata, devenit una cu Augusto. Marina a așteptat ca bătrânul tiran să mă lase în pace, ca să mă îmbrățișeze, o îmbrățișare lungă, puternică, una din acelea pe care și le dau persoanele pline de o viață trăită împreună. Și apoi am fi plâns, știu, cât pe-aci s-o facem, cu fețele ascunse în umărul celuilalt, dar au țâșnit în coridor

Barbara și Alessandra, apoi Fiorenzo, și atunci clipa a zburat și ne-am dus cu toții în bucătărie, să vorbim despre călătorii și banalități, să ne prefacem că nu s-a întâmplat nimic și că tata mai era încă în camera din fundul coridorului.

După cină, cumnatul meu a sărutat-o pe frunte pe Marina și a dus fetele la culcare, ca să ne lase singuri. Venise momentul să vorbim, să dăm adevărul pe față, și când Marina a umplut două pahare cu vinul rămas m-am simțit mai bine, mai în largul meu.

— Un pic, numai un pic, a început, în primele săptămâni te-am urât. Te consideram responsabil și mi se părea că ți-ai râs de mine.

— Păi aveai dreptate, un pic mi-am râs. Ne-am râs amândoi, la drept vorbind. Nu uita că totul a pornit de la el.

Stăteam pe scaunele din bucătărie, și geamurile reflectau luminile intermitente ale bradului de Crăciun aflat în sufragerie.

— În ultima perioadă făcuse o fixație pentru Procida, nu vorbea despre altceva, iar eu învățasem să nu-l mai ascult, îmi pierdeam vremea cu regulile alea de perfecționistă stupidă, care mă ajutau să nu mă gândesc, să caut o motivație tuturor lucrurilor…

— Da, de fapt, erau un pic idioate.

A continuat nebăgând în seamă comentariul meu:

— Am crezut că era doar vina ta, mă făcea să mă simt mai bine crezând asta. După aia însă, puțin câte puțin, m-am gândit că aceea era dorința tatei, că poate mă convinsese să merg la socrul meu, pentru că deja plănuise totul, știa că va putea să te convingă să-l duci acolo…

— Așa e.

— Și atunci am înțeles că nici eu nu văzusem sau nu voisem să văd. Ne-a păcălit ca pe niște copii.

— Știi, în cele din urmă, cred că bine a făcut. Poate și eu m-aș fi comportat la fel, dacă nu mi-ar fi atât de frică de moarte, am spus cu vocea îngreunată de vin. Sunt ca mama, care spunea că nu se teme de moarte, dar deseori înțepenea și nu mai era în stare să facă nimic.

— Tu ești tu, și gata, a răspuns Marina, întinzând mâna spre a mea.

— Același iresponsabil, am zâmbit.

Apoi i-am povestit de-a fir a păr cele două zile ale noastre pe insulă, și la sfârșit Marina a spus:

— Azzurra, fiica Gioiei, m-a sunat și nu se mai oprea din plâns. Mi-a mărturisit că a pierdut un tată.

— Îmi imaginez.

Augusto a intrat în bucătărie săltând. Marina a vrut să-l prindă, dar el a venit ață la mine și mi-a sărit pe genunchi.

— Ia uite la mizerabilul ăsta, ce trădător! a comentat ea, trăgându-și mâna dintr-a mea.

— Între bărbați ne înțelegem mai bine, am explicat făcând cu ochiul.

— Uneori se duce în camera tatei și începe să amușine prin colțuri. Cred că îl așteaptă încă să se întoarcă.

— Păi bine face. E un câine, e norocos, ce știe el despre moarte? Eventual percepe absența, lipsa întoarcerii. Nimic nu-i interzice să continue să spere.

Am băut ultima înghițitură de vin și am întrebat:

— Chiar n-ai suspectat nimic în cele două zile?

Marina a luat sticla pe jumătate goală aflată în spatele ei și a umplut din nou paharele.

— Scuză-mă, dar sunt nervoasă, chiar dacă încerc să nu las să se vadă. Dacă trebuie să vorbim despre el, cel puțin s-o facem aproape beți.

— Una din puținele dăți în care sunt de acord cu tine, am răspuns ridicând paharul într-un toast tăcut pentru comandantul nostru.

•

— Haide, frumosule, zic luând o bucată din pâinea pe care Ciccio mi-a lăsat-o pe masa din bucătărie.

Câinele își ridică botul extaziat, dar șovăie încă. E slab, cu blana cenușie care nu reușește să-i acopere în întregime coastele și urechile lungi care-i cad, îndoite, aproape peste ochii vii și luminoși.

— Înăuntru e un foc bun și chiar și un covor. Există o casă de pus la punct, noi spații de creat. E nevoie de cineva care să-mi dea o mână de ajutor să renunț la lucrurile vechi fără să mă gândesc prea mult.

Stau din nou pe vine acolo unde se termină pavimentul grădinii, cu cotul sprijinit pe genunchi și ghetele care se cufundă în terenul noroios. O nouă pală de vânt face să vibreze copacii de deasupra noastră și un mic con cade cu un bufnet surd. Câinele face un salt în dreapta lui, apoi se uită la mine.

— Deci? Ce faci? E frig și n-am nici cea mai mică intenție să stau aici să te rog prea mult timp…

Ca și cum mi-ar fi înțeles în sfârșit cuvintele, câinele face trei pași și înșfacă pâinea, apoi se ghemuiește la picioarele mele s-o mănânce, lăsându-se mângâiat pe spate. Doar atunci observ zgarda de piele pe jumătate ascunsă de blană.

Pe plăcuță scrie *Sansa.*

Și dedesubt: *Casa Ondinei. Ciraccio*.

•

— Am o curiozitate… am spus la un moment dat.

Fiorenzo adormise împreună cu fetițele, iar eu și Marina stăteam întinși pe canapea, în liniștea nopții, spartă din când în când de zgomotul mașinilor care ieșeau de pe șoseaua de centură.

— Am văzut că la înmormântare vorbeai cu unchiul Biagio. Ce-ți spunea?

— Voia să știe ce fac. Și dacă aveam nevoie de el, îmi răspunde ridicând din umeri.

Îmi vine să râd.

— Ce caraghios! A dispărut din viața noastră, îl vedem doar la înmormântări, și acum vrea să ne ajute.

— E slab, așa e el.

Marina începe să-l mângâie din nou pe Augusto, tolănit pe jumătate pe canapea și pe jumătate pe burta ei. Sforăitul teckelului e fundalul sonor al acestei seri oarecum necesare, al Crăciunului și al bradului datorat fetițelor, al unei case pe care n-am simțit-o niciodată cu adevărat a mea.

— Cred că era îndrăgostit de mama, am spus după câtva timp.

Marina și-a tras sub ea picioarele, ghemuindu-se în poziție fetală.

— Da, întotdeauna am crezut și eu asta…

M-am ridicat în cot s-o privesc, pentru că nu-mi venea să cred.

— Și nu mi-ai spus-o niciodată.

— Da' de ce trebuia să-ți spun? Era așa, doar o idee a mea. Și în orice caz sper că tata a avut încredere în ea, în mama.

Și atunci mi-a venit în minte discuția începută de el pe plajă și eram pe punctul să-i răspund că, în realitate, tata avea un dubiu, chiar dacă toată viața se străduise să nu afle nimeni, cu atât mai puțin soția lui. În ultima clipă însă am renunțat, mi se părea că aproape îl trădez, ca și cum acele câteva cuvinte spuse în fața lunii fuseseră numai pentru mine, mărturisirea unui tată făcută fiului. Am tăcut deci, și după puțin timp am spus cu totul altceva:

— Mă întorc la Procida.

— Când? Îl sun pe Ciccio să dea drumul la încălzire.

— Nu, n-ai înțeles. Mă întorc să trăiesc acolo.

Mi-a căutat privirea, ochii ei umezi reflectau luminițele bradului.

— Eu nu știu dacă și când voi reuși să mă întorc, dar mă bucur pentru tine… și pentru casă.

— De ce nu mi-ai spus de Ondina? am întrebat imediat.

A părut dezorientată, dar a răspuns:

— Cum aș fi putut să-ți spun, dacă nu vorbim niciodată? Erai de nevăzut…

Aș fi putut să-i răspund, dar eram obosit și somnoros, așa că am renunțat, și am tăcut amândoi din nou, eu privind amețit luminițele, Marina mângâindu-l pe Tannen, care continua să sforăie fericit, până când am adormit unul lângă altul

Ca în urmă cu o viață.

•

Sansa mă lasă să-i netezesc părul aspru în timp ce rontăie pâinea cu maxilarele ei puternice. Când a terminat de mestecat ultima bucată, mă ridic și mă întorc înăuntru, sperând că o să mă urmeze. Rămâne însă în prag, cu ușa larg deschisă și vântul care aruncă frigul înăuntru. Mă observă.

— Deci mă ajuți să pun lucrurile la locul lor?

Cățelușa își înclină capul și, în sfârșit, se hotărăște să intre în casă, apoi pune stăpânire pe fotoliul tatei și stă să mă privească de acolo satisfăcută, încălzindu-și botul la focul aflat la câțiva metri.

Zâmbesc și închid ușa, apoi, fluierând *Malafemmena,* mai pun un butuc pe foc.

Pentru azi vântul și iarna rămân afară.

Aici, înăuntru, se află tot ce trebuie să fie. Aproape tot.

39.

Prima fotografie din noua mea viață

Există o mare legănându-se fără o direcție, cu suprafața apei mărginită de un portocaliu pastel. Și există nisipul rece și umed sub picioarele mele desculțe. Există iarna pe plaja de la Ciraccio, cu *faraglioni* șfichiuiți de vânt și stropiți de spuma albă, și câțiva nori negri care se leagănă pe insulița de la Vivara.

Există o barcă de pescuit trasă pe uscat lângă o dună și scăpată astfel de furia apei.

Există un chioșc închis, un schelet de lemn gol cu jaluzele de paie.

Există un trunchi gros îngropat pe jumătate în pietrișul închis la culoare.

În partea stângă, creasta zimțată a stâncilor de deasupra mării pare că ar putea cădea la orice pală de vânt, ca și cum ar suporta greutatea întregii insule.

Dar ține și stă acolo, rezistă.

Există trei mari baloane de acostare aparținute cine știe cărei mari ambarcațiuni, pe care cineva le-a înghesuit lângă peretele stâncos, o pată roșie care fură privirea, dincolo de obișnuita vegetație uscată și niște pungi de plastic abandonate de mistral.

Și mai există și Sansa, care înaintează cu botul vârât în nisipul umed, lăsând un șir de amprente în urma ei.

Gaura în care în noaptea aceea absurdă broasca țestoasă și-a depus ouăle a fost ștearsă de mare, care duce întotdeauna totul cu ea.

La gât îmi atârnă vechiul meu Olympus.

Fac doi pași spre dreapta și-mi vâr picioarele în apa rece ca gheața, apoi mă opresc să admir țărmul pe care a trăit și a murit tata, marea care i-a fost mereu prietenă și pe care a respectat-o întotdeauna, apoi ridic privirea în căutarea punctului exact în

care, în dimineața aceea de vară, bancul de pești a fost ca un covor pentru o dragoste anormală, și rămân cu degetul pe declanșatorul aparatului de fotografiat, gata să fac prima fotografie din noua mea viață.

Dar Sansa începe să latre și o ia la fugă înspre *faraglioni.*

E încă o figură îndepărtată, dar o recunosc imediat, cu părul răvășit de vânt, înaintează cu picioarele goale și îmbrăcată cu o pereche de pantaloni albi și un pulover negru care-i ajunge până la genunchi, acoperindu-i mâinile până la degete. Deși, cu anii, s-a schimbat mult, în felul acela de a merge greoi duce cu ea aerul sfidător pe care-l avea în copilărie.

Sansa saltă bucuroasă în jurul ei, dar Ondina se oprește brusc, imediat cum mă vede în partea cealaltă a plajei, și rămâne cu mâna pe burtă, o burtă care iese în evidență, obligând puloverul să-i urmărească linia rotundă.

Ne privim îndelung, cu soarele în dreapta noastră dispărând încet în mare într-un amestec de portocaliu și violet. Ne privim și nu ne mișcăm, ca paralizați. Apoi lipesc din nou ochiul de aparat, și atunci ea zâmbește ușor, ținându-și în continuare mâna pe burta de gravidă, având deja o privire de mamă, cu părul liber în asfințit și cu Sansa gâfâind alături.

Poate măcar o dată comandantul avea cu adevărat dreptate, mă gândesc înainte de a declanșa: viața e făcută din clipe de perfecțiune în care lumina e cea potrivită și totul ne apare așa cum trebuie să fie, iar secretul constă poate nu în a căuta să prelungești acele clipe, să le oprești cu orice preț, căci nimic nu poate fi oprit, ci doar în a te bucura de frumusețe, în a o observa. Poate e vorba doar de curajul de a nu opri ceea ce iubim, pe cine iubim, de *a lăsa să dispară pământul la orizont,* având încredere că la următoarea clipire

va exista o nouă mică scânteie care va face, chiar și doar pentru o clipă, ca totul să fie perfect.

1.

2.

3,

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10. Perfecțiunea e o clipă care nu ține cont de reguli.

virtual-project.eu

violin

[1] Programare neurolingvistică.

[2] Una din micile insule care aparțin de Napoli.

[3] Numit și Castel Nuovo, unul din simbolurile orașului Napoli, construit între 1279-1282, din ordinul lui Carol I de Anjou.

[4] Corbezzolo – arborele de căpșuni.

[5] Mică insulă satelit a Procidei.

[6] Jurnalist și realizator de emisiuni TV.

[7] Iesle sfântă.

[8] Colți de stâncă ieșind din mare.

[9] Aluzie la statuia *Cristo velato,* aflată în Capela Sansevero din Napoli.

[10] Aluzie la naufragiul navei de croazieră *Costa Concordia,* care a avut loc lângă insula Giglio, în 13 ianuarie 2012 și în care au murit 32 de persoane.

[11] Prezentator al televiziunii italiene.

[12] Referire la versurile cantautorului Edoardo Benatto, inspirate de povestea lui Peter Pan.

Table of Contents

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.
24.
25.
26.
27.
28.
29.
30.
31.
32.
33.
34.
35.
36.
37.

38.
39.

Table of Contents

1. 5
2. 13
3. 15
4. 21
5. 28
6. 33
7. 46
8. 47
9. 49
10. 58
11. 64
12. 71
13. 74
14. 84
15. 91
16. 92
17. 100
18. 107
19. 108
20. 116
21. 126
22. 138
23. 139
24. 146
25. 155
26. 169
27. 179

28. 181
29. 194
30. 201
31. 211
32. 220
33. 222
34. 240
35. 249
36. 254
37. 262
38. 269
39. 277